

INNKALLING TIL UNIVERSITETSSTYREMØTE

Dato: 15.03.2017

Sted: Spiserommet, bygg 22, Campus Adamstuen

Tid: 09.00-16.00. Lunsj kl. 12.00

INNKALLING TIL MØTE I UNIVERSITETSSTYRET

Saksnr.	Sakstittel	Tid	Side
26/2017	Godkjenning av innkalling og sakliste	0900	1
27/2017	– Godkjenning av protokoll fra 19.01.2016 – Godkjenning av protokoll fra ekstraordinært styremøte 02.03.2017 – Godkjenning av protokoll fra 09.03.2017 (<i>ettersendes</i>)		3
28/2017	Referat fra IDF-møtet 13.03.2017 (<i>deles ut i møtet</i>)		
29/2017	Orienteringssaker fra ✓ Styreleder ✓ Rektor		10
30/2017	Orientering fra Statsbygg ved prosjektdirektør Erik Antonsen	0915	
31/2017	Status fra Prosjektstyret ved leder av Prosjektstyret Olaf Melbø	0945	14
32/2017	NMBUs Campusplan 2017 – 2020 - 2040	1015	18
33/2017	Etablering av fasiliteter for fjørfe ved NMBU – godkjenning av finansieringsløsning	1115	81
34/2017	Etablering av et nytt biomedisinsk forskningssenter i Sandnes (SEARCH) – byggestart	1230	
35/2017	Årsregnskap 2016	1300	117
36/2017	Økonomirapport 3. tertial 2016 – Overføring av midler fra 2016 til 2017		157
37/2017	Årsrapport (2016 – 2017)		180
38/2017	Mandat for internrevisjonsgjennomgang av NMBUs arbeid med avbyråkratiserings- og effektiviseringskuttet NMBUs oppfølging av internrevisjonsrapportene	1400	225
39/2017	Fordeling av 20 nye studieplasser - IKT	1415	230
40/2017	Evaluering av omorganiseringsprosessen 2016		234
41/2017	Helse, miljø og sikkerhet NMBU. Årsrapport 2016	1500	239
42/2017	Årsrapport forskerutdanningen for 2016 ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet		246
43/2017	Årsrapport likestilling		267
44/2017	Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2016		279

Saksnr.	Sakstittel	Tid	Side
45/2017	Årsrapport NMBUs klagenemnd		303
46/2017	Retningslinjer for NMBUs klagenemnd, revidert		307
47/2017	Klage fra student (<i>unntatt off. jfr. Off.lov §23</i>)	1550	
48/2017	Referatsaker på papir: a) Brev fra Riksrevisjonen (RR) datert 23.01.2017: Regnskapet 2016 - Interimrevisjon - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (<i>uts. off. jf. rrevl. § 18(2)</i>) b) Brev til Riksrevisjonen (RR) datert 22.02.2017: Svarbrev Riksrevisjonen - interimrevisjon regnskapet 2016 (<i>unntatt off. iht Offl § 5</i>) c) Årsplan for styresaker 1. halvår 2017 Referatsaker kun på internett: d) Orientering om oppnevning av eksterne fakultetsstyremedlemmar i fakultetstyrene frå 1.1.2017 e) Brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) datert 24.01.2017: Innovasjonssenter Campus Ås AS – Riksrevisjonens etablering av kontroll f) Brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) datert 01.02.2017: Høring – forslag til endringer i forskrift om felles klagenemnd g) Brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) datert 06.02.2017: Opptakskrav til Bachelor i dyrepleie Bruk av REALFA som opptakskrav fra 2017 h) Brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) datert 09.02.2017: Oppfølging av FNs bærekraftsagenda i) Brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) datert 10.02.2017: Høring - endring i forskrift om ansettelse på innstegsvilkår j) Brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) datert 24.01.2017: Rundskriv H-3/17 – Fellesføring om effektivisering k) Protokoll fra fakultetsstyret REALTEK l) Protokoll fra fakultetsstyret VET m) Protokoll fra fakultetsstyret LANDSAM n) Protokoll fra fakultetsstyret MINA o) Protokoll fra fakultetsstyret KBM p) Protokoll fra fakultetsstyret BIOVIT q) Protokoll fra fakultetsstyret HH r) Møtebok fra Studieutvalget 18.01.2017 s) Møtebok fra Forskningsutvalget 06.02.2017 t) Møtebok fra Prosjektrådet 06.12.2017		314
49/2017	Evt.		

Eventuelt forfall meldes Lise Gorseth på epost lise.gorseth@nmbu.no eller tlf. 950 59 007

Siri B. Hatlen
styreleder

UTKAST TIL PROTOKOLL FRA
MØTE I UNIVERSITETSSTYRET

Dato: 19.01.2017

Sted: Styrerommet i Cirkus, Campus Ås

Tid: Kl. 09.00-15.30

Tilstede: Siri B. Hatlen (ikke sak 12/2017), Thea Klem, Ole Johan R. Holtet, Ruth Haug, Marianne Harg (ikke sak 12/2017), Sol Høgset, Morten Sørli (ikke sakene 13-14, 18/2017), Wenche Kristin Farstad (vara for Øystein Evensen) Trond Langseth, Jens Oddershede (ikke sak 12/2017), Alf Bjørseth

Forfall: Øystein Evensen

Alf Bjørseth ledet møtet under sak 12/2017.

Administrasjonen: Mari Sundli Tveit (ikke sak 12/2017), Halvor Hektoen, Elin Børrud, Siri Margrethe Løksa, Jan Olav Aasbø

Protokoll: Lise Gorseth

1/2017 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Universitetsstyret godkjenner innkalling og sakliste.

2/2017 Godkjenning av protokoll fra 05.12.2016

Vedtak:

Universitetsstyret godkjenner protokollen.

3/2017 Referat fra IDF-møtet 16.01.2017

Vedtak:

Referat fra sentralt IDF-møte 16.01.2017 ble delt ut i møtet. Punktene fra referatet ble orientert om under hver enkelt sak. Referatet legges ved protokollen.

4/2017 Orienteringssaker fra

✓ Styreleder

Hovedpunkter fra styreleders orientering:

- Status rektorrekrutteringen: Det var møte i styrets arbeidsutvalg 18. januar 2017 sammen med referansegruppen og Experis. Det er kommet to godt kvalifiserte søkere til stillingen. Det er ikke aktuelt å forlenge søknadsfristen ytterligere.

- Rektor, styreleder og prosjektstyreleder Olaf Melbø møtte departementsråd Petter Skarheim i Kunnskapsdepartementet om utfordringer knyttet til Samlokaliseringsprosjektet 10. januar 2017.
- ✓ Rektor
Ingen saker ut over den skriftlige redegjørelsen.

5/2017 Styrets evaluering av eget arbeid

Rektors evaluering av styresamarbeidet:

1. Det er rektors ansvar å legge til rette for at styret skal være på et strategisk nivå, men styret bør være bevisst på hvor langt de vil gå på detaljnivå (ref. Colbjørnsenutvalget).
2. Det er viktig at styret gir konsistente signaler i alle typer saker.

Universitetsstyrets egevaluering:

1. Styrets medlemmer bør være seg bevisste på tonen i styremøtet og hvordan man møter hverandre (unngå bruk av retoriske virkemidler).
2. Kvaliteten på saksframleggene fra administrasjonen kan bli bedre og mer nøyaktig.
3. Tidsbruk/saker i styremøtene:
 - Økt strategisk fokus
 - Unngå å være for detaljorienterte
 - Delegere mer til rektor der hvor det er mulig
 - Temasaker
 - Bruke eksterne bidragsytere i større grad
4. Styret er i hovedsak fornøyd med rektors samspill med styret. Styret vil i dialog med rektor utvikle sin strategiske rolle.

6/2017 Faglig presentasjon: «Bio4Fuels –ny FME med fokus på biodrivstoff og bioraffinering» ved professor Svein Jarle Horn

Styret takker professor Svein Jarle Horn for en informativ og god gjennomgang av det nye senteret.

7/2017 Status fra Prosjektstyret

Rektor orienterte om:

- Det er utarbeidet plan for medvirkning og medbestemmelse i campusplanarbeidet
- Campusplanen vil inneholde konsekvensanalyse knyttet til ulike alternativ, hvor også de økonomiske forhold er utredet
- NMBU er kalt inn til møte i Kunnskapsdepartementet 1. februar (jfr. referatsak 17g/2017) om følgende tema:
 1. Campusplan

2. Arealeffektivisering
3. Eierskap og drift av nybygg

Til de nevnte tre punktene vurderer rektor at NMBU er i prosess og at man må avvente de interne prosesser og se helhet før NMBU kan gi tydelige tilbakemeldinger om NMBUs posisjon til Kunnskapsdepartementet. Når det gjelder spørsmålet om eierskap og drift av nybygg, er dette et spørsmål som også involverer Veterinærinstituttet..

Vedtak:

Saken tas til orientering

8/2017 Halvårsrapport internrevisjon

Jonas Gaudernack orienterte i møtet om internrevisjonsarbeidet.

Vedtak:

1. Internrevisjonens rapport om oppsummering av høstens revisjoner tas til etterretning.
2. Styret ønsker en gjennomgang av NMBUs arbeid på alle nivå med avbyråkratisering og effektivisering som revisjonsoppdrag for første halvår 2017. Rektor legger fram mandat for denne gjennomgangen på neste styremøte.
3. Rektor orienterer på neste styremøte om hvordan de fire revisjonsrapportene for 2. halvår 2016 vil bli fulgt opp.

9/2017 Orientering om omorganiseringen

Rektor vil fortsette å orientere om status for omorganiseringen i sin faste orientering på styremøtene.

Vedtak:

Universitetsstyret tar orientering om omorganisering til etterretning.

10/2017 Tildelingsbrevet NMBU 2017

Styret har spesielt merket seg punkt 2.3 i tildelingsbrevet om Overordnede sentrale forventninger til NMBU. Styret ber rektor, på egnet måte, legge til rette for gjennomgang i styret:

- mulighetene for å øke samarbeidet med andre institusjoner (samarbeidsstrategi)
- hvordan fagutvikling og de store utbyggingsprosjektene best kan utfylle hverandre
- øke deltakelse i Horizon 2020 og Erasmus+

Vedtak:

Styret tar tildelingsbrev for Norges miljø- og biovitenskapelige universitet til etterretning.

11/2017 Saldering budsjett 2017 – innarbeiding av økt avbyråkratiserings- og effektiviseringskuttet

Vedtak:

Forslag til saldering av budsjett 2017 vedtas.

(1000 kroner)	
Budsjettenhet/budsjettformål	Økt kutt
Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning	-379
Fakultet for biovitenskap	-314
Fakultet for landskap og samfunn	-383
Veterinærhøgskolen NMBU	-693
Fakultet for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	-332
Handelshøgskolen NMBU	-172
Fakultet for realfag og teknologi	-396
Sum fakulteter	-2 671
Rektorat	-15
Sum Universitetsadministrasjonen	-846
Sum stedvis	-3 532

12/2017 Forslag til styremedlemmer som skal oppnevnes av Kunnskapsdepartementet

Styret ønsker en styrket representasjon fra miljø- og samfunnsfagene og akademia når NMBU sender inn sitt forslag til styremedlemmer. Bård Vegard Solhjell og Dag Hessen forespørres om å stille som kandidater til styremedlem.

Vedtak:

1. Universitetsstyret ber administrasjonen sende inn forslag på følgende navn som eksterne styremedlemmer (i alfabetisk rekkefølge).
Petter Arnesen, Ragnhild Borchgrevink, Olav Eik-Nes, Odd Roger Enoksen, Siri Hatlen, Harald Gjein, Kari Gjestebø, Marianne Harg, Kirsten Ohm Kyvik, Kristin Misund, Jens Oddershede, Hanne Refsholt, Lisa Sennerby-Forsse, og Aslak Tveito.
2. Dersom Solhjell og Hessen takker nei, gis prorektor for forskning fullmakt til å fremme forslag til kandidater med tilsvarende profil.

13/2017 Kvalitetsmelding 2016

Styret gir honnør for godt utført arbeid og anser at meldingen gir styret god innsikt i studiekvalitetsarbeidet, og danner et godt grunnlag for organisasjonens videre utvikling av studiekvaliteten.

Vedtak:

Universitetsstyret tar kvalitetsmeldingen til orientering.

14/2017 Forskrift om studier ved NMBU

Rektor vil utarbeide hensiktsmessige låneordninger i tilknytning til §17-3 - Krav til egen datamaskin. Rektor orienterer styret når ordningen er etablert.

Vedtak:

Styret vedtar Forskrift om studier ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Forskriften vedlegges protokollen.

15/2017 Endringer i NMBUs ph.d.-forskrift
Revisjon av dr.philos.-forskriften

Vedtak:

1. Styret vedtar endret ph.d.-forskrift for NMBU: «Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet».

§5.2 Søknad om opptak (1) skal lyde: «Søknad om opptak sendes til aktuelt fakultet, på fastsatt søknadsskjema, og skal normalt være innsendt....».

Endringene trer i kraft fra 1. mars 2017.

2. Styret vedtar revidert dr.philos.-forskrift for NMBU: «Forskrift for graden Doctor philosophiae (dr.philos.) ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet». Revidert forskrift trer i kraft fra 1. mars 2017.

3. Forskriftene vedlegges protokollen.

16/2017 Fullmaktssaker 2. halvår 2016

Vedtak:

Universitetsstyret tar styreleders og rektors avgjørelser på fullmakt til etterretning.

17/2017 Referatsaker:

- a) Brev fra Riksrevisjonen (RR) datert 13.12.2016: Regnskaps- og årsavslutning for Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)
Uts. Off. ifr. rrevl § 18(2)
- b) Brev fra RR datert 08.12.2016: Forskningsrådets oppfølging av tilskudd til forskningsprosjekter – rapportering fra samarbeidspartnere
Uts. Off. ifr. rrevl § 18(2)
- c) Årsplan for styresaker 2017
- d) Brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) datert 06.01.2017: Rundskriv – Forskrift om opptak til høgre utdanning
- e) Brev fra KD datert 04.01.2017: Etablering og oppnevning av medlemmer til rådsfunksjon for samfunnssikkerhet og beredskap
- f) Brev fra KD datert 06.12.2016: Fastsettelse av styregodtgjørelse 2017 – NMBU (*se sak 18/2017*)
- g) Brev fra KD datert 01.12.2016: Campusutviklingsplan – invitasjon til møte 19.01.2017 (*se sak 7/2017*)
- h) Brev fra KD datert 22.11.2016: Høring: Vekt på forskningskvalitet. En mulig utvidelse av publiseringsindikatoren med siteringsindikator
- i) Orientering om val til interne medlemmar til fakultetsstyrene frå 1.1.2017

Vedtak:

Universitetsstyret tar sakene til orientering.

18/2017 Godtgjørelse styremedlemmer

Gjeldende reglement fastsatt i sak 8/2014 om godtgjørelser for styrearbeid oppheves.

Vedtak:

1. Styret tar departementets fastsettelse av styregodtgjørelse for NMBU til orientering.
2. Styreleder gis fullmakt til, i særskilte tilfeller, å avgjøre om det skal gis godtgjørelse til styremedlemmer for deltakelse i arrangementer ut over styrets arbeid.
3. Godtgjørelse for eksterne styremedlemmer i fakultetsstyret fastsettes til kr. 6.000 per møte.
4. Honorar for studentrepresentanter i fakultetsstyret fastsettes til kr. 6.000 per møte.

19/2017 Evt.

Det var ingen saker til eventuelt.

UTKAST TIL PROTOKOLL FRA EKSTRAORDINÆRT MØTE I UNIVERSITETSTYRET

Dato: 02.03.2017

Sted: Experis, Lakkegata 53, Oslo

Tid: Kl. 10.30-16.15

Tilstede: Siri B. Hatlen, Thea Klem, Ole Johan R. Holtet, Ruth Haug, Marianne Harg, Sol Høgset, Morten Sørli, Øystein Evensen, Trond Langseth, Jens Oddershede, Alf Bjørseth (gikk kl 15.15).

Administrasjonen: Heidi Blom, Jan Olav Aasbø (protokoll)

Universitetsstyret var samlet for å intervju to kandidater til stillingen som rektor. I samme anledning besluttet universitetsstyret hvordan den videre prosedyre fram mot tilsetting av rektor i styremøtet 9. mars 2019 skulle foregå, se sak 21/2017.

20/2017 Godkjenning av innkalling og sakliste

Vedtak:

Universitetsstyret godkjenner innkalling og sakliste.

21/2017 Videre prosedyre for tilsetting av rektor

Vedtak:

Universitetsstyret ber styreleder legge til rette for at det utformes en oppsummerende beskrivelse og samlet vurdering av hver av kandidatene. Det gis en vurdering av kandidatene opp imot kriteriene til stillingen basert på innsendte søknadspapirer, første- og annengangs intervjuer, referanseinnhenting og testing samt andre forhold som måtte være relevante for vurderingen. Det skal ikke gis en anbefaling om hvem som bør tilsettes, men saken skal danne grunnlag for at universitetsstyret kan fatte endelig vedtak i møtet 9. mars.

22/2017 Evt.

Det var ingen saker til eventuelt.

US 29/2017

REKTORS ORIENTERING TIL UNIVERSITETSSTYRET

Saksansvarlig: Mari Sundli Tveit
 Saksbehandler(e): Lise Gorseth
 Arkiv nr: 16/00158

Fremragende Forskning og Utdanning (FFU)

Prestisjeprosjekter:

Prof. Vincent Eijsink, KBM er gjennom Forskningsrådets Digitalt Liv Norge tildelt prosjektet Optimized oxidative enzyme systems for efficient conversion of lignocellulose to valuable products (OXYMOD). NMBU har to av ti prosjekter i Digitalt Liv Norge som er en nasjonal satsing på bioteknologisk forskning og innovasjon. NMBU er nå i kontraktsfase med ERA-net-prosjektene og Horisont2020-prosjektene som ble tildelt på slutten av 2016. Oversikt over prestisjeprojekter ved NMBU gjennom programmer i Forskningsrådet og EU finnes på nett: <https://www.nmbu.no/forskning/forskere/toppforskning>

Satsing på talenter:

NMBUs Talentutviklingsprogram. Det ble gjennomført et oppstartsseminar 25. januar 2017 for de sju nye deltakerne med informasjon om programmet og inspirasjonsforedrag av Prof. Ruth Haug ved Noragric. Presentasjon av de nye deltakerne finnes her:

<https://www.nmbu.no/aktuelt/node/30235>

Les mer informasjon om alle deltakerne her: <http://historier.nmbu.no/nmbu-talenter/>

Det vil bli utlyst midler til utvikling av innovativ undervisning i februar/mars. Utlysingsrunden vil være lik foregående år. De prosjektene som fikk tildelt midler i 2016 har vist frem prosjektene sine både ved RSA-møtet i januar (se under) og ved besøk av statssekretær Bjørn Haugstad, Kunnskapsdepartementet, i februar.

Kvalitet i alle ledd:

Det gjennomføres ett kurs i prosjektledelse og tre kurs i presentasjonsteknikk for ph.d.-kandidater i vårsemesteret, og kurset i forsknings- og utdanningsledelse arrangeres for andre gang og har oppstart mai/juni. Arbeidet med å utvikle et meritteringssystem for undervisning for NMBU er startet. Det tas sikte på at et system for merittering kan implementeres fra januar 2018.

Rådet for samarbeid med arbeidslivet (RSA):

RSA-møte nr. 2 ble holdt 20. januar med Utdanning som tema. NMBU presenterte prosjekter om innovative måter å gi undervisning på, og inviterte til dialog mellom RSAs medlemmer og utdanningsansvarlige om universitetets studieprogrammets dybde og profil. Dialogen samlet ca 45 personer. Programmet finner du her:

<http://intern.nmbu.no/forsiden/artikkel/mote-i-nmbus-rad-for-samarbeid-med-arbeidslivet-rsa>

Regjeringens Toppmøte om grønn omstilling 1. mars

Rektor var invitert til å være en av fire innlederne på regjeringens Toppmøte om grønn omstilling. Rektors tema: *Hva er NMBUs bidrag til grønn omstilling, med særlig vekt på høyere utdanning?*

Besøk på NMBU siden sist

Statssekretær i Kunnskapsdepartementet, Bjørn Haugstad, besøkte NMBU den 9. februar for å være med på den offisielle åpningen av Bio4Fuels. I tillegg fikk han et omfattende faglig program med temaer innen forskning, utdanning og innovasjon.

NMBU fikk vist fram sin forskning innen temaene bioøkonomi, digitalisering og robotisering da Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner, besøkte NMBU den 31. januar. Landbruks- og matminister Jon Georg Dale på besøk til NMBU den 21. februar for å få vite mer om teknologi i fjøsdrift.

Rektor minner samtidig om at NMBU får besøk av Kronprinsparet den 23. mars. Program og informasjon vil bli sendt ut til alle styrets medlemmer.

Kjønnspoeng

Viser til saken i På Høyden. <http://pahoyden.no/2017/02/bryt-lova-med-mannskvotering> som hadde utspring i et spørsmål i Stortinget. <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Sporsmal/Skriftlige-sporsmal-og-svar/Skriftlig-sporsmal/?qid=67958>

NMBU/NVH innførte 2 tilleggspoeng for menn på veterinærstudiet og dyrepleierstudiet fra opptaket 2004. Det ble sendt brev til Kunnskapsdepartementet og det er KD som bestemt i tråd med opptaksforskriften. Det er i perioden 2014-2016 26 menn som har fått tilbud på veterinærstudiet foran kvinner pga disse 2 tilleggspoengene. Foreløpig er det uavklart fra KD om NMBU kan fortsette med denne ordningen.

PR-barometeret

NMBU måler organisasjonens omdømme hos ulike målgrupper. Gjennom deltakelse i PR Barometeret annethvert år måles journalisters opplevelse av NMBU på områdene aktivt og generelt pressearbeid, image og toppledelsen. PR Barometeret viser at NMBU ligger i tet i sektoren og scorer på topp innen aktivt pressearbeid sammenlignet med de andre universitetene. Journalistene gir god tilbakemelding på ledelsens tilgjengelighet og kommunikasjon med pressen, og påpeker at aktiv profilering av NMBU har en viktig effekt på organisasjonens omdømme.

Orientering om omorganiseringen

Se vedlegg 1.

01.03.2017

Mari Sundli Tveit
Rektor

Vedlegg 1: Orientering om omorganiseringen

Det er lagt betydelig vekt på informasjonsarbeidet i forbindelse med omorganiseringen. Kommunikasjonsavdelingen og personal- og organisasjonsavdelingen har hatt ukentlig gjennomgang av status omorganiseringen og det har vært lagt ut oppdatering og nyheter hver uke på omstillingssidene.

Sentralt ansettelsesutvalg for lederstillinger er oppnevnt:

Rektor Mari Sundli Tveit (leder)

Administrasjonsdirektør Siri Margrethe Løksa

Dekan Cecilie Rolstad Denby

Stein Ragnar Moe

vara: Gro Holter

Cathrine Trangerud

vara: Manfred Heun

Fakultetsstyrene

Alle fakultetsstyrene har hatt sitt første møte i overgangen januar – februar. Det har vært gjennomført halvdags styreopplæring for fakultetsstyrene ved ledelsessekretariatet og personal- og organisasjonsavdelingen.

Dekanstillingene:

Alle innstillingsutvalg er oppnevnt og i gang med intervjuer og innstilling. Det har tatt noe tid å få utvalgene på plass ettersom Fakultetsstyrene skulle oppnevne to representanter til innstillingsutvalget.

Det vil bli ny utlysning av dekanstillingen på Handelshøgskolen for å få et bredere søkerfelt. Dekanstillingen ved RealTek blir ledig fra 1.7.2017. Stillingen er under utlysning.

Administrasjonsdirektør

Utlyst. Søknadsfrist 19.3.

Innstillingsutvalg delvis oppnevnt (avventer oppnevning av dekan til tilsetting av disse er klare). Sammensetningen fastsatt av US.

Ekstern bistand for å søke etter aktuelle kandidater. Nytilsatt rektor leder innstillingsarbeidet.

Tilsetting i US 11. mai 2017

Prorektorer:

Utlyst. Søknadsfrist 19.3.

Innstillingsutvalg delvis oppnevnt (avventer oppnevning av dekan til tilsetting av disse er klare). Sammensetningen fastsatt av US.

Nytilsatt rektor leder innstillingsarbeidet.

Tilsetting i US 11. mai 2017

Oppfølging av US sak 9/2017 – spørsmål fra Ruth Haug:

Ruth Haug har stilt to spørsmål i tilknytning til rektors orientering om omorganiseringen (US sak 9/2017). Universitetsstyret har vedtatt at omorganiseringen skal evalueres, og rektor fremmer forslag om evaluering i to etapper: prosess og effekt (se egen sak US sak 36/2017)

Rektor mener det er for tidlig å gjennomføre en evaluering av effekten av omorganiseringen, og foreslår at en slik evaluering først gjennomføres i 2018. Det er derfor for tidlig nå å vurdere resultatet av omorganiseringen. De endringene i organiseringen av universitetsadministrasjonen som er foretatt, er omforent og fremforhandlet og rektor mener det er lagt et godt grunnlag for videreutvikling av universitetsadministrasjonen. Viktige elementer fra anbefalingene i Colbjørnsenutvalget er fulgt opp i forbindelse med administrativ omorganisering og ved vurdering av oppgavefordelingen mellom universitetsadministrasjonen og fakultetsadministrasjonene. I de enhetene som er slått sammen pågår det nå organisasjonsutviklingsprosesser, og det vil ta noe tid til administrasjonen har funnet sin form.

Det er fakultetene som er resultatenhet i den nye organisasjonsmodellen. Det er opp til fakultetsstyret å fastsette faglig organisering. Ved flere av fakultetene er instituttene, som faglige enheter, videreført inntil videre men med et annet mandat og ikke som et tredje styringsnivå. Fakultetsstyret trenger tid og anledning til å vurdere fremtidig faglig organisering. Når det gjelder instituttens rolle i den nye faglige organiseringen, så vil det uansett være en annen enn etter den tidligere organisasjonsmodell. Diskusjonen om den faglige organiseringen har så vidt begynt på fakultetene, etter at fakultetsstyrene har hatt sine første møter i slutten av januar/begynnelsen av februar. Det som imidlertid rektor vil legge vekt på er at fakultetsstyrene følger opp styrets vedtak i US sak 61/2016, som bygget på rektors anbefaling i saksfremlegget, om at «eksisterende merkevarer både bevares og videreutvikles».

US 31/2017

Status fra Prosjektstyret

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Olaf Melbø
Saksbehandler(e): Trond Furuberg
Arkiv nr: 17/00351-1

Forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

09.03.2017

Mari Sundli Tveit
Rektor

Innledning

Nedenfor følger en kort oppsummering over status for Statsbyggs byggeprosjekter og NMBUs Prosjekt Campus og Campusplanarbeidet.

1. Statsbyggs byggeprosjekter

Statsbygg meldte i Prosjektrådsmøtet den 14 februar 2017 om fortsatt anstrengt økonomi. Siste prognose viser en forventet kost 162 mill kr over prosjektets styringsramme. Det vil utføres en usikkerhetsanalyse av budsjettet sommeren 2017 etter tekniske og innredningsentrepriser er mottatt, forhandlet og signert. En oppdatert kuttliste ble presentert for Kunnskapsdepartementet (KD). Denne kuttlisten er under revidering.

Statsbygg har utført en detaljert vurdering av fremdriftsplanen og har konkludert med at det er nødvendig med tiltak da analyser viser sannsynlig forsinkelse på ca. 7 måneder på byggetid. To scenarier er analysert: forsering av fremdriftsplanen ved utvidet arbeidstid eller utsettelse av ferdigstillelse. Begge med en forutsetning på henholdsvis 7 og 12 måneder. Kostnadene ved begge scenarier er analysert og presentert til KD som Prosjekteier. Endelig anbefaling fra KD skal foreligge før Universitetssyremøtet 9 Mars 2017.

Statsbygg er invitert til Universitetssyremøtet 15 Mars 2017 for å presentere dette.

2. NMBU Prosjekt Campus

De regelmessige samarbeidsmøtene mellom Prosjekt Campus og ledelsen ved det nye Veterinærfakultetet fortsetter og fungerer som ønsket.

2.1. SLP - Samlokaliseringsprosjektet

Overordnede brukermøter har nå kun vært knyttet til sentrale prosjekteringsproblemer som gjenstår:

- Utforming av prosessanlegget for inneslutningsakvarier og modellfiskavdelingen
- Prosjektering av håndtering av hestegjødsel
- Prosjektering av gjødsel fra Produksjonsdyrklubben og Forsøksdyravdelingen
- Prosjekteringen av avfallshåndtering fra gnageravdelingen
- Prosjekteringen av luthydrolyseanlegget
- Forprosjektet for Fellesbygget
- Valideringsprosjektet

BUT - Brukerutstyrsprosjektet:

Innkjøpene av tungt, byggpåvirkelig utstyr er gjennomført.

Det er per i dag ca 10 innkjøpsgrupper i gang i forskjellige faser av innkjøpene, fra bekrivelse av kravspesifikasjoner til evaluering av innkomne tilbud. Innkjøpene så langt har for det meste gått under eller til budsjett. Den siste gruppen, som er den største med løst utstyr, starter opp i mars. Det vil bli en meget stor brukermedvirkning utover i 2017 og 2018.

Utstyr som har en rask teknologisk utvikling vil bli kjøpt inn så sent som mulig i prosessen, og noe av ansvaret for dette vurderes overført og håndtert av NMBU selv.

Det jobbes for tiden med en kuttliste for SLP. Avhengig av hva som vil stå på denne listen kan innkjøpene i BUT kunne påvirkes slik at noe utstyr vil måtte omprioriteres.

2.2. FIP – Flytte og ibruktakelsesprosjektet:

Overordnet flytteplan for Prosjekt Campus er fremlagt for Veterinærfakultetets ledelse.

Kontrakt er signert med ekstern konsulenttjeneste vedr videre planlegging av forberedelse til drift og fysisk flytting til Campus Ås og avhending av campus Adamstuen

Arbeid pågår med utforming av flytte- og inventarlistene og utforming av en digital kommunikasjonsplattform for FIP.

2.3. Drift

Eiendomsavdelingen jobber videre med planlegging av logistikk og drift av SLP. Eksternt innkjøpt logistikkrapport nærmer seg ferdigstillelse og avdelingen jobber med å tilpasse den til organisasjon og drift. Det jobbes også videre med å se på/redusere driftskostnader.

2.4. IKT:

Generelt høyt aktivitetsnivå.

Kontrakt signert med ÅF Advansia. 2 (3) konsulenter er hyret inn til assistanse med kartlegging av systembehov etc.

Tre nye stillinger er besatt med oppstart pr 1. juni. Disse vil jobbe med implementering og drift av IKT systemer rettet mot det nye bygget.

IKT deltar i BUTs innkjøpsgrupper, og har sysselsatt 2 til 3 personer fra systemseksjonen på kontinuerlig basis. Kartlegging av arbeidsprosesser i veterinærfakultetet pågår.

Maskinhall Sagabygget: Maskinvare etablert og tatt i bruk. Benyttes for flytting av NVH-tjenestene over på NMBU-plattform.

2.5. SHF- Senter for husdyrforsk:

Det er fremdeles en god del uløste/åpne avvik fra entreprenør. Det pågår fremdeles oppretting. Bruker er fremdeles ikke fornøyd med hastigheten i oppretting av feil og at det stadig påvises nye feil og mangler i utførelsen. Det er en kontinuerlig dialog med Statsbygg rundt dette.

Endringer i stallen er under utførelse. Statsbygg melder at de skal være ferdig i løpet av mars 2017.

2.6. Urbygningen:

Urbygningen er nå delvis tatt over av NMBU fra Statsbygg. NMBU får da har ansvaret for ordinær drift. Det er fortsatt driftsproblemer med ventilasjonsaggregatene, og NMBU vil ikke å ta over ansvaret for disse nå.

Statsbygg vil følge opp feil og mangler som er listet i protokoll fra overtakelsesforretning.

Det er etablert kommunikasjonslinjer og oppfølging av saker som oppstår i reklamasjonsfasen, ettårsbefaring osv.

Det er avtalt ansvarsfordeling med hensyn på økonomi for åpne punkter og tiltak, og Statsbygg har satt av midler fra prosjektbudsjettet som NMBU kan disponere til dette.

2.7. Kartlegging av driftsutgifter ved SLP

Økonomimodellen for driftsutgifter utvikles videre og vil legge inn de fremtidige organisatoriske/faglige kostnader som ligger til fakultetsnivå. Dette arbeidet vil pågå frem mot sommeren 2017. Det arbeides parallelt med organisasjonsutvikling frem mot innflytting.

3. Campusplanarbeidet:

Presenteres som egen sak: US 30/2017.

4. Risiko:

Prosjekt Campus samarbeider tett med Statsbygg for å avdekke og forebygge mulig risiko. Statsbygg vil som nevnt i punkt 1 over komme med en ny vurdering rundt tid og kost før 9. mars 2017.

US 32/2017 NMBUs Campusplan 2017 – 2020 – 2040

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Administrasjonsdirektør ved prosjektsjef Trond Furuberg
 Saksbehandler(e): Kristin Kreul og Elin Børrud
 Arkiv nr.: 17/ 01281-1

Vedlegg:

1. Høringsutkast av «Campusplan 2017 – 2020 – 2040», 01.03.2017
2. «Arealnormer og 0-alternativer», 14.02.2017 (kun internett)
3. «Optimal utnyttelse av Samlokaliseringsprosjektet», 15.02.2017 (kun internett)

Forslag til vedtak:

1. Universitetsstyret gir sin tilslutning til at
 - a. Høringsversjon av «Campusplan 2017 – 2020 – 2040» sendes på høring. Alternativ A legges til grunn for videre utredninger med detaljutredninger, konsekvensvurderinger, risikovurdering og kostnadsberegninger, med mål om endelig vedtak i juni 2017. Beskrevne arealnormer og dekningsgrad i utkast til «NMBUs Campusplan 2017 – 2020 – 2040», legges til grunn for arealdisponering i campusplanen.
 - b. Optimal sambruk av kontorarbeidsplasser, laboratorier og undervisningsrom i Samlokaliseringsprosjektet og sambruk og samlokalisering med relevante fagmiljøer fra innflytting 2019, legges til grunn. Prosessen for å identifisere, beskrive og kvantifisere faglig-strategiske muligheter for sambruk og samlokalisering fortsetter uten opphold og følger fremdriften i Samlokaliseringsprosjektet.
 - c. Mulighetene for samlokalisering av plantemiljøene på Campus Ås gjennom kurantprosjekt i samarbeid med NIBIO utredes videre. Rektor kommer tilbake til Universitetsstyret med egen sak før oversendelse av evt. oppdragsbrev til Statsbygg.
2. Universitetsstyret tar medvirkningsplanen som er beskrevet i denne styresaken, til orientering.

06.03.2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet (KD) har pålagt alle universiteter og høyskoler å utarbeide campusplaner. Dette innebærer at KD forventer at institusjonene sørger for tilstrekkelig informasjon om bygningsmassens tilstand og utvikling, og at institusjonene har langtidsplaner for nødvendig verdibevarende vedlikehold. NMBUs styre har siden de første gang i 2014 bestilt en campusplan og igjennom en rekke styrevedtak, bidratt til en god retning på arbeidet med planen. Universitet har gitt rektor i oppdrag å vise hvordan arealbruken kan reduseres ved å avhende uegnet bygningsmasse og intensivere arealbruken.

Styret blir i denne saken bedt om å ta stilling til følgende:

1. Om Høringsutkast av «Campusplan 2017 – 2020 – 2040» kan sendes på høring
2. Hvilke av de tre 0-alternativene som skal utredes videre. Med 0-alternativ forstås den bygningsmassen NMBU vil rå over fra 2019 når Samlokaliseringsprosjektet er fullført og samlet bygningsareal er redusert med 10%.

Mange av fagmiljøene ved NMBU har arbeidsplasser og undervisningslokaler som er moderne og i god teknisk stand, mens andre er lokalisert i nedslitte og midlertidige lokaler. Enkelte læringsmiljøer har hatt et «akutt» behov for mer egnede og permanente lokaler over flere år. Den nye fakultetsorganiseringen fra januar 2017 har forsterket disse behovene og skapt noen nye.

I denne saken legger rektor frem forslag til NMBUs Campusplan for perioden 2017 – 2020 – 2040. Universitetsstyret blir bedt om å drøfte planen slik den nå presenteres og gi sin tilslutning til at den kan sendes ut på høring i organisasjonen.

Forslaget til campusplan er vedlegg 1 til saksdokumentet. Denne inneholder følgende kapitler:

- Kapittel 1: «Visjoner, ambisjoner og realiteter i arbeidet med campusplanen»
- Kapittel 2: «God plass, store muligheter. Mulighetsrommet i dagens campusareal»
- Kapittel 3: «Effektivisering og optimalisering. Arealnormer og prinsipper for forsknings- og undervisningsinfrastruktur»
- Kapittel 4: «Muligheter på kort sikt. Arealdisponering fra 2020»
- Kapittel 5: «Muligheter på lang sikt. Fremtidens campus Ås mot 2040»

Prosess høsten 2016

Rektor oppnevnte høsten 2016 to arbeidsgrupper; Gruppe I som ble bedt om å utarbeide arealnormer og foreslå arealbruk innenfor de arealer NMBU eier i dag, og Gruppe II som ble bedt om å utarbeide et forslag til optimal arealutnyttelse av det nye Samlokaliseringsprosjektet.

Rektors ledergruppe (RLG) og hovedverneombudet har vært referansegruppe for de to arbeidsgruppene og gitt tilbakemeldinger underveis i prosessen (se vedlegg 2 og 3).

Mål for Campus Ås på lang sikt

Campusplanen som legges frem, skal sette den fysiske rammen for universitetets videre satsning på forskning- og utdanning for det grønne skiftet. Campusplanens overordnede mål er å utvikle Campus Ås til et godt og attraktivt sted å studere og arbeide.

Campus Ås skal bli –

- et nasjonalt og internasjonalt kraftsenter for forskning, utdanning og innovasjon innen NMBUs fagområder.
- en del av den bærekraftige «Universitetsbyen Ås» gjennom tettere integrasjon mot Ås kommune.
- et fortettet, levende og pulserende campus med fasiliteter tilrettelagt for fremtidens lærings- og arbeidsformer.
- et campus hvor bygningsmassen har en standard tilpasset krav til fremragende forskning og undervisning.
- et fleksibel og tilpasningsdyktig campus med en oppdatert bygningsmasse og infrastruktur tilrettelagt for NMBUs virksomhet og robust forvaltning og drift.

Mål for Campus Ås på kort sikt

Overordnet mål på kort sikt (2020) er økt faglig samlokalisering og arealeffektivisering av bygningsmassen.

Campusplanen skal på kort sikt oppnå følgende mål:

- Mer effektiv bruk av eksisterende bygningsmasse
- Bedre samlokalisering av ansatte i plantevitenskapsmiljøene
- Tilpassede lokaler for undervisning i landskapsarkitektur/planlegging og bedre samlokalisering av ansatte i landskapsplanmiljøene
- Optimal bruk av Samlokaliseringsprosjektet fra 2019
- Å sørge for at alle fakultetene får best mulige lokaler av tilfredsstillende standard
- 10% arealeffektivisering, innen 2020

Arealeffektivisering og arealnormer

Det er tre begreper som går igjen i campusplanen; Det er arealeffektivisering, arealnormer og dekningsgrad.

- Med **arealeffektivisering** menes bedre bruk av dagens arealer. *Universitetsstyret har vedtatt at campusplanen skal utredes med en reduksjon i arealet på 10%.*
- Staten har bestemt at arealer til kontorarbeidsplasser i fremtidige statlige byggeprosjekter ikke skal overstige 23 kvm bruttoareal per ansatt.¹ **Arealnormen** på 23 kvm bruttoareal er en øvre grense. Bruttoarealet inkluderer nettoareal til kontorarbeidsplassen, alt nærstøtteareal, fellesareal til møterom, kantiner,

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-om-normer-for-energi--og-arealbruk-for-statlige-bygg/id2474498/>

resepsjoner, kommunikasjonsareal, bygg og teknisk infrastruktur, tilhørende kontorarbeidsplassene. Arbeidstilsynets forvaltningspraksis legger til grunn at hver kontorarbeidsplass skal ha et gulvareal på minst 6 kvadratmeter.²

- Alle kontorarbeidsplasser skal være utformet i henhold til lovverkets krav til kontorarbeidsplasser og fellesareal og godkjent av Arbeidstilsynet. Ved NMBU er det mange eldre bygninger med lav standard og mange fredete bygg som vil påvirke muligheten til å følge arealnormene fullt ut.
- Med **dekningsgrad** menes antall kontorarbeidsplasser i forhold til antall tilsatte. Det foreslås som forutsetning for campusplanen at NMBU skal ha en gjennomsnittlig dekningsgrad på 80%, dvs. 80 kontorarbeidsplasser pr. 100 ansatte.

Arealnormer

Ved å innføre bruk av arealnormer og dekningsgrad, vil NMBU kunne optimalisere bruken av sine bygninger og oppnå tilnærmet 10% arealeffektivisering.

Forslag til arealnormer og dekningsgrad for kontorarbeidsplasser ved NMBU

Det skilles ikke mellom vitenskapelige, administrativt og teknisk ansatte med behov for kontorarbeidsplass og type kontor.

Tilsatte i stillingsandel 80 % eller mer med behov for kontorarbeidsplass, tildeles fast plass og har prioritet i ene- eller deltkontor.

Personer med mindre enn 80 % stilling og behov for kontorarbeidsplass må dele fast arbeidsplass med en eller flere tilsatte. Herunder kommer også emeriti og eksterne PhD-stipendiater.

Ansatte under 20 % stilling, personer som ikke trenger permanent kontorarbeidsplass og tilknyttede personer tildeles fleksibel arbeidsplass primært i kontorlandskap. For denne gruppen er dekning av arbeidsplasser satt til 20 %.

NMBU er en Inkluderende arbeidsliv-bedrift (IA) og vil også ivareta dette gjennom campusplanen.

Forslag til arealnormer for studentarbeidsplasser

30 % dekning av fleksible arbeidsplasser til studenter ved lavere grader, 1. året på masterprogram og 1.- 4. året på integrerte mastere.

Inntil 60 % arbeidsplasser for masterstudenter siste året.

Det understrekes at de beskrevne arealnormene og dekningsgrad vil gjelde for alle, også de fagmiljøene som ikke direkte berøres av omrokkeringer i forbindelse med implementering av Campusplanen.

² <http://www.arbeidstilsynet.no/fakta.html?tid=255368#Krav>

Utfaset/avhendet areal 2014 – 2019

Utfaset/avhendet areal 2014 – 2019 vil være på 10337 kvm. Dette tilsvarer 5% av bygningsmassen, før en ytterligere arealeffektivisering iverksettes. Dette arealet er medregnet i de tre 0-alternativene. Tabell 1, s.11, viser endringer i bygningsmassen 2014 – 2019.

Tre mulige 0-alternativer

For å nå de kortsiktige målene vil også andre på campus bli berørt. De foreslåtte alternativene har tatt utgangspunkt i

- hvilke bygninger på campus som gir mulighet for å løse samlokaliseringsbehov
- hvilke fagmiljøer som vil ha potensiale for faglig synergi i Samlokaliseringsprosjektet
- at færrest mulig ansatte og studenter berøres i de tre foreslåtte alternativene

Det vil også være mulig å se for seg alternativer som er kombinasjoner av de foreslåtte alternativene, og man må forvente at høringen vil gi ytterligere konstruktive innspill.

De tre alternativene er skisser til modeller videreutviklet fra de to arbeidsgruppenes innspill. Tabell 2, s.12, viser en gjennomgang av grep i de tre alternativene med oppsummeringer.

- Alternativ A er kalt «Færrest mulig berørte» og vil gi en arealreduksjon på 10%.
- Alternativ B er kalt «Best samlokalisering» og vil gi en arealreduksjon på 10%.
- Alternativ C er kalt «Maksimal effektivisering av Samlokaliseringsprosjektet» og vil gi en arealreduksjon på 12%.

Optimal utnyttelse av Samlokaliseringsprosjektet

Arbeidsgruppen «Optimal utnyttelse av Samlokaliseringsprosjektet» har i sin rapport kommet til følgende konklusjon –

«Ettersom detaljplanlegging av funksjoner i Samlokaliseringsprosjektet nå er fastsatt og gjennomføres av Statsbygg har ikke NMBU muligheter til å endre funksjoner i Samlokaliseringsprosjektet. Slik arbeidsgruppen ser det er det likevel mulig å flytte noen forskergrupper med tilsvarende laboratoriebehov som det planlagte til Samlokaliseringsprosjektet. Dette er en prosess der både reelle faglige synergier og de organisatoriske følger må tas hensyn til. Det er viktig at prosessen foregår over tid støttet av god ledelse og at godt fungerende miljøer ikke ødelegges. Innkjøp av avansert vitenskapelig utstyr bør koordineres.»

NMBU har i liten grad muligheter til å endre funksjoner i Samlokaliseringsprosjektet, men det er mulig å samlokalisere relevante forskergrupper med tilsvarende laboratoriebehov som det planlagte, i Samlokaliseringsprosjektet.

Kontorarbeidsplasser, laboratorier og undervisningsrom i Samlokaliseringsprosjektet skal utnyttes optimalt til sambruk og samlokalisering av relevante fagmiljøer fra innflytting i 2019. Dette legges til grunn i alle alternativer. Prosessen for å identifisere,

beskrive og kvantifisere faglig-strategiske muligheter for sambruk og samlokalisering fortsetter uten opphold og følger fremdriften i prosjektet.

Innkjøp av vitenskapelig utstyr til Samlokaliseringsprosjektet må koordineres for å optimalisere synergier og sambruk. Dette ligger som premiss for alternativene A og B ovenfor.

Risiko

I denne saken er følgende risiki vurdert:

Risiko ved ikke å gjennomføre nødvendige grep (bli ved status quo). Ved dette alternativet vil risikoene knyttet til organisasjon, arbeidsmiljø og læringsmiljø vurderes som høyere enn alternativene A-C. I tillegg vil status quo bringe inn en ytterligere risiko, omdømmerisiko, som vurderes som stigende.

Finansiell risiko vurderes som moderat til høy. Dette begrunnes med at de økonomiske beregningene er i en tidligfase, og tallgrunnlaget er nivå. Forutsetningene for tallstørrelsene er på dette stadiet usikre. Den finansielle risiko kan også forsterkes, evt. reduseres, som følge av utviklingen på de øvrige risikoene. Eksempelvis kan et fall i primærproduksjonen som følge av opplevd dårligere arbeidsmiljø føre til inntektstap, noe som forsterker den finansielle risiko.

Organisatorisk risiko vurderes som lav. I hovedsak bygger forslagene i alternativ A-C opp om ny organisasjonsstruktur og samler fagmiljøer og administrasjon på en bedre måte enn i dag.

Risiko for opplevd dårlig arbeidsmiljø må vurderes lang en tidslinje. Ved flyttetidspunktet for miljøer som skal flytte, kan det oppstå tidsspille, ulike typer frustrasjoner (innarbeidede rutiner fungerer ikke som før) mv. Dette kan føre til opplevd dårligere arbeidsmiljø, og, som påpekt innledningsvis, kan dette føre til produksjonsfall med tilhørende inntektssvikt. I denne fasen vurderes risiko som moderat til høy. Det er viktig at det settes i verk kompenserende tiltak. Risikoen forsterkes i og med at mange ansatte berøres. I et lengre tidsperspektiv vurderes risikoen som lav, nettopp fordi man har etablert løsninger som samlokalisering og har lagt bedre til rette, gjennom lokalisering, for samarbeid på tvers av organisatoriske enheter.

Risiko for opplevd dårlig læringsmiljø og redusert omdømme som studiested har en parallell vurdering som for arbeidsmiljøet, og må også vurderes lang en tidslinje. Studentene er imidlertid mer mobile enn de ansatte og forventes å være mer omstillingsdyktige for denne type grep. Risiko vurderes i flyttefasen som lav/moderat. I det lange perspektiv vurderes også risiko her som lav.

Risiko ved bygningsmessige begrensninger. Campus Ås har en spredt bygningsmasse som har vokst fram gjennom de siste 150 årene, mer eller mindre planmessig. Samlet har mye av bygningsmassen en lav bygningsteknisk og funksjonell standard. Beregnet teknisk og funksjonelt vedlikeholdsetterslep for NMBU Campus Ås pr 2017, er på 2,8 milliarder kroner. Tabell 3, s. 15, viser en utregning av vedlikeholdsetterslepet pr. 2017.

Kostnader for 0-alternativene

Det er utført en vurdering av kostnadene for oppgradering av byggene som involveres i 0-alternativene, samt kostnader for flytting. Tårnbygningen er det bygget som krever de største og dermed mest kostnadskrevenne endringene. En ombygging her vil kreve en byggetid på ca. 6 – 12 mnd. Kalkylene er svært overordnede og innehar således en stor grad av usikkerhet. Disse må derfor utredes nærmere før endelig styrevedtak i juni 2017.

De estimerte kostnader for oppgradering av byggene i:

- Alternativ A: 64 mill. kroner
- Alternativ B: 132 mill. kroner
- Alternativ C: 132 mill. kroner

Brutt ned på alternativ fordeler de estimerte kostnadene seg som vist i Tabell 4, s. 16.

Flyttekostnader

Kostnadsberegningen for den fysiske flyttingen er utført basert på benchmarkingstall innhentet fra ett av regionens største flyttebyråer. Avhengig av hvilke alternativ som velges vil en slik prosess medføre flytting internt på Campus for mellom 350 og 510 ansatte samt mellom 1150 og 1750 studenter med tilhørende møbler og inventar.

De totale kostnadene for flytting er estimert til å være:

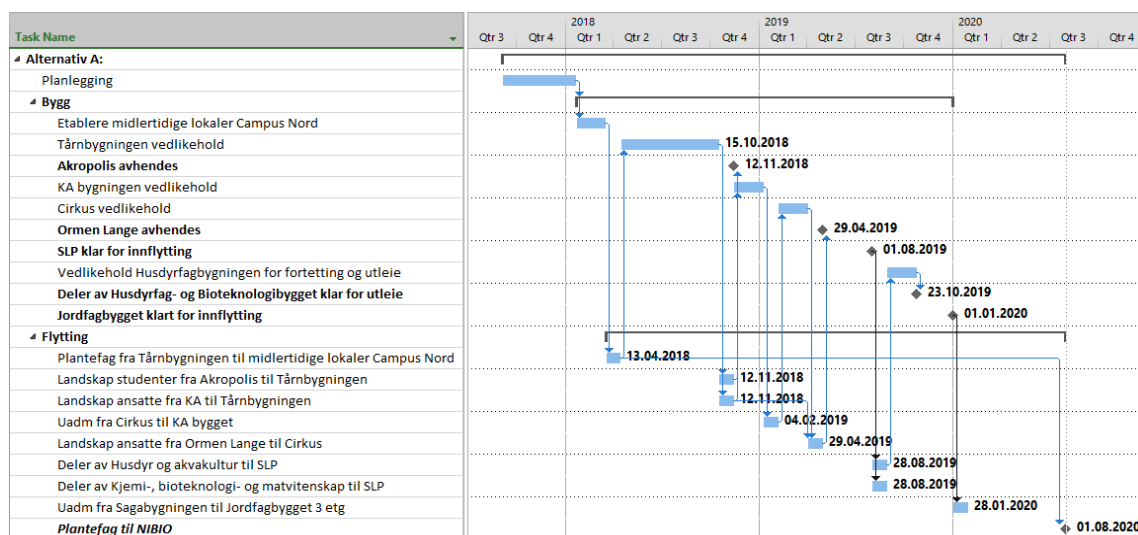
- Alternativ A: ca. 1,6 mill. kroner.
- Alternativ B: ca. 1,6 mill. kroner.
- Alternativ C: ca. 2,6 mill. kroner.

Gjennomføring av 0-alternativet

Det er gjennomført en grov tidsstudie for gjennomføring av de ulike alternativene. Den for alternativ A er vist nedenfor. Det er spesielt tre faktorer som påvirker disse gjennomføringsplanene:

1. Nødvendig tid til endringer og vedlikehold av Tårnbygningen (6 – 12 måneder)
2. Tilgjengelighet til Samlokaliseringsprosjektet (fra 2019)
3. Tilgjengelighet til tredje etasje i Jordfagbygningen (fra 2020)
4. Dato for ev. ferdigstilling av et Kuranprosjekt for plantevitenskap er satt til august 2020.

Overordnet tidsplan Alternativ A:

Vedlikeholdsetterslepet

Campus Ås har en spredt bygningsmasse som har vokst fram gjennom de siste 150 årene, mer eller mindre planmessig. Samlet har mye av bygningsmassen en lav bygningsteknisk og funksjonell standard. Beregnet teknisk og funksjonelt vedlikeholdsetterslep for NMBU Campus Ås pr 2017, er, som vist i Tabell 3, s. 15, på 2,8 milliarder kroner.

18 av NMBUs bygninger og sentrale deler av parkanlegget, er fredet. Dette medfører strenge restriksjoner mht. muligheter for endringer og utvikling. Fredningen gir således en risiko for at NMBUs bygninger ikke lar seg optimalisere og tilrettelegge som fremtidsrettede arbeids-, undervisnings- og forskningsarealer. I 2019 er gjennomsnittlig tilstandsgrad forventet å være 0,92, og således i tråd med Universitetsstyret mål. Det er viktig å merke seg at 39 % av bygningsmassen fortsatt vil ha vesentlige, store eller alvorlige avvik i 2019, slik at NMBUs bygninger ved ferdigstillelse av Samlokaliseringssprosjektet vil ha enten svært god eller dårlig til svært dårlig standard.

Eventuelle inntekter av utleie og eiendomsutvikling vil, i tillegg til rehabiliteringer og utfasinger, kunne bidra til innhenting av etterslepet.

Videre saksgang og forankring i organisasjonen

Campusplanen berører hele organisasjonen og vil kunne påvirke mange ansattes arbeidshverdag. Derfor vil arbeidsgiver sørger for å gi god informasjon til alle berørte parter, og har til dette formål utarbeidet en kommunikasjonsplan.

Rektor legger opp til en høringsprosess frem mot endelig behandling av campusplanen i universitetsstyremøte i juni. Se Tabell 5, Tidsplan for høringsprosess, s. 17.

Rektors vurdering

En campusplan som legger til rette for gode arbeidsbetingelser, gode arbeidsplasser og god forsknings- og infrastruktur for ansatte, studenter, samarbeidspartnere og gjester, er et viktig virkemiddel for at NMBU skal nå sine mål. I campusplanen foreslås det å effektivisere arealbruken, samt ulike alternativer for en best mulig lokalisering av fagmiljøene i et helhetlig perspektiv. Videre skisseres det mulige utbyggingsområder for etablering av ekstern nærings- og innovasjonsvirksomhet på campus.

Hensikten med campusplanen er å få et styringsverktøy og tilstrekkelig informasjon om bygningsmassens tilstand og utvikling, til å kunne utarbeide langtidsplaner for nødvendig verdibevarende vedlikehold og få til mer effektiv utnyttelse av bygninger og infrastruktur. Rehabiliteringen av Urbygningen og den igangsatte rehabiliteringen av Fløy 1 i TF-kvartalet og Damgården, er et ledd i dette arbeidet.

Rektor legger nå frem en høringsversjon av «NMBUs Campusplan 2017 – 2020 – 2040» med tre alternativer for arealoptimalisering A, B og C.

Rektor ber universitetsstyret gi sin tilslutning til de foreslåtte arealnormer (6 kvm netto og 23 kvm brutto pr kontorarbeidsplass) og en dekningsgrad av kontorarbeidsplasser på 80%.

For å nå Stortingets mål for Samlokaliseringsprosjektet er det vesentlig å sørge for optimal bruk. Rektor vil gjennomføre prosessen med å identifisere, beskrive og kvantifisere faglig-strategiske muligheter for sambruk og samlokalisering fortsetter uten opphold for å oppnå sambruk og samlokalisering av relevante fagmiljøer fra innflytting i Samlokaliseringsprosjektet fra 2019.

Rektor anbefaler universitetsstyret å gi sin tilslutning til videre utredning av alternativ A, med konsekvensvurderinger inkl. risikovurdering og kostnadsberegninger, for endelig vedtak i juni 2017.

Alternativ A er etter rektors vurdering det alternativet som gir best måloppnåelse på kort sikt ved å gi mer effektiv bruk av eksisterende bygningsmasse, bedre samlokalisering av ansatte i plantevitenskapsmiljøene, permanente og tilpassede lokaler for undervisning i landskapsarkitektur/planlegging og bedre samlokalisering av ansatte i landskapsplanmiljøene, optimal bruk av Samlokaliseringsprosjektet fra 2019 og 10% arealeffektivisering, innen 2020, samtidig som færrest mulig blir berørt. Dette er også det økonomisk mest realistiske alternativet.

Risikovurderingene er knyttet til de framlagte alternativene A-C. Det vil være skilnader mellom alternativene på hvor høyt risikoene vurderes. Det er spesielt to drivere som er bestemmende; kostnader for bygningsmessig tilrettelegging og antall ansatte/studenter som berøres. Ut fra dette vurderes alternativene A og B til å ha om lag samme risiko. Alternativ C omfatter flere ansatte/studenter og vurderes til å være alternativet med høyest risiko.

Både alternativ A og B legger til rette for en fase 2, der samlokalisering av plantevitenskapsmiljøene på Campus Ås, gjennom et kurantprosjekt i samarbeid med NIBIO, utredes videre. Rektor ber om Universitetsstyrets tilslutning til å jobbe videre

med dette og vil komme tilbake til Universitetsstyret med en egen sak før oversendelse av evt. oppdragsbrev til Statsbygg.

Når det gjelder alternativ C vurderer rektor at forslaget er ekstremt krevende med tanke på fortettningsnivå. Dette gir høy risiko både for gjennomføring og konflikt. Rektor anbefaler derfor ikke å gå videre med dette alternativet.

Rektor har lagt opp til en høringsprosess for å sikre medvirkning og ber universitetsstyret ta medbestemmelsesplanen til orientering..

Rektor vil be om tilbakemeldinger fra organisasjonen på følgende:

- I hvilken grad gir alternativ A en god arealbruk innenfor 0-alternativet, og hvorfor?
- Hvilke forutsetninger må være oppfylt for å kunne utvikle campus i tråd med foreslått campusplan?
- Hvilke muligheter gir foreslått campusplan for deres fakultetet/ universitetsadministrasjonen og for NMBU som hele, på kort og lang sikt?
- Hvilke utfordringer har foreslått campusplan for deres fakultetet/ universitetsadministrasjonen og for NMBU som hele, på kort og lang sikt?
- Har høringsinstansene andre synspunkter eller vurderinger knyttet til alternativ A?

Rektor har satt høringsfristen til 10.5 2017.

Det har til nå vært et omfattende arbeid i arbeidsgrupper og referansegrupper. Rektor vil takke alle for innsatsen!

[Tabelloversikt](#)

Tabell 1: Endringer i bygningsmassen 2014-2019, s.11

Tabell 2: 0-alternativer, s.12

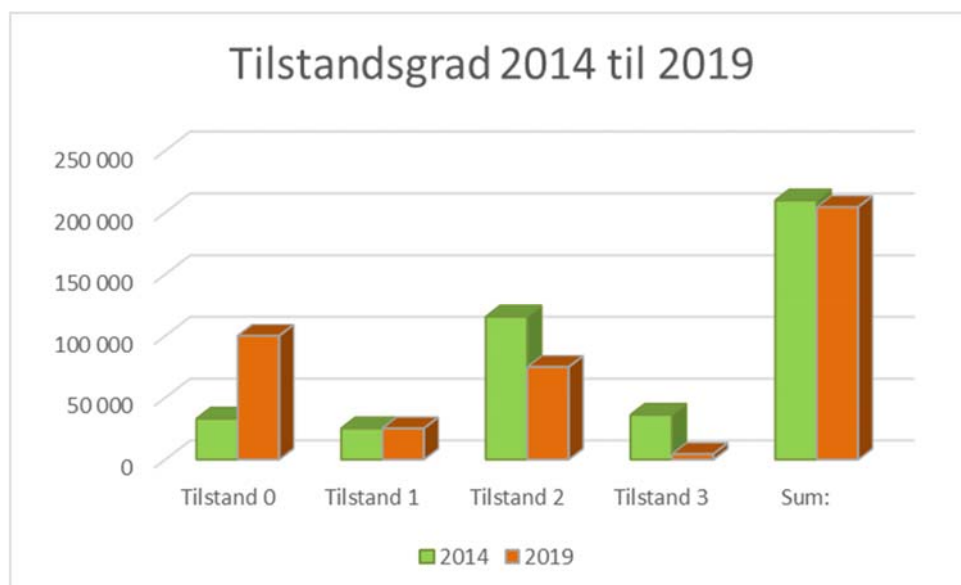
Tabell 3: Utrekning av vedlikeholdsetterslepet pr. 2017, s. 15

Tabell 4: Kostnadsoverslag 0-alternativer, s. 16

Tabell 5: Tidsplan for høringsprosess, s. 17

TABELL 1: ENDRINGER I BYGNINGSMASSEN 2014-2019	Brutto kvm
Utgangspunkt 2014	216 834
Tillegg i bygningsmassen:	
Samlokaliseringsprosjektet Campus Ås i 2019	48 250
Ås gård, overlevert 2016	13 320
Utvivelse SEARCH, Sandnes, vedtatt US	630
Planlagt bygg til fjørfe, planer	1 600
Ny verkstedbygg Campus Ås 2017	1 473
Totalt tillegg:	65 273
Utfasinger 2014 - 2019:	
Avhending Campus Adamstuen i 2019	40 699
Utfaset bygningsareal Campus Ås 2014-2017	31 714
Dal gård:	3 612
Totalt utfaset:	76 025
Totalt 2019:	206 082
<i>Utfaset før optimaliseringer:</i>	<i>-10 752</i>
<i>Utfaset % før optimaliseringer :</i>	<i>-5 %</i>

Figuren under viser gjennomsnittlig bygningsteknisk tilstandsgrad for NMBUs eiendommer i 2014 og 2019 med tillegg/nybygg og utfasinger/avhendinger fra tabellen over iberegnet.

TABELL 2: 0-ALTERNATIVER

Alternativ A	Færrest mulig berørte
Landskapsplanlegging, LANDSAM	Ansatte og studenter ved Institutt for Landskapsarkitektur ved LANDSAM flytter fra KA-bygningen og Akropolis til Tårnbygningen. Ansatte fra Institutt for eiendom og juss, Institutt for Folkehelsevitenskap og Institutt for by- og regionplanlegging, med noen av masterstudentene ved LANDSAM, flyttes til Cirkus.
Plantevitenskap, BIOVIT	Flytter fra Tårnbygningen til midlertidige lokaler på Campus Nord, for i neste fase å samlokaliseres med NIBIO i Høgskoleveien
Husdyr- og akvakulturvitenskap, BIOVIT	Faggrupper fra husdyr- og akvakulturvitenskap flytter fra Husdyrfagbygningen til Samlokaliseringsprosjektet
Kjemi-, bioteknologi- og matvitenskap, KBM	Faggrupper fra kjemi-, bioteknologi- og matvitenskap flytter fra Bioteknologibygningen og Meieribygningen til Samlokaliseringsprosjektet
Handelshøyskolen, HH	Forblir i Tårnbygningen
Universitetsadministrasjonen, UADM	Universitetsadministrasjonen flytter fra Sagabygget og Cirkus til Jordfagbygningen og KA-bygningen
Oppsummering:	Alternativ A samler ansatte i landskapsplanleggingsmiljøene og plantemiljøene i færre bygg enn i dag. De plantevitenskapelige forskningsmiljøene blir i første omgang lokalisert i leide lokaler nærmere aktuell forskningsinfrastruktur på Campus Nord, for så, i neste fase, og ved en samlokalisering med NIBIOs plantevitenskapelige miljøer og forskningsinfrastruktur, å flyttes til Høgskoleveien. Det blir noe samlokalisering mellom husdyr- og akvakulturvitenskap, matvitenskap og veterinærfag i Samlokaliseringsprosjektet og således en optimalisert bruk av Samlokaliseringsprosjektet. Arealeffektivisering 10 %. Leieavtaler i Sagabygget og Akropolis sies opp. Ormen Lange og deler av Husdyrfagbygningen utfases. Ved realisering av et kurantprosjekt for plantevitenskapsmiljøet med nye arealer i Høgskoleveien, vil dette forutsette utfasing av tilsvarende arealer i tilstandsgrad 2 og 3, på campus.

Alternativ B

Best samlokalisering

Landskaps-
planlegging,
LANDSAM

Flytter fra KA-bygningen, Ormen Lange og Akropolis til Tårnbygningen.

Plantevitenskap,
BIOVIT

Flytter midlertidig fra Tårnbygningen til Husdyrfagbygningen, for i neste fase å samlokaliseres med NIBIO i Høgskoleveien.

Husdyr- og akvakultur-
vitenskap,
BIOVIT

Faggrupper fra husdyr- og akvakulturvitenskap flytter fra Husdyrfagbygningen til Samlokaliseringsprosjektet

Kjemi-, bioteknologi-
og matvitenskap,
KBM

Faggrupper fra kjemi-, bioteknologi- og matvitenskap flytter fra Bioteknologibygningen og Meieribygningen til Samlokaliseringsprosjektet

Handelshøyskolen,
HH

Flytter fra Tårnbygningen til Cirkus eller KA-bygningen ut fra en endelig vurdering av hvilket alternativ som er best egnet. Studenter lokaliseres i Urbygningen og Cirkus/KA-bygningen.

Universitets-
administrasjonen,
UADM

Universitetsadministrasjonen flytter fra Sagabygget og Cirkus (hvis Handelshøyskolen skal dit) til Jordfagbygningen og KA-bygningen.

Oppsummering:

Alternativ B gir en samlokalisering av studentgrupper og ansatte ved landskapsplanleggingsmiljøene. Dagens samlokalisering av studenter og ansatte ved Handelshøyskolen deles i to bygg.

De plantevitenskapelige forskningsmiljøene blir i første omgang lokalisert i Husdyrfagbygningen, i neste fase, og ved en samlokalisering med NIBIOs plantevitenskapelige miljøer og forskningsinfrastruktur å flyttes til Høgskoleveien.

Det blir noe samlokalisering mellom husdyr- og akvakulturvitenskap, matvitenskap og veterinærfag i Samlokaliseringsprosjektet, og således en optimalisert bruk av dette.

Areaeffektivisering 10 %. Leieavtaler i Sagabygget og Akropolis sies opp. Ormen Lange og deler av Husdyrfagbygningen utfases.

Ved realisering av et kurantprosjekt for plantevitenskapsmiljøet med nye arealer i Høgskoleveien, vil dette forutsette utfasing av tilsvarende arealer i tilstandsgrad 2 og 3, på campus.

Alternativ C

Landskaps-
planlegging,
LANDSAM

Plantevitenskap,
BIOVIT

Husdyr- og akvakultur-
vitenskap,
BIOVIT

Kjemi-, bioteknologi-
og matvitenskap,
KBM

Handelshøyskolen,
HH

Universitets-
administrasjonen,
UADM

Oppsummering:

Maksimal effektivisering av Samlokaliseringsprosjektet

Flytter fra KA-bygningen, Ormen Lange og Akropolis til Tårnbygningen

Flytter fra Tårnbygningen til midlertidige lokaler på Campus Nord, for i neste fase å samlokaliseres med NIBIO i Høgskoleveien

Hele husdyr- og akvakulturvitenskap flytter fra Husdyrfagbygningen til Samlokaliseringsprosjektet

Forblir i Bioteknologibygningen og Meieribygnen

Flytter fra Tårnbygningen til Cirkus eller KA-bygningen ut fra en endelig vurdering av hvilket alternativ som er best egnet

Universitetsadministrasjonen flytter fra Sagabygget og Cirkus (hvis Handelshøyskolen skal dit) til Jordfagbygningen og KA-bygningen

Alternativ C samler hele husdyrfag og veterinærfag i Samlokaliseringsprosjektet. Det er svært usikkert om alle ansatte ved Husdyr- og akvakulturvitenskap og utdannings- og forskningsinfrastruktur i Husdyrfagbygningen vil få plass i Samlokaliseringsprosjektet.

Det blir en bedre samlokalisering av ansatte, studenter og forsknings- og infrastruktur til plantevitenskap enn i dag.

Det blir en samlokalisering av studentgrupper og ansatte ved landskapsplanleggingsmiljøene.

Dagens samlokalisering av studenter og ansatte ved Handelshøyskolen deles i to bygg.

Areaeffektivisering 12 %. Leieavtale om Akropolis og Sagabygget sies opp. Ormen Lange og hele Husdyrbygget utfases (ca. 8 000m²).

Ved realisering av et kurantprosjekt for plantevitenskapsmiljøet med nye arealer i Høgskoleveien, vil dette forutsette utfasing av tilsvarende arealer i tilstandsgrad 2 og 3, på campus.

TABELL 3: UTREGNING AV VEDLIKEHOLSETTERSLEPET PR. 2017

Bygning (byggsnummer og byggsnavn)	Tilstands- grad	Brutto areal	Brutto lab- arealer	Estimert rehabiliteringskostnad
031 - Husdyrfagbygningen	2	7998	787	251 745 000
261 - Parkgården	1	1085		32 550 000
271 - Økonomibygningen	2	2168		108 400 000
281 - Tivoli	2	2177		108 850 000
291 - Cirkus	2	3573		178 650 000
311 - Tårnbygningen	2	8799		439 950 000
351 - Jordfagbygningen	1 og 2	6845	1903	155 895 000
361 - KA - bygningen	2	2126		25 000 000
451 - Meieribygningen	2	9778	2640	528 500 000
452 - Varmesentralen	3	1145		57 250 000
461 - Meierimuseet	2	1095		54 750 000
501 - Aud Max	2	4290		214 500 000
502 - Samfunnet 50%	2	5585		139 625 000
511 - Tekniske Fag, Fløy 1 - 5 Samlet	2	12353	858	354 030 000
611 - Senter for klimaregulert forskning	2 og 3	3334		150 030 000
631 - Fruktkonserveringa	2	485		24 250 000
SUM				2 823 975 000
Beregningsgrunnlag				
<i>Kr. 30 000 pr m2 for bygg som ikke er fredet</i>				
<i>Kr. 45 000 pr m2 for labareal</i>				
<i>Kr. 50 000 pr m2 for fredete bygg</i>				
<i>Visse bygg har noe nedjusterte beregninger</i>				

TABELL 4: KOSTNADSOVERSLAG 0-ALTERNATIVER

Alternativ A:

Total kostnad for Alternativ A er estimert til 64 000 000 kroner.

Kostnadsendringer ved Alternativ A:

- Leieavtaler i Sagabygget og Akropolis sies opp
- Ormen Lange, deler av Husdyrfag-, Bioteknologi- og/eller Meieribygget fases ut.
- Ny midlertidig leieavtale for arealer til plantevitenskap på Campus Nord vil påløpe i en periode estimert til 3 år, frem til NIBIO bygget er etablert
- Ny leieavtale for nye arealer i NIBIO for Plantevitenskap vil påløpe.

Alternativ B:

Total kostnad for Alternativ B er estimert til 132 000 000 kroner.

Kostnadsendringer ved Alternativ B:

- Leieavtaler i Sagabygget og Akropolis sies opp
- Ormen Lange, deler av Husdyrfag-, Bioteknologi- og/eller Meieribygget leies ut.
- Ny leieavtale for nye arealer i NIBIO for Plantevitenskap vil påløpe.

Alternativ C:

Total kostnad for Alternativ C er estimert til 132 000 000 kroner.

Kostnadsendringer ved Alternativ C:

- Leieavtaler i Sagabygget og Akropolis sies opp
- Hele Ormen Lange og Husdyrfagbygningen leies ut.
- Ny leieavtale for nye arealer i NIBIO for Plantevitenskap.

Merknader:

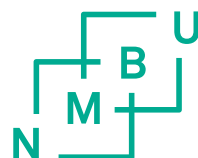
- Det er ikke lagt inn kostnader for eventuelle behov for endringer eller ombygginger i Samlokaliseringsprosjektet for å kunne tilrettelegge for et utvidet faglig sambruk.
- Det er forutsatt at endringer ikke utløser økte krav etter Byggeteknisk forskrift TEK 10/TEK17, Direktoratet for byggkvalitet.

Tabell 5, Tidsplan for høringsprosess

Task Name	Mar	Apr	May	Jun
	9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26			
Medvirkningsplan for Campusplan frem til US 15 Juni 2017				
Universitetsstyremøte	◆ 09.03			
Start høring	◆ 09.03			
Prosjektstyremøte	◆ 15.03			
ID-møte i UA		◆ 20.04		
Møte i Studieutvalget		◆ 26.04		
Møte i Forskningsutvalget		◆ 27.04		
ID-møte i UA			◆ 08.05	
Sentralt IDF-møte			◆ 08.05	
Prosjektstyremøte			◆ 10.05	
Oppfølging av styrets vedtak mars - april - mai 2017			◆ 10.05	
Høringsrunde, frist for tilbakemeldinger			◆ 10.05	
Behandling i fakultetsstyrene			◆ 10.05	
LMU-møte. Høring - Campusplanen			◆ 10.05	
AMU-møte. Høring - Campusplanen			◆ 12.05	
Sentralt IDF-møte			◆ 15.05	
Sentralt IDF-møte - Første behandling				◆ 29.05
Sentralt IDF-møte Endelig behandling				◆ 12.06
Universitetsstyremøte - endelig vedtak				◆ 15.06

NMBUs Campusplan 2017 – 2020 – 2040

HØRINGSUTKAST

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

KOLOFON

Tittel: NMBUs Campusplan 2017 - 2020 - 2040 Høringsutkast

Utgitt av: NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelig universitet

Dato: 03.03.2017

STYREVEDTAK

MARS 2017

- En campusplan skal peke ut en retning for hvordan et universitetsområde skal utvikle seg.
- Campus er både det fysiske areal med bygninger og anlegg, og den spesifikke virksomheten – en institusjon for forskning og høyere utdanning.
- Et felleskap av forskere, undervisere og studenter.

FORORD

«Vi skaper inkluderende læringsmiljøer og gode faglige hjem»

Første punkt i NMBUs læringsfilosofi kan stå som en inngang til campusplanen.

Både studenter og ansatte skal oppleve faglig og sosial tilhørighet på campus.

Et faglig hjem er både et fysisk sted og et felleskap.

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) har Norges vakreste campus og en over 150 år lang, nasjonal utdanningshistorie å forvalte. Når hele NMBU er samlet på Ås i 2020, skapes ny historie under vår felles visjon – Kunnskap for livet. NMBUs forskningsmiljøer har et spesielt godt utgangspunkt for å finne tverrfaglige løsninger for å gjennomføre Det grønne skiftet.

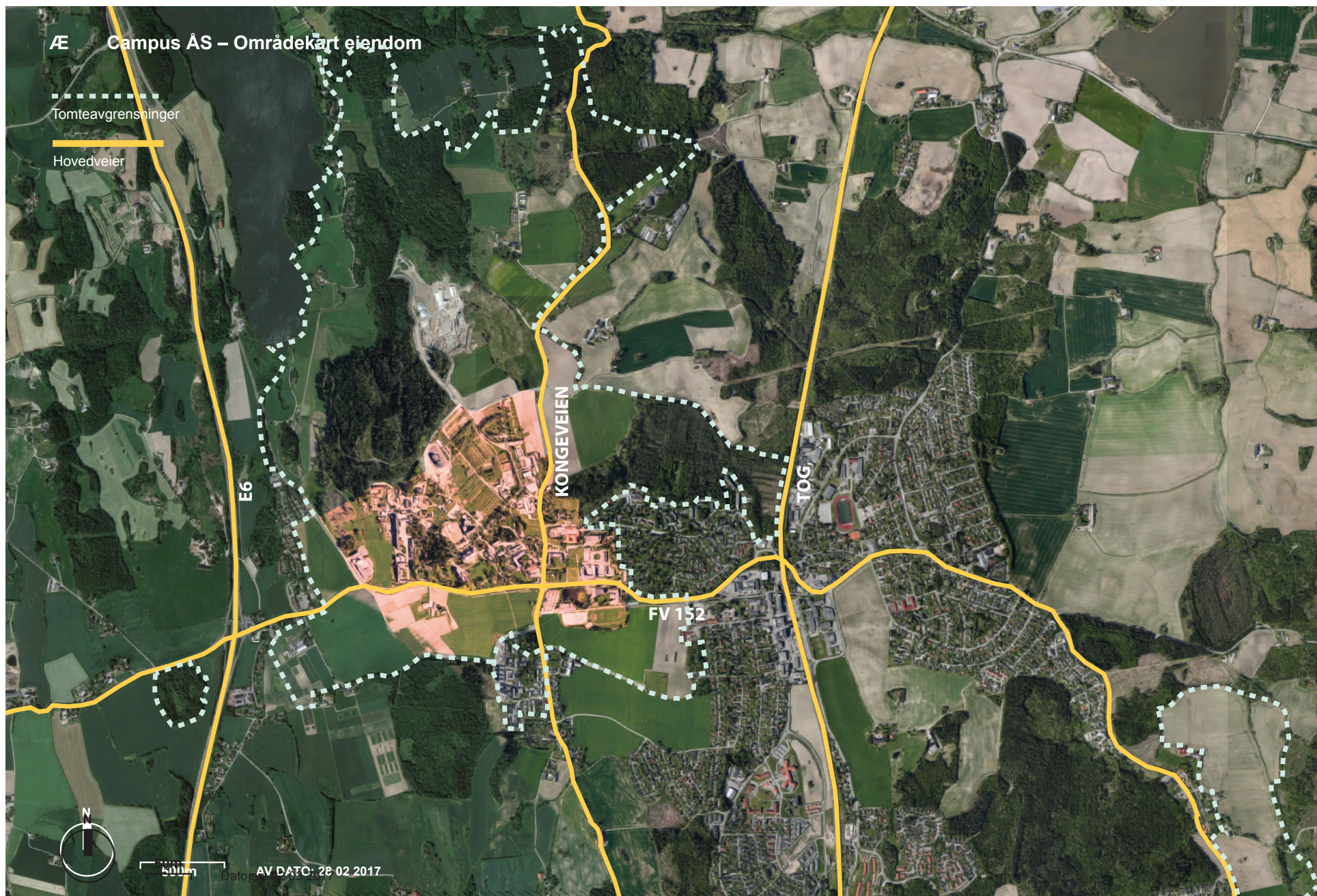
Omorganiseringen i 2016 har lagt de organisatoriske forutsetningene for å utvikle ny og verdifull kunnskap på tvers av disipliner. Campusplanen har fokus på de fysiske rammebetingelsene for det faglige arbeidet og følger opp virksomhetsmål (10); Vi skal kjenne- tegnes av høy studiekvalitet, store ambisjoner for forskningsformidling og sterke bidrag til innovasjon og verdiskaping. NMBU skal også innfri forventninger og faglig synergi som følge av fusjonen mellom UMB og NVH. Bygninger, infrastruktur og arealbruk skal bidra til å innfri disse ambisjonene.

Universitetsstyret har gitt rektor i oppdrag å vise hvordan arealbruken kan reduseres ved å avhende uegnet bygningsmasse og effektivisere bruken. Denne forutsetningen ligger som en overordnet føring for grunnlagsmateriale til campusplanen. I tillegg til å øke bruken av bygningsmassen har campusplanen som mål å få til en mer optimal lokalisering av fagmiljøene, men også å kunne tilby relativt likeverdig forhold for alle fagmiljøene på campus. Mange av fagmiljøene har arbeidsplasser og undervisningslokaler som er i god teknisk stand, mens andre er lokalisert i midlertidige lokaler. Dette ønsker vi å gjøre noe med.

Å gjennomføre tiltakene i planen er ikke ukomplisert. Det er derfor lagt opp til en tretrinns prosess. Først vil campusplanen bli sendt på høring for å skaffe mest mulig kunnskap om hva dette vil føre med seg av muligheter og utfordringer for fagmiljøene. Deretter vil det fattes vedtak om det alternativet som skal gjennomføres. Hvordan tiltakene skal gjennomføres må planlegges tettest mulig på de som blir berørt og med tydelige rammer for hva som er handlingsrommet. Campusplanen viser at NMBU kan bruke og drifte sine arealer og bygninger langt mer effektivt enn vi gjør i dag. Dette vil på kort sikt kunne gi universitetet en noe bedre situasjon og på lengre sikt muligheten til å utvikle et mer dynamisk og intensivt forsknings- og læringsmiljø ved at campus får en høyere tetthet. Campusplanens siste del er viet dette fremtidsperspektivet. Det er viktig at arbeidet med campusutvikling ikke avsluttes med denne planen, men blir et kontinuerlig arbeid og slik at Campusplanen blir et styringsverktøy som rulleres hvert fjerde år.

Mars 2017

Mari Sundli Tveit
Rektor

INNHold

Styrevedtak s. 3

Forord s. 5

KAPITTEL 1

Innledning

Visjoner, ambisjoner og realiteter i arbeidet med campusplanen s. 9

- 1.1 Bakgrunn s. 10
- 1.2 Mandat for arbeidet s. 10
- 1.3 Planens oppbygging og formål s. 10
- 1.4 Mål for Campus Ås på lang sikt s. 11
- 1.5 Mål for Campus Ås på kort sikt s. 11

KAPITTEL 2

God plass, store muligheter

Mulighetsrommet i dagens campusareal s. 13

- 2.1 Arealer og bygningsmasse s. 15
- 2.2 Bygningsmassens tilstand s. 17
- 2.3 Plan- og vernestatus s. 18
- 2.4 NMBUs fakulteter og faglige hjem s. 20
- 2.5 Dagens bruk av bygningene/lokalisering av fakulteter og virksomhet s. 22
- 2.6 Fakultetenes lokaler og behov s. 14

KAPITTEL 3

Effektivisering og optimalisering

Arealnormer og prinsipper for forsknings- og undervisningsinfrastruktur s.25

- 3.1 Trender innen campusplanlegging s. 25
- 3.2 Bygningsmassens begrensninger s. 26
- 3.3 Rommene på campus - faglige hjem s. 26
- 3.4 Dekningsgrad og kapasitet s. 28
- 3.5 Metode for arealeffektivisering s. 29
- 3.6 Arealnormer s. 29
- 3.7 Forslag til arealnormer og dekningsgrad for kontorarbeidsplasser ved NMBU s. 29
- 3.8 Forslag til arealnormer for studentarbeidsplasser s. 29
- 3.9 Implementering av arealnormen s. 30

KAPITTEL 4

Muligheter på kort sikt

Arealdisponering fra 2020 s.31

- 4.1 Utvikling av bygningsmassen fra 2014 til 2019 s. 31
- 4.2 Varianter av "0-alternativet" s. 33
- 4.3 Optimal utnyttelse av Samlokaliseringsprosjektet/SLP s. 33

- 4.4 Alternativ A s. 34
- 4.5 Alternativ B s. 36
- 4.6 Alternativ C s. 38
- 4.7 Risiko s. 40
- 4.8 Kostnader og gjennomføring s. 40
- 4.9 Finansieringsmuligheter s. 40

KAPITTEL 5

Muligheter på lang sikt

Fremtidens campus Ås mot 2040 s. 43

- 5.1 Fremtidens læringsarena s. 43
- 5.2 Styrke det sterke - langsiktig stabilitet og fleksibilitet s. 4
- 5.3 Fremtidens fortetningsareal s. 44
- 5.4 Utviklingen av Ås frem mot 2040 s. 44
- 5.5 Visjon for Campus Ås mot 2040 - ambisjon for videre arbeid s. 44

Vedlegg s. 46

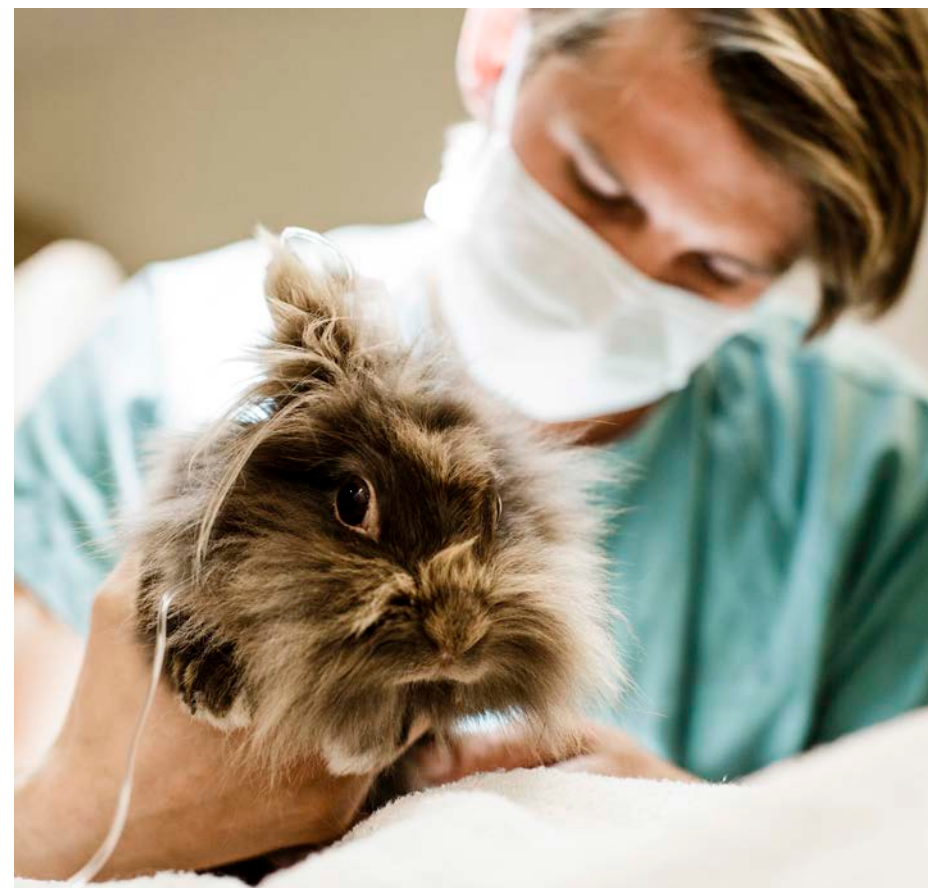
KAPITTEL 1

INNLEDNING

Visjoner, ambisjoner og realiteter i arbeidet med campusplanen.

Visjoner og ambisjoner er langsiktige, en Campusplan må ha en avgrenset tidsramme å forholde seg til. For Campus Ås er 2020 en viktig milepæl. Da er det store Samlokaliseringsprosjektet ferdig og tatt i bruk. Veterinærmiljøet har flyttet fra Adamstuen i Oslo, til Ås. Ambisjonene på kort sikt er å få bedre oversikt og kontroll på realitetene; å oppgradere den tekniske og funksjonelle standarden på eksisterende bygningsmasse og optimalisere bruken av denne. Ambisjoner på lengre sikt må nødvendigvis være mindre konkrete. Hva som kan skje av utvikling på Campus Ås etter 2020 er ikke mulig å bestemme nå, men de tiltak som gjennomføres på kort sikt bør kunne peke på fremtidige muligheter.

Campusplanen gir en oversikt over NMBUs behov for ulike arealer og eiendomsmasse i dag, tanker om hvor vi vil og må, på kort og lang sikt, og beskrivelser av hvordan vi skal komme dit. Dokumentet fastlegger overordnede føringer for prioriteringene og beskriver noen alternativer for ny arealdisponering og hvordan disse svarer på målsettingene. Foreløpig angir planen kun grove vurderinger av økonomiske konsekvenser og organisatoriske muligheter og effekter. Det er forventet at mer detaljert kunnskap vil komme frem gjennom høringsfasen og videre utredninger.

Meld.St.16 «Kultur for kvalitet i høyere utdanning» (2016 -2017) s. 39.

«Hensiktsmessige og gode bygg er et viktig virkemiddel for å oppnå kvalitet i forskning og høyere utdanning. Det sosiale miljøet og de estetiske og fysiske utformingene av bygg er viktige for studentenes trivsel og forutsetninger for læring. Hvor god den arkitektoniske kvaliteten er, avhenger av hvor egnet den estetiske og fysiske utformingen er for aktivitetene som skjer i læringsprosessen.

Måten byggene utformes og brukes på, har stor betydning for hvilke læringsformer og samhandlingsmønstre som utvikler seg. Dette gjelder både innad i hvert enkelt bygg og hvordan byggene er samlet i en større campus. Eksempelvis vil et bygg med flere seminarrom og åpne møteplasser legge bedre til rette for samarbeid og kommunikasjon enn et bygg med privatiserte rom og lukkede dører. Samtidig vil skjermede arbeidsplasser legge mer til rette for konsentrasjon.

God forvaltning av bygg og campus handler derfor ikke bare om å håndtere byggenes tekniske kvaliteter. Det handler i større grad om å se på bygg og campus som strategiske verktøy som bidrar til at institusjonene når sine mål.»

1.1 Bakgrunn

I St.Meld.16 «Kultur for kvalitet i høyere utdanning» (2016 -2017) fremheves det fysiske læringsmiljøet som vesentlig for god studiekvalitet. Regjeringen forventer at universitetene og høyskolene har en lang-siktig og strategisk plan for å sikre en fremtidsrettet campus som støtter opp om utdanning og forskning av høy kvalitet. Det innebærer blant annet at campus må legge til rette for gode og attraktive læringsarenaer. Det innebærer også en forventning om at institusjonene sørger for tilstrekkelig informasjon om bygningsmassens tilstand og utvikling, og at institusjonene har langtidsplaner for nødvendig verdibevarende vedlikehold.

Campus Ås består av om lag 110 bygninger og rommer et av landets vakreste parkanlegg, som omgir en historisk bygningsmasse, samt Ås Gård, Norges mest moderne gårdsbruk, der det drives forskning og undervisning på husdyr. Totalt eier NMBU et område på nærmere 6000 dekar i Ås kommune. To store institusjoner er samlokalisert med NMBU på Campus Ås; Store deler av Norsk institutt for fiskeri- og matforskning (Nofima) og Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO).

NMBU har en omfattende bygningsmasse på om lag 210 000 kvm med et estimert vedlikeholdsetterslep på 2,8 milliarder kroner pr 2017. Kunnskapsdepartementet har etterspurt en plan for innhenting av dette etterslepet. Ved en innhenting over 12 år, vil dette innebære en avsetning på 150 millioner kroner pr år i tillegg til ordinære avsetninger til drift og verdibevarende vedlikehold. Dette vil bety opp mot 40% av NMBUs rammebevilgning pr. år.

NMBU har lenge arbeidet med å få på plass en plan for bedre forvaltning av campus. Vi ønsker et strategisk verktøy, men erkjenner at dette er komplisert og utfordrende, fordi det berører finansielle, funksjonelle og fysiske aspekter. Som med all planlegging for fremtiden, må en slik plan håndtere usikkerhet.

Ingen vet hvilke spørsmål det skal forskes på i fremtiden, hvilke studietilbud som blir ettertraktet, eller hvilke læringsformer og læringsarenaer som vil bli tatt i bruk. Nettopp derfor må campusplanen ta høyde for denne usikkerheten. En fremtidsrettet campus skal gi inspirasjon til og rom for stor fleksibilitet i de fysiske omgivelsene. En viktig forutsetning for å kunne håndtere fremtidig usikkerhet er oversikt og kontroll med de forhold som kan være forutsigbare, som drift og vedlikehold av de fysiske omgivelsene.

1.2 Mandat for arbeidet

Universitetsstyret har bedt NMBU redusere arealbruken i bygningsmassen med 10% . Dette skal fortrinnsvis skje ved å utfase arealer med middels kraftige og kraftige symptomer på bygningsmessig og teknisk slitasje, hhv. tilstandsgrad (TG) 2 og 3. I tillegg til arealreduksjon gjennom rivning, salg og utleie, skal det vises en arealeffektivisering av eksisterende bygninger som til sammen etablerer «0-alternativet». Campusplanen skal vise løsninger innenfor «0-alternativet» som omfatter dagens bygningsmasse på Ås inkludert Samlokaliseringssprosjektet fra 2019.

Bestillingen fra Rektor er en campusplan som inneholder tre "0-alternativer", som alle har som mål å vise hvordan NMBU kan oppnå optimal bruk av de samlede arealer på Campus Ås inklusiv Samlokaliseringssprosjektet fra 2019, gi bedre samlokalisering av plantevitenskapsmiljøene og landskapsplanleggingsmiljøene, samt oppnå 10% arealeffektivisering, innen 2020. (vedlegg 1,2)

1.3 Planens oppbygging og formål

Planens hovedmål er å utvikle Campus Ås til et godt og attraktivt sted å studere og arbeide. Campusplanen består av fire kapitler. I tillegg til kapittel 1. Innledningen med bakgrunn, mandat og mål, har rapporten en beskrivelse av nåsituasjonen i kapittel 2.

Denne er ikke uttømmende, men gir et bilde av de bygningsmessige utfordringene i kombinasjon med de ulike fakultetene/fagmiljøenes behov for lokalisering, arealer og spesialrom. Hensikten er å vise universitetet samlet og sammenstilt. De ulike fakultetenes mer detaljerte krav til spesialrom og behov er ikke vektlagt. Kapitteloverskriften «God plass, store muligheter» oppsummerer kartleggingen.

Kapittel 3 «Effektivisering og optimalisering - Arealnormer og prinsipper for forsknings og undervisningsinfrastruktur» har til hensikt å etablere et felles forståelsesgrunnlag for videre vurdering av alternativer.

Kapittel 4 «Muligheter på kort sikt - Arealdisponering fra 2020/2025» beskriver tre løsninger for å oppnå 0-alternativet innenfor dagens bygningsmasse, med noen betraktninger om muligheter på mellomlang-sikt.

Kapittel 5 løfter blikket opp og frem, og inviterer til neste fase av campusplanleggingen og hvilke muligheter som kan utløses på campus Ås etter at 0-alternativet er etablert.

1.4 Mål for Campus Ås på lang sikt

Campusplanens overordnede mål er å utvikle Campus Ås til et godt og attraktivt sted å studere og arbeide.

Campus Ås skal bli -

- et nasjonalt og internasjonalt kraftsenter for forskning, utdanning og innovasjon innen NMBUs fagområder
- en del av den bærekraftige «Universitetsbyen Ås» gjennom tettere integrasjon mot Ås kommune.
- et fortettet, levende og pulserende campus med fasiliteter tilrettelagt for fremtidens lærings- og arbeidsformer.

- et campus hvor bygningsmassen har en standard, tilpasset krav til fremragende forskning og undervisning.
- et fleksibel og tilpasningsdyktig campus med en oppdatert bygningsmasse og infrastruktur tilrettelagt for NMBUs virksomhet og robust forvaltning og drift.

1.5 Mål for Campus Ås på kort sikt

Overordnet mål på kort sikt (2020) er økt faglig samlokalisering og arealeffektivisering av bygningsmassen.

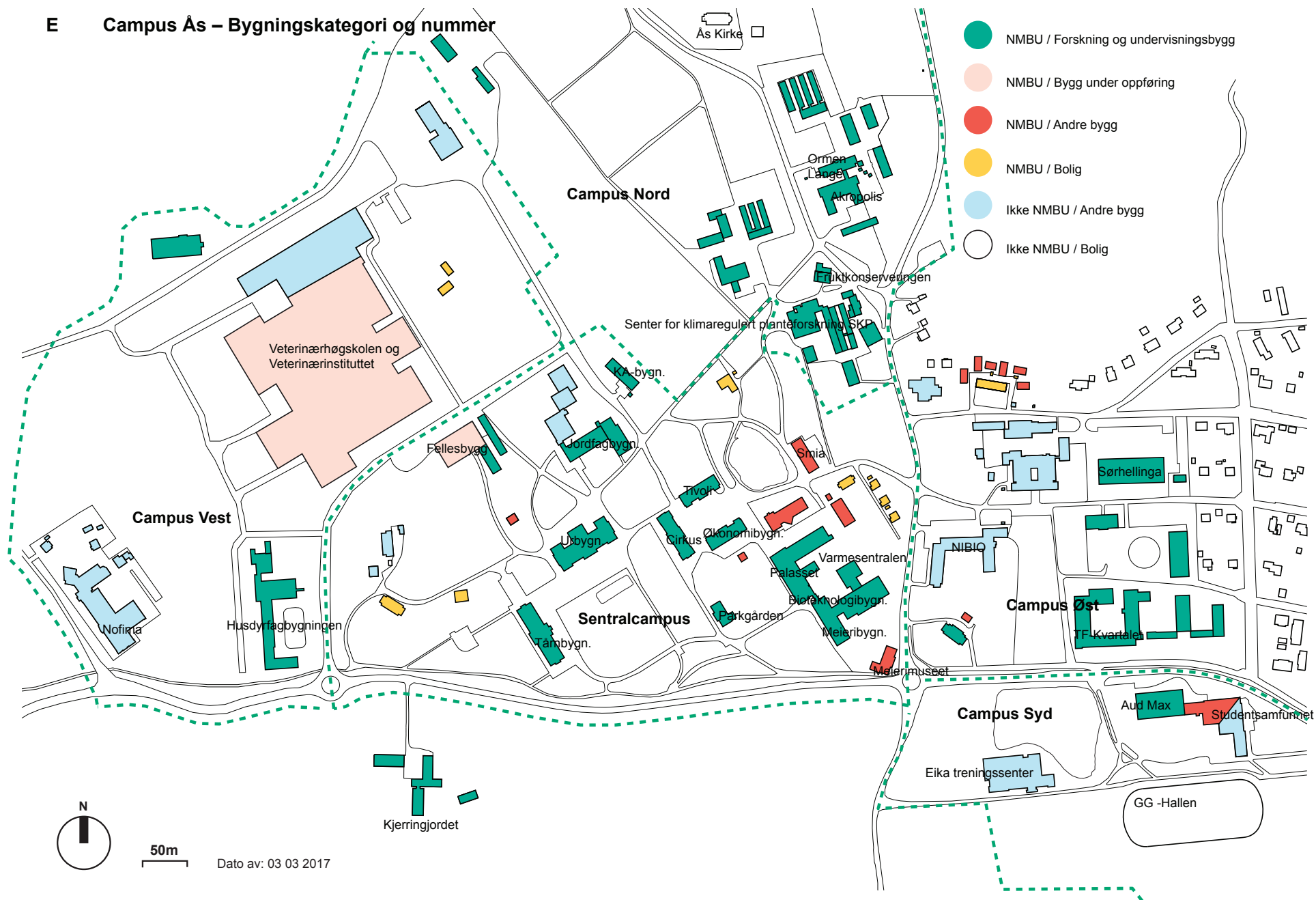
Campusplanen skal på kort sikt oppnå følgende mål:

- Mer effektiv bruk av eksisterende bygningsmasse.

- Bedre samlokalisering av ansatte i plantevitenskapsmiljøene.
- Tilpassede lokaler for undervisning i landskapsarkitektur/planlegging og bedre samlokalisering av ansatte i landskapsplanmiljøene.
- Optimal bruk av Samlokaliseringsprosjektet (SLP) fra 2019.
- Å sørge for at alle fakultetene får best mulig lokaler av tilfredsstillende standard.
- 10% arealeffektivisering, innen 2020.
- Etablere ordninger og lokaler for samlingsbasert undervisning.

E Campus Ås – Bygningsskategorier og nummer

KAPITTEL 2

GOD PLASS, STORE MULIGHETER

Mulighetsrommet i dagens campusareal

Campus Ås er romslig med store avstander mellom bygningene. Romsligheten på Campus Ås gjenspeiler stedets historie som landbruksskole med store arealer til plantefelt og dyrkingsarealer, men også nasjonsbyggingens tidsånd rundt 1900 og rikelig plass ved utbyggingene i perioden 1950 – 1980-tallet, preger dagens anlegg. Store deler av den historiske parken på 550 dekar og de eldste bygningene er fredet og vil for all tid gi Campus en åpen, romslig og grønn karakter.

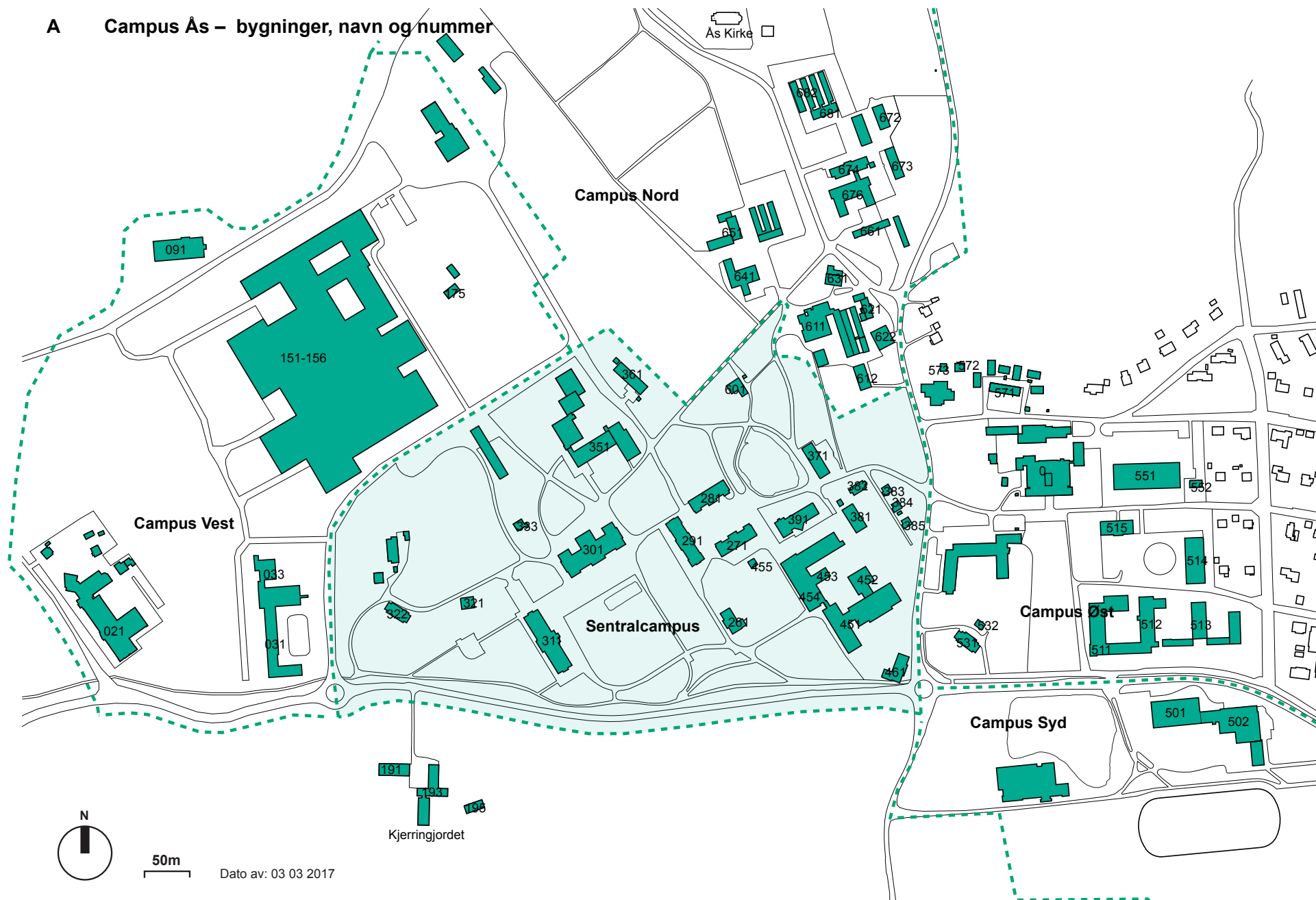
Dette kapitlet skal gi en oversikt over *mulighetsrommet* i dagens campus. Campus Ås består av fem delområder; sentralcampus, campus øst, nord, syd og vest som har ulike forutsetninger for å bygge opp om fremtidens campus. Dagens fakulteter er presentert i tall og med beskrivelser, for å gi en bredere forståelse av fagmiljøenes ulike behov for arbeidsplasser og læringsarenaer. Hensikten er å få frem hvordan fakultetenes behov for lokaler og lokalisering sammenfaller med måten dette er ordnet på i dag, som grunnlag for å prioritere tiltak og gjennomføring.

Tetthet på campus

NMBU har i gjennomsnitt ca. 1,3 gang høyere arealforbruk pr ansatte enn snittet for de åtte norske universitetene samlet. Universitet har også nesten dobbelt så mye arealforbruk pr student som snittet for de åtte universitetene. En årsak til høye arealtall er at NMBU har arealkrevende forsknings- og utdanningsinfrastruktur med nasjonale oppgaver.

Kilde: Database for statistikk om høgere utdanning (DBH) 2016.

A Campus Ås – bygninger, navn og nummer

Dato av: 03 03 2017

Tabell 2 Bygg	Kvm brutto	Kvm netto
031 – Husdyrfagbygningen	7998	7033
261 – Parkgården	1085	766
271 – Økonomibygningen	2168	1734
281 – Tivoli	2177	1650
291 – Cirkus	3573	2751
301 – Urbygningen	8617	5474
311 – Tårnbygningen	8799	7154
331 – Verkstedbygningen	1240	1095
351 – Jordfagbygningen	6845	5677
361 – KA-bygningen	2126	1683
451 – Meieribygningen	9778	8424
454 – Bioteknologibygningen	9421	7465
511 – Tekniske Fag, fløy	6232	5453
512 – Tekniske Fag, fløy	2623	2362
513 – Tekniske Fag, fløy	1306	1133
514 – Tekniske Fag, fløy	1167	1902
515 – Tekniske Fag, fløy	1025	914
531 – Damgården	1002	764
551 – Sørhellinga	10319	9608
674 – Ormen Lange	1301	1143
151 – Samlokaliseringsprosjektet	48250	

Fullstendig liste i vedlegg.

2.1 Arealer og bygningsmasse

NMBUs bygningsmasse i 2017 omfatter både eide og leide bygg på Campus Ås og Campus Adamstuen, i Ås, Sandnes og Asker kommuner og to velferdshytter (Kittilbu og Sandoren). I tillegg til parken består

utendørsarealene på Ås av 2500 dekar med beite og dyrket areal. NMBU har også 2000 dekar med skog. Parken, arboret, skogen og jorder driftes og er aktivt brukt i forskning og undervisning.

Bygningene på campus varierer mye i alder og standard. Det påvirker arealdisponeringen og potensialet for mer effektiv arealbruk. Kapasitet og motstand for endringer i den eksisterende bygningsmassen gir også grunnlag for prioritering av tiltak.

I forhold til de øvrige norske universitetene har NMBU en ekstensiv arealbruk. Tall fra DBH (2015) viser at NMBU har i gjennomsnitt ca. 1,3 gang høyere arealforbruk pr ansatte enn snittet for de åtte norske universitetene samlet. NMBU har også nesten dobbelt så mye arealforbruk pr student som snittet for de åtte universitetene. En årsak til høye arealtall er at NMBU har arealkrevende forsknings- og utdanningsinfrastruktur med nasjonale oppgaver. Eksempler på dette er Ås Gård/ Senter for husdyrforsøk, Senter for klimaregulert planteforskning, Isotoplaboratoriet, dyreklinikker, tegnesaler og spesiallaboratorier. Tabell 2. (1) viser en oversikt over de viktigste bygningene på campus med referanse til kart (2).

NMBU bygningsmasse er pr 2016 på 208 685 kvm. Av dette leier NMBU 5 380 kvm som omfatter midlertidig brakkebygg til studentene på landskapsplanlegging (Akropolis), areal til om lag 60 kontorarbeidsplasser til Universitetsadministrasjonen (Saghellinga) og noe areal på Adamstua.

Noen av de eide arealene i tabell 5 disponeres ikke av NMBU som følge av utleie eller lovpålagt vederlagsfritt utlån. Dette omfatter fristasjon til SiÅs og Studentdemokratiet som inngår i universitets ansvar for studentenes læringsmiljø og studentvelferd. NMBU låner også ut Aud Max og Studentsamfunnet til studentvelferd. NMBU har vedlikeholdsansvar for disse byggene.

Sentralcampus er de eldste delene av campus med det fredete parkanlegget og Tivoli, Cirkus og Økonomibygningen rundt universitetstunet, Urbygningen og Tårnbygningen ved storplenen, samt Vitenparken, Meierimuseet og Smia som omkranser Andedammen. I dag er dette hjerte og identitet på campus. Andre bygninger som ligger i tilknytning til sentralcampus er: Bioteknologibygningen, Palasset, Meieribygningen, Varmesentralen, Parkgården, Jordfagbygningen og KA-bygningen.

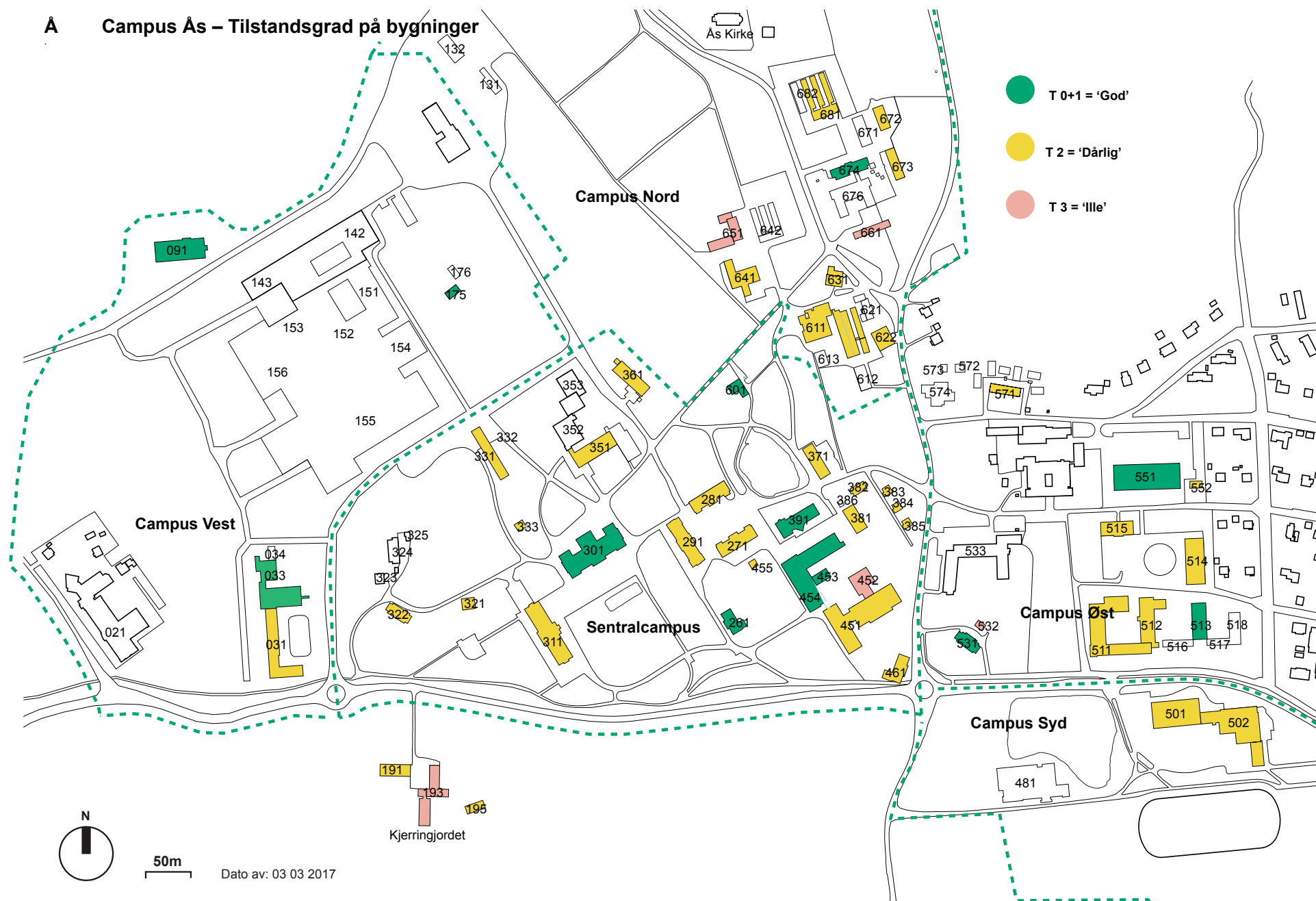
Campus Vest er det nye utviklingsområdet med bygging av Samlokaliseringsprosjektet for Veterinærhøgskolen og Veterinærinstituttet. I tillegg kommer det nye fellesbygget med kantine, bibliotek lesesaler etc. Lengst vest ligger Husdyrfagbygningen og nord-vest for Samlokaliseringsprosjektet finner man Fiskelaboratoriet.

Campus Nord er det lavest utnyttede arealet når det gjelder bygninger. Foruten Senter for klimaregulert planteforskning (SKP) er det her drivhus, lager/garasjer samt brakkebygg av ulike slag Ormen Lange og Akropolis, samt det fredete bygget Fruktkonserveringen. Lengst nord finner man Ås Gård hvor Senter for husdyrforsøk (SHF) holder til.

Campus Øst består i dag i tillegg til Tekniske fag/TF-kvartalet, den fredete Damgården og Sørhellinga, av NIBIO sine bygninger i Høgskoleveien 7 og 8.

Campus Syd er først og fremst studentenes sosiale arenaer, Studentsamfunnet, Aud Max og Eika treningssenter

A Campus Ås – Tilstandsgrad på bygninger

2.2 Bygningsmassens tilstand

Campus Ås har en spredt bygningsmasse som har vokst fram gjennom de siste 150 årene, mer eller mindre planmessig. Samlet har mye av bygningsmassen en lav bygningsteknisk og funksjonell standard. Beregnet teknisk og funksjonelt vedlikeholdsetter-slep for NMBU Campus Ås pr 2017, er på 2,8 milliarder kroner.

Gjennomsnittlig tilstandsgrad for byggene var i 2014 på 1,8 og er i 2017 på 1,6. Målet til NMBU er 1,1 (US-sak 29/2014). I 2019 er gjennomsnittlig tilstandsgrad forventet å være 0,92 og således i tråd med Universitetsstyret mål, hvorav 49% av byggene være i (tilstandsgrad) T0, 12 % i T1, 37 % i T2 og 2 % i T3. Det er viktig å legge merke at i 2019, ved ferdigstillelse av Samlokaliseringsprosjektet, vil 39 % av NMBUs bygningsmasse fortsatt ha vesentlige, store eller alvorlige avvik. NMBUs bygninger vil enten ha svært god standard eller svært dårlig standard, noe som gir en uønsket ubalanse i campusfasilitetene.

«Regionale byer skal ta en høy andel av veksten og få en sterkere rolle i regionen. Større arbeidsplassintensive virksomheter må være tilgjengelige med kollektivtransport fra hele regionen, og skal legges til sentrumsområdene og i utpekte områder der kollektiv-tilgjengeligheten skal bedres. Det er pekt ut særlige innsatsområder for økt by- og næringsutvikling på Romerike og i Follo. Større arbeidsplasskonsentrasjoner her kan bl.a. bidra til bedre utnyttning av transportsystemet inn og ut av Oslo og bedre tverr-gående kollektivtilbud i delregionene. Her må det skje en langsiktig og samordnet satsning fra alle aktørene som inkluderer kollektivtiltak, arealplanlegging og samhandling med næringslivet.»

Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus (2015) s.6 http://plansamarbeidet.no/filetype/endelig_planforslag/

2.3 Plan – og vernestatus

Gjeldende reguleringsplan for hele Campus Ås ble vedtatt i 2012. Det er også viktig å merke seg at 18 bygninger og 500 da park, som i hovedsak er lokalisert på Sentralcampus (kart 3.), er fredet etter kulturminneloven, gjennom Landsverneplanen for Kunnskapsdepartementet.

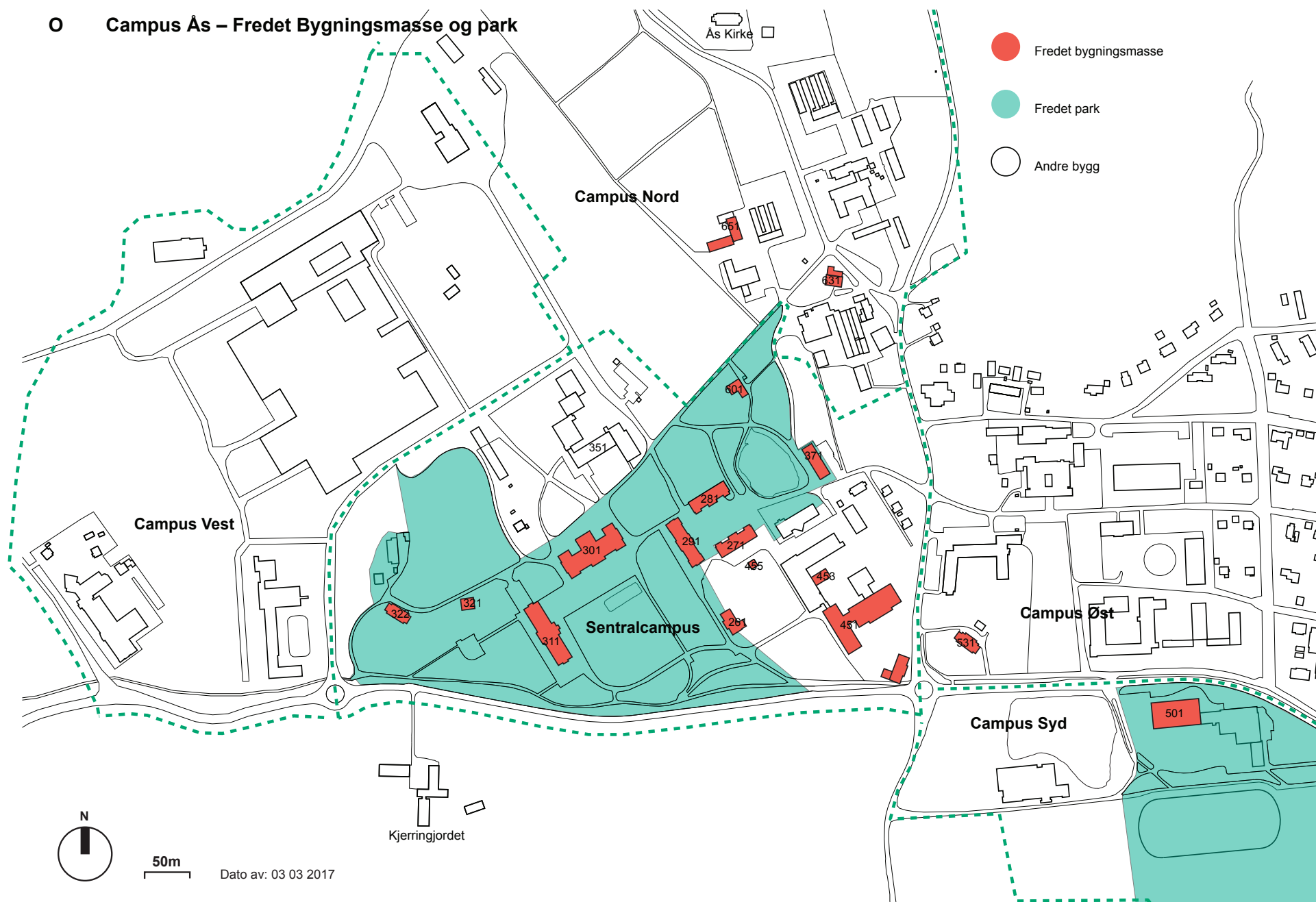
Kommunens betraktninger om Ås Campus øst
Kommuneplanen 2015-2027 har avsatt delområdet Campus Øst med hensynssone for omforming og fornyelse. I henhold til kommuneplanen, skal fornyelsesområdet tilstrebe utbygging i området som fører til høyere områdetetthet og større grad av flerfunksjonalitet. I gjeldende reguleringsplan for Campus Øst (området mellom Kirkeveien og Samfunnsveien) er området delt opp i 9 byggeområder med variasjon i andel bebygd areal og høyder. Samlet sett gir reguleringsplanen anledning til å tilrettelegge for ca. 200.000 kvadratmeter bruttoareal. Området samlet sett utgjør ca. 100.000 kvm i utstrekning.

I tillegg til hensynssonen i kommuneplanen, er det igangsatt et arbeid med en områdereguleringsplan for sentrumsområdet. I forbindelse med dette ar-

beidet, gjennomføres det for tiden en utredning om ulike fortettingsstrategier for hele planområdet. I utredningen inkluderes Campus Øst. I de foreløpige strategiene foreslås det ytterligere fortetting i Campus Øst med ca. 60.000 kvm bruttoareal. Dette er anslått til å kunne romme i overkant av 2000 nye arbeidsplasser og opp mot 250 nye boenheter.

Utredningen om fortettingsstrategier er ikke et politisk vedtatt dokument, men en forventning fra kommunens side om at det bør tilrettelegges for mer intensiv arealbruk, økt antall arbeidsplasser og mulighet for etablering av boligbebyggelse i området. I Regionalplan for Oslo og Akershus er Ås sammen med Ski definert som regionale byer. Det innebærer en økt fortetting rundt kollektivknutepunkt, og at det skal legges til rette for næringsutvikling.

O Campus Ås – Fredet Bygningsmasse og park

2.4 NMBUs fakulteter og faglige hjem

Fagmiljøene ved NMBU har et spesielt godt utgangspunkt for å finne tverrfaglige løsninger for å gjennomføre Det grønne skiftet.

Fra januar 2017 har NMBU syv fakulteter som har noe ulike behov for forskningsfasiliteter og læringsarenaer. Organiseringen gir gode forutsetninger for å utvikle ny og verdifull kunnskap på tvers av disipliner.

Gjennom studiebarometeret vet vi at NMBUs studenter er stort sett tilfredse med å studere på Ås. NMBU som ambisjon å øke studiekvaliteten og tilhørigheten blant studentene ved å tilby «faglige hjem» på alle fakultetene og felles faglige og sosiale arenaer på tvers av disse. Læringssenteret (Tårnbygningen) og Studentenes informasjonstorg (Urbygningen) er eksempler på dette.

Presentasjon av fakultetene søker å få frem fagmiljøenes tilstedeværelse på campus gjennom forskningsfokus og studietilbud. Diagrammene viser sammenlignbare størrelser over antall ansatte og antall studenter pr. 1.1.2017, samt registrert arealbruk.

Forutsetninger for diagrammer:

- Areal for 311 Tårnbygningen deles på 3 mellom HH, BIOVIT og ADM
- Areal for 611 SKP deles på 2 mellom SKP og BIOVIT
- Sirkler for ansatte og studenter: antall tilsvare kvadratenhet hvor $\text{diam} = \text{sq.root}(\text{antall}/3,14)*2$
- Stiplet linje indikerer areal basert på fordelingsnøkkel 23 m² pr ansatt og 10m² pr student (BTA)

Universitetsadministrasjonen 367 ansatte

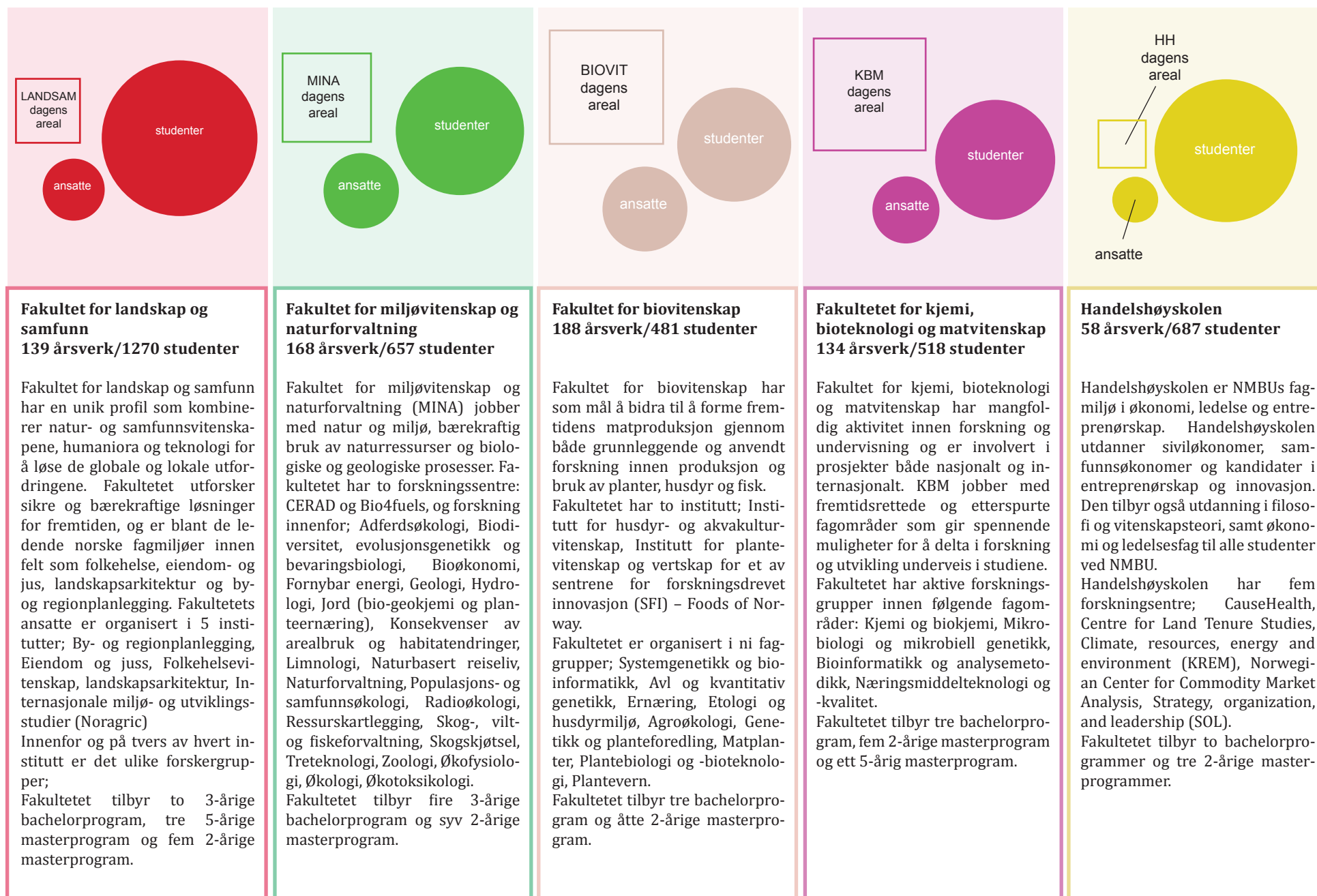
Universitetets administrasjon består av følgende enheter; Universitetsledelsen, Ledelsessekretariatet, Personal- og organisasjonsavdelingen, Studieavdelingen, Forskning, innovasjon og eksternt samarbeid, Kommunikasjonsavdelingen, Senter for etter- og videreutdanning, Universitetsbiblioteket, Eiendomsavdelingen, IT-avdelingen, Økonomiavdelingen.

Veterinærhøgskolen 333 årsverk/491 studenter

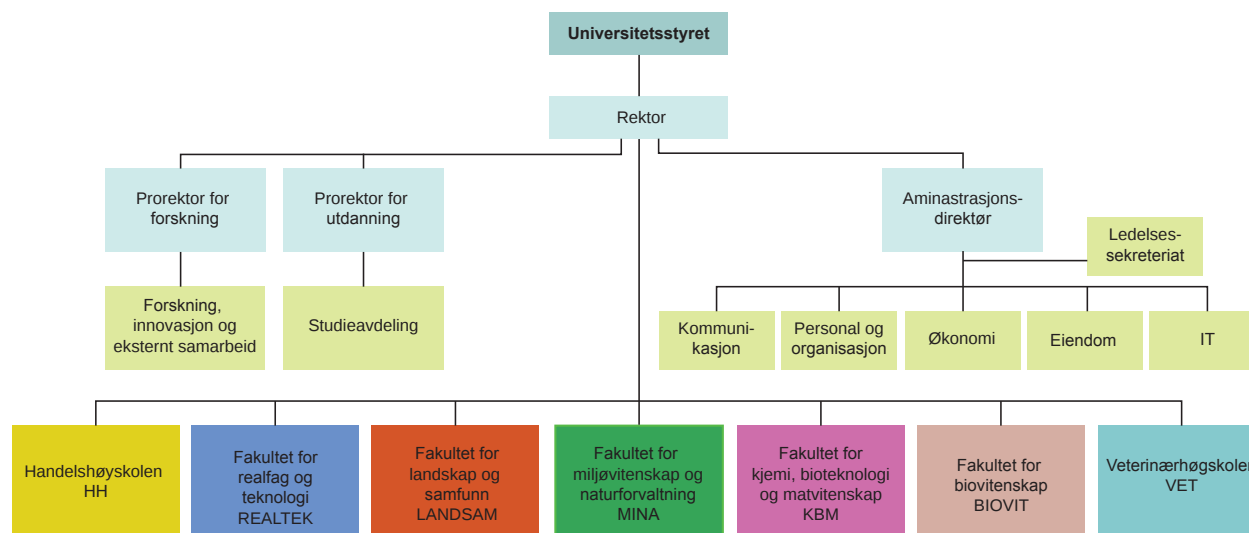
Veterinærhøgskolen er landets eneste utdanningsinstitusjon for veterinærer og gir kompetanse innen veterinærmedisinen som tar for seg dyrehelse og dyrevelferd, herunder både produksjonsdyr og oppdrettsfisk samt sports- og familiedyr og samfunnsmedisinen som tar for seg alle sider ved forebygging av smitte fra dyr til mennesker. **Fakultetet driver Universitetsdyresykehuset.** Fakultetet er organisert i fire institutter; Institutt for basalfag og akvamedisin, Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi, Institutt for produksjonsdyrmedisin, Institutt for sports- og familiedyrmedisin. Fakultetet tilbyr utdanning i Veterinærmedisin, 6-årig og Dyrepleie, 3-årig.

Fakultet for realfag og teknologi 109 årsverk/1089 studenter

Fakultet for realfag og teknologi utdanner sivilingeniører og lektorer i realfag og tilbyr praktisk pedagogisk utdanning (PPU). Forskerne på fakultetet utvikler teknologiske løsninger på nasjonale og globale miljø- og ressursutfordringer. Forskingen er fordelt på seks områdene; Ingeniørvitenskap for miljøvennlig fremtid, Sikker, ren og effektiv energiforsyning, Verdiskapning fra bioressurser, Miljøovervåking og modellering av teknologiske og biologiske systemer, Klimaendringer: Årsaker, konsekvenser og tilpasning, Forskning for utdanning for bærekraftig utvikling. Fakultetet tilbyr syv 5-årig masterprogrammer, to 3-årig bachelorstudier og ett 2-årig masterprogram samt praktisk pedagogisk utdanning på heltid eller deltid.

NMBUs organisasjonskart

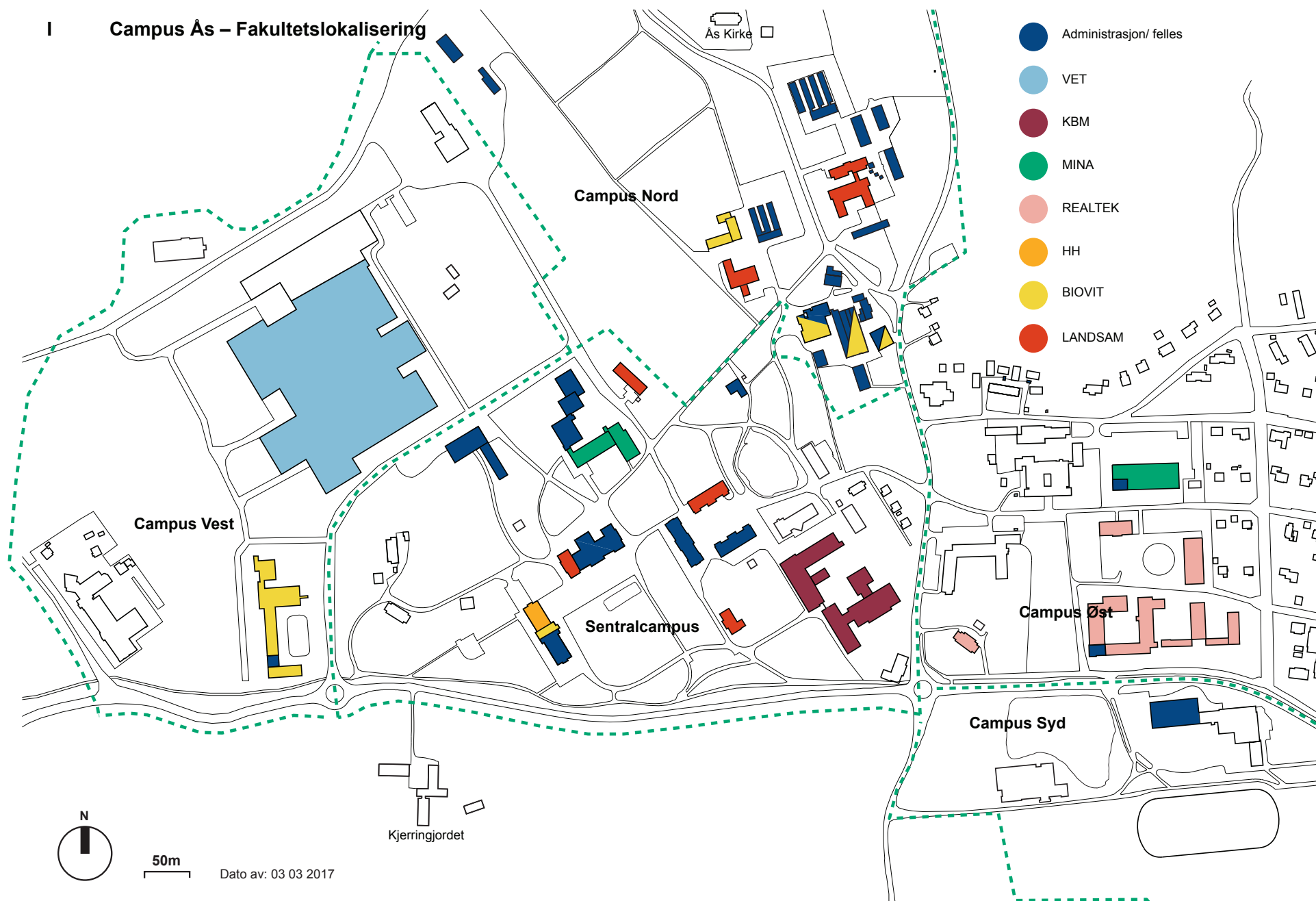
2.5 Dagens bruk av bygningene/ lokalisering av fakulteter og virksomhet

Kart 1.4 viser hvilke bygninger de ulike fakultetene bruker i dag og hvilke bygninger på campus som brukes av andre enn fagmiljøene. Som det fremgår av tabell/kart xx har bygningene svært ulik teknisk standard.

Fakultetenes leieareal per årsverk vises i tabell 7. Tabellen baseres på fakultetenes (instituttene) leieavtaler i dagens lokalisering, samt innflytting i Samlokaliseringssprosjektet, kombinert med antall årsverk er tatt fra Databasen for høyere utdanning (DBH) pr. 2016.

Leieareal omfatter kontorarbeidsplasser og forsknings- og utdanningsinfrastruktur. Viktige årsaker til store forskjeller er ulike behov, men også at NMBU har eldre bygg som i varierende grad er tilpasset moderne forskning og utdanning. Det har vært ulik utvikling i antall ansatte og studenter ved fakultetene uten at dette har medført flytting av fagmiljøene og korrigering av arealbehov. En annen årsak til ulikhetene er at det er noe areal til forsknings- og utdanningsinfrastruktur leies av fakultetene, og noe er lagt til NMBU sentralt. Eksempler er klinikkareal som inngår i arealet til Veterinærhøgskolen, mens Senter for husdyrforsk på Ås gård og Senter for klimaregulert planteforskning ligger til universitetsadministrasjonen.

I Campus Ås – Fakultetslokalisering

2.6 Fakultetenes lokaler og behov

- **Fakultet for biovitenskap/BIOVIT.** Institutt for husdyr og akvakulturvitenskap (IHA) holder til i Husdyrfagbygningen fra 1962, en bygning med betydelig behov for oppgradering. Institutt for plantevitenskap (IPV) er i dag spredt over flere bygninger på campus og har behov for å samles, fortrinnsvis i rimelig nærhet til Senter for klimaregulert planteforskning og NIBIOs plantefagmiljøer på campus. Genetikerene fra IHA og IPV har felles laboratorium i husdyrfagbygningen (CIGENE). Instituttene har ulike behov for laboratoriefasiliteter. IPV er en stor bruker av Senter for klimaregulert planteforskning (SKP) og IHA er en stor bruker av Senter for husdyrforskning (SHF) som etter etableringen av Ås gård gir nye muligheter. I tillegg vil dette miljøet være nært knyttet til den nye infrastrukturen som etableres på NMBU gjennom Samlokaliseringsprosjektet.
- **Veterinærhøgskolen/VET** med alle fire instituttene skal fra 2019 lokaliseres i det nye Samlokaliseringsprosjektet på Campus Ås. I fusjonsprosessen er det forutsatt at det skal tas ut synergier mellom NMBUs fagmiljøer og forsknings- og undervisningsfasiliteter i Samlokaliseringsprosjektet. Forskergrupper fra Institutt for husdyr og akvakulturvitenskap /IHA og fra Kjemi-, bioteknologi og matvitenskap/KBM vil for å oppnå dette, etableres i Samlokaliseringsprosjektet sammen med Veterinærhøgskolen.
- **Handelshøyskolen/HH** holder til i 3.,4. og 5.etasje i Tårnbygningen, hvor også mye av deres undervisning foregår. De har ingen behov for spesialrom. Fakultetets nærhet til sine studenter er et uttalt konkurransefortrinn opp mot andre institusjoner som tilbyr liknende studier.
- **Realfag og teknologi/REALTEK** holder til i TF-kvartalet (Tekniske fag) på Campus Øst som i hovedsak er fra 1960-tallet. Instituttet har hatt en voldsom vekst på 2000-tallet, og det er både behov for oppgraderinger/sanering samt for flere arealer for å kunne gi studenter tilfredsstillende lokaler. Fakultetet mangler undervisningsareal til store grupper studenter. I tillegg er det behov for mer og bedre laboratorier tilrettelagt for teknologiutdanning og innovasjon ved fakultetet.
- **Fakultet for landskap og samfunn/LAND-SAM** består av de fem instituttene By- og regionplanlegging, Eiendom og juss, Folkehelsevitenskap, Landskapsarkitektur og Internasjonale miljø- og utviklingsstudier (Noragric). Fakultetet holder i dag til i syv bygninger hvor flere har behov for oppgradering eller er av midlertidig karakter. Flere av fakultetets institutter har hatt en betydelig vekst på 2000-tallet og har et stort behov for å samlokaliseres i formålstjenlige lokaler sammen med sine studenter. Dette er særlig viktig for Landskapsarkitektur og deler av By- og regionplanlegging som har behov for gode data- og tegnesaler samt et modellverksted som er lokalisert nært ved de som veileder. Videre vil en lokalisering av fakultetets institutter nærmere hverandre kunne øke potensialet for tverrfaglig samarbeid og gi praktisk-organisatoriske fordeler. Eiendom og juss, Folkehelsevitenskap og Internasjonale miljø- og utviklingsstudier (Noragric) har i hovedsak ingen behov for spesialrom.
- **Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning/MINA** består av Institutt for naturforvaltning (INA) som holder til i Sørhellinga som ble rehabilitert i 2008 og Institutt for miljøvitenskap (IMV) holder til i Jordfagbygningen fra 1967. Begge bygninger har laboratorier egnet for fakultetets arbeid. Forskere ved de to instituttene bruker allerede i dag til en viss grad laboratorier på begge lokaliteter. En delvis samlokalisering av de to instituttene i Sørhellinga, vil kunne øke samarbeidet på tvers av fagmiljøer og utnyttelsen av forskningsfasiliteter. Sørhellinga har egen kantine og bibliotek og MINA har her svært gode forutsetninger for å tilby studentene et «faglig hjem» hvor både studenter og ansatte kan ha faglige og sosiale møteplasser.
- **Fakultetet for Kjemi-, bioteknologi og matvitenskap/KBM** holder til i Meierbygningen og Bioteknologibygningen og forventes å forbli her videre. Fakultetet har utfordringer med kapasitet på laboratorier og læresaler og å gjennomføre store emner innen matematikk, statistikk og kjemi. De samarbeider med Institutt for miljøvitenskap/IMV innenfor kjemiutdanningen. De vil likeledes som Institutt for husdyr og akvakulturvitenskap/IHA være aktuelle brukere av ny infrastruktur i Samlokaliseringsprosjektet, når dette står klar.
- **Universitetsadministrasjonen** er i dag spredt på mange bygninger. Noen er i svært dårlig teknisk stand og har heller ikke tilfredsstillende arealer for mer uformelle møteplasser. I Cirkus er det f.eks ikke noe felles spiserom for de ansatte. Når Verkstedbygning hvor Eiendomsavdelingen holder til rives for å gi plass til nytt Fellesbygg må det etableres nye lokaler.

KAPITTEL 3

EFFEKTIVISERING OG OPTIMALISERING

Arealnormer og prinsipper for forsknings- og undervisningsinfrastruktur

Det er utført en enkel arealbruksanalyse ved Campus Ås som indikerer et potensiale for å optimalisere arealbruken. Basert på observasjoner i åtte bygg ble det registrert at en stor andel kontorer og undervisningsarealer til enhver tid står ubrukt. Det er lite folk tilstede i de spesielt tilrettelagte fasilitetene, som laboratorier og verksteder. Andre mer generelle undervisningslokaler har et litt høyere gjennomsnittsbelegg. Observasjonen konkluderte med at undervisningsarealene samlet sett (både forelesningslokaler, laboratorier, datasaler, auditorier) har vært i bruk kun litt over halvparten av definert undervisningstid. Campusplanens kortsiktige mål om arealeffektivisering underbygges av at smart sambruk av lokaler som gir bedre areal- og infrastrukturutnyttelse. Dette kan også gi bedre økonomiske rammer som igjen kan styrke faglig og administrativt arbeid. Effektivisering av bygningsmassen betyr at vi ønsker at alle bygninger skal brukes av flere og oftere. Optimalisering betyr at bygningene har en teknisk og funksjonell standard som gjør dem egnet til sitt formål. En spesiell utfordring ved Campus Ås vil være å tilpasse behovet for varierte og tidsriktige læringsarenaer til en fredet bygningsmasse.

3.1 Trender innen campusplanlegging

Alle trender innen campusplanlegging handler om å legge til rette for fleksible og varierte arbeidsformer som støtter opp om det faglige innholdet i studiene og forskningen. Fremtidens læringsarealer skal oppmuntre til tverrfaglighet, samhandling mellom studenter og ulike undervisningsformer som oppmuntrer studentene til å ta ansvar for egen læring. Det skal være et godt samspill mellom utdanning og forskning med god bruk av utstyr og laboratorier. Den digitale utviklingen skjer raskt og bidrar til nye og mer fleksible studietilbud og påvirker studieopplegg og studievaner.

I stortingsmeldingen (Meld.St.16) vises det til en undersøkelse fra Universitets- og bygningsstyrelsen i Danmark at nye teknologier ikke har redusert behovet for den fysiske møteplassen. Det er måten arealene blir brukt på, som har endret seg. Fokuset er flyttet fra faste plasser for studenter og ansatte til fleksible plasser som brukes på skift. En mer praksis-

rettet undervisning kan bringe studenter ut av campus, men også omvendt ved å utvikle relasjoner til arbeidslivet inne på campusområdet. En viktig side ved digitaliseringen er at utdanning i dag kan gjøres mye mer tilgjengelig for mennesker som ikke har anledning til å studere på campus. Dette fritar oss ikke for å legge prinsipper for universell utforming inn i vurderingen av hvordan det kan oppnås en mer optimal og effektiv bruk av bygningene. Universell utforming innebærer at omgivelsene utformes slik at de kan tas i bruk på samme måte av alle mennesker.

3.2 Bygningsmassens begrensninger

En campusutvikling som skal programmeres for nybygging vil kunne organisere de ulike rommene slik at det oppnås en god nærhet mellom viktige funksjoner og slik at utformingen av bygningene kan by på stor fleksibilitet og tilpasse mange bruksområder.

der. NMBUs campusplan skal bygge på eksisterende bygninger. Hva som er mulig å oppnå vil logisk nok ikke kunne styres i samme grad. Mange av bygningene har en infrastruktur som vil ligge fast. Målet er likevel at vi på sikt klarer å bruke og gjenbruke bygningene slik at det ikke er utformingen av undervisningsrommene som begrenser mulighetene til å fornye undervisningen eller hindrer oss i å utvikle nye og innovative forskningsprosjekter. En mer arealeffektiv bruk av bygningene bør ikke bli til hinder for mer fleksibilitet og variert bruk, ei heller krav til kvalitet i forskning og undervisning. Campusplanens langsiktige mål er å få til en mer dynamisk campus. Dette starter ved en kombinasjon av å skape attraktive møtesteder og høyere tetthet av mennesker på campus. Sentrale begrep er nærhet og interaksjon.

3.3 Rommene på campus - faglige hjem

Campusplanen opererer med fire kategorier rom som grunnlag for å vurdere arealbruken; *kontorarbeidsplass*, *studentarbeidsplass*, *forsknings- og undervisningsinfrastruktur* og *fellesarealer*.

Kontorarbeidsplass

Fellesbetegnelse for alle de lokaler som inneholder en fullgod arbeidsstasjon (min 6 kvm gulvplass). Det er ikke differensiert mellom forskjellige arbeidsfunksjoner. Kontorarbeidsplasser kan organiseres på ulike måter, som f.eks.:

- Enekontor i lukket rom
- Delt kontor med to til tre arbeidsplasser
- Små kontorlandskap med fire til åtte kontorarbeidsplasser
- Store kontorlandskap over åtte arbeidsplasser

Arbeidsplassene kan være faste eller fleksible. Fleksible arbeidsplasser passer best for enten deltidsansatte eller for personer med ikke- stasjonære arbeidsoppgaver, eller som kun arbeider digitalt eller personer som hovedsakelig arbeider på laboratorium eller ute i felt.

Studentarbeidsplass

Studentarbeidsplasser er både faste plasser til masterstudenter og rom for gruppearbeid samt generelle åpne lesesaler.

Forsknings- og undervisningsinfrastruktur

Kategorien dekker alle typer av laboratorier, klinikker og verksteder, både til forsknings- og undervisningslaboratorier, men også lokaler som primært er avsatt til møter og prosjektarbeid. Undervisningsinfrastruktur dekker alle alminnelige undervisningsrom, auditorier, klasserom, tegnesaler,

og datasaler som brukes til undervisning. For NMBU er det også nødvendig å vektlegge utendørsanlegg som benyttes til undervisning og forskning og forsøksanlegg etc.

Fellesareal og faglige hjem

Faglige fellesarealer er f.eks. bibliotek, mediatek, vitenpark, museum, etc. Sosiale fellesarealer er bl.a. kantiner, kaffebar, peise-stue, butikker, sport- og treningshaller, scene, festsal etc. NMBU har i tillegg store parkanlegg til rekreasjon og sosiale aktiviteter.

Fellesområder som inneholder flere funksjoner som f.eks. minikjøkken, sofagrupper / loungeområder, pauserom/kaffeområde er vanskelig å definere i en arealbruksnorm, da det ofte ikke er et spesifikt antall plasser og fordi bruken ikke er planlagt, aktiviteten kan være kortvarig og impulsiv. Det er slike arealer som skaper det vi forstår som Faglige hjem. Lokaliseringen av disse arealene har svært mye å si for bruken. Jo bedre tilgjengelig, jo større sannsynlighet er det for at de blir brukt ofte og av mange.

Reglement for arealnormer

Arbeidet med effektivisering og optimalisering av bygningsmassen skal forankres i nasjonale bestemmelser og regelverk om arbeidsmiljø og HMS. Arbeidsplasser skal utformes i tråd med Arbeidsmiljøloven §§ 4-1 første og annet ledd og 4-4 første og annet ledd og i Arbeidsplassforskriften §§ 2-1, 2-2 og 2-3.

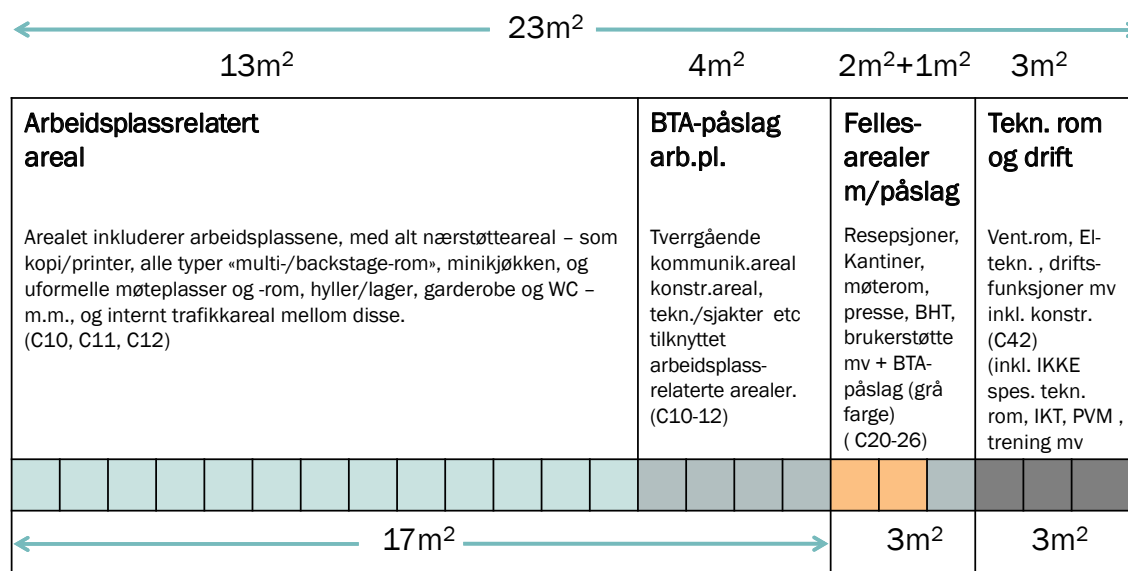
Arbeidstilsynets forvaltningspraksis legger til grunn at hver arbeidsplass skal ha et gulvareal på minst 6 m². Kravet gjelder både enkeltkontor, felleskontor og kontorlandskap. Kravet gjelder også lærerkontorarbeidsplasser. Kravet er basert på erfaring med det arealet hver arbeidstaker minst må ha for å få «tilstrekkelig personlig rom» rundt seg og dermed tilfredsstillende grunnleggende krav til arbeidsmiljøet.

I Rundskriv om normer for energi- og arealbruk for statlige bygg fastsettes en kontorarealnorm på 23 m² BTA per ansatt for framtidige statlige kontorlokaler. Dersom det er behov for å gå utover normen, må dette begrunnes særskilt i funksjonsbeskrivelsen. Arealnormen skal kun gjelde ved statlige byggesjekter og ikke ved leie av private kontorbygg.

Arealnormen på 23 m² BTA er å anse som en øvre grense.

Ref: H-2/16 Rundskriv om normer for energi- og arealbruk for statlige bygg (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/rundskriv-om-normer-for-energi-og-arealbruk-for-statlige-bygg/id2474498/9>)

23 m² BTA pr. ansatt – Fordeling av arealer

Figur viser fordeling av 23m² BTA areal fordelt på funksjonsområder.

Kilde: Nytt Regjeringskvartal: Rom- og funksjonsprogram, 01.11.2016, (Statsbygg, Rambøll og tegn_3).
BTA = Bruttoareal er areal inkludert yttervegger og summeres for alle plan i en bygning.

3.4 Dekningsgrad og kapasitet

Det er 5200 registrerte studenter ved NMBU i 2016. 500 av disse holder til på campus Adamstuen inntil Samlokaliseringsprosjektet tas i bruk. I dag har fakultetene ulik tilgang på areal til studenter avhengig av bygninger de disponerer. Noen fakulteter har mer areal enn det reelle behovet, mens andre har for lite areal i forhold til sine behov.

Tabell 9 viser antall plasser og kvm for areal registrert som lesesaler, grupperom, faglig hjem eller lokale datasaler. Det er en arealdekning på åpne stundetarealer på campus Ås på rundt 20% når alle studenter regnes med. Dette er imidlertid arbeidsplasser som i hovedsak skal benyttes av studenter på

Tabell 9
Åpne studentarealer ved Campus Ås.
Kilde: Lydia.

Rom	Plasser	Nettoareal (m²)
Sum åpne lesesaler	306	692
Sum grupperom	465	886
Sum faglige hjem	46	105
Sum lokale datasaler	58	196
Sum	875	1879

Tabell 12
Beleggstatistikk for planlagt undervisning. Kilde: TimeEdit.

2015	Man-fre 8-16
Belegg læresaler, snitt 2015	76,1
Belegg auditorier, snitt 2015	80,9
Belegg datasaler, snitt 2015	65,4

lavere grader (bachelor, årstudium, år 1-3 på 5-årig masterprogram). Det er 2650 slike studenter på Campus Ås. Åpne studentarealer for denne gruppen gir dermed en dekningsgrad på rundt 30%.

Fakultetene tildeler studentarbeidsplasser til masterstudenter. De fleste fakultetene tildeler fast arbeidsplass kun til masteroppgavesemesteret, mens enkelte fakulteter har tilstrekkelig areal til å tildele faste arbeidsplasser til alle masterstudenter. Enkelte fakulteter har fleksibel arbeidsplasser fremfor fast plass for hele studentgruppen. NMBU har 2023 masterstudenter på campus Ås. Det er anslått at NMBU har 920 masterplasser (nettoareal ca. 3200 m²). Dette gir en dekningsgrad på 45%.

For studentarbeidsplasser på lavere grader har NMBU en dekningsgrad på ca. 30%. Til sammenligning har NTNU en målsetting om en dekningsgrad på 20%. NMBU har mange arbeidsplasser sammenlignet med normen ved NTNU, men plassene er ujevnt fordelt mellom bygg og fakulteter. I arbeidet med campusplanen er dagens dekning av studentarbeidsplasser beholdt som norm. Arbeidsplasser til masterstudenter bør tilpasses fakultetsvise behov som fanger opp studentenes ulike behov for å benytte spesialrom som laboratorier og tegnesaler. Undervisningsinfrastruktur omfatter studieareal

Tabell 11
Beleggstatistikk for planlagt undervisning. Kilde: TimeEdit.

2016	Man-fre 8-16	Man-fre 16-20	Man-fre 8-10	Man-fre 10-14	Man-fre 14-16	Man-fre 12-16
Belegg læresaler, snitt 2016	72,2	21,8	61,8	78,1	71,2	54,2
Belegg auditorier, snitt 2016	63,2	23,5	56,7	70	57,7	44,2
Belegg datasaler, snitt 2016	63,8	4,7	61	63,4	67,5	82,6

som forvaltes av Studieavdelingen og arealer som fakultetene leier.

NMBU har komprimerte eksamensperioder med stort behov for eksamensplasser. NMBUs læresaler, Aud Max og Studentsamfunnet benyttes til eksamen. NMBU har en kapasitet på 780 eksamensplasser. Arealkapasiteten til eksamen er sprengt, og NMBU vurderer å leie eksterne lokaler. Det arbeides også med digitale eksamensløsninger som vil kunne løse kapasitetsproblemen.

Arealer til forskningsinfrastruktur benyttes til både forskning og undervisning, men i ulik grad mellom og innen fakultetene. Alle fakultetene med unntak av Handelshøyskolen, har areal til forskningsinfrastruktur. Noe forskningsinfrastruktur har også nasjonale funksjoner som Imagingsenteret, Fellesakvariet og CIGENE. Pr. i dag er det for liten kunnskap om den generelle arealbruken og evt. sambruk av forskningsinfrastruktur på tvers av fakultetene. Dette må utredes før det kan skisseres samlokalisering av større forskningsinfrastrukturplattformer for å frigjøre areal.

3.5 Metode for arealeffektivisering

Det er fire begreper som går igjen i campusplanen; Det er arealeffektivisering, arealnормer, dekningsgrad og 0-alternativet.

- Med arealeffektivisering menes bedre bruk av dagens arealer. Styret har vedtatt at campusplanen skal utredes med en reduksjon i arealet på 10%.
- Regjeringen har bestemt at kontorer i fremtidige statlige byggeprosjekter ikke skal overstige 23 m² bruttoareal per ansatt. Arealnormen på 23 m² bruttoareal er en øvre grense. Bruttoarealet inkluderer nettoareal til arbeidsplassen, fellesareal, gangareal, areal til møterom, bygg og infrastruktur tilhørende kontorarbeidsplassene. Netto kvm per kontorarbeidsplass i nye bygg er normalt minimum 6 m². Alle kontorarbeidsplasser skal være utformet i henhold til lovverkets krav til kontorarbeidsplasser og fellesareal og godkjent av Arbeidstilsynet. Ved NMBU er det mange eldre bygninger med lav standard og mange fredete bygg som vil påvirke muligheten til å følge arealnормene fullt ut.
- Med dekningsgrad menes antall kontorarbeidsplasser i forhold til antall tilsatte.
- Med 0-alternativet forstås den bygningsmassen NMBU vil rå over fra 2019 når Samlokaliseringprosjektet (SLP) er fullført og samlet bygningsareal er redusert med 10%.

3.6 Arealnormer

For å kunne gjennomføre en arealeffektivisering på campus, er det behov for felles normer for arealbruk for hele universitetet. Det forutsettes at Statens arealnормer for kontorarbeidsplasser skal legges til grunn, og at det tas hensyn til rommene og byggenes hensiktsmessighet (fysisk utforming, spesialareal, fellesareal etc.).

Ved å innføre bruk av arealnормer og dekningsgrad, vil NMBU kunne optimalisere bruken av sine bygninger og oppnå 10% arealeffektivisering.

3.7 Forslag til arealnормer og dekningsgrad for kontorarbeidsplasser ved NMBU

Det skilles ikke mellom vitenskapelige, administrativt og teknisk ansatte med behov for kontorarbeidsplass og type kontor.

Tilsatte med høyere stillingsandel enn 80% og behov for kontorarbeidsplass tildeles fast plass og har prioritet i ene- eller deltkontor.

Personer med mindre enn 80 % stilling og behov for kontorarbeidsplass må dele fast arbeidsplass med en eller flere tilsatte. Gruppen har prioritet på ene- og deltkontor etter tilsatte i stillingsandel fra 80 % og oppover.

Ansatte under 20% stilling, personer som ikke trenger permanent kontorarbeidsplass og tilknyttede personer tildeles fleksibel arbeidsplass primært i kontorlandskap. For denne gruppen er dekning av arbeidsplasser satt til 20%.

3.8 Forslag til arealnормer for studentarbeidsplasser

30% dekning av fleksible arbeidsplasser til studenter ved lavere grader, 1. året på masterprogram og 1.- 4. året på integrerte mastere. Plassene er åpne for alle og forvaltes av NMBU.

Inntil 60% arbeidsplasser for masterstudenter siste året leies og forvaltes av fakultetet.

3.9 Implementering av arealnormen

NMBUs mange eldre bygninger og mange fredete bygg vil påvirke bruken av arealnormene. I arbeidet med å finne løsninger er det forutsatt at arealnormen gjelder alle ansatte ved NMBU. Dette må tilpasses bygningsmassen og arbeidets art, men alle kontorarbeidsplasser skal være i henhold til lovverkets krav til kontorarbeidsplasser og fellesareal og godkjent av Arbeidstilsynet.

Videre er det lagt inn en antakelse om at de ansatte har ulike behov knyttet til arbeidsplass avhengig av arbeidsoppgaver og stillingsandel. Ved NMBU er det både administrativt tilsatte, vitenskapelige tilsatte (undervisnings- og forskerstillinger) og tilsatte i tekniske stillinger som det skal tas hensyn til. En implementering av arealnormene må følges opp med organisatoriske og fysiske tilpassinger med spesielt fokus på fleksible kontorarbeidsplasser.

Det må også tas i betraktning at det er vanskelig å anslå omfanget av tilknyttede, men ikke ansatte personer, som har behov for arbeidsplass til enhver tid. Dette er gjesteforskere, emeriti mv. Denne gruppens behov varierer mye med hensyn på forutsigbarhet, oppholdsperiode på NMBU, tilstedeværelse mv. Det bør legges til grunn et generelt påslag på 10% i arealbehov til slike kontorarbeidsplasser pr fakultet. Implementering av arealnormen på de ulike fakultetene vil sannsynligvis variere noe, etter hvilke muligheter som ligger i de enkelte bygningene.

Tabell 14 viser en enkel beregning av antall kontorarbeidsplasser i de mest sentrale byggene på Campus Ås basert på normen på minimum 6 kvm netto per arbeidsplass. Areal til forsknings- og utdanningsinfrastruktur og mastersalsplasser/faglig hjem kommer i tillegg til kontorarbeidsplassene.

Tabell 14 Anslag antall kontorarbeidsplasser Campus Ås.

Bygg	Kvm brutto	Kvm netto	Kontorarbeidsplasser
031 – Husdyrfagbygningen	7998	7033	183
261 – Parkgården	1085	766	26
271 – Økonomibygningen	2168	1734	22
281 – Tivoli	2177	1650	74
291 – Cirkus	3573	2751	117
301 – Urbygningen	8617	5474	25
311 – Tårnbygningen	8799	7154	146 + 32 = 178
331 – Verkstedbygningen	1240	1095	40
351 – Jordfagbygningen	6845	5677	122
361 - KA-bygningen	2126	1683	62 + 29 i landskap
451 – Meieribygningen	9778	8424	94
454 - Bioteknologibygningen (BTB)	9421	7465	70
511 - Tekniske Fag, fløy 1 (TF1)	6232	5453	Samlet 207
512 - Tekniske Fag, fløy 2 (TF2)	2623	2362	se over
513 - Tekniske Fag, fløy 3 (TF3)	1306	1133	se over
514 - Tekniske Fag, fløy 4 (TF4)	1167	1902	se over
515 - Tekniske Fag, fløy 5 (TF5)	1025	914	se over
531 – Damgården	1002	764	23
551 – Sørhellinga	10319	9608	188
674 - Ormen Lange	1301	1143	46
SLP	48250		489

Tabell 15 Enhetenes behov for kontorarbeidsplasser til ansatte.

Kilde: PAGA 2016

Fakultet/enhet	Antall personer	80% dekning
Veterinærhøyskolen	401	321
Fakultet for biovitenskap	220	176
Handelshøyskolen	66	53
Fakultet for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	161	129
Fakultet for realfag og teknologi	144	115
Fakultet for landskap og samfunn	188	150
Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning	202	162
Universitetsadministrasjonen*	367	294
Totalsum	1749	1400

*Inkl. Universitetsbiblioteket, Senter for husdyrforskning, Senter for klimaregulert planteforskning og Senter for etter og videreutdanning.

KAPITTEL 4

MULIGHETER PÅ KORT SIKT

Arealdisponering fra 2020

Campusplanens utvetydige mål om 10% arealreduksjon gir føringer for en ny arealdisponering. I tillegg er det nødvendig å få alle fagmiljøene lokalisert i mer permanente lokaler. Spesielt fagmiljøet innen plantevitenskap (nå BIOVIT) og landskapsplanlegging (nå LANDSAM) er spredt på flere bygg og har flyttet mange ganger i løpet av de siste 10 årene. I dette kapittelet beskrives tre alternative forslag til arealdisponering som både tar sikte på å innfri målet om 10% arealreduksjon av NMBUs bygningsmasse og bidra til en bedre og mer balansert samlokalisering av fagmiljøene. Alternativene er beskrevet med antatte muligheter og konsekvenser, samt hvilke omrokninger som må til for å gjennomføre løsningene. Det er også lagt inn et forslag om et Kurantprosjekt i samarbeid med NIBIO som på mellomlang sikt kan gi nye lokaler for plantevitenskap.

4.1 Utvikling av bygningsmassen fra 2014 til 2019

Utgangspunktet for 10% reduksjon av brutto bygningsmasse, er arealene som NMBU forvaltet i 2014 da Universitetsstyret gjorde sitt første vedtak om arealeffektivisering. I 2014 forvaltet NMBU 216 834 brutto kvm bygningsareal. 10% reduksjon i bygningsmasse fra 2014 medfører at 21 600 kvm brutto bygningsareal skal avhendes.

Utfaset/avhendet areal 2014 – 2019 vil være på 10000 kvm/5%, før en ytterligere arealeffektivisering jfr. alternativene under iverksettes. Dette arealet er medregnet i de tre alternativene. Det resterende arealet som skal avhendes for å nå 10% arealreduksjon, må skje som arealeffektivisering og ny arealdisponering ved etablering av «0-alternativet».

4.2 Varianter av «0-alternativet»

Campusplanen viser tre varianter av "0-alternativet". Det vil si hvordan NMBU kan oppnå optimal bruk av de samlede arealer på Campus Ås inklusiv Samlokaliseringsprosjektet fra 2019 og gi bedre samlokalisering av fagmiljøene spesielt innen plantevitenskap og landskapsplanlegging, samt oppnå 10% arealeffektivisering, innen 2020. For å nå de kortsiktige målene vil også andre miljøer på campus bli berørt. De foreslåtte alternativene går ut fra hvilke bygninger på campus som gir mulighet for å løse samlokaliseringsbehov og hvilke fagmiljøer som vil ha potensiale for faglig synergi i Samlokaliseringsprosjektet. Det er tatt hensyn til at færrest mulig ansatte og studenter berøres i de tre foreslåtte alternativene.

Det vil også være mulig å se for seg alternativer som er kombinasjoner av de foreslåtte alternativene. En høring av campusplanen vil gi ytterligere konstruktive innspill. Ingen av alternativene er foreløpig tilstrekkelig utredet. Før endelig vedtak må det gjøres en grundig konsekvensvurdering og risikovurdering.

Alternativene er videreutviklet med utgangspunkt i «Rapport Arealnormer og 0-alternativer» og «Rapport Optimal utnyttelse av Samlokaliseringsprosjektet».

4.3 Optimal utnyttelse av Samlokaliseringsprosjektet

Arbeidsgruppen «Optimal utnyttelse av Samlokaliseringsprosjektet» har i sin rapport kommet til følgende konklusjon –

«Ettersom detaljplanlegging av funksjoner i Samlokaliseringsprosjektet nå er fastsatt og gjennomføres av Statsbygg har ikke NMBU muligheter til å endre funksjoner i Samlokaliseringsprosjektet. Slik arbeidsgruppen ser det er det likevel mulig å flytte noen for-

skergrupper med tilsvarende laboratoriebehov som det planlagte til Samlokaliseringsprosjektet. Dette er en prosess der både reelle faglige synergier og de organisatoriske følger må tas hensyn til. Det er viktig at prosessen foregår over tid støttet av god ledelse og at godt fungerende miljøer ikke ødelegges. Innkjøp av avansert vitenskapelig utstyr bør koordineres.»

NMBU har i liten grad muligheter til å endre funksjoner i Samlokaliseringsprosjektet, men det er mulig å samlokalisere relevante forskergrupper med tilsvarende laboratoriebehov som det planlagte, i SLP-bygget.

Alle kontorarbeidsplasser, laboratorier og undervisningsrom i Samlokaliseringsprosjektet skal utnyttes optimalt til sambruk og samlokalisering av relevante fagmiljøer fra innflytting i 2019. Dette legges til grunn i alle alternativer. Prosessen for å identifisere, beskrive og kvantifisere faglig-strategiske muligheter for sambruk og samlokalisering fortsetter uten opphold og følger fremdriften i prosjektet. Innkjøp av vitenskapelig utstyr til Samlokaliseringsprosjektet må koordineres for å optimalisere synergier og sambruk. Dette ligger som premiss for alternativene A og B.

Samlokaliseringsprosjektet

Samlokaliseringsprosjektet vil inneholde tradisjonelle undervisningsarealer, kontorer, bibliotek og kantine. I tillegg vil det romme spesialarealer som laboratorier, dyrestaller, dyrehospital og akvarier m.m. Smittevern hensyn og internt arbeidsmiljø krever avanserte tekniske installasjoner og gode bygningstekniske løsninger for å skille mellom arealer med smittefarlig materiale og øvrige arealer.

Anskaffelse av brukerutstyr gjennomføres som et eget prosjekt og innebærer innkjøp for i overkant av en milliard kroner.

Samlokaliseringsprosjektet består i realiteten av åtte sammenknyttede bygninger med tilsammen 2400 rom.

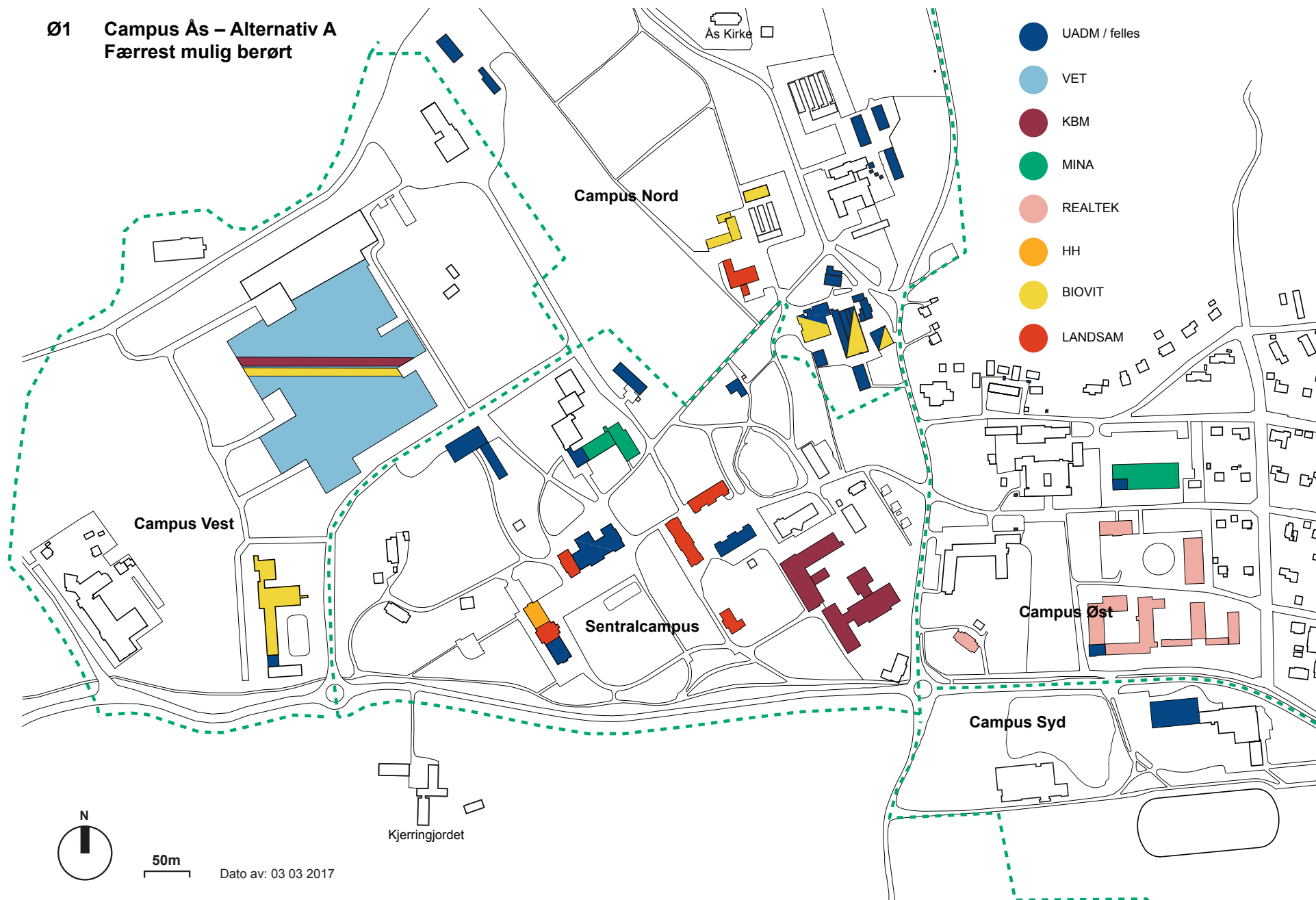
Byggeprosjektet:
Nybygg 63.100 kvm, hvorav 48.300 kvm for NMBU
Byggestart/ Ferdigstilling: 2015/2019
Kostnadsramme: 6,65 mrd. kr

Tabell 16 Arealreduksjon i alternativene (brutto kvadratmeter).				
Alternativ	Utfases areal	Totalareal 2019	Utfaset etter 2014	Reduksjon %
A og B	10 337	195 745	-21 089	-10 %
C	15 034	191 048	-25 786	-12 %

4.4 Arealeffektivisering 10%. Færrest mulig berørt

Alternativ A	
Omrokkinger:	
Landskapsplanlegging, LANDSAM	Ansatte og studenter ved Institutt for Landskapsarkitektur ved LANDSAM flytter fra KA-bygningen og Akropolis til Tårnbygningen. Ansatte fra Institutt for eiendom og juss, Institutt for Folkehelsevitenskap og Institutt for by- og regionplanlegging, med noen av masterstudentene ved LANDSAM, flyttes til Cirkus
Plantevitenskap, BIOVIT	Flytter fra Tårnbygningen til midlertidige lokaler på Campus Nord, for i neste fase å samlokaliseres med NIBIO i Høgskoleveien.
Husdyr- og akvakultur-vitenskap, BIOVIT	Faggrupper fra husdyr- og akvakulturvitenskap flytter fra Husdyrfagbygningen til Samlokaliseringsprosjektet SLP-bygget.
Kjemi-, bioteknologi- og matvitenskap, KBM	Faggrupper fra kjemi-, bioteknologi- og matvitenskap flytter fra Bioteknologibygningen og Meieribygningen til Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygget.
Universitetsadministrasjonen, UADM	Universitetsadministrasjonen flytter fra Sagabygget og Cirkus til Jordfagbygningen og KA-bygninge
Oppsummering:	Alternativ A samler ansatte i landskapsplanleggingsmiljøene og plantemiljøene i færre bygg enn i dag. De plantevitenskapelige forskningsmiljøene blir i første omgang lokalisert i leide lokaler nærmere aktuell forskningsinfrastruktur på Campus Nord, for så, i neste fase, og ved en samlokalisering med NIBIOs plantevitenskapelige miljøer og forskningsinfrastruktur, å flyttes til Høgskoleveien Det blir noe samlokalisering mellom husdyr- og akvakulturvitenskap, matvitenskap og veterinærfag i Samlokaliseringsprosjektet/SLP, og således en optimalisert bruk av Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygget. Arealeffektivisering 9 %. Leieavtaler i Sagabygget og Akropolis sies opp. Ormen Lange og deler av Husdyrfagbygningen og Bioteknologibygningen /Meieribygningen leies ut. Ved realisering av et kurantprosjekt for plantevitenskapsmiljøet med nye arealer i Høgskoleveien, vil dette forutsette utfasing av tilsvarende arealer i tilstandsgrad 2 og 3, på campus.

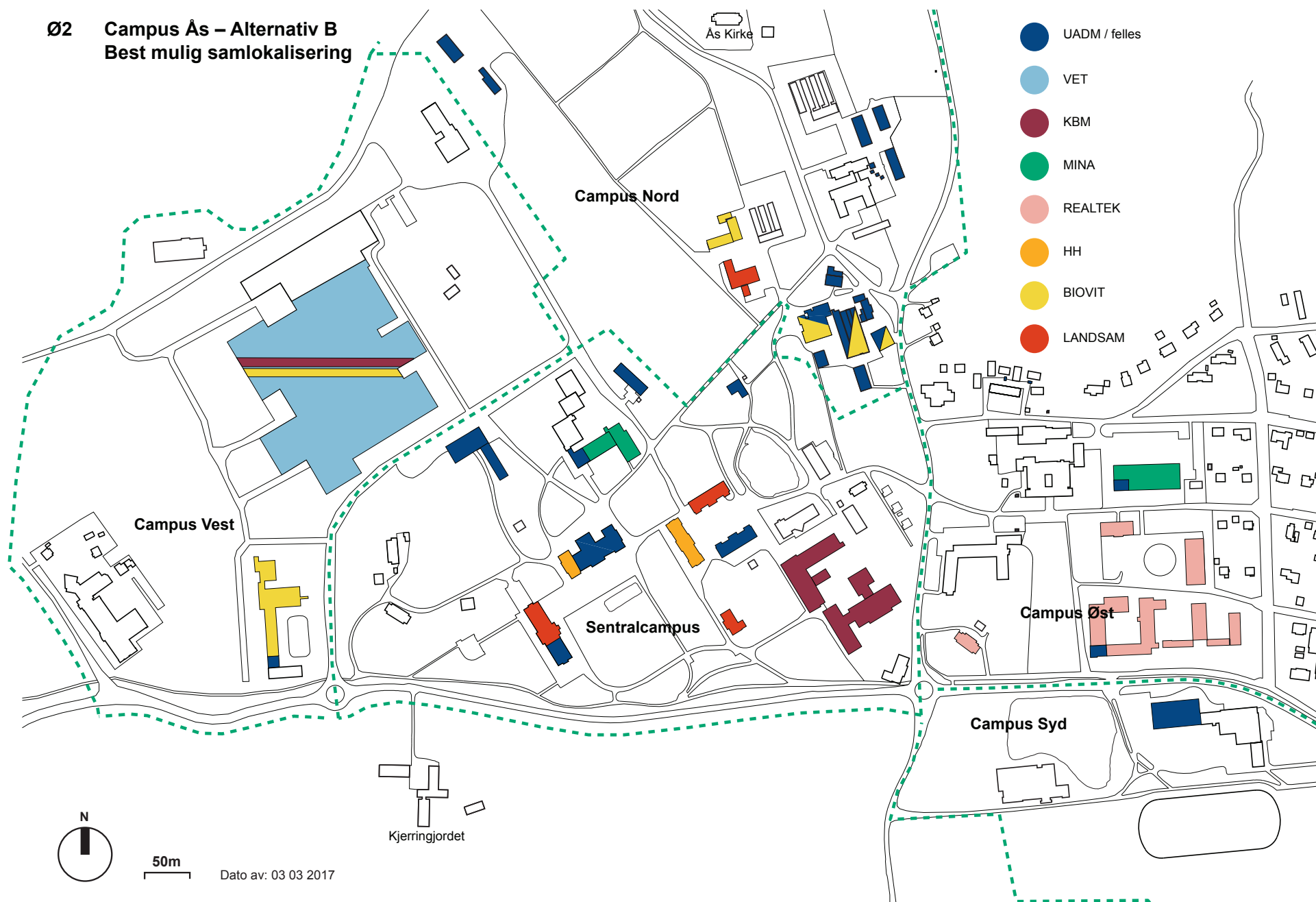
Ø1 Campus Ås – Alternativ A Færrest mulig berørt

4.5 Arealeffektivisering 10%. Best samlokalisering

Alternativ B	
Omrokkeringer:	
Landskapsplanlegging, LANDSAM	Flytter fra KA-bygningen, Ormen Lange og Akropolis til Tårnbygningen.
Plantevitenskap, BIOVIT	Flytter midlertidig fra Tårnbygningen til Husdyrfagbygningen, for i neste fase å samlokaliseres med NIBIO i Høgskoleveien.
Husdyr- og akvakulturvitenskap, BIOVIT	Faggrupper fra husdyr- og akvakulturvitenskap flytter fra Husdyrfagbygningen til Samlokaliseringsprosjektet SLP-bygget.
Kjemi-, bioteknologi- og matvitenskap, KBM	Faggrupper fra kjemi-, bioteknologi- og matvitenskap flytter fra Bioteknologibygningen og Meieribygningen til Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygget.
Handelshøyskolen, HH	Flytter fra Tårnbygningen til Cirkus eller KA-bygningen ut fra en endelig vurdering av hvilket alternativ som er best egnet. Studenter lokaliseres i Urbygningen og Cirkus/KA-bygningen.
Universitetsadministrasjonen, UADM	Universitetsadministrasjonen flytter fra Sagabygget og Cirkus til Jordfagbygningen og KA-bygninge
Oppsummering:	Alternativ B gir en samlokalisering av studentgrupper og ansatte ved landskapsplanleggingsmiljøene. Dagens samlokalisering av studenter og ansatte ved Handelshøyskolen deles i to bygg. De plantevitenskapelige forskningsmiljøene blir i første omgang lokalisert i Husdyrfagbygningen, i neste fase, og ved en samlokalisering med NIBIOs plantevitenskapelige miljøer og forskningsinfrastruktur å flyttes til Høgskoleveien. Det blir noe samlokalisering mellom husdyr- og akvakulturvitenskap, matvitenskap og veterinærfag i Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygget, og således en optimalisert bruk av Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygget. Arealeffektivisering 9 %. Leieavtaler i Sagabygget og Akropolis sies opp. Ormen Lange fases ut når Cirkus er klar. Deler av Husdyrfagbygningen leies ut når og faggrupper flytter til Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygget og når Plantefag flyttes til Høgskoleveien Ved realisering av et kurantprosjekt for plantevitenskapsmiljøet med nye arealer i Høgskoleveien, vil dette forutsette utfasing av tilsvarende arealer i tilstandsgrad 2 og 3, på campus.

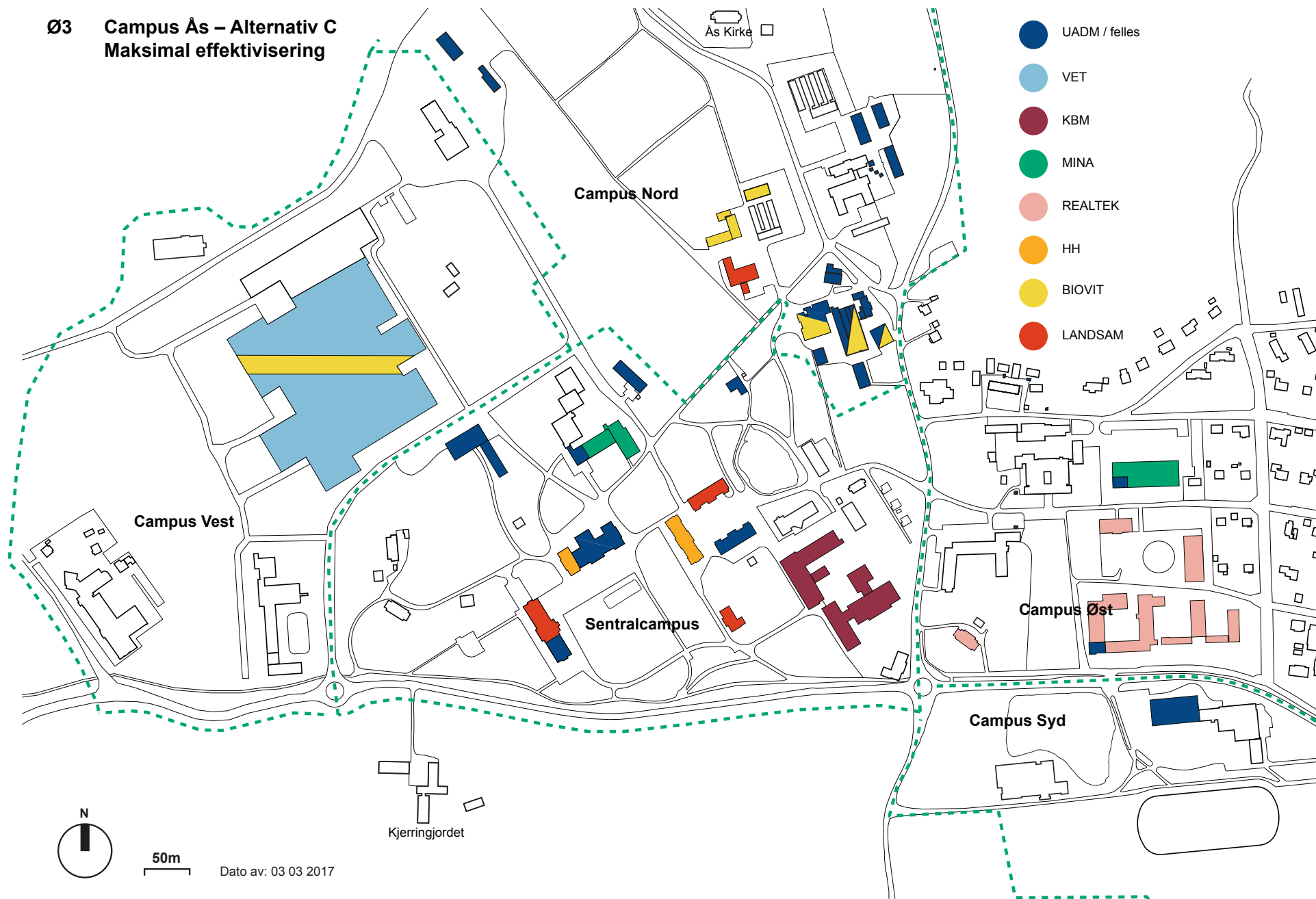
Ø2 Campus Ås – Alternativ B Best mulig samlokalisering

4.6 Arealeffektivisering 12%. Maksimal effektivisering av SLP

Alternativ C	
Omrokking:	
Landskapsplanlegging, LANDSAM	Flytter fra KA-bygningen, Ormen Lange og Akropolis til Tårnbygningen.
Plantevitenskap, BIOVIT	Flytter fra Tårnbygningen til midlertidige lokaler på Campus Nord, for i neste fase å samlokaliseres med NIBIO i Høgskoleveien.
Husdyr- og akvakulturvitenskap, BIOVIT	Hele husdyr- og akvakulturvitenskap flytter fra Husdyrfagbygningen til Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygge
Handelshøyskolen, HH	Flytter fra Tårnbygningen til Cirkus eller KA-bygningen ut fra en endelig vurdering av hvilket alternativ som er best egnet.
Universitetsadministrasjonen, UADM	Universitetsadministrasjonen flytter fra Sagabygget og Cirkus (hvis Handelshøyskolen skal dit) til Jordfagbygningen og KA-bygningen.
Oppsummering:	Alternativ C samler hele husdyrfag og veterinærfag i Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygget. Det er svært usikkert om alle ansatte ved Husdyr- og akvakulturvitenskap og utdannings- og forskningsinfrastruktur i Husdyrfagbygningen vil få plass i Samlokaliseringsprosjektet/SLP-bygget. Det blir en bedre samlokalisering av ansatte, studenter og forsknings- og infrastruktur til plantevitenskap enn i dag. Det blir en samlokalisering av studentgrupper og ansatte ved landskapsplanleggingsmiljøene. Dagens samlokalisering av studenter og ansatte ved Handelshøyskolen deles i to bygg. Arealeffektivisering 11 %. Leieavtale om Akropolis og Sagabygget sies opp. Hele Husdyrbygget leies ut (ca. 8 000m²). Ved realisering av et kurantprosjekt for plantevitenskapsmiljøet med nye arealer i Høgskoleveien, vil dette forutsette utfasing av tilsvarende arealer i tilstandsgrad 2 og 3, på campus.

Ø3 Campus Ås – Alternativ C Maksimal effektivisering

4.7 Risiko

I denne saken er følgende risiki vurdert:

Risiko ved ikke å gjennomføre nødvendige grep (bli ved status quo). Ved dette alternativet vil risikoene knyttet til organisasjon, arbeidsmiljø og læringsmiljø vurderes som høyere enn alternativene A-C. I tillegg vil status quo bringe inn en ytterligere risiko, omdømmerisiko, som vurderes som stigende.

Finansiell risiko vurderes som moderat til høy. Dette begrunnes med at de økonomiske beregningene er i en tidligfase, og tallgrunnlaget er på et overordnet nivå. Forutsetningene for tallstørrelsene er på dette stadiet usikre. Den finansielle risiko kan også forsterkes, evt. reduseres, som følge av utviklingen på de øvrige risikoene. Eksempelvis kan et fall i primærproduksjonen som følge av opplevd dårligere arbeidsmiljø føre til inntektstap, noe som forsterker den finansielle risiko.

Organisatorisk risiko vurderes som lav. I hovedsak bygger forslagene i alternativ A-C opp om ny organisasjonsstruktur og samler fagmiljøer og administrasjon på en bedre måte enn i dag.

Risiko for opplevd dårlig arbeidsmiljø må vurderes langs en tidslinje. Ved flyttetidspunktet for miljøer som skal flytte, kan det oppstå tidsspille, ulike typer frustrasjoner mv. Dette kan føre til opplevd dårligere arbeidsmiljø, og, som påpekt innledningsvis, kan dette føre til produksjonsfall med tilhørende inntektssvikt. I denne fasen vurderes risiko som moderat til høy. Det er viktig at det settes i verk kompensierende tiltak. Risikoen forsterkes i og med at mange ansatte berøres. I et lengre tidsperspektiv vurderes risikoen som lav, nettopp fordi man har etablert løsninger som samlokalisering og har lagt bedre til rette for samarbeid på tvers av organisatoriske enheter.

Risiko for opplevd dårlig læringsmiljø og redusert omdømme som studiested er en parallell vurdering som for arbeidsmiljøet, og må også vurderes langs en tidslinje. Studentene er imidlertid mer mobile enn de ansatte og forventes å være mer omstillingsdyktige for denne type grep. Risiko vurderes i flyttefasen som lav/moderat. I et langt perspektiv vurderes også risiko som lav.

Risiko ved bygningsmessige begrensninger. Campus Ås har en spredt bygningsmasse som har vokst fram gjennom de siste 150 årene, mer eller mindre planmessig. Samlet har mye av bygningsmassen en lav bygningsteknisk og funksjonell standard. Beregnet teknisk og funksjonelt vedlikeholdsetterslep for NMBU Campus Ås pr 2017, er på 2,8 milliarder kroner.

18 av NMBUs bygninger og sentrale deler av parkanlegget, er fredet. Dette medfører strenge restriksjoner mht. muligheter for endringer og utvikling. Fredningen gir således en risiko for at NMBUs bygninger ikke lar seg optimalisere og tilrettelegge som effektive, fremtidsrettede arbeids-, undervisnings- og forskningsarealer. I 2019 er gjennomsnittlig tilstandsgrad forventet å være 0,92, og således i tråd med Universitetsstyret mål. Det er viktig å merke seg at 39 % av bygningsmassen fortsatt vil ha vesentlige, store eller alvorlige avvik i 2019, slik at NMBUs bygninger ved ferdigstilling av Samlokaliseringssprosjektet vil ha enten svært god eller dårlig til svært dårlig standard.

4.8 Kostnader og gjennomføring

Det vil bli utarbeidet detaljerte kostnadsberegninger og gjennomføringsplaner for de alternativene som skal utredes videre.

4.9 Finansieringsmuligheter

Innhenting av vedlikeholdsetterslepet og utvikling av NMBUs eiendom kan finansieres på ulike vis. Dette er foreløpig ikke utredet. Listen gir kun en oversikt over hvilke muligheter som det kan jobbes videre med.

- Øke avsetningen over universitetets ramme til verdibevarende vedlikehold.
- Søke Kunnskapsdepartementets oppgraderingsmidler for de selvforvaltende universitetene.
- Søke Stortinget om midler utenfor universitetets rammebevilgning til rehabilitering av følgende bygninger på Campus Ås (i prioritert rekkefølge) – Cirkus, Tivoli, Økonomibygningen, Meierimuseet, Meieribygningen og Tårnbygningen.
- Låne på likviditeten til universitetet slik at det er mulig å igangsette vedlikeholdstiltak for raske- re å kunne gjennomføre de kortsiktige målene i campusplanen.
- Igangsette samarbeid med eiendomsutviklere om utvikling av campus for å tilrettelegge for etablering av nærings- og innovasjonsvirksomhet, boliger og servicefasiliteter på campus og herigjennom få inntekt fra festetomter mv.
- Feste bort eiendom på campus og selge eiendom utenfor campus (bygninger og tomtgrunn).
- Leie ut ledige lokaler til eksterne virksomheter.

Regional areal- og transportstruktur

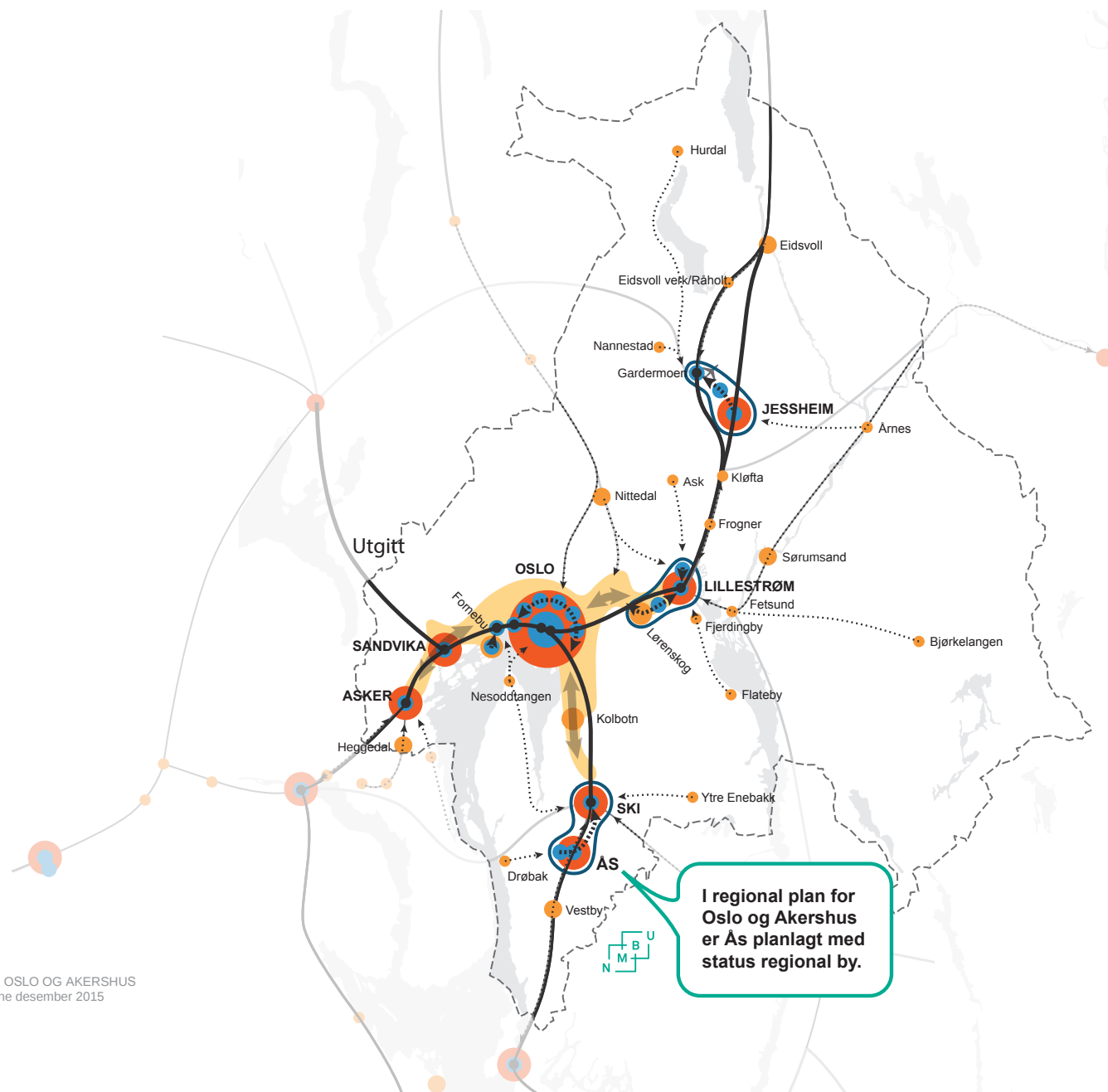
Prioriterte vekstområder:

- Oslo by
- Regionale byer
- Regionale områder for arbeids plassintensive virksomheter
- Særlige innsatsområder for økt by- og næringsutvikling
- Bybåndet
- Prioriterte lokale byer og tettsteder. Størrelsen indikerer at noen steder prioriteres høyere

Prinsipper for videreutvikling av kollektivsystemet:

- Knytte Oslo og de regionale byene tettere sammen
- Regionale kollektivknutepunkt
- Knytte regionale byer og arbeidsplasskonsentrasjoner til regionale kollektivknutepunkt
- Knytte prioriterte lokale byer og tettsteder til regionale byer
- Kollektivnettverk i bybåndet som gir mange reisemuligheter
- Flyplasser
- Transportinfrastruktur
- - jernbane (eksisterende og planlagt) og vei
- - kun vei
- Planområdet

Kilde:
REGIONAL PLAN FOR AREAL OG TRANSPORT I OSLO OG AKERSHUS
Vedtatt i Oslo kommune og Akershus fylkeskommune desember 2015

KAPITTEL 5

MULIGHETER PÅ LANG SIKT FREMTIDENS CAMPUS ÅS 2040

Forslagene til alternativer på kort sikt, vil gi muligheter på lang sikt. Dersom NMBU skal være en viktig aktør nasjonalt og internasjonalt, som kompetansesenter for det grønne skiftet, må virksomheten drives i bygninger som understøtter virksomheten og de synergier som ligger latent i fagmiljøene. De vedtak som gjøres nå og gjennomføres i perioden frem til 2020 vil sette en 'planke' for NMBUs videre satsning.

5.1 Fremtidens læringsarena

Det er vanskelig å definere eksakt hva fremtidens campus vil romme. De som skal starte sine studier ved NMBU i 2040 er ennå ikke født. Hvilken forventning vil disse ha til universitetet? Hva har de med seg av kunnskap og kompetanse når de kommer hit? Og ikke minst; hva har universitetet gitt dem av kompetanse når de uteksamineres?

Flere ansatte ved NMBU har vært med å forme den forrige generasjonen. Husker vi situasjonen for 20-25 år siden? Hvilke læringsarenaer hadde vi da?

Hvilke hjelpemidler hadde studentene i sin studiehverdag?

Hva som har skjedd på disse årene, kan gi en pekepinn. På begynnelsen av 1990-tallet var det ingen som hadde mobiltelefon og de færreste egen PC. Pensum var i bøker og bibliotekene først og fremst fysiske samlinger av bøker og tidsskrifter. Vi må regne med at endringene de neste 25 årene blir minst like omfattende. Det er stor sannsynlighet for at datasaler med faste PC'er ikke er relevant og at de store salene brukes mer til workshops enn til forelesninger. Trender innenfor campusutvikling skjer ikke bare

som digitalisering, men like mye på hvordan universitetet er organisert og hvordan universitetets rolle i samfunnet stadig bør reformuleres. Studentene skal stå i sentrum. Internasjonal forsker og studentmobilitet blir viktigere. Undervisning og forskning skal bli enda mer sammenkoblet og mer relevant for praksis og næringsliv. Interaksjonen student/lærer vil endres. Andre stikkord er tverrfaglighet, praksisnærhet, teamarbeid, virtuelle arbeidsformer og arenaer for eksperimentering. Universitetene skal både ivareta de lange linjene og det store overblikket og samtidig tilpasse seg endringsprosessene. Mangfoldet av oppgaver som universitetet blir engasjert i, krever både fleksibilitet i organisasjonen og bygningsmessig fleksibilitet.

5.2 Styrke det sterke – langsiktig stabilitet og fleksibilitet

Det langsiktige målet for Campus Ås er å bygge omgivelser som skaper god faglig interaksjon, som bidrar til langsiktig, solid kunnskapsutvikling og innovasjon. Campusutviklingen skal gi både muligheter for vekst og stabilitet.

Campusaksen et sammenbindende grep – studentenes visjoner

Vinteren 2016 ble det avholdt en studentworkshop og idekonkurranse hvor studenter ved NMBU (fortrinnsvis studenter i landskapsarkitektur og by- og regionplanlegging) ble spurt om hvordan Campus Ås kan utvikles. Hvordan kan campus bindes bedre sammen? Hvor er stedene som kan utvikles? Hvordan skal campus brukes i fremtiden?

Et av de mest interessante bidragene fra studentene var å samle viktige NMBU fellesarenaer og møteplasser langs en sentral gangakse som binder sammen Campus Øst, Sentralcampus og Campus Vest.

Det foreslås som et bærende prinsipp å tilstrebe åpenhet i alle 1.etasjer langs aksen med etablering av faglige og sosial møteplasser for alle som er på NMBU og understøtte tverrfaglighet, identitet og stolthet.

Det tilstrebes å bruke eksisterende bygninger med plassering langs aksen og tilfredsstillende tilstand, eller er en del av den fredete bygningsmassen på campus. Det anbefales at man faser ut bygningsmasse som ikke lenger er formålstjenelig og/eller er svært nedslitt, og bygninger som ligger lengst fra aksen for å oppnå et mer samlet campus.

5.3 Fremtidig fortettingsareal

Etter gjennomførte tiltak på kort sikt, vil NMBU ha en eiendomsmasse som er tatt i bruk og utnyttet optimalt og som kan driftes og forvaltes på en god og økonomisk måte ved at arealene er redusert og brukes mer effektivt. Dette øker handlingsrommet på lang sikt. Campusplanens mål på lengre sikt blir å videreutvikle Campus Ås gjennom en planmessig og langsiktig utnyttelse og bruk av arealene. Dette kan skje gjennom økt antall ansatte og studenter eller ved etablering av ekstern nærings- og innovasjonsvirksomhet på campus.

I gjeldende reguleringsplan er det et fortettingspotensial som innebærer at NMBU kan doble sin størrelse (ansatte og studenter) hvis ønskelig. I et langt tidsperspektiv kan dette vise seg å bli et viktig konkurransefortrinn for NMBU. Reguleringsplanen legger opp til en utvikling på Campus Øst, nærmest mulig Ås tettsted og stasjon, for å understøtte utviklingen av Universitetsbyen Ås fram mot 2040 som er et samarbeidsprosjekt mellom NMBU, Ås kommune og andre aktører i kommunen.

5.4 Utviklingen av Ås frem mot 2040

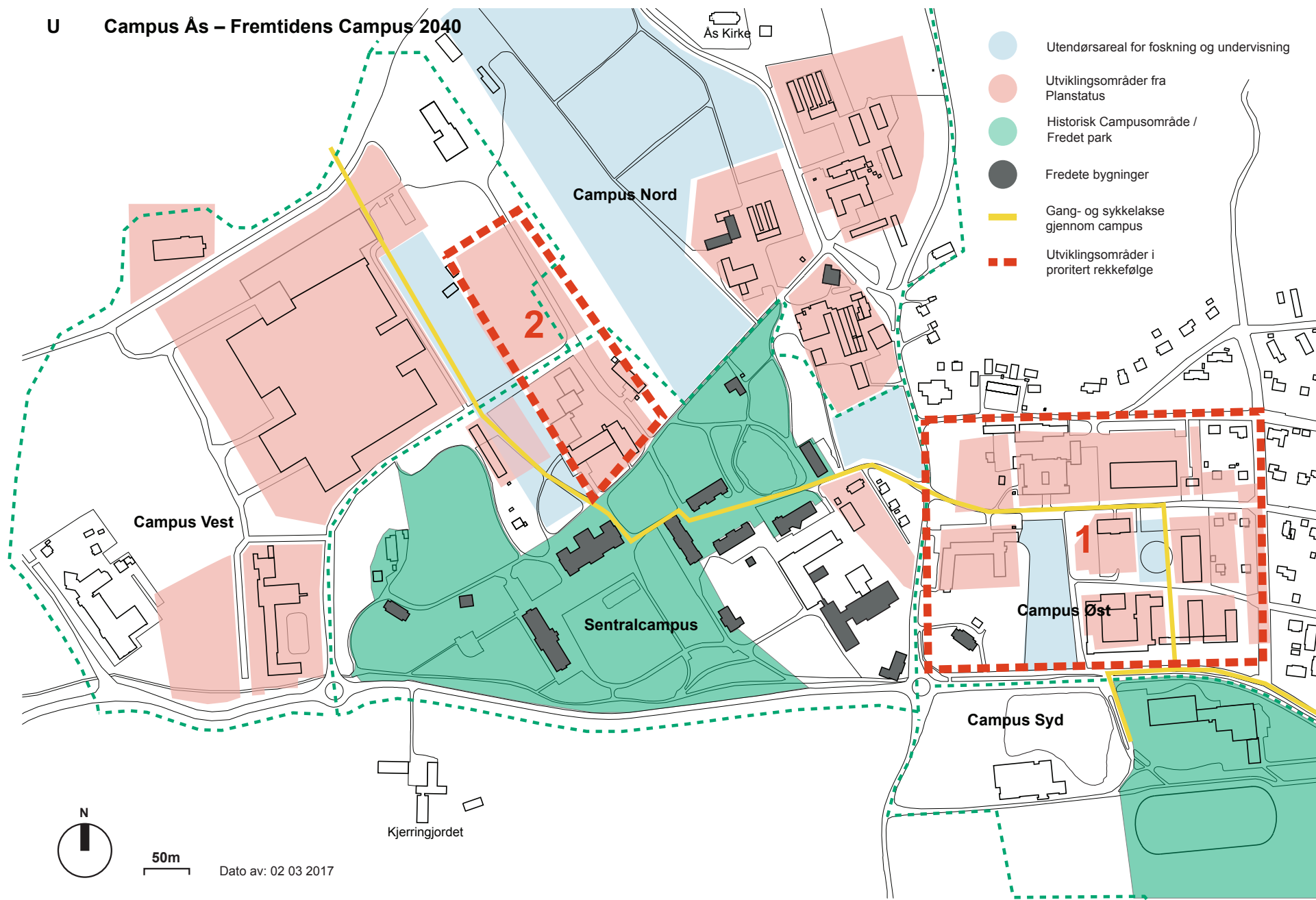
NMBU er Ås kommunes største arbeidsplass, og grunneier for det vesentligste av potensielt areal for tettstedvekst. NMBU må derfor samarbeide tett med Ås kommune om utviklingen av nye boligområder, offentlig service, skoler, osv. I 2040 forventer SSB en befolkningsvekst på 37 prosent i Akershus. For Ås innebærer prognosene mer enn 14 000 flere innbyggere i 2040. En slik vekst og utvikling vil ikke kunne skje uten deltagelse fra ulike kunnskapsmiljøer, eiendomsutviklere og entreprenører. Universitetet er selv leverandør av by- og regionplanleggere, landskapsarkitekter, sivilingeniører, osv. med betydelig fagkompetanse rundt slik arealbruksutvikling. NMBUs forskning og entreprenørskap må også tenkes i lys av et slikt scenario.

5.5 Visjon for Campus Ås mot 2040 – ambisjon for videre arbeid.

Det kulturhistoriske fredete anlegget av bygninger og park skal danne grunnlaget for Campus Ås sin identitet sammen med en aktiv bruk av bygninger og utearealer som arenaer for fremtidsrettet læring og forskningsvirksomhet. På lang sikt vil deler av Campus kunne fortettes funksjonelt og fysisk ved en ytterligere integrering av forskningsinstitusjoner, næringsaktører, og lokalsamfunn på campus, og/eller vekst i studenter og ansatte.

Campus Ås er et særpreget sted med god plass og «NMBU er et ambisiøst og lite universitet». Denne kombinasjonen gir oss en unik mulighet. Den kan utnyttes til å utvikle studieprogrammer og forskningsaktiviteter som kan gi begrepet fremtidens campus Ås et innhold. Den kan gjøre NMBU til en enda mer genuin arena for fremragende forskning og undervisning og en attraktiv arbeidsplass for alle ansatte.

U Campus Ås – Fremtidens Campus 2040

VEDLEGG

US 33/2017 Etablering av fasiliteter for fjørfe ved NMBU – godkjenning av finansieringsløsning

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Prorektor for forskning og administrasjonsdirektør v forsknings- og
 innovasjonsdirektør Ragnhild Solheim
Saksbehandler(e): Ragnhild Solheim, Ingvar Selmer-Olsen, Jan Eskil Aldal, Vegard
 Arnhoff, Torstein Steine
Arkiv nr: 15/00272

Vedlegg:

1. Rammeavtale mellom partene for etablering og finansiering av fjørfefasiliteter med vedlegg:
 - 1.1 Tegninger over planløsning og fasader
 - 1.2 Nærmere beskrivelse av forsøkshuset
 - 1.3 Nærmere beskrivelse av innredninger i fjørfehuset
 - 1.4 Kostnadsrammen
 - 1.5 Avtale om oppdragsgaranti
 - 1.6 Avtale om tilskudd fra fôrprodusentene
2. Vedtak i Omsetningsrådet 19.12.2016
3. Driftskalkyle for nytt fjørfehus

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret gir sin tilslutning til at NMBU etablerer et forsøkshus for forskning og utdanning på fjørfe på Ås gård.

Universitetsstyret godkjenner forskuttering av investeringen på maksimum 35,5 mill. kroner over NMBUs likviditetsreserve, og gir rektor fullmakt til å signere vedlagte avtaler.

Byggestart skal godkjennes av universitetsstyret på grunnlag av innhentet tilbud.

02.03.2017
Mari Sundli Tveit
Rektor

Hva saken gjelder

I denne saken foreslås det at NMBU forskutterer byggekostnaden for et forsøkshus for fjørfe hvor næringsaktørene innen fjørfe betaler investeringskostnaden til NMBU i løpet av seks år og garanterer for tjenestekjøp for et gitt beløp de første fem driftsårene. Næringsaktørene fikk et første tilsagn om finansiering i desember 2016, og saken fremmes derfor nå for universitetsstyret sin godkjenning.

Universitetsstyret godkjente i sak 11/2015 oppstart av planarbeidet for nye fjørfefasiliteter i samarbeid med næringsaktørene, og framdriften var kort beskrevet i rektors orientering i møte 24.11.2016. I protokollen for sak 11/2015 uttrykte styret følgende:

«Universitetsstyret ser positivt på at næringen og NMBU samarbeider om å få reist et bygg for fjørfeforsøk på Ås. Universitetsstyret legger til grunn at det innen byggestart avtales ekstern fullfinansiering av prosjektet, ansvarsforhold under bygging samt forpliktelser om kjøp av tjenester for å sikre finansiering av driftskostnader. Avtalen skal være gjennomgått av forretningsadvokat før styrebehandling».

NMBU har et spesielt ansvar for forskning innen blant annet «bedre folke- og dyrehelse, matproduksjon «fra jord og fjord til bord» og utdanning av kandidater i blant annet «miljø- og biovitenskapene, veterinærmedisin og nye tverrfaglige utdanningstilbud» (NMBUs strategi 2014 – 2018). NMBU er den institusjonen i Norge som skal sørge for at nasjonen er i kunnskapsfronten innen dyrehold, mattrygghet og –sikkerhet.

Kyllinghuset ved NMBU ble revet i mars 2015 for å gjøre plass til veterinærbyggene. I behovsutredningen som ble gjort i 2010, var fjørfefasiliteter med i planene. I de prosessene som fulgte med å lage det endelige prosjektet for nytt Senter for husdyrforsøk (SHF), ble dette gjenstand for flere store kutt, slik at det ikke ble rom for finansiering av fjørfefasiliteter. Kunnskapsdepartementet forventer imidlertid at NMBU har fasiliteter også for fjørfe, men har ikke funnet rom for dette over sine budsjetter.

Næringsaktørene mener det er svært uheldig om det ikke kan forskes og undervises på fjørfe framover og har engasjert seg i dette. En samlet fjørfebransje, representert ved Nortura SA, Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Felleskjøpet Agri SA, Felleskjøpet Rogaland Agder SA, Felleskjøpet fôrutvikling AS, Norgesfôr AS, Fiskå Mølle AS foreslår i samarbeid med NMBU å reise et fjørfehus på SHF, ved Ås gård. Dersom det gjennomføres, vil Nortura og Felleskjøpet avvikle sitt forsøkshus for fjørfe i Våler i Hedmark.

For NMBU vil dette bidra til en større prosjektportefølje ved flere av NMBUs fakulteter med grunnlag for vitenskapelige arbeider, bachelor-, master- og ph.d.-grader.

Næringsaktørene og NMBU har i samarbeid utarbeidet et forslag til finansiering av bygget og for driften for de 5 første årene fra bygget tas i bruk. Flere driftsmodeller og finansieringsløsninger for forsøkshuset er vurdert. Næringsaktørene har fått tilsagn om

første tildeling på 3,7 mill. kroner (vedlegg 2) for sin finansiering og forslaget skal etter universitetsstyrets behandling legges fram for næringsaktørenes styrer.

Redegjørelse for saken

Forslaget går ut på at NMBU fører opp et nytt bygg for fjørfefasiliteter (ca. 1600 m²) innenfor en kostnadsramme på **35,5 mill. kroner** etter forholdsmessig MVA-fradrag. Bygget reises på Ås gård, og byggeperioden er beregnet til cirka ett år fra NMBUs og næringsaktørenes godkjenning.

MVA-fradraget regnes i forhold til andelen av ekstern virksomhet i bygget, som er beregnet til å være minimum 80%. NMBU kan derfor få MVA-fradrag på 80% av kostnadene. Kostnadsrammen på 42,2 mill. kroner inkl. MVA blir etter dette MVA-fradraget 35,5 mill. kroner.

Forslaget går ut på at NMBU er byggherre og forskutterer byggekostnaden. Næringsaktørene forplikter seg til å betale denne kostnaden i løpet av seks år. NMBUs forskuttering kan ordnes ved at forskuddet lånes av NMBU sin overskuddslikviditet.

Drøfting av alternative finansieringsløsninger

En alternativ løsning til den foreslåtte modellen er at næringsaktørene finansierer bygget, blir byggherre og overdrar bygget til NMBU i ettertid. Risiko ved oppføring av bygget vil ved dette alternativet ligge hos næringsaktørene. Hvis de overfører bygget vederlagsfritt til NMBU umiddelbart etter oppføring, gir dette fullt tap av merverdiavgift og et betydelig økonomisk tap i forhold til den foreslåtte modellen. Dermed gjenstår en modell der næringsaktørene drifter bygget til oppføringskostnaden er nedbetalt. Men også en slik driftsmodell har flere ulemper knyttet til seg:

- a) Skulle næringsaktørene drifte bygget i perioden frem til det er nedbetalt, vil dette medføre økonomiske tap for NMBUs brukere på grunn av regelverket for merverdiavgift. Interne forskningsprosjekter hos NMBU vil måtte betale merverdiavgift på de tjenestene som disse kjøper fra næringsaktørene sitt driftsselskap. Dette gir et økonomisk tap i forhold til alternativet hvor NMBU eier og drifter bygget. NMBU får dermed reduserte muligheter til å ha egenfinansierte forskningsprosjekter i bygget.
- b) Videre vil det trolig være ugunstig for næringsaktørene å eie og drifte et forskningsbygg, da dette ligger utenfor deres primære kunnskaps- og virkeområde.
- c) For NMBU vil en bindende avtale av dette format gi problemstillinger i forhold til bestemmelsene i Statens økonomireglement. NMBU har ikke tillatelse til å inngå avtaler der institusjonen i praksis påtar seg låneopptak hos private aktører.

En variant av løsningen over kunne være at næringen finansierte og oppførte bygget mens NMBU driftet det gjennom et eget driftsselskap (et aksjeselskap). Men dette vil ikke løse de avgiftsmessige problemstillingene omtalt over.

Konklusjonen er at de alternative modellene gir overføring av risiko for oppføringskostnadene, men gir ugunstige økonomiske utslag på grunn av regelverket for merverdiavgift. Driftsmessig er de alternative modellene derfor mindre fordelaktig.

Forslaget hvor NMBU forskutterer investeringskostnaden vurderes som den mest fordelaktige løsningen. Dette er begrunnet i tilbakebetalingsordningen som ligger i avtaleverket (vedlegg 1), og med at de sikringsmekanismene som der er etablert, vil NMBUs risiko være begrenset. Videre vil tilbakebetalingsordningen føre til at løsningen i liten grad vil gi presedens for andre byggeprosjekter.

Nærmere om foreslått løsning

Avtaleverk og kostnadskalkyler

Næringsaktørene og NMBU har i samarbeid utarbeidet utkast til avtaler, se vedlegg 1. Avtalene har blitt til gjennom diskusjoner mellom næringsaktørene og NMBU. NMBU har gitt Advokatfirmaet SELMER i oppdrag å gå gjennom avtalene for å kvalitetssikre garantier og betalingsmekanismer. NMBU og næringsaktørene har i samarbeid justert avtalene etter innspillene som har kommet fra Advokatfirmaet SELMER.

Romprogram og kalkyler er gjennomgått av næringsaktørene og NMBU i samarbeid, samt av ekstern konsulent som er spesialist på denne type bygg. Kalkylen inkluderer rigging av tomt, bygningskroppen samt utstyr og interiør i bygget.

Investeringsbehov, finansiering og garantier

Bygget er kalkulert til 35,5 mill. kroner (etter forholdsmessig MVA fradrag), se vedlegg 1.4.

Næringsaktørene finansierer 35,5 mill. kroner ved tilskudd fra Omsetningsrådet¹ (62,5 % av kostnadene) og ved tilskudd fra fôrprodusentene (37,5 % av kostnadene). Omsetningsrådet tildeler midler som innhentes via en omsetningsavgift på landbruksprodukter. Omsetningsrådet har vedtatt første tilskudd (vedlegg 2) på 3,7 mill. kroner for 2017. Fôrprodusentene har avtalt å innbetale tilskudd basert på andeler av solgt fjørfekôr for sine respektive andeler av beløpet som svarer til 37,5 % av kostnadene.

¹ Omsetningsrådet arbeider i flg Lov til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (LOV-1936-07-10-6), rådet består av 11 medlemmer og tildeler midler årlig. Omsetningsavgiften beregnes på all omsetning av melk, kjøtt, egg, fjørfekjøtt, korn og pelsdyrskinn.

Kostnaden er forutsatt betalt tilbake i løpet av seks år, med 5,92 mill. kroner per år, fra ferdigstillelse av bygget på følgende måte:

Tilskudd fra Omsetningsrådet, omsetningsavgift for egg:

25%	kr 8.875.000
-----	--------------

Tilskudd fra Omsetningsrådet, omsetningsavgift for kylling/kalkun:

37,5%	kr 13.312.500
-------	---------------

Tilskudd fra fôrprodusentene, krevd inn gjennom bransjeavgift på fôr:

37,5%	kr 13.312.500
-------	---------------

Omsetningsrådet gir årlige tildelinger. I den grad Omsetningsrådet for ett eller flere år ikke bevilger omsetningsmidler, skal Nortura og KLF innføre en bransjeavgift på slaktekylling og kalkun for å dekke garantert beløp. Næringsaktørene er med andre ord forpliktet til å innbetale beløpet uten avkortning og uavhengig av eventuelle endringer i markedet eller landbrukspolitikken for de nærmeste seks åra etter at fjørfehuset tas i bruk.

Formålet med omsetningsavgiften er at den skal brukes til tiltak som fremmer omsetningen av de nevnte vareslag. En eventuell oppheving av denne loven eller reduksjon av avgiftsnivået og dermed tilgang på omsetningsavgiftsmidler, vurderes som lite sannsynlig i tidsperspektivet for den foreslåtte avtalen.

Partene vil legge ressurser i detaljprosjektering og anbudsprosess med sikte på å redusere investeringskostnader og usikkerhet. Selve bygget er estimert til 29,1 mill. kroner (bygg, prosjektering og prisstigning og 15 % til uforutsette utgifter), og det er estimert 4,65 mill. kroner til brukerutstyr (inkl. 15 % til uforutsette utgifter). I avtalen mellom NMBU og næringsaktørene (vedlegg 1) er det lagt opp til at kostnader utover dette skal godkjennes av en felles styringsgruppe, dvs overskridelser må godkjennes av alle parter i samarbeidet. Siden NMBU er byggherre og næringsaktørene skal finansiere bygget, må styringsgruppen ha konsensusbeslutninger basert på hver enkelt representants fullmakt fra sin arbeidsgiver. Tilbudsinnhenting er satt på vent til finansieringsløsningen er godkjent av NMBU og næringsaktørene.

Driftsmodell

Driften vil organiseres under SHF, og driftskostnadene er basert på erfaringer fra fjørfehuset ved SHF som ble revet i 2015 samt Nortura og Felleskjøpets fjørfehus i Våler i Hedmark. Driftskostnadene er beregnet til ca. 3,25 mill. kroner (inkl. lønn til 3 ansatte ved SHF), se vedlegg 3. Oppdragsinntekter er beregnet til 2,2 mill. kr pr år (forsøk som bestilles av eksterne og interne oppdragsgivere). Resten dekkes inn ved 0,95 mill. kroner som produktinntekter og 0,1 mill. kroner som andel av SHFs grunnfinansiering

(husleiestøtte til internt bruk). Næringsaktørene garanterer for 1,45 mill. kroner per år i tjenestekjøp for de fem første hele kalenderårene etter at fjørfehuset er tatt i bruk.

Dersom aktiviteten enkelte år kommer ned på nivået for oppdragsgarantien, vil det være flere måneder der energibruk kan reduseres og noe av arbeidskraften kan brukes i andre deler av SHF.

Nortura og Felleskjøpet stenger sine forsøksfasiliteter på Våler i Hedmark, slik at all løpende forsøksvirksomhet der flyttes til NMBU. Der har det de siste åra vært gjennomført forsøk for 2,5 – 3 mill. kroner pr år. Videre vil nå også de andre næringsaktørene få tilgang til forsøksfasiliteter, samt at forskning og utdanning ved NMBU får tilgang til fasiliteter, jfr. de behov som blant annet NMBUs Foods of Norway har signalisert. SHF har pga. manglende fasiliteter måttet si nei til flere forskere som har etterspurt fjørfeforsøk. Dette vil naturligvis endres når bygget står klart. Forskernes prosjektportefølje er estimert til 4 – 6 mill. kroner pr år, inkl. forsøkstjenester. En kalkyle med 2,2 mill. kroner forventede årlige oppdragsinntekter bør derfor ikke være urealistisk når eksterne og interne oppdrag summeres. Det legges naturligvis opp til et systematisk arbeid med å innhente prosjekter eksternt og internt.

Dersom aktiviteten i de første 5 år skulle falle ned til oppdragsgarantien på 1,45 mill. kr, må driftskostnadene senkes til det oppdragsgarantien dekker. Oppdragsgarantien ville betale for 6-7 forsøk i stort rom. Hvert forsøk har typisk 30 dagers varighet. Det betyr at huset kunne holde «stengt» i 5 måneder. Hvis stenging planlegges til perioder av året da SHF bruker mye ekstrahjelp i andre avdelinger, vil en redusere lønnskostnader for fjørfehuset ved at «fjørfeansatte» får andre oppgaver. I de samme periodene vil en kunne stenge lys og senke temperaturen i huset ned til forsvarlig tomgangsnivå slik at en sparer fjernvarme og strøm.

Dersom aktiviteten etter de første 5 år faller under budsjetterte oppdrag, må SHF gjøre tilpasninger som beskrevet i forrige avsnitt. Dersom det hypotetisk sett skulle stoppe helt opp, må huset stenges og ansatte overflyttes til annen aktivitet ved SHF. For et stengt hus, vil det påløpe mindre enn 100 000 kr i energikostnader for å holde bygget på et forsvarlig tomgangsnivå.

Selv om NMBU i avtalen går god for at huset ikke skal omdisponeres til annen virksomhet de første 25 år, ville for eksempel en total endring i rammebetingelser for norsk fjørfehold gi grunnlag for å diskutere dette kravet med Landbruksdirektoratet. Et fjørfebygg med minimalt med fast innredning ville kunne gjøres om til andre formål.

Gjennomføring og framdrift

Detaljert gjennomføringsplan utarbeides etter avtalesignering. Gjennomføringstid, fra oppstart av detaljprosjektering til bygget står klart, er beregnet til ca ett år fra avtalesignering. Avtalene kan signeres når alle, både NMBU og næringsaktørene, har fått godkjenning fra sine styrer.

Prosjektgruppe etableres med leder fra NMBUs eiendomsavdeling og med deltakere fra flere av næringsaktørene. Det etableres også en felles styringsgruppe slik det framgår av rammeavtalen for blant annet å sikre tilgang på partenes kompetanse. Flere av partene har lang erfaring med å reise denne type bygg. NMBU er imidlertid byggherre og beslutninger om vesentlige endringer, både bygningsmessig og økonomisk, må godkjennes av NMBU og næringsaktørene i fellesskap.

Oppsummering

Næringsaktørene og NMBU foreslår at det etableres et forsøkshus for fjørfe på ca 1600 kvm på Ås gård. NMBU er byggherre, og huset skal driftes av SHF.

NMBU forskutterer investeringsbeløpet over sin likviditetsreserve. Næringsaktørene finansierer byggekostnaden på 35,5 mill. kroner etter forholdsmessig MVA-fradrag, og nedbetaler forskutteringen fra NMBU i løpet av seks år med 5,92 mill. kroner per år fra ferdigstillelsesdato.

Eventuelle tilleggskostnader må godkjennes av alle parter i samarbeidet.

Kalkylen for bygget og brukerstyr inkluderer 15 % til uforutsette utgifter.

Næringsaktørene garanterer tjenestekjøp for 1,45 mill. kroner per kalenderår de første 5 driftsår. Forsøkshuset vil ha en driftskostnad på ca 3,25 mill. kr per år som dekkes over inntekter fra forsøktjenester og produktsalg. Prosjektporteføljen for NMBU (forsøktjenester og prosjekter) forventes å være i størrelsesorden 4 – 6 mill. kroner per år når huset har kommet i drift.

Avtalene er gjennomgått av forretningsadvokat, og det er lagt inn sikringsmekanismer for finansieringen.

Avtalene signeres når NMBU og næringsaktørene har godkjent avtalene.

Det beregnes ca ett år fra avtalesignering til bygget står ferdig.

Rektors vurdering

Rektor mener de nødvendige avklaringer for å godkjenne forskuttering av byggekostnader for fjørfefasilitet er gjort. Det legges til grunn at universitetsstyret godkjenner at byggeprosjektet kan påbegynnes når anbudsprosessen er gjennomført. Samarbeidet mellom næringsaktørene og NMBU har vært og vil fortsatt være avgjørende for å lykkes med dette prosjektet. Næringsaktørenes arbeid i denne saken er et sterkt signal om at NMBU er en sentral aktør for deres virksomhet, og bygger opp under NMBU som den nasjonale aktøren innen dette feltet.

Forslaget om fjørfebygg er inkludert i Campus-planen på samme måte som SEARCH-bygget og SHF for øvrig. Forskutteringen av bygget vil naturligvis legges inn i NMBUs budsjetter for aktuell tidsperiode.

Saken er grundig gjennomarbeidet internt på NMBU og avtaleverk er blitt kvalitetssikret av Advokatfirmaet SELMER. I MVA-spørsmålet er det innhentet råd fra revisjonsbyrået Deloitte. NMBU har hatt jevnlig møter med styringsgruppen som består av personer i ledende stillinger hos næringsaktørene. Dette har gjort at næringsaktørene har klart forpliktet seg til bidra med tilskudd til finansiering av bygget og gitt garantier for alternativ finansiering dersom deler av Omsetningsrådets finansiering skulle falle bort. Næringsaktørene har også gitt oppdragsgaranti som sikrer drift av bygget for de første 5 driftsår. Finansiering av eventuelle tilleggskostnader er regulert i avtalen, men skal godkjennes av NMBU og næringsaktørene i fellesskap.

Konkurranserettslige negative forhold med hensyn på et samarbeid mellom næringsaktører har blitt vurdert av ARNTZEN de BESCHE Advokatfirma AS til å ikke stride med konkurranselovgivningen. Vurderingen er blant annet gjort for å sikre at NMBU ikke skal kunne bli en skadelidende tredjepart ved eventuelle brudd på konkurranseloven.

Det forventes at interessen for fjørfe varer, men at etterspørselen etter forsøk derfor vil være på et nivå som gjør at driften går i balanse også etter de fem første årene med driftsgaranti. Etterspørselen vil naturlig variere noe fra år til år, og det vil være viktig kontinuerlig å arbeide for å skaffe forsøk som skal gjennomføres i huset. Dersom etterspørselen blir svært lav, reduseres driftskostnadene betraktelig, dvs til under kr 100 000 per år.

Risikoen i dette prosjektet må ses langs en tidslinje og handler i første rekke om finansielle risikoer. Da dette er et samarbeidsprosjekt, handler det også om risikodeling mellom aktørene. I byggefasen vurderes risikoen for overskridelse av budsjettrammen på 35,5 mill. kroner som begrenset. Aktørene i dette prosjektet har god erfaring med å reise denne type bygg, og det er innarbeidet en risikoavsetning på 15 % i prosjektet. De reelle kostnadene kjenner vi først når anbudsfasen er gjennomført. Risikoen knyttet til finansieringsløsningen, hvor næringsaktørene skal tilbakebetale NMBUs utlegg, vurderes som lav. NMBUs likviditet vil til enhver tid i denne perioden tåle et utlegg på 35,5 mill. kroner som nedbetales med ca 6 mill. kroner per år i seks år. Næringsaktørene som skal tilbakebetale investeringen vurderes som solide. Den politiske risiko knyttet til om Omsetningsrådet vil kunne stå ved tilbakebetalingsgarantien vurderes også som lav, gitt tilleggsgarantien fra næringsaktørene om å stille opp dersom Omsetningsrådets politikk skulle bli lagt om.

I driftsfasen første fem år vil det være en viss risiko knyttet til om fjørfefasilitetene får dekket inn sine driftskostnader. Gitt oppdragsgarantien fra næringsaktørene, at aktørene stenger ned sine egne forsøksanlegg for å benytte anlegget på NMBU, og NMBUs egen prosjektportefølje, vurderes risikoen som lav. Når næringsaktørenes

oppdragsgaranti etter fem år bortfaller, må virksomheten ha klart å etablere et selvstendig økonomisk fundament. Det lange tidsperspektivet (5 år) bidrar til usikkerhet, noe som igjen leder til at risiko vurderes høyere. En kritisk suksessfaktor blir derfor at man i den første 5-års driftsperioden klarer å bygge opp et bærekraftig økonomisk fundament.

Rektor vurderer at forslaget som er utarbeidet er et godt grunnlag for å etablere et forsøkshus for fjørfe og at nødvendige risikoreduserende tiltak er gjort. Et forsøkshus for fjørfe er en styrking av NMBUs infrastruktur for utdanning og forskning som gir NMBU nye faglige muligheter.

RAMMEAVTALE

Det er i dag inngått følgende rammeavtale ("**Avtalen**") mellom

på den ene side

Nortura SA, org.nr. 938 752 648, ("**Nortura**") og

Fiskå Mølle AS, org. nr. 975 856 844 ("**Fiskå**")

Norgesfôr AS, org. nr. 975 871 096 ("**Norgesfôr**")

Felleskjøpet Agri SA, org. nr. 911 608 103 og **Felleskjøpet Rogaland Agder SA**,
org. nr. 915 442 552 (i fellesskap kalt "**Felleskjøpet**") og

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund, org.nr 957829139 ("**KLF**")

(sammen kalt "**Næringsaktørene**")

og på den annen side

Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet, org. nr. 969 159 570 ("**NMBU**")

Næringsaktørene og NMBU er nedenfor samlet betegnet som "**Partene**".

Avtalen gjelder Partenes samarbeid om og Næringsaktørenes bidrag til finansiering av etablering og drift av forsøkshus for fjørfe ved NMBU.

0. AVTALENS OMFANG OG RANGORDEN

Avtalen omfatter denne rammeavtalen og følgende vedlegg:

Vedlegg 1: Tegninger over planløsning og fasader

Vedlegg 2: Nærmere beskrivelse av forsøkshuset

Vedlegg 3: Nærmere beskrivelse av innredninger i forsøkshuset

Vedlegg 4: Kostnadsrammen

Vedlegg 5: Avtale om oppdragsgaranti

Vedlegg 6: Avtale om tilskudd til NMBU fra Fiskå, Norgesfôr og Felleskjøpet

Ved motstrid mellom rammeavtalen og noen av vedleggene som ikke kan løses i henhold til alminnelige anerkjente prinsipper for avtaletolkning, går rammeavtalen foran. Eventuell motstrid mellom noen av vedleggene skal løses i henhold til alminnelige anerkjente prinsipper for avtaletolkning.

1. BAKGRUNN FOR OG HOVEDPUNKTER I SAMARBEIDET

1.1 Bakgrunn

Økt fjørfeproduksjon og fjørfeproduktene økte ernæringsmessige betydning har gitt større behov for forskning og kunnskapsformidling. Forsøksfasiliteter er en betingelse for testing, forsøk og forskning og er avgjørende for videre utvikling av norsk egg- og fjørfekjøttproduksjons konkurransekraft.

Forsøksfasilitetene ved NMBU på Ås er revet for å gi plass til «Veterinærhøgskolen». Nytt forsøkshus for fjørfe ble ikke tilstrekkelig prioritert da kostnadene til nye fjøs ved NMBU måtte reduseres.

Samtidig er det behov for oppgradering og utvikling av Norturas og Felleskjøpets forsøksfasiliteter ved Nortura Samvirkekylling i Våler i Solør.

1.2 Formålet med samarbeidet

Disse forhold har gjort det naturlig for sentrale aktører i fjørfeæringen å samarbeide om en plan for etablering og drift av nye, nødvendige forsøksfasiliteter for slaktekylling, kalkun og konsumegg. Partene ser gevinsten med et nært samarbeid mellom næringen og vitenskapelige institusjoner, herunder betydningen av at forsøkshus lokaliseres som en del av NMBU.

Forsøkshuset skal inngå i et kompetansemiljø som kan rekruttere ny fjørfekunnskap både innen utdanningsinstitusjoner og inn i utvikling og rådgiving på fjørfe og huset skal være tilgjengelig for hele bransjen på nasjonalt nivå, uavhengig av kommersiell tilhørighet. Huset skal også være tilgjengelig for alle kompetansehevende tiltak på nasjonalt nivå.

Det presiseres at det etablerte samarbeidet mellom Næringsaktørene bare omfatter å etablere og drifte et forsøkshus og at det ikke innebærer noe form for samarbeid eller utveksling av informasjon knyttet til Næringsaktørenes kommersielle virksomheter, inkludert resultatene av de forsøk som den enkelte utfører i forsøkshuset.

Med dette utgangspunktet har Partene innledet et samarbeid med navn "**Fjørforsk**".

1.3 Felles styringsgruppe

Partene har sammen med Animalia etablert en styringsgruppe ("**Styringsgruppen**") som arbeider for en samordning av bransjens og NMBUs behov for testing, forsøk og FoU ved siden av en generell kompetanseheving innenfor området fjørfe gjennom etablering av nytt forsøkshus for fjørfe ved NMBU.

1.4 NMBU har ansvaret for oppføringen og driften av forsøkshuset

Partene er enige om at NMBU skal forestå bygging av forsøkshuset og gjennom interne lån forskuttere kostnadene med oppføringen av dette. NMBU skal konsultere og samarbeide med Styringsgruppen, se nærmere punkt 4.1 nedenfor.

NMBU ved Senter for Husdyrforsøk, ("**SHF**") skal drive forsøkshuset og skal herunder drive forsøksvirksomhet på fjørfe og egg i forsøkshuset på oppdrag fra Næringsaktørene, NMBU, forskningsinstitutter og eventuelle andre.

Det presiseres at forsøkshuset er et hus som skal tjene til beste for fjørfeæringen og NMBUs virksomhet knyttet til denne næringen. Næringsaktørene skal i 25 år ha en fortrinnsrett til å bruke huset og til å gjennomføre forsøk i tråd med de intensjoner og på de vilkår som er inntatt i Avtalen med vedlegg.

1.5 Næringsaktørene har forpliktet seg til å finansiere etablering og driften av forsøkshuset

Næringsaktørene skal gjennom omsetningsmidler og/eller på annen måte sikre at NMBU/SHF får tilført midler til dekning av investeringene (Kostnadsrammen, jf. punkt 3) og inntekter som dekker drift av huset slik det er beskrevet i denne Avtalen. Avtalen innebærer således at Næringsaktørene både får rett og plikt til å engasjere SHF til å gjennomføre forskningsprosjekter.

Ingen av Næringsaktørene forplikter seg til å bidra med egne midler til byggingen av forsøkshuset eller driften av dette ut over det som uttrykkelig fremkommer i Avtalen med vedlegg.

På denne bakgrunn har Partene inngått denne Avtale om felles etablering og bruk av et forsøkshus som skal dekke behovene til forskning, testing og utvikling, fremvisning i undervisnings- og kompetanseøymed og til industrien. Huset skal ligge i umiddelbar tilknytning til NMBUs øvrige forsøksfasiliteter for andre dyreslag.

2. TOMT OG FORSØKSHUS

NMBU forplikter seg med dette til å oppføre forsøkshuset på en tomt som er en del av Ås Gård (Syverudveien 27) hvor NMBUs andre forsøkshus også ligger.

Forsøkshuset skal ha en grunnflate på inntil 1650 kvm og ha en planløsning og fasader som vist i **vedlegg 1**. Huset er for øvrig nærmere beskrevet i **vedlegg 2**.

Forsøkshuset skal eksteriørmessig være tilpasset omgivelsene på gården, og skal innvendig på en best mulig måte være tilpasset det tiltenkte formål. Partene er enige om at de foreliggende tegninger skal være utgangspunktet for detaljprosjektering og utarbeidelse av anbudsgrunnlag.

Huset er tenkt å inneholde 6 smårom og et fleksibelt stort rom med 66 binger på golv for forsøk. Huset skal tilpasses varierende behov, også kalkun, med normalt storskala forsøk på slaktekylling og småskala forsøk på slaktekylling og konsumegg. Partene er forberedt på at det kan bli endringer i planløsning og romprogram i forbindelse med detaljprosjekteringen.

Huset skal også inneholde kontor, garderober, fôrsentral, lagerrom etc.

Den faste innredningen i bygget skal være overensstemmende med beskrivelsen i **vedlegg 3**. Partene innser at det vil kunne bli endringer i beskrivelsene.

Øvrig løs innredning skal finansieres av den av Næringsaktørene som trenger det aktuelle utstyr, eventuelt av SHF.

NMBU er selvassurandør. Dersom forsøkshuset i en periode på 25 år skades helt eller delvis, vil NMBU gjøre sitt beste for å få det satt i stand igjen til drift i henhold til formål og intensjoner som ligger i denne avtalen, på så kort tid som mulig. NMBU vil ved et slikt tilfelle innen 6 måneder gi en avklaring til Næringslivsaktørene om deres igangsatte eller planlagte bruk av forsøkshuset kan utføres igjen.

3. OVERSIKT OVER FINANSIERINGEN AV FORSØKSHUSET - KOSTNADSRAMME

Partene har grundig gått gjennom kostnadskalkyler for bygget og har blitt enige om en total kostnadsramme på NOK 42,2 mill. kroner inkl. mva (35,5 mill. kroner med forholdsmessig mva-fradrag). Kalkylen, som inkluderer en post for prisstigning og uforutsette kostnader, fremkommer i **vedlegg 4**. Den omforente kostnadsrammen kan endres. Den kostnadsramme som fremkommer som et resultat av bestemmelsene i Avtalen er i Avtalen betegnet som **"Kostnadsrammen"**.

Kostnadsrammen skal bare kunne reguleres ut fra følgende forhold:

- Faktisk refusjon av merverdiavgift.
- Faktiske påløpte renter på NMBUs internlån skal øke Kostnadsrammen. Renten vil være den til enhver tid gjeldende standardrente for interne lån ved NMBU og vil påløpe på den del av Kostnadsrammen som ikke er nedbetalt.
- Kostnadsrammen skal reduseres i den grad byggeprosjektet faktisk blir billigere enn det som fremgår av vedlegg 4.
- Kostnadsrammen skal øke med økte kostnader som følge av at de aksepterte entrepriser blir dyrere enn det som er lagt til grunn i vedlegg 4, dog forutsatt at de aktuelle entrepriser er godtatt av Styringsgruppen.
- Kostnadsrammen skal øke med kostnader knyttet til eventuelle endringsmeldinger til de inngåtte entrepriser, forutsatt at endringsmeldingene er godtatt av Styringsgruppen.
- Kostnadsrammen skal øke med kostnader som påløper som følge av nye ønsker fra Næringsaktørene og som vedtas i Styringsgruppen.

Kostnadsrammen skal ikke økes som følge av kostnadsøkninger som er resultat av forhold som NMBU har ansvaret for, herunder eventuelle feil NMBU gjør i egenskap av byggherre og eventuelle kostnadsøkninger knyttet til forurensning eller andre ekstraordinære forhold knyttet til tomten. Avvik knyttet til tomtens egenskaper skal vurderes ut fra de forutsetninger som fremkommer i den omforente Kostnadsrammen inntatt i vedlegg 4.

For at forsøkshuset skal kunne realiseres påtar Næringsaktørene seg å bidra til at prosjektet tilføres to former for tilskudd som totalt skal tilsvare Kostnadsrammen, slik denne måtte fremkomme i henhold til dette punkt 3.

Tilskuddene skal tilføres NMBU over en 6 års periode fra ferdigstilt bygg til nedbetaling av de interne lån som har vært benyttet til etablering og bygging av forsøkshuset.

Det foreligger intern enighet blant Næringsaktørene om fordelingen av de tilskudd som gis:

- (i) Den første type tilskudd er at NMBU vil motta tilskudd fra forprodusentene Fiskå, Norgesfôr og Felleskjøpet slik dette er beskrevet i punkt 7 nedenfor. Dette tilskuddet skal totalt utgjøre 37,5 % av Kostnadsrammen.
- (ii) Den annen type tilskudd er forutsatt gitt av Omsetningsrådet i form av omsetningsmidler. Omsetningsmidlene skal dekke totalt 62,5 % av Kostnadsrammen. Omsetningsrådet gir bare tilsagn for ett år av gangen og Næringsaktørene vil derfor etablere en alternativ ordning – innføring av en bransjeavgift - dersom de forutsatte omsetningsmidler helt eller delvis ikke blir bevilget. Forholdet til Omsetningsrådet og den alternative finansieringsformen er nærmere beskrevet i punkt 8 nedenfor.

4. ORGANSIERING AV BYGGEPROSJEKTET

4.1 Roller og medvirkning- Styringsgruppen

Partene skal samarbeide i god tro med det siktemål å ivareta at forsøkshuset fremstår som funksjonelt og hensiktsmessig for SHFs og fjørferæringens påtenkte bruk av bygget.

NMBU skal være byggherre og ha ansvaret for oppføringen av forsøkshuset. Byggherrefunksjonen skal utøves i et løpende og nært samarbeid med Styringsgruppen som skal bestå av en representant for hver av Partene.

For å ivareta at bygget og innredningen blir hensiktsmessig for brukerne skal NMBU før det treffes beslutninger av betydning for den planlagte bruken konsultere Styringsgruppen. Styringsgruppen skal fatte vedtak om vesentlige forhold, herunder om form for anbud, anbudsdokumenter og aksept av anbud.

Vesentlige beslutninger som fattes av NMBU om byggeprosjektet skal til enhver tid være forankret i Styringsgruppen. Styringsgruppen skal fungere som byggekomite.

4.2 Styringsgruppens organisering og saksbehandling

Hver av Partene har rett til å utpeke et medlem av Styringsgruppen. Representantene skal ha adekvat kompetanse og myndighet til å treffe beslutninger på vegne av den Part de representerer som gjelder arbeidet i Styringsgruppen.

I utgangspunktet gjelder det et enstemmighetskrav for de beslutninger som treffes av Styringsgruppen. Ved uenighet skal man søke å finne løsninger som er til beste for alle Parter, og som alle kan slutte seg til. Dersom dette ikke lykkes skal Styringsgruppen fatte vedtak i tråd med ønsket fra en gruppe av næringsaktører forutsatt at disse påtar seg det økonomiske ansvaret som måtte følge med. I slike situasjoner skal den som i utgangspunktet har motsatt seg beslutningen betale en forholdsmessig høyere pris ved de forsøk vedkommende er deltaker i.

Partene forplikter seg til å påse at utpekte medlemmer av Styringsgruppen opptrer og stemmer i tråd med Avtalen og de planer og forutsetninger som ligger til grunn for prosjektet.

4.3 Forholdet til anskaffelsesregelverket

Partene legger til grunn at anbudsprosesser og engasjement av leverandører skjer innenfor regelverket om offentlige anskaffelser.

4.4 Partenes kostnader

Partene skal bære egne kostnader ved deltakelse i prosjektet. Ingen skal ha krav på noen form for kostnadskompensasjon fra prosjektet eller de øvrige deltakere med mindre samtykke til slik kostnadsdeling er gitt før kostnaden er pådratt. Dette gjelder ikke i den grad slike kostnader er inntatt i den avtalte Kostnadsrammen.

5. BRUK AV FORSØKSHUSET

5.1 Behov som huset skal dekke

Forsøkshuset skal være et fleksibelt og fremtidsrettet bygg som skal brukes i henhold til de intensjoner som er inntatt i punkt 1 ovenfor, og for særlig å ivareta følgende behov:

- Næringsaktørenes behov for forsøksvirksomhet, testvirksomhet og næringsrettet FoU; og
- Nasjonale og internasjonale FoU-aktiviteter knyttet til bl.a. forråvarer, dyrehelse, dyrevelferd, mattrygghet, produktivitet og ressursutnyttelse; og
- Forskning og generell kompetansebygging ved NMBU; og
- Fremvisning i sammenheng med NMBUs studentundervisning og forskerutdanning samt programmer for økt kompetanse i næringen; og
- Muligheter for kurs- og utdanningstilbud innen dyrevelferd, dyrehelse, røkt, fying og ventilasjon, fôr og føring hos fjørferæringa.

5.2 Disponering og administrasjon av huset

SHF skal stå for driften av huset. Driften kan så langt det er formålstjenlig samordnes med Ås Gård hvor det ligger andre forsøkshus for andre dyreslag.

All bruk av huset skal skje i samråd med og etter avtale med SHF.

5.3 Driftsutvalg

Partene er enige om å opprette et brukerorgan – et driftsutvalg - med representanter fra SHF, NMBU og de av Næringsaktørerne som til enhver tid har forpliktet seg til å utføre forsøksvirksomhet i Forsøkshuset ("**Driftsutvalget**").

Driftsutvalget skal vedta forsøksplan for det enkelte år, herunder organisere rekkefølge på de aktuelle forsøk. Driftsutvalget skal avgi en rapport om forsøksvirksomheten hvert år. I den grad noen av partene ønsker det, eller dersom opplysningene er av konkurransesensitiv karakter skal konfidensialitetsbelagte opplysninger om innhold og resultater i forsøksvirksomheten unntas fra slik rapportering.

Representantene skal ha adekvat kompetanse og myndighet til å treffe beslutninger på vegne av den Part de representerer som gjelder arbeidet i Driftsutvalget.

5.4 Driften av forsøkshuset – praktiske økonomiske rammer

Forsøkshuset vil være en del av SHF og drives på samme måte som øvrige forsøksfjøs.

Ved driften av forsøkshuset skal standard finansieringsmodell som NMBU anvender overfor SHF legges til grunn.

Samlede driftskostnader for drift av bygget (personal, energi, drift og vedlikehold) er beregnet til ca 3,3 mill. kroner per år (2016). Kostnader til fôr og livdyr og inntekter fra slakt og egg er da holdt utenom.

SHF er ansvarlig for driften av forsøkshuset og de økonomiske resultater som genereres.

SHF vil i 5 år motta garantert vederlag fra Næringsaktørerne som beskrevet i punkt 6.

6. KJØP AV FORSØKSTJENESTER - GARANTIANSVAR

Avtalen er basert på at hver enkelt av Næringsaktørerne skal ha rett til kjøpe, og derved til å få utført, forsøkstjenester fra SHF innenfor rammen av den forutsatte virksomheten som utføres i forsøkshuset, og en plikt til å kjøpe slike tjenester som angitt nedenfor.

Det skal inngås separate avtaler om kjøp av slike tjenester mellom den enkelte Næringsaktør og SHF, basert på den standardavtale som SHF bruker. Prisen på forsøkene skal være basert på SHFs kostpris i tråd med praksis på SHF.

For hvert av de 5 første hele kalenderårene etter at forsøkshuset er tatt i bruk skal SHF være garantert en inntekt fra Næringsaktørene fra salg av slike forsøktjenester på til sammen NOK 1,6 mill. kroner eks. mva.

Den enkelte av Næringsaktørene og NMBU garanterer hver for seg overfor SHF (pro rata garanti) et årlig vederlag fra forsøksvirksomhet tilsvarende det beløp som er angitt i oppstillingen nedenfor.

Den enkeltes garantiansvar nedskrives med det beløp vedkommende – inkludert selskaper innen samme konsern - har kjøpt tjenester fra SHF knyttet til det aktuelle forsøkshuset det aktuelle år.

Garantibeløpet for Nortura nedskrives med de beløp som er brukt til slike forsøk av Nortura, KLFs medlemsbedrifter og Animalia.

Det skal skje en korreksjon og tilpasning av samtlige bransjeprosjekter innenfor fjørfekjøtt- og egg, slik at partene, i forhold til garantibeløpene, faktisk godskrives sine respektive bidrag. Det kan avtales at den enkelte aktørs garantiansvar skal ses over hele femårsperioden og ikke kun det enkelte år. Dette skal ikke redusere den årlige minimumsbetalingen til SHF.

Garantien skal fordeles slik på aktørene:

Nortura SA:	475.000 kr
Felleskjøpet:	725.000 kr
Norgesfôr AS:	175.000 kr
Fiskå Mølle AS:	75.000 kr
NMBU v/IHA og SHF:	150.000 kr

Beløpene indeksreguleres hvert år, første gang per 1. januar 2017 på basis av endringer i KPI fra januar 2016 til desember 2016. Alle beløp er eks. MVA.

Som det fremkommer ovenfor har Nortura garantert for 475 000 kr. per år. I den anledning bekrefter Nortura og KLF at de har som felles målsetting at fjørfekjøtt- og egg-bransjen samlet (Nortura, KLF-bedriftene og Animalia) skal gjennomføre oppdrag minimum det årlige garantibeløp som Nortura er ansvarlig for. Selv om Nortura alene har selve garantiansvaret er intensjonen mellom Nortura og KLF således at Nortura alene ikke skal bli sittende igjen med noe utbetalingsansvar i henhold til ovenstående garanti.

Oppdragsgarantien og fordelingen mellom de enkelte aktører er nedfelt i egen avtale som er vedlagt som vedlegg 5. Avtalen signeres samtidig med denne Avtale.

7. AVTALE OM TILSKUDD FRA FÔRPRODUSENTENE

For å muliggjøre etablering av forsøkshuset forplikter fôrprodusentene Fiskå, Norgesfôr og Felleskjøpet seg til å gi NMBU sine relative andeler av det totale tilskudd som angitt punkt 3 ovenfor (37,5 % av Kostnadsrammen). Hvordan de relative andelene fastsettes mellom fôrprodusentene fremgår av **vedlegg 6**.

Tilskuddet fra de tre fôrprodusentene skal utgjøre 37,5% av Kostnadsrammen, og skal for øvrig gis i den periode og på de vilkår som fremkommer i en særskilt signert avtale mellom de berørte parter. Avtalen, vedlagt som **vedlegg 6**, signeres samtidig med denne Avtale.

Vedlegg 6 angir også hvorledes fôrprodusentene skal fremskaffe midlene.

Ut fra prosjektets karakter anser Partene tilskuddet som et bidrag til å muliggjøre forskning på fjørfe. Partene har innledet samarbeide med Animalia for å sammenstille innsamlingen og avsetningen av de bidrag som kommer fra den respektive fôrprodusent. For å sikre at det ikke skjer utveksling av konkurransesensitiv informasjon mellom fôrprodusentene skal Animalia påse at eventuelle opplysninger om salgsvolumer mv. og som ikke er offentlig tilgjengelig skal opplyses bare dersom dette er helt nødvendig, og uansett først etter årets utløp.

8. OPPGJØR AV NORTURAS OG KLFs ANDEL AV ETABLERINGSTILSKUDET

Nortura innestår for at prosjektet og derved NMBU tilføres 62,5 % av Kostnadsrammen i løpet av en periode på 6 år fra ferdigstilt bygg. Slikt tilskudd skal primært skje gjennom omsetningsmidler bevilget av Omsetningsrådet.

I den grad Omsetningsrådet for ett eller flere år ikke bevilger omsetningsmidler, skal Nortura og KLF innføre en bransjeavgift, som skal fordeles med 25% av 62,5% av Kostnadsrammen på konsumegg og 75% av 62,5% av Kostnadsrammen på slaktekylling og kalkun. Nortura og KLF har i separat avtale avtalt hvorledes en slik eventuell bransjeavgift skal fungere. Basis skal være at avgiften skal omfatte og være lik for hele bransjen.

9. GJENNOMFØRING

I samarbeid med Partene vil NMBU straks sette i gang arbeidet med å detaljprosjekttere og bygge forsøkshuset i samsvar med denne Avtalen. Alle Parter forplikter seg til å bidra til at etableringen av forsøkshuset kan skje så raskt som mulig.

10. KONTRAKTSBRUDD

En Part som misligholder sine plikter etter Avtalen skal gjøre det som med rimelighet kan kreves for å rette forholdet for egen regning uten ugrunnet opphold.

En Part som misligholder sine plikter etter Avtalen er ikke ansvarlig for det økonomiske tapet misligholdet påfører en annen Part med mindre misligholdet er forårsaket ved forsett eller grov uaktsomhet fra den ansvarlige Parten eller noen som opptrer på vedkommende Parts vegne. Ved slikt forsettlig eller grovt uaktsomt kontraktsbrudd skal den ansvarlige Parten erstatte den skadelidende Partens/de skadelidende Partenes fulle økonomiske tap.

En Part som vil kreve erstatning må reklamere skriftlig overfor den påståtte ansvarlige Parten innen rimelig tid etter å ha blitt kjent med forholdet som ga grunnlaget for erstatningskravet. De øvrige Partene skal underrettes om reklamasjonen og den videre behandlingen av saken.

Manglende oppfyllelse av Avtalen som skyldes force majeure eller den andre Partens forhold gir ikke grunnlag for erstatning.

11. GYLDIGHET

Avtalen er gyldig og bindende mellom Partene når den er signert. Partene forutsetter at slik signering først skjer etter at hver enkelt part har innhentet styregodkjennelse for signering av avtalen og når det er avklart at Omsetningsrådet stiller seg positiv til å bevilge omsetningsmidler til prosjektet.

12. TVISTELØSNING

Enhver tvist som måtte oppstå om forståelsen av denne avtale skal søkes løst i minnelighet. Dersom enighet ikke er oppnådd innen 3 måneder etter oppstart av forhandlinger skal hver av Partene kunne bringe saken inn for Follo tingrett.

Denne avtale er signert i 7 likelydende eksemplarer hvorav hver part beholder ett eksemplar.

Oslo den [dato] 2017

Nortura SA

v/

Felleskjøpet Agri SA

v/

Fiskå Mølle AS

v/

Norgesfôr AS

v/

Felleskjøpet Rogaland Agder SA

v/

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund

v/

Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet

v/

Vedlegg:

Vedlegg 1: Tegninger over planløsning og fasader

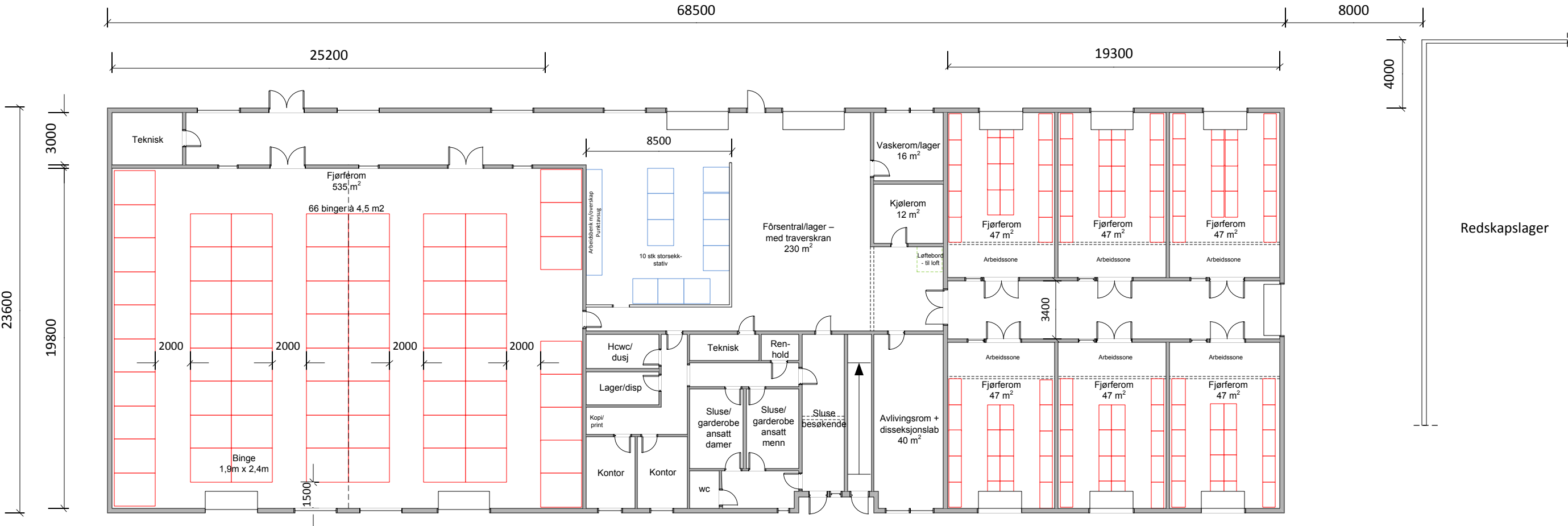
Vedlegg 2: Nærmere beskrivelse av forsøkshuset

Vedlegg 3: Nærmere beskrivelse av innredninger i forsøkshuset

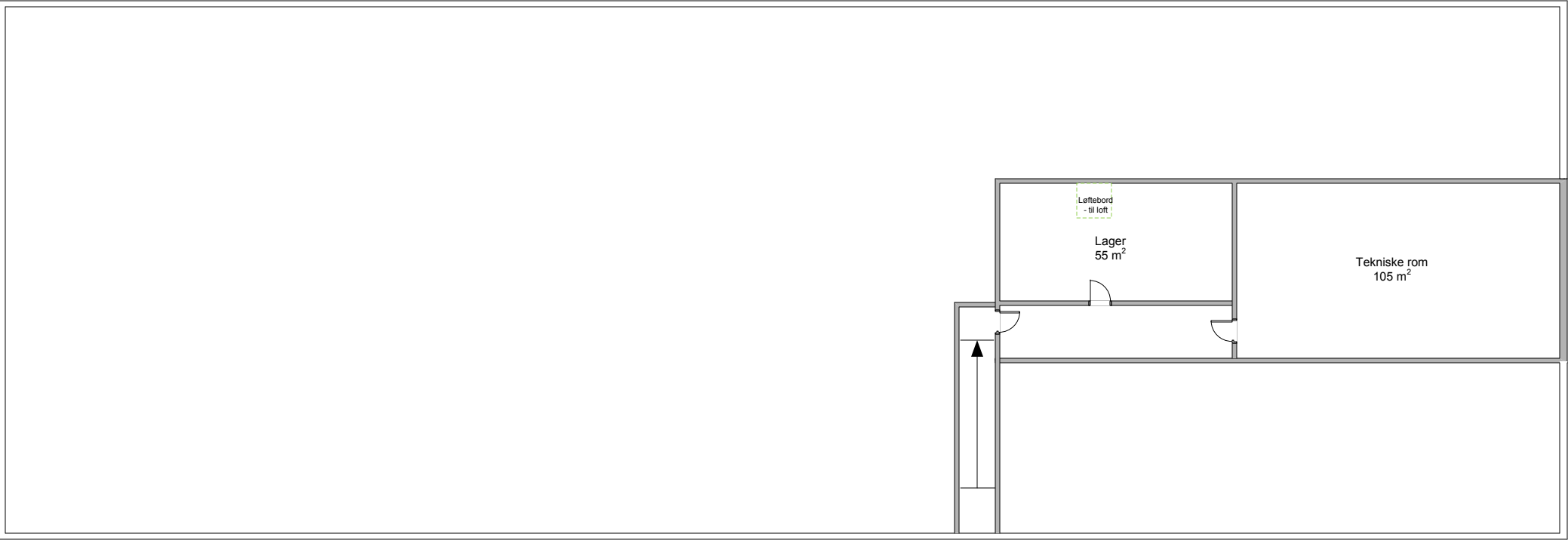
Vedlegg 4: Kostnadsrammen

Vedlegg 5: Avtale om oppdragsgaranti

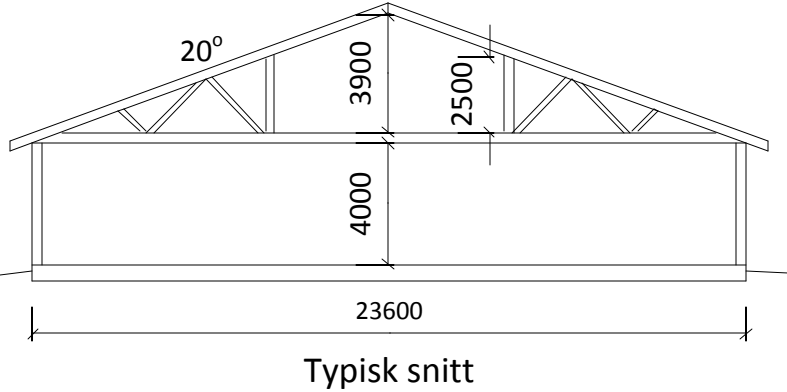
Vedlegg 6: Avtale om tilskudd til NMBU fra Fiskå, Norgesfôr og Felleskjøpet

1. etasje

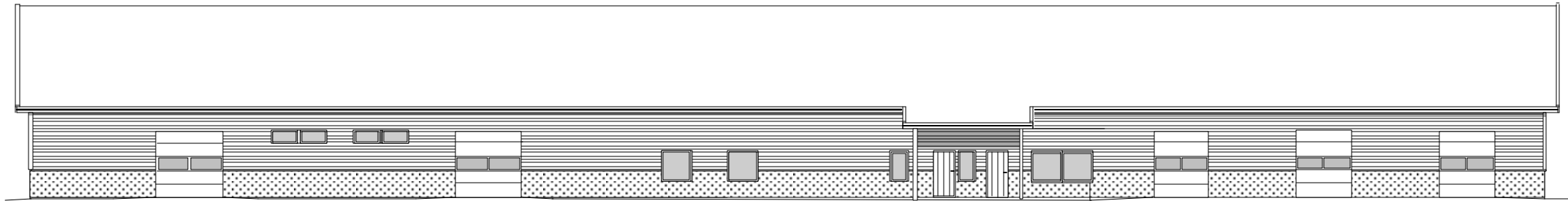

2. etasje

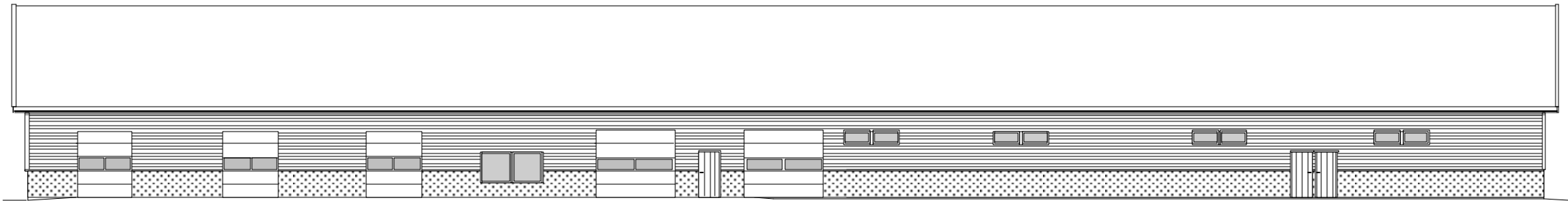

BYA: ca 1617 m²

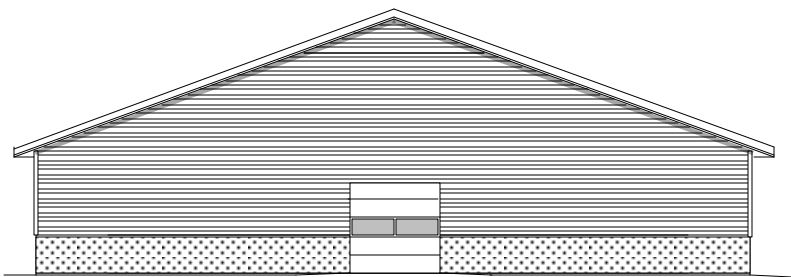
 Norges miljø- og biovitenskapelige universitet		
Fjørfehus - Senter for husdyrforsk/ Ås gård, gnr 42 bnr 1		Tegn: JSP
Skissetegning	Målestokk 1:250 (A3)	Dato: 17.6.2016

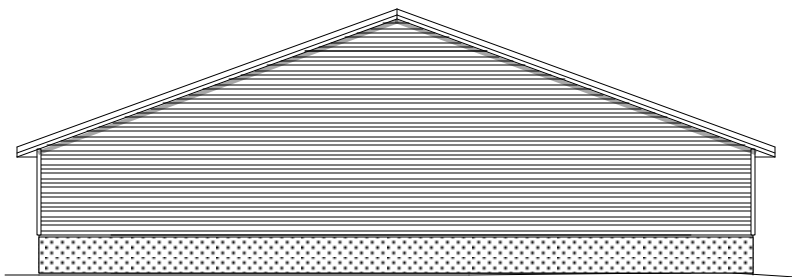
Fasade mot øst

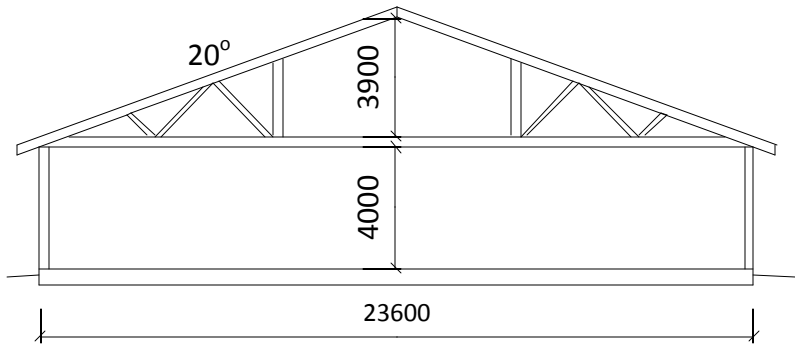
Fasade mot vest

Fasade mot nord

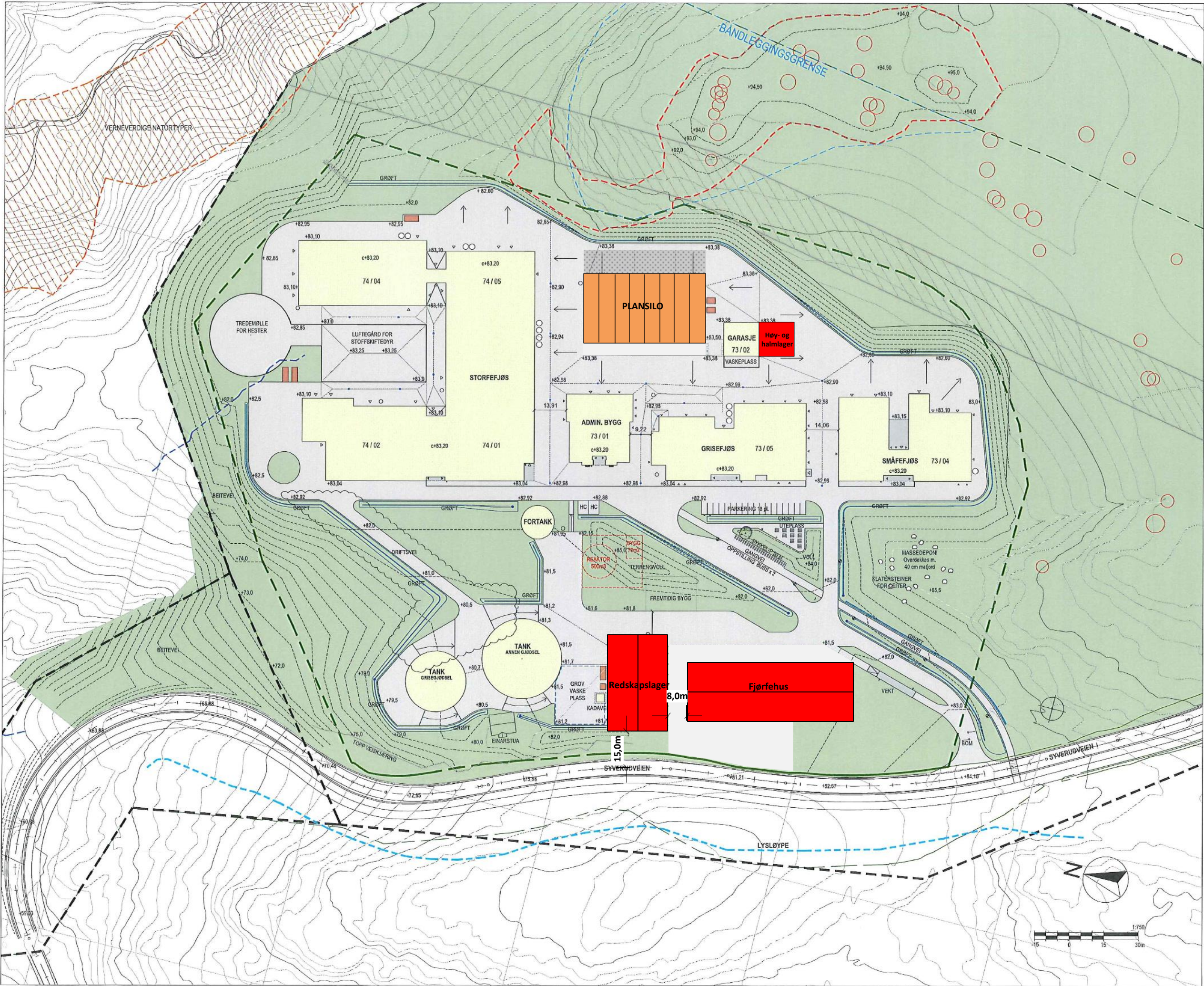

Fasade mot sør

Typisk snitt

 Norges miljø- og biovitenskapelige universitet		
Fjørfehus - Senter for husdyrforsk/ Ås gård, gnr 42 bnr 1		Tegn: JSP
Skissetegning	Målestokk 1:250 (A3)	Dato: 17.6.2016

TEGNFORKLARING

GRASBAKKE

FASTE DEKKER (GRUS / ASFALT)

GRØFT

KOTER - NYE

VERNEVERDIGE NATURTYPEN

BORD / BENKER

BELYSNING

LAVBREKK I/S LUK

CONTAINERE

REGULERINGSRENS

VERNEVERDIGE NATURTYPEN

HULVEIEN

LYSØYPE

TILTAKSGRENSE

D	07.10.14	Dviltvei mellom Storfte og gjødseltanker	EK	IN
C	23.09.14	Plassering Fortank (biogass)	EK	IN
B	25.08.14	Gjølanker økt størrelse / Byggetr. 2 / Bom midtst	EK	IN
A	04.07.14	Gjødseltanker / avrenningsløsning Tun i plansilo	EK	IN

Rev. Stat. Teg. Korr.

7X XX XX L 70 10 002 Del. prosj. D D 61084

Prosjekteringsgruppen: Samspillgruppen nytt SHF

PGI

RUDT

ARK

ANS, SØK

ARK

LARK

RIL

RIB

RIBFYS

RIBR

HIBSAMF

RIG

SKANSKA Norge AS / Drammensveien 60, 0107 Oslo / +47 40006400

OKAW AS Arkitekt MHA / Frederik Stangsgt 4A, 0272 Oslo / +47 23086330

Nytrons Arkitektkontor / Nockegaten 4, SE 116 92 Stockholm / +46 08 6984300

LINK arkitektur - LANDSKAP / Lavenskildsgt 26, 0260 Oslo / +47 21522200

Norsk Landbruksrådgiving SØ / V. Huggenestv. 111, 1930 Rygge / +47 46163100

MULTICONSULT / Nedre Skøyen vei 2, 0276 Oslo / +47 21505009

Lokaliseringsskisse

LINKLANDSKAP

Prosjektfor: ARBEIDSTEGNING

STATSBYGG

SKANSKA

PROSJEKTNR.: 12371

Titel: Nytt Senter for husdyrforsk - As gård

Tunplan Landskap

Rev. Stat. Teg. Korr.

7X XX XX L 70 10 002 Del. prosj. D D 61084

Vedlegg 2: Nærmere beskrivelse av forsøkshuset

Det vises til «Fjørforsk-rapporten» der intensjonen med forsøkshuset er beskrevet. Bygget er tenkt kledd med Royalimpregnert liggende panel med lysegrå takplater, som tar igjen stilen på andre SHF bygg på Ås gård. Plasseringen av bygget må justeres slik at det er plass til å bygge på huset i lengderetningen dersom det skulle bli behov.

Forsøkshuset slik det nå er tegnet har følgende hovedinndeling:

- Små forsøksrom
- Stort forsøksrom
- Fôrsentral
- Smittesluse og garderober
- Kontor
- Tekniske rom, lager etc

Små forsøksrom

Det er 6 små forsøksrom. Disse er hver på 47 m² + en arbeidssone. Alle disse rommene skal ha separat styring av ventilasjon, lys og temperatur. 1-2 rom er tiltenkt eggleggende høner med innredning som gjør det mulig å studere adferd. Disse rommene vil bli brukt til undervisning/demonstrasjon og enkle småskala forsøk. De andre 4-5 rommene er tenkt brukt til små bingebur. Små forsøksrom er forventet brukt mest av forskere, som krever mange gjentak. Et av rommene utstyres sannsynligvis med individbur. Utgjødsling vil skje delvis med håndmakt og deretter med minilaster, som flytter møkk og strø til en utendørs container.

Dissekeringsrom

Ved siden av de små forsøksrommene er det plassert et rom på 40 m² til avliving og disseksjon. Rommet må utstyres med arbeidsbenk med vask (rustfritt stål) arbeidslampe, plass for vekter etc. Det plasseres fryseboks for døde dyr og organer i dissekeringsrommet.

Stort forsøksrom

Det store forsøksrommet er på 535 m². Dette fylles opp med 66 større bingebur på golvet, og en oppnår både mange gjentak og en størrelse på gruppene som kan være overførbar til praksis. Rommet er forventet mest brukt av næringa (fôrbransjen og slakteribransjen) Rommet har egen styring av varme, ventilasjon og lys. Utgjødsling vil skje med minilaster, som flytter møkk og strø til en utendørs container.

Fôrsentral

Dette er på en måte hjertet i bygget. Det er 10 storsekkstativ med tappemulighet og en arbeidsbenk for manuell oppveiing av fôrrasjoner. Fôrrasjoner transporteres inn i forsøksrommene med truck eller jekketralle. Fôrsentralen bør være kjøligere enn de varme dyreromma. Det brukes traverskran for løfting av storsekk med innhold til storsekkstativ. Det plasseres frysebokser for fôrprøver etc i fôrsentralen.

Smittesluse og garderober

Besøkende går gjennom smitteslusa og trer på kjeledress, sko etc der. Ansatte har i prinsippet dusjen som smittesluse.

Kontor

Det er to kontorer. Et for leder og et for de andre ansatte ved fjørfehuset. Små møter kan holdes i kontoret, men større møter må holdes i Adm-bygget ved SHF.

Tekniske rom, lager etc

Det er planlagt vannbåren fjernvarme fra Statskraft Varme. Dette krever et teknisk rom. Det må også være et teknisk rom for el-installasjoner og ventilasjon. Utstyr som ikke er i bruk må lagres i lageret i 1. eller 2. etg.

Vedlegg 3: Nærmere beskrivelse av innredninger i forsøkshuset

Bingebur i små forsøksrom

Bingebur på bein på ca 1 m² areal finnes fra før og står nå lagret på Syverud. Forskriftskrav (forsøksdyrforskriften) krever minst 2 m² bur. Dette tenker vi å løse ved å sette to og to bur sammen. Det krever ombygging, som vil koste noe, men vi antar at det blir billigere enn å produsere helt nye bur.

Hvor mange bur av dobbel størrelse vi får plass til i hvert rom er noe som må prøves ut når vi ser den endelige utformingen av bura.

Vann føres fram med slange til hvert bur. Oppveid fôr tildeles i manuelle automater i hvert bur.

Bingebur i stort forsøksrom

De 66 bingebura i stort rom er tenkt utformet som en ramme av vegger. Høyden skal være slik at dyra ikke kommer ut, men likevel slik at røkter kan skritte over. Flere bingebur henger sammen med felles vegg, og når forsøket er ferdig, heises hele rekka opp med trinser i taket. Dermed kan strø og møkk skuffes vekk med minilaster og binger og golv kan vaskes.

Fôrtildeling skal halvautomatiseres. Det vil si at vi fyller på riktig forsøksfôr i en beholder for hver binge. Beholderen henger i veiecelle, som logger vekta regelmessig. Fôropptaket pr tidsenhet beregnes da som differansen i vekt.

Vanntildeling skjer i nipler fra en rekke, som henger i trinser over bingeburet. Vi må utvikle et system, som kan justere høyde og trykk etter størrelse/alder på kyllingene. Vannforbruket logges og beregnes som differanse ved å veie en beholder som fylles opp ved gitte tidspunkt.

Det er startet ut utviklingssamarbeid med Victorsson Poultry i Sverige og foreløpig har de laget en prototype.

Kostnadsoverslag gjort av Norsk Landbruksrådgiving i juli 2016

Post	Beskrivelse	Beløp ekskl mva
0	Byggeplass (Rigg, drift, adm.)	1.639.667
1	Grunnarbeider	1.356.800
2	Betong og murarbeider	4.829.059
3	Stål og trearbeider	7.320.518
4	Innredning (Kjølerom, traverskran, brannvarsling)	850.000
5	Ventilasjon	2.210.000
6	Vann og kloakk	1.440.000
7	Elektriske installasjoner	1.800.000
8	Malearbeider	453.000
9	Blikkenslagerarbeid	236.460
10	Diverse	0
11	Generelle kostnader (planlegging, konsulenter, gebyrer, byggeledelse, adm.)	2.213.550
12	Annet (4% prisstigning, 15% ekstra for uforutsette kostn.)	4.770.946
	Totalt ekskl mva	29.120.000

I tillegg kommer **løst brukerstyr** beregnet av prosjektgruppa: **4.650.000 kr** ekskl mva. Der er det også lagt inn 15% usikkerhetsmargin.

AVTALE OM OPPDRAGSGARANTI OG RETT TIL Å UTFØRE FORSØK VED NYTT FORSØKSHUS FOR FJØRFE VED NMBU

1. Denne avtalen er inngått i anledning av at det planlegges bygging av nytt forsøkshus for fjørfe ved NMBU ("**Forsøkshuset**"). Avtalen skal gi sikkerhet for inntekter til Senter for husdyrforsøk (SHF) for drift av Forsøkshuset i de 5 første hele kalenderår etter at Forsøkshuset er ferdigstilt og tatt i bruk. Avtalen gir i tillegg avtalepartene rett til å få utført forsøk i Forsøkshuset i 25 år.

Denne avtalen detaljerer og supplerer partenes rettigheter og plikter i henhold til rammeavtale av i dag om samarbeid om og bidrag til finansiering av etablering og drift av forsøkshus for fjørfe ved NMBU.

Denne avtalen inngår som vedlegg 5 til rammeavtalen. Begrep definert i rammeavtalen skal ha samme betydning når de er brukt her med mindre annet fremgår av sammenhengen.

Ved motstrid mellom rammeavtalen og denne avtalen gjelder rammeavtalens bestemmelse om motstrid.

2. Forsøkshuset skal driftsmessig være en integrert del av SHF etter at det er ferdigstilt. Forsøkshuset må dekke sin andel av administrative kostnader og kostnader i jordbruksavdelingen i SHF på linje med andre dyreslag. På samme måte får Forsøkshuset sin andel av jordbruksinntekter og grunnfinansiering fra NMBU. Driftskostnadene for Forsøkshuset, fratrukket andel av jordbruksinntekter og grunnfinansiering fra NMBU, er beregnet til 1,6 mill. kroner i 2016.
3. For hvert av de 5 første hele kalenderårene etter at forsøkshuset er tatt i bruk, skal SHF være garantert en inntekt fra slike forsøk på 1,6 mill. kroner eks. mva, indeksregulert. Den enkelte av Næringsaktørene og NMBU garanterer overfor SHF (pro rata garanti) en inntekt fra forsøksvirksomhet tilsvarende det beløp som er angitt i oppstillingen nedenfor.

Den enkeltes garantiansvar nedskrives med det beløp vedkommende – inkludert selskaper innen samme konsern – har brukt til forsøk i det aktuelle forsøkshuset det aktuelle år. Garantibeløpet for Nortura nedskrives med de beløp som brukes til slike forsøk av Nortura, KLFs medlemsbedrifter og Animalia.

Det skal skje en korreksjon og tilpasning av samtlige bransjeprojekter innenfor fjørfekjøtt- og egg, slik at partene, i forhold til garantibeløpene, faktisk godskrives sine respektive bidrag. Det kan avtales at den enkelte aktørs garantiansvar skal ses over hele femårsperioden, og ikke kun det enkelte år.

Garantien skal fordeles slik på aktørene:

• Nortura SA:	475.000 kr
• Felleskjøpet Fôrutvikling:	725.000 kr
• Norgesfôr AS:	175.000 kr
• Fiskå Mølle AS:	75.000 kr
• NMBU v/IHA og SHF:	150.000 kr

Beløpene indeksreguleres hvert år, første gang per 1. januar 2017 på basis av endringer i KPI fra januar 2016 til desember 2016.

Nortura og KLF bekrefter at de har som felles målsetting at fjørfekjøtt- og egg-bransjen samlet (Nortura, KLF-bedriftene og Animalia) skal gjennomføre oppdrag minimum det årlige garantibeløp som Nortura er ansvarlig for. Intensjonen er således at Nortura ikke skal bli sittende igjen med noe garantiansvar i henhold til det ovenstående.

US-sak 33-2017 Vedlegg 1_5 Rammeavtale oppdragsgaranti

4. Oppdragsgarantien vil gjelde i det enkelte år hvor Forsøkshusets samlede inntekter fra ordinære forsøkshonorar er mindre enn 1,6 mill. kroner (justert for KPI). Ordinære forsøkshonorar er eksklusive kjøp av livdyr, kjøp av fôr, salg av slaktedyr og egg, og avtalte tilleggsoppdrag utover standard forsøksgjennomføring. Det totale beløp som SHF kan gjøre garantien gjeldende for mot garantistene ("**Det årlige Garantibeløp**") utgjør differansen mellom 1,6 mill. kroner (justert for KPI) og samlede inntekter fra ordinære forsøkshonorar i Forsøkshuset det aktuelle år.
5. I den grad en part (eller andre som vedkommende skal godskrives for) i det enkelte år har betalt forsøkshonorar som minst tilsvarer sitt garantibeløp bortfaller hans garantiansvar det aktuelle år. Dersom faktisk bruk er mindre enn vedkommendes garantibeløp (kalt "**Udekket Andel**") skal vedkommende være pliktig til å innbetale kontant til NMBU/SHF vedkommendes forholdsmessige andel av Det Årlige Garantibeløp. Dersom det Årlige Garantibeløp er null blir vedkommendes faktiske betalingsplikt også null.

Den forholdsmessige fordeling av beløp som faktisk skal betales av de som har Udekkede Andeler i et kalenderår fremkommer ved å summere opp de Udekkede Andeler for kalenderåret. Denne summen utgjør nevneren i regnestykket. Se eksempel inntatt i punkt 6.

6. SHF setter hvert år opp oversikt over ordinære forsøkshonorar og derved i hvilken grad det oppstår et Årlig Garantibeløp. I den grad SHF har et garantikrav mot noen av partene skal SHF, beregne den enkelte parts faktiske garantibeløp, og sende faktura på dette med betalingsfrist på 14 dager.

Eksempel (der Det Årlige Garantibeløpet blir 1.600.000 - 1.360.000 = 240.000):

Part	Garantibeløp	Faktisk kjøp	Udekket Andel	Udekket Andel i %	Skal betales
Nortura	475.000	240.000	235.000	68,12%	163.478
Felleskjøpet Fôrutvikling	725.000	700.000	25.000	7,2%	17.391
Norgesfôr	175.000	200.000	0	0	0
Fiskå Mølle	75.000	40.000	35.000	10,1%	24.348
NMBU	150.000	100.000	50.000	14,5%	34.783
Andre	0	80.000	0	0	0
Til sammen	1.600.000	1.360.000	345.000	100 %	240.000

7. NMBU forplikter seg til å bruke Forsøkshuset til forsøksvirksomhet for fjørfe i minst 25 hele kalenderår, regnet fra det tidspunktet Forsøkshuset tas i bruk.

Undertegnede parter har rett til å få utført forsøk i Forsøkshuset i samme 25 årsperiode på de avtalte vilkår.

8. Driftsutvalg
Partene er enige om å opprette et driftsutvalg med representanter fra SHF, NMBU og de næringsaktørene som forplikter seg til å utføre forsøksvirksomhet i Forsøkshuset. Driftsutvalget skal vedta forsøksplan for det enkelte år, herunder organisere rekkefølge på de aktuelle forsøk. Driftsutvalget skal avgi en rapport om forsøksvirksomheten hvert år.
9. Overdragelse
Ingen av partene kan overdra sine rettigheter og plikter etter denne avtalen til tredjemann, uten at dette skriftlig godkjennes av samtlige avtaleparter.
10. Rammeavtalens punkt 11 (Kontraktsbrudd), punkt 12 (Gyldighet) og punkt 13 (Tvisteløsning) gjelder tilsvarende så langt de passer.
11. Denne avtalen er signert i 7 likelydende eksemplarer, hvorav hver part beholder sitt eksemplar.

Avtalen signeres på neste side.

US-sak 33-2017 Vedlegg 1_5 Rammeavtale oppdragsgaranti

Oslo den [dato] 2017

Nortura SA
v/

Felleskjøpet Fôrutvikling AS
v/

Fiskå Mølle AS
v/

Norgesfôr AS
v/

Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet
v/

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund
v/

Senter for husdyrforsøk
v/

Avtale om tilskudd for etablering og finansiering av Fjørforsk – forsøkshus for fjørfe på NMBU.

Det er i dag inngått følgende avtale mellom

Felleskjøpet Agri SA
Depotgata 22
2000 Lillestrøm
(org.nr. 911 608 103)

Felleskjøpet Rogaland Agder SA
Sandvikveien 21
4016 Stavanger
(org.nr. 915 442 552)

Fiskå Mølle AS
Fiskåvegen 1010
4120 Tau
(org.nr. 975 856 844)

Norgesfôr AS
Torggata 10
0181 Oslo
(org.nr. 975 871 096)

1. Avtalens formål

For å kunne realisere et nytt forsøkshus for fjørfe («**Forsøkshuset**») er det nødvendig med tilfredsstillende finansiering. Partene har et felles ønske om å bidra i finanseringen og er enige om et felles ansvar hvor hver av partene forplikter seg til å bidra i en tilskuddsordning som er nærmere beskrevet nedenfor. Ut fra prosjektets karakter anser partene tilskuddet som et bidrag til å muliggjøre grunnforskning på fjørfe.

Avtalen er inngått for å oppfylle en forpliktelse som partene har tatt på seg i punkt 7 i rammeavtale inngått i dag mellom Nortura SA, Fiskå Mølle AS, Norgesfôr AS, Felleskjøpet Agri SA, Felleskjøpet Rogaland Agder SA, Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund og Norges Miljø- og Biovitenskapelige Universitet.

Ved motstrid mellom denne avtalen og rammeavtalen gjelder rammeavtalens bestemmelse om motstrid.

2. Bakgrunn for avtalen

Følgende bakgrunnsinformasjon er lagt til grunn forut for inngåelsen av nærværende avtale:

- Som en del av finansieringen har Omsetningsrådet gitt tilsagn om støtte til byggingen av Fjørforsk gjennom bruk av omsetningsmidler.
- NMBU har avtalefestet garanti om oppdrag, vedlegg 5 til Rammeavtalen.
- NMBU mottar tilskudd knyttet til omsatt mengde fjørfefôr slik regulert i nærværende avtale.

3. Tilskudd

For å muliggjøre prosjektet forplikter hver av partene seg til å bidra med tilskudd overfor SHF/NMBU.

Tilskuddet fra partene skal samlet utgjøre 37,5% av Kostnadsrammen slik som beskrevet i Rammeavtalen, og på de vilkår som fremkommer etter nærværende avtale.

Tilskuddet fremskaffes ved at det legges en avgift pr. kg fjørfefôr solgt fra partene. Avgiften settes foreløpig til 0,5 øre pr kg fôr, avgiften beregnes etterskuddsvis pr kvartal og løper til Partene har innfridd sine forpliktelser i henhold til ovenfor nevnte rammeavtale. Avgiftens størrelse og eller løpetid kan justeres, eksempelvis for å tilpasse til reell Kostnadsramme og volum-utvikling i fjørfefôrmarkedet. Slik justering avtales skriftlig.

Tilskuddet skal kalkuleres basert på en 6-årig løpetid regnet fra ferdigstilt bygg. Eksempelvis vil en Kostnadsramme på 30 millioner kroner gi 5 millioner kroner pr år. 37,5% av dette utgjør 1,9 millioner kroner. Gitt et årlig samlet fôrvolum på 500 000 tonn solgt til fjørfe vil hver part betale 0,4 øre pr kg solgt fjørfefôr.

En parts forpliktelse til innbetaling av tilskudd i det enkelte år ansees som innfridd når vedkommende har betalt sin relative del av den årlige nedbetaling av Kostnadsrammen.. Partenes fordeling av kostnadene (de relative andelene) skjer i henhold til antall kilo solgt det enkelte år for den enkelte part.

Med mindre noe annet blir avtalt særskilt og skriftlig skal samme tallgrunnlag som inngår i innrapportering til Landbruksdirektoratet (LD) legges til grunn som «fjorfefôr solgt fra partene».

Partene er enige om å harmonisere informasjonsflyt knytta innkreving av avgift så langt dette er praktisk mulig.

4. Rapportering

For å unngå at hver av partene får kunnskap om konkurransesensitiv informasjon tilhørende noen av de øvrige partene er det enighet om at Animalia gis i oppdrag å rapportere nødvendige data overfor NMBU. Partene rapporterer solgt mengde fjorfefôr i parallell med innrapportering til Landbrukstilsynet. Animalia sammenstiller mottatte data og bringer videre en oversikt innen 7 virkedager. NMBU fakturerer Partene etter oppgave fra Animalia. NMBU benytter sine standard betalingsbetingelser, dog minimum 20 dagers betalingsfrist.

Animalia gjennomfører vederlagsfri datainnsamling og innrapportering til NMBU. Dersom det skulle oppnå tvil om tolkning av denne Avtale er Partene enige om å legge fram spørsmålet for Animalia og søke konsensus.

Det er inngått en egen avtale med Animalia som omhandler de forhold som er angitt i denne Avtale.

5. Kontraktsbrudd, gyldighet, tvisteløsning

Rammeavtalens punkt 11 (Kontraktsbrudd), punkt 12 (Gyldighet) og punkt 13 (Tvisteløsning) gjelder tilsvarende så langt de passer. Dog er verneting ved saksøktes hjemting.

Denne avtale i 5 originaler, hvorav partene og Animalia beholder hvert sitt eksemplar.

Neste side er signeringsside.

US-sak 33-2017 Vedlegg 1_6 Avtale om_tilskudd_fra_førprodusentene

Oslo den [dato] 2017

.....
for Felleskjøpet Agri SA

.....
for Felleskjøpet Rogaland Agder SA

.....
for Fiskå Mølle AS

.....
for Norgesfôr AS

Animalia bekrefter ved påtegning av denne avtalen at de inntar for de oppgaver og forpliktelser som angår Animalia i denne avtalen.

.....
for Animalia

Landbruksdirektoratet
Eiendomsdirektoratet

Nortura SA
Postboks 360 Økern
0513 OSLO

16/
138

Vår dato: 19.12.2016
Vår referanse: 15/24264 - 23
Deres dato: 20.09.2016
Deres referanse: Egil Olsvik

Egg og fjørfe - støtte fra omsetningsavgiften til forsøkshus ved NMBU - vedtak i Omsetningsrådsmøte

Vi viser til brev fra Animalia på vegne av Bransjestyret og Nortura datert 30.09.2016 der det søkes om støtte fra omsetningsavgiften for å finansiere byggingen av forsøkshus for fjørfe ved NMBU. Saken ble behandlet i Omsetningsrådets møte 09.12.2016 og følgende ble diskutert og vedtatt i sak 91/16:

Møtebehandling

«På bakgrunn av diskusjonen i møtet fremmet sekretariatet forslag til et nytt punkt 4. Det ble videre gjort endringer i vedtakets punkt 1 og 2 og i teksten under overskriften «Forutsetninger». Sekretariatet gjorde noen endringer i saksutredningen.

Stemmemforklaring fra Vibeke Andersen: «Medlemmet Vibeke Andersen viser til saksfremstillingen til sak 91/16, hvor det presiseres at avtalene om bransjeavgift ikke omfattes av vedtaket til Omsetningsrådet. Det konkurranserettslige sidene ved en slik avtale er allikevel omtalt/vurdert i saksfremstillingen. Medlemmet Vibeke Andersen presiserer at det er de næringsdrivende selv som har ansvaret for at reglene i konkurranseloven følges. På denne bakgrunn, og at det nå foreligger en garanti for at forsøkshuset benyttes til fjørfeformål i 25 år, støtter dette medlem at det bevilges midler fra fondene for egg og fjørfe kjøtt til bygging av et fjørfehus ved NMBU.» Det ble deretter gjort enstemmig vedtak.

Vedtak

1. Omsetningsrådet bevilger inntil 1 477 334 kroner av fondet for egg for 2017 til Nortura SA til finansiering av bygging av fjørfehus ved NMBU.
2. Omsetningsrådet bevilger inntil 2 216 000 kroner av fondet for fjørfe kjøtt for 2017 til Nortura og Bransjestyret ved Nortura SA til finansiering til bygging av fjørfehus ved NMBU.

3. Utbetaling for 2017 gjøres etter at ferdigattest for forsøkshuset er mottatt av Landbruksdirektoratet.
4. Forelagt finansieringsmodell for forsøkshuset budsjettert til 35,5 mill. kroner tas til orientering.

Forutsetninger

Dersom forsøkshuset for fjørfe, som det er bevilget tilskudd til av midler fra omsetningsavgiften, selges eller tas i bruk til andre formål enn forutsatt ved bevilgningen, kan Omsetningsrådet kreve hele eller deler av tilskuddet tilbakebetalt fra Nortura. Tilbakebetalingsplikten gjelder i 25 år og reduseres med 10 prosent årlig. Til og med år tre, forutsatt at Omsetningsrådet bevilger midler, er tilbakebetalingsplikten hele det utbetalte beløpet.

Det forutsettes at finansiering av 37,5 prosent av inntil 35,5 mill. kroner dekkes av andre midler enn omsetningsavgiften.»

Det tas forbehold om endelig godkjenning av protokoll fra Omsetningsrådets møte 9. desember 2016.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Nina Strømnes Rodem
seksjonssjef

Ida Louise Bjønness
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.

Mottakere:

Nortura SA

Postboks 360 Økern

0513 OSLO

Kopi til:

ANIMALIA Fagsentret for kjøtt
og fjørfe

Pb 396 Økern

0513 OSLO

Driftskalkyle nytt fjørfehus

Inntekter	
Husleiestøtte (15% av husleia, som tilsvarer internt bruk)	113.000
Produktinntekter	950.000
Oppdragsinntekter interne	200.000
Oppdragsinntekter eksterne	2.000.000
Sum inntekter	3.263.000
Utgifter	
Husleie (estimert)	757.000
Lønn 3 ansatte	1.880.000
Energikostnader (strøm og fjernvarme)	266.000
Driftskostnader utenom energi	360.000
Sum utgifter	3.263.000

Det kalkuleres med følgende årlige aktivitet som skal gi ca 2,2 mill i oppdragsinntekter:

5 forsøk i små rom (intern bruk/forskere) og 9 forsøk i stort rom (eksterne brukere)

Det forventes altså mer aktivitet enn oppdragsgarantien på 1,5 mill kr som eksterne forsøk.

US 35/2017 Årsregnskap 2016

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: administrasjonsdirektør
Saksbehandler(e): Jan Aldal, Hans Chr Sundby
Arkiv nr: 16/00070

Vedlegg:

1. Avlagt årsregnskap NMBU 2016 med ledelseskommentarar

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret godkjenner det avlagte regnskap 2016 for Norges miljø- og biovitenskapelige universitet med tilhørende ledelseskommentarar, resultatregnskap og balanse.

1. mars 2017

Mari Sundli Tveit
Rektor

Årsregnskap 2016

Rektor legger med dette frem årsregnskapet for 2016. Årsregnskapet utgjør det offisielle avlagte finansregnskapet i henhold til retningslinjer gitt av Kunnskapsdepartementet (KD), som NMBU oversendte KD per 10. februar 2017. Regnskapstallene representerer det avlagte, men ennå ikke ferdig reviderte regnskapet for NMBU. Det avlagte regnskapet signeres ikke av styret, men av leder for virksomheten. Rektor signerte på ledelseskommmentarene sendt til KD 10. februar. Årsrapport (2016-2017) som avgis innen 15. mars 2017 til KD, skal inneholde styrebehandlet årsregnskap og ledelseskommmentarer underskrevet av styret.

I Kunnskapsdepartementets hovedinstruks for statlige universiteter og høyskoler presiseres styret sitt ansvar i punkt 5.4:

«Styret skal avlegge årsregnskap med det innhold og i samsvar med de krav til oppstilling og presentasjon og innen den frist Kunnskapsdepartementet fastsetter. Styret må påse at årsregnskapet er fullstendig, pålitelig og gir et rettviseende bilde av institusjonens økonomiske stilling».

Styrebehandlingen av årsregnskapet for 2016 skal gi Universitetsstyret et grunnlag for å signere på den årsrapport (2016-2017) som avgis til KD innen 15. mars 2017.

Begrepsavklaring

Følgende sentrale begreper benyttes i saken:

Bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV)

Begrepet omfatter all virksomhet finansiert over den ordinære bevilgning fra KD og tilleggsbevilgninger fra KD eller andre departementer.

Bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA)

Bidrags- (BA) og oppdragsaktivitet (OA) omfatter all oppdrags- og forskningsvirksomhet finansiert av eksterne kilder. Bidragsaktivitet er prosjekter med delvis kostnadsdekning (egeninnsats fra NMBU). Bidragsaktivitet omfatter blant annet tilskudd fra Norges forskningsråd (NFR) og EU. Oppdragsaktivitet omfatter alle eksternt finansierte prosjekter med full kostnadsdekning (ingen egeninnsats fra NMBU).

Virksomhetskapital (egenkapital)

KD understreker at bevilgningsfinansiert virksomhet ved universiteter og høyskoler ikke kan gi et regnskapsmessig resultat. Dette innebærer at ubrukte prosjektmidler skal avregnes og avsettes som forpliktelse i balansen. Det er som følge av dette bare eksternt finansiert oppdragsaktivitet som kan gi et regnskapsmessig resultat (overskudd/underskudd). Siden statlige forvaltningsorganer ikke har egenkapital, slik begrepet brukes i privat sektor, har departementet til erstatning innført begrepet virksomhetskapital. Virksomhetskapital kan dannes gjennom at oppdragsprosjekter avsluttes med overskudd.

Regnskapsavleggelse

Det avlagte årsregnskapet omfatter regnskap for hele NMBU sin virksomhet, det vil si både bevilgningsfinansiert virksomhet (BFV) og bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA).

Årsregnskapet består av:

- ❑ Ledelseskommentarer til regnskapet
- ❑ Resultatregnskap
- ❑ Balanseoppstilling
- ❑ Kontantstrømoppstilling
- ❑ Noter

Regnskapet er avlagt i henhold til retningslinjer gitt av Kunnskapsdepartementet (KD) og er oversendt KD innen fristen 10. februar 2017. Ledelseskommentarene er utarbeidet i henhold til den mal som Kunnskapsdepartementet har fastsatt.

Riksrevisjonen reviderer det avlagte årsregnskapet, den avsluttes med en revisjonsberetning innen 31. mai. Beretningen vil bli fremlagt for styret 15. juni. Virksomheten skal publisere revisjonsberetningen som et tillegg til årsregnskapet, etter at Riksrevisjonen har overlevert Dokument 1 til Stortinget og resultatet av regnskapsrevisjonen dermed er offentlig.

Punkter som ikke er omtalt i ledelseskommentaren

Under følger enkelte kommentarer knyttet til notene for å utdype og forklare årsregnskapet. Det vises for øvrig til ledelseskommentarene som følger regnskapet (vedlegg 1).

Årets resultat

Etter avregning mot Statskassen (ubrukte midler BFV) ender årsresultat for NMBU med et overskudd på 2,502 mill. kroner, herav utgjør 0,937 mill. kroner resultat på oppdragsprosjekter ved instituttene. Resultatmarginene er som omtalt meget svake på oppdragsprosjektene.

Virksomhetskapskapital (Note 8)

Samlet virksomhetskapskapital per 31.12.16 utgjør 28,9 mill. kroner. Av dette er 25,2 mill. kroner ikke bundet. Universitetsstyret disponerer 17,9 mill. kroner av denne virksomhetskapskapitalen. Øvrige midler disponeres av veterinærfakultetet. Det kan stilles spørsmål ved om historisk opptjent virksomhetskapskapital (opptjent før 2014) burde vært frikjøpt fra disse enhetene og lagt til disponering for Universitetsstyret. Opptjent virksomhetskapskapital kan brukes til flere formål enn øvrige midler som Styret disponerer. Det er kun opptjent virksomhetskapskapital som kan brukes til å opprette eller erverve aksjeselskaper. Per 31.12.16 disponerte de fire instituttene 7,3 mill. kroner i virksomhetskapskapital.

Kundefordringer (Note 13)

Utestående fordringer ved årsskiftet var på 74,1 mill. kroner, en økning på 10,5 mill. kroner fra utgangen av 2015. Av dette utgjør 54,8 mill. kroner krav som ikke er forfalt til betaling. Fordringer eldre enn 90 dager er i 2016 redusert med 4,3 mill. kroner. Det er

avsatt 0,6 mill. kroner til latent tap på de utestående fordringer. Det er i 2016 tapsført netto 0,138 mill. kroner knyttet til personkunder ved klinikkene.

Avsetning for forpliktelser (Note 15)

Avsetninger for forpliktelser dreier seg om midler fra BFV som ikke er brukt i løpet av regnskapsåret. KD har som mål for enhetene i sektoren at de skal sette de tildelte budsjettmidler i anvendelse. NMBU har i 2016 redusert avsetningen fra 231,3 mill. kroner til 176,7 mill. kroner; ned 54,6 mill. kroner. De største endringene i enkeltavsetningene knytter seg til:

- Salg av eiendommen Sem i Asker - 6,9 mill. kroner (reduisert med 30,2 mill. kroner)
- Midler til utstyr og inventar Urbygningen – 22,6 mill. kroner (reduisert med 22,5 mill. kroner)
- Avsetninger til vedlikehold og utvikling av bygningsmassen – 3,1 mill. kroner (reduisert med 20,5 mill. kroner)
- Avsetning tilknyttet rehabilitering av TF-kvartalet – 35,0 mill. kroner (økt med 35,0 mill. kroner)
- Periodisering av ikke avviklet ferie og fleksitid – minus 18,2 mill. kroner (reduksjon på 18,2 mill. kroner)

Rektors vurdering

Rektor viser til ledelseskommmentarene og ber Universitetsstyret godkjenne det avlagte årsregnskapet for 2016 inkludert ledelseskommmentarer.

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Årsregnskap 2016

969 159 570 MVA

LEDELSESKOMMENTARER**Institusjonens formål***Kunnskap for livet*

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) har valgt visjonen «Kunnskap for livet». Visjonen uttrykker universitetets overordnede mål om å bidra til å sikre framtidens livsgrunnlag gjennom fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon.

NMBUs hovedmål for perioden 2014 – 2018 er å etablere universitetet som en fremragende akademisk institusjon innen miljø- og biovitenskapelige fag. Målet skal nås ved en fokusering på NMBUs tverrfaglige kompetanse innen bioproduksjon, veterinærmedisin, miljøteknologi, areal- og naturressursforvaltning, økonomi og internasjonalt utviklingsarbeid samtidig som de enkelte fagdisiplinenes egenart bevares og videreutvikles.

Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i samsvar med bestemmelser om økonomistyring mm.

Årsregnskapet for 2016 gir et dekkende bilde av institusjonens økonomi for 2016. Det er avlagt etter bestemmelser om økonomistyring i staten, gjeldene rundskriv fra Finansdepartementet og utfyllende bestemmelser gitt av Kunnskapsdepartementet. Regnskapet er avlagt i samsvar med reglene i de statlige regnskapsstandardene som gjelder for NMBU. NMBUs regnskaper og virksomhet blir revidert av Riksrevisjonen.

Vurdering av institusjonens drift i perioden

NMBU har i 2016 gjennomført den ordinære driften av virksomheten i balanse. Institusjonen opplever vekst i bidragsaktiviteten mens oppdragsaktiviteten holder seg stabil. Universitetet har fortsatt godt tilslag på tildelinger fra Norges Forskningsråd (NFR) og vi opplever derfor en betydelig vekst inntekter fra NFR også i 2016 (økt med 33,8 mill. kroner til 231,3 mill. kroner). Når det gjelder midler fra EU ser vi at den veksten NMBU opplevde i 2015 videreføres i 2016 (økt med ytterligere 4,5 mill. kroner til 29,3 mill. kroner). Vi vurderer at NMBU fortsatt har et potensiale for økte tildelinger fra EU. Innsatsen på området fortsetter i 2017.

I rollen som forvalter av en omfattende og variert bygningsmasse har NMBU holdt tempoet oppe på vedlikehold og oppgraderinger i 2016. Innsatsen på området økte i 2016 og vil fortsette å øke i årene fremover. NMBU vil i 2017 etablere en campusplan for mer effektiv utnyttelse og drift av vår bygningsmasse.

Bidragsfinansiert aktivitet

Bidragsaktiviteten viser en økning fra 2015 med 38,9 mill. kroner (jfr. tabell 1). Av bidragsaktiviteten utgjør NFR-midler fortsatt den største andel med 231,3 mill. kroner (økt med 33,8 mill. kroner).

Tabell 1 Utvikling i bidragsinntekter og ikke inntektsførte bidrag

(Beløp i mill kr)	2012	2013	2014	2015	2016
Inntekt fra bidragsfinansiert aktivitet (BA)	336,2	275,4	286,9	306,9	345,8
Ikke inntektsførte bidrag ("ordrerreserve")	91,1	94,1	89,5	131,4	103,8

Tabellen viser at forskuddsbetalte inntekter knyttet til bidragsfinansiert aktivitet viser en reduksjon sammenliknet med 2015. Forskuddsbetalte inntekter kan ses på som en ordrerreserve inn mot 2016. Denne ordreresserven på 103,8 mill. kroner tilsvarer nå nærmere fire måneders omsetning innenfor bidragsfinansierte aktiviteter. Dette tilsvarer det nivået reserven i de senere år har ligget på.

Oppdragsfinansiert aktivitet

Resultatregnskapet avlegges med et overskudd knyttet til oppdragsaktiviteten på 0,937 mill. kroner. Det er noe lavere enn 2015, og resultatgraden er derfor ennå ikke på et tilfredsstillende nivå. Når det gjelder omsetningen innenfor oppdragsaktiviteten, holder denne seg på omtrent samme nivå som de siste to årene (jfr. tabell 2).

Tabell 2 Utvikling i oppdragsinntekter, resultat og prosjektgjeld

(Beløp i mill kr)	2012	2013	2014	2015	2016
Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet (OA)	61,0	61,4	45,8	46,9	47,3
Overskudd på oppdragsfinansiert aktivitet	2,2	3,5	0,2	1,1	0,9
Resultatgrad	3,7 %	5,7 %	0,5 %	2,3 %	2,0 %
Prosjektgjeld ("ordrerreserve")	11,0	11,1	19,1	19,6	18,8

Forskuddsbetalte inntekter (prosjektgjeld) kan ses på som en ordrerreserve inn mot 2017. Denne ordreresserven på 18,8 mill. kroner tilsvarer nå knappe fem måneders omsetning innenfor oppdragsfinansierte aktiviteter. Med andre ingen stor endring fra tidligere år.

Inntekter og kostnader

De samlede inntekter i 2016 er 4,5 mill. kroner lavere enn i 2015. Nedgangen i inntektene knytter seg til flere regnskapstekniske og tildelingsmessige forhold;

NMBU gjennomførte investeringer for 87,3 mill. kroner mer i 2016 enn i 2015 (146 mill. kroner i 2016 mot 58,7 mill. kroner i 2015). Med de regnskapsprinsipper som benyttes medfører dette en redusert inntekt.

NMBU skrev i 2015 bygningsverdier for 87,5 mill. kroner ut av regnskapet. Basert på de regnskapsprinsipper som gjelder for sektoren genererte dette en tilsvarende engangseffekt på inntektene.

De samlede kostnadene øker med 55,9 mill. kroner i 2016. Økningen skyldes i all hovedsak økte lønnskostnader;

- Regnskapsprinsippene knyttet til håndtering av ferie som ikke er avvirket ved utgangen av året medfører en økning i lønnskostnaden på 18,6 mill. kroner. Prinsippomleggingen har en engangseffekt i 2016.

- Korrigert for vekst i antall årsverk ved virksomheten øker lønnskostnadene omtrent i takt med den forventede lønnsveksten i statlig sektor. Veksten i årsverk i er i stor grad knyttet til en økning i antall ansatte innenfor rekrutteringsstillinger, undervisnings- og forskerstillinger.

Balansen

(tall i 1000 kroner)	31.12.2016	31.12.2015	Endring
EIENDELER			
Immaterielle eiendeler	858	1.115	-257
Varige driftsmidler	2.664.751	2.249.272	415.480
Finansielle anleggsmidler	3.684	4.509	-825
<i>Sum anleggsmidler</i>	<i>2.669.293</i>	<i>2.254.895</i>	<i>414.398</i>
Varebeholdninger og forskudd til leverandører	579	329	250
Fordringer	91.403	78.229	13.174
Kasse og bank	556.700	602.807	-46.107
<i>Sum omløpsmidler</i>	<i>648.682</i>	<i>681.365</i>	<i>-32.683</i>
Sum eiendeler	3.317.975	2.936.260	381.715
VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD			
Virksomhetskapi tal	28.914	27.465	1.449
Avregninger	176.699	231.302	-54.603
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	2.665.609	2.250.386	415.223
<i>Sum statens kapital</i>	<i>2.871.222</i>	<i>2.509.153</i>	<i>362.069</i>
Avsetning for langsiktige forpliktelser	3.656	11.703	-8.048
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
Kortsiktig gjeld	443.097	415.404	27.693
<i>Sum gjeld</i>	<i>446.753</i>	<i>427.108</i>	<i>19.645</i>
Sum virksomhetskapi tal og gjeld	3.317.975	2.936.260	381.715

Balanseposten varige driftsmidler er i løpet av 2016 økt med 415,5 mill. kroner. Endringen i denne balanseposten gjenspeiler seg i posten «Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler». Økningen henger sammen med en betydelig vekst i midler som er brukt i oppgradering av bygningsmassen. I tillegg til at Urbygningen i 2016 ble tilbakeført ferdig rehabilitert fra Statsbygg og således aktivert med til sammen 428 mill. kroner. På den annen side er GG-hallen overført til Studentsamskipnaden i Ås og skrevet ut av balansen (balanseført verdi 27,5 mill. kroner).

Balanseposten finansielle anleggsmidler er redusert med 0,825 mill. kroner som følge av salg av aksjer i selskapet Calysta Inc. Aksjene var i sin tid finansiert ved virksomhetskapi tal og bokført med en verdi på 0,825 mill. kroner og ble solgt for 2,390 mill. kroner. Gevinsten fra salget inngår i årets resultat med 1,565 mill. kroner og styrker virksomhetskapi talen tilsvarende.

Som følge av reduksjon i Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet jfr. egen omtale under reduseres beholdningen i bank.

Omtale av vesentlige avvik mellom periodisert resultatbudsjett og resultatregnskap

(1000 kroner)	Budsjett pr. 31.12.2016	Regnskap pr. 31.12.2016	Avvik pr. 31.12.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1.213.097	1.203.162	-9.934
Inntekt fra tilskudd og overføringer	400.085	345.783	-54.302 1)
Salgs- og leieinntekter	137.063	139.627	2.564
Andre driftsinntekter	14.917	35.546	20.629 2)
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>1.765.162</i>	<i>1.724.119</i>	<i>-41.043</i>
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	1.162.777	1.181.394	-18.617 3)
Varekostnader	2.000	1.968	32
Andre driftskostnader	543.207	467.170	76.038 4)
Avskrivninger	126.331	128.080	-1.749
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>1.834.316</i>	<i>1.778.612</i>	<i>55.703</i>
Ordinært driftsresultat	-69.154	-54.494	14.660

Det knytter seg følgende kommentarer til avvikene;

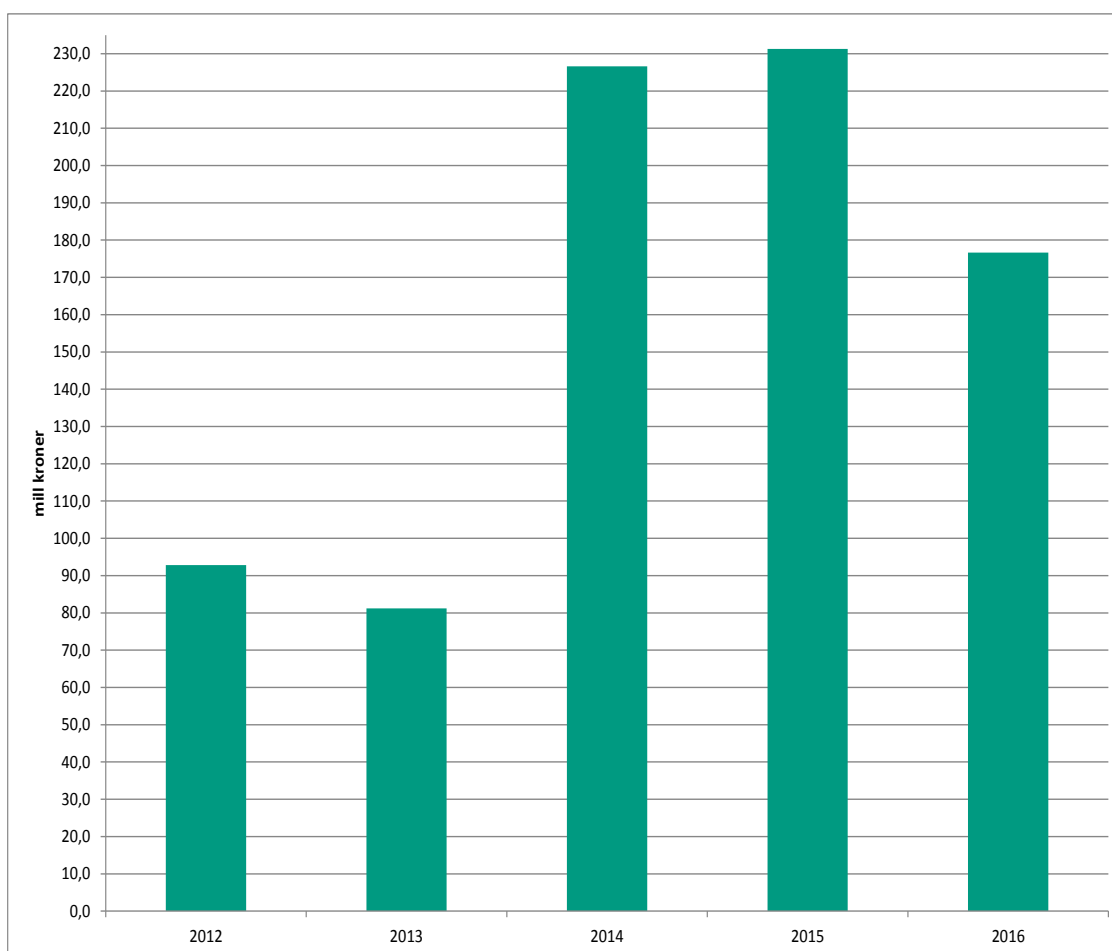
1. Inntektene fra bidragsaktiviteten ligger 54,3 mill. kroner lavere enn budsjett. Budsjettavviket indikerer ikke en svikt i tilslag på nye NFR- og bidragsprosjekter i 2016. Avviket skyldes at institusjonen ikke har fått gjennomført alle planlagte forskningsaktiviteter på bidragsprosjektene og forskyver aktiviteten til kommende år. I tillegg bunner noe av avviket i en feil periodisering budsjettene.
2. Andre driftsinntekter ligger 20,6 mill. kroner høyere enn budsjett. Avviket knytter seg blant annet til inntekter i forbindelse med finansieringen av SEARCH-prosjektet i Sandnes og midler som Senter for husdyrforsøk har mottatt til ferdigstilling av anlegget. Disse inntektene ligger ikke inne i budsjettet.
3. Lønn og sosiale kostnader ligger 18,6 mill. kroner høyere enn budsjett. Dette skyldes omlegging av regnskapsprinsippene knyttet til håndtering av den ferie som ikke er avviklet ved utgangen av året.
4. Avviket på kostnadssiden knytter seg i all hovedsak til bidrags- og oppdragsaktiviteten. I og med at institusjonen ikke har fått gjennomført alle planlagte prosjekter og utsetter aktiviteten knyttet til disse forskyves også kostnadene knyttet tilsvarende jfr. 1).

Utvikling i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Ubrukte midler overfor Kunnskapsdepartementet er ved utgangen av 2016 redusert til 176,6 mill. kroner i tråd med de forventninger vi som var lagt til grunn for 2016. Avsetningen utgjør fortsatt et betydelig beløp, men en betydelig andel av disse midlene knytter seg til spesielle forhold i forbindelse med bygg og eiendom. Blant annet midler til TF-kvartalet, Urbygningen og SEARCH-prosjektet i Sandnes.

Avsetningene reduseres ytterligere i 2017 da vi er i ferd med å sette i gang flere større rehabiliteringsprosjekter. Blant disse er TF-kvartalet, som er et prosjekt NMBU har fått særskilt støtte fra Kunnskapsdepartementet (35 mill. kroner). I forbindelse med rehabiliteringen av Urbygningen gjenstår fortsatt en del arbeid knyttet til utomhusarealer, teknisk tilrettelegging og anskaffelse av noe mer inventar i bygget. Disse tiltakene vil bli gjennomført i 2017.

Figur 1: Utvikling i ubrukte midler

Gjennomførte investeringer i 2016 og planlagte investeringer i seinere perioder

Samlet er det investert for 146 mill. kroner (ikke inkludert aktiveringen av Urbygningen) i 2016 som fordeler seg på følgende:

- investeringer i bygningsmassen og tilknyttet infrastruktur 84,5 mill. kroner.
- vitenskapelig utstyr 31,5 mill. kroner.
- 30,0 mill. kroner til annet utstyr og inventar (hvorav datautstyr 21,6 mill. kroner).

Utover investeringene er det i tillegg kostnadsført 39 mill. kroner i vedlikehold av egne bygg og anlegg.

Planlagte investeringer i seinere perioder

NMBUs styre har fulgt opp de senere årenes satsning og har for 2017 økt midlene satt av til vedlikehold og oppgradering av NMBUs bygningsmasse til nærmere 70 mill. kroner. I tillegg har Kunnskapsdepartementet tildelt 35 mill. kroner til rehabilitering av TF-kvartalet. Sammen med det gjenstående arbeidet knyttet til Urbygningen vil det også i 2017 bli benyttet betydelige beløp til vedlikehold og oppgradering av NMBUs bygningsmasse. Til sammen snakker vi her om investeringer i størrelsesorden 130 mill. kroner.

Ås, 10. februar 2017

Mari Sundli Tveit
rektor

Siri Margrethe Løksa
administrasjonsdirektør

Fortegnsregler i oppgjørspakken

I resultatregnskapet og balanseoppstillingene bestemmes fortegnet av teksten på den enkelte regnskapslinje. I disse oppstillingene skal derfor alle tall være positive. Dette er lagt til grunn i aritmetikken i disse regnearkene. I kontantstrømoppstillingen skal det i alle linjene i avsnittene for innbetalinger og utbetalinger være positive tall i tallkolonnene. For tydelighets skyld er det i avsnittene som omhandler investeringsaktiviteter og finansieringsaktiviteter i kontantstrømoppstillingen angitt på den enkelte regnskapslinje hvilket

Symbolet (+) på den enkelte regnskapslinje angir at tallene på linjen hvor dette symbolet forekommer, skal ha positivt fortegn i alle tallkolonner. Regnskapslinjer i kontantstrømoppstillingen hvor fortegnet bestemmes av andre forhold enn teksten på regnskapslinjen, er merket med symbolet (+/-).

Aritmetikken i notene er basert på at tallene i tallkolonnene summeres. I notene skal utbetalinger og andre reduksjoner derfor angis med negative tall i tallkolonnene. Linjer hvor tallene skal være negative i tallkolonnene, er for tydelighets skyld merket med symbolet (-) på den enkelte regnskapslinje. Linjer hvor fortegnet styres av andre forhold enn teksten på regnskapslinjen, er merket med (+/-).

Andre forhold i oppgjørspakken

Virksomhetens navn settes inn i celle A3 i resultatregnskapet og blir automatisk overført til de øvrige arkene i pakken. Overskriftene i tallkolonnene i notene styres med noen unntak av overskriftene i resultatregnskapets celler C5, D5 og E5. I kontantstrømoppstillingen og i enkelte noter er det innarbeidet budsjettkolonner. Overskriften i budsjettkolonnen i de aktuelle notene styres av overskriften på budsjettkolonnen i kontantstrømoppstillingen (celle G5).

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Prinsippnote - SRS****Generelle regnskapsprinsipper**

Regnskapet er utarbeidet og avlagt i samsvar med de Statlige Regnskapsstandardene (SRS) og etter de nærmere retningslinjene som er fastsatt for forvaltningsorganer med fullmakt til bruttoføring utenfor statsregnskapet i Bestemmelser om økonomistyringen i staten av 12. desember 2003 med endringer, senest 5. november 2015. Regnskapet er avlagt i henhold til punkt 3.4 i Bestemmelser om økonomistyringen i staten og retningslinjene i punkt 6 i Finansdepartementets rundskriv R-115 med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren. Alle regnskapstall er oppgitt i 1000 kroner dersom ikke annet er særskilt opplyst.

Anvendte regnskapsprinsipper*Inntekter*

Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10 og sammenstilt med de tilsvarende kostnadene (motsatt sammenstilling). Bevilgninger og tilskudd fra Kunnskapsdepartementet og andre departement er med mindre annet ikke er særskilt angitt, å anse som opptjent på balansedagen. Dette innebærer at bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet og andre departementer er presentert i regnskapet i den perioden bevilgningen eller tilskuddet er mottatt. Bevilgninger og tilskudd som ikke er benyttet på balansedagen, er klassifisert som forpliktelse og ført opp i avsnitt C II Avregning med statskassen i balanseoppstillingen. Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd som gjelder vedkommende regnskapsperiode som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som uttrykkelig er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D III Kortsiktig gjeld i balanseoppstillingen. Bidrag og tilskudd fra statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd samt bidrag og tilskudd fra andre som ikke er benyttet på balansedagen er klassifisert som forskudd og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D III Kortsiktig gjeld i balanseoppstillingen. Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter fra salg av tjenester anses som opptjent på det tidspunktet krav om vederlag oppstår.

Kostnader

Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.

Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste. Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

Tap

Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet.

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Aksjer og andre finansielle eiendeler

Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er anskaffet med dekning i bevilgning over 90-post og aksjer anskaffet før 1. januar 2003 og som ble overført fra gruppe 1 til gruppe 2 fra 1. januar 2009, har motpost i *Innskutt virksomhetskapital*. Aksjer og andeler som er finansiert av overskudd av eksternt finansiert oppdragsaktivitet, har motpost i *Opptjent virksomhetskapital*. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt. Når verdifallet ikke er forventet å være forbigående, er det foretatt nedskrivning til virkelig verdi.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varig driftsmidler balanseføres med motpost *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av *forpliktelse* knyttet til anleggsmiddelet på realisasjonstidspunktet er vist som *Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler* i note 1.

For eiendeler som inngår i åpningsbalansen er bruksverdi basert på gjenanskaffelsesverdi lagt til grunn for verdifastsettelsen, mens virkelig verdi benyttes når det gjelder finansielle eiendeler. Ved fastsettelse av gjenanskaffelsesverdi er det tatt hensyn til slit og elde, teknisk funksjonell standard og andre forhold av betydning for verdifastsettelsen. For tomter, bygninger, infrastruktur er gjenanskaffelsesverdien dels basert på estimer utarbeidet og dokumentert av virksomheten selv, og dels på kvalitetssikring fra og verddivurderinger utarbeidet av uavhengige tekniske miljøer. Verdi knyttet til nasjonaleiendom og kulturminner, samt kunst og bøker er i utgangspunktet ikke inkludert i åpningsbalansen. Slike eiendeler er inkludert i den grad det foreligger en reell bruksverdi for virksomheten.

Finansieringen av varige driftsmidler, som er inkludert i åpningsbalansen for første gang, er klassifisert som en langsiktig forpliktelse. Denne forpliktelsen løses opp i takt med avskrivningen på de anleggsmidler som finansieringen dekker.

For omløpsmidler, kortsiktig gjeld samt eventuelle øvrige forpliktelser som inkluderes i åpningsbalansen, er virkelig verdi benyttet som grunnlag for verdifastsettelsen.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Immaterielle eiendeler er balanseført med motpost *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det er foretatt nedskrivning for påregnelig ukurans.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Internhandel

Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

Pensjoner

De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Virksomhetskapskapital

Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapskapital innenfor sin oppdragsvirksomhet. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapskapital ved enhetene.

Kontantstrøm

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den *direkte* metode tilpasset statlige virksomheter.

Kontoplan

Standard kontoplan og Kunnskapsdepartementets anbefalte føringskontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

Selvassurandørprinsipp

Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle bankinnskudd/utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank. Bankkonti utenfor konsernkontoordningen er presentert på linjen Andre bankinnskudd i avsnitt IV i balanseoppstillingen.

Resultatregnskap**Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**

Org.nr: 969 159 570

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	31.12.2015
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	1 203 162	1 258 559
Inntekt fra gebyrer	1		
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	345 783	306 888
Salgs- og leieinntekter	1	139 627	139 389
Andre driftsinntekter	1	35 546	23 783
Sum driftsinntekter		1 724 118	1 728 618
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	1 181 394	1 106 848
Varekostnader		1 968	2 062
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5		
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4,5	128 080	117 408
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle	4,5		
Andre driftskostnader	3	467 170	496 404
Sum driftskostnader		1 778 612	1 722 722
Driftsresultat		-54 494	5 896
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	2 211	861
Finanskostnader	6	948	2 159
Sum finansinntekter og finanskostnader		1 262	-1 298
Resultat av periodens aktiviteter		-53 232	4 599
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7		
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15	55 734	-3 493
Disponering av periodens resultat (til virksomhetskaper)	8	-2 502	-1 106
Sum avregninger og disponeringer		53 232	-4 599
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	9		
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	9		
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	10		
Utbetalinger av tilskudd til andre	10		
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0

Balanse**Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	31.12.2015
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Forskning og utvikling	4		
Programvare og lignende rettigheter	4	858	1 115
Immaterielle eiendeler under utførelse	4		
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		858	1 115
II Varige driftsmidler			
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	1 886 207	1 586 885
Maskiner og transportmidler	5	146 811	132 796
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	631 732	528 546
Anlegg under utførelse	5	0	1 044
Infrastruktureiendeler	5	0	
<i>Sum varige driftsmidler</i>		2 664 751	2 249 272
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	11	3 684	4 509
Obligasjoner			
Andre fordringer			
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		3 684	4 509
Sum anleggsmidler		2 669 293	2 254 895
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	12	579	329
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		579	329
II Fordringer			
Kundefordringer	13	73 744	63 404
Andre fordringer	14	14 166	10 572
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16	3 492	4 252
<i>Sum fordringer</i>		91 403	78 229
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	552 006	589 404
Andre bankinnskudd	17	4 683	13 391
Kontanter og lignende	17	11	12
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		556 700	602 807
Sum omløpsmidler		648 682	681 365
Sum eiendeler		3 317 975	2 936 260

Balanse

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Tall i 1000 kroner

	Note	31.12.2016	31.12.2015
STATENS KAPITAL OG GJELD			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
Innskutt virksomhetskapi tal	8	3 684	4 509
Opptjent virksomhetskapi tal	8	25 230	22 956
Sum virksomhetskapi tal		28 914	27 465
II Avregninger			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)			
Avregnet bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15	176 699	231 302
Sum avregninger		176 699	231 302
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	4, 5	2 665 609	2 250 386
Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler		2 665 609	2 250 386
Sum statens kapital		2 871 223	2 509 153
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		3 656	11 703
Sum avsetning for langsiktige forpliktelser		3 656	11 703
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
Sum annen langsiktig gjeld		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		74 442	48 001
Skyldig skattetrekk		59 708	56 670
Skyldige offentlige avgifter		38 521	38 450
Avsatte feriepenger		96 463	92 697
Ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer (nettobudsjetterte)	15	105 457	133 582
Mottatt forskuddsbetaling	16	18 798	19 639
Annen kortsiktig gjeld	18, 20	49 708	26 364
Sum kortsiktig gjeld		443 097	415 404
Sum gjeld		446 753	427 108
Sum statens kapital og gjeld		3 317 975	2 936 260

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Kontantstrømoppstilling for nettbudsjetterte virksomheter (direkte modell)

Tall i 1000 kroner	Note	31.12.2016	31.12.2015	Budsjett 2017
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter				
Innbetalinger				
innbetalinger av bevilgning (nettbudsjetterte)		1 187 385	1 112 389	1 192 081
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		0	0	0
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		154 788	295 184	190 000
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser			861	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer ¹⁾		391 412	318 557	390 000
innbetaling av refusjoner		29 637	28 201	30 000
andre innbetalinger ²⁾		56 338	55 143	60 000
Sum innbetalinger		1 819 560	1 810 334	1 862 081
Utbetalinger				
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		1 091 689	1 041 988	1 109 200
utbetalinger for kjøp av varer og tjenester		1 968	2 197	2 200
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		339 424	332 079	345 000
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		68 733	62 796	70 000
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter (-)		173 887	190 855	200 000
andre utbetalinger		46 407	43 326	50 000
Sum utbetalinger		1 722 108	1 673 241	1 776 400
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*		97 452	137 093	85 681
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
innbetalinger ved salg av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (+)		105	1 658	0
utbetalinger ved kjøp av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler (-)		-146 053	-58 726	-180 000
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler (+)		2 390	0	0
utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler (-)		0	0	0
innbetalinger ved salg av obligasjoner og andre fordringer (+)		0	0	0
utbetalinger ved kjøp av obligasjoner og andre fordringer (-)		0	0	0
innbetalinger av utbytte (+)		0	0	0
innbetalinger av renter (+)		0	0	0
utbetalinger av renter (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-143 559	-57 068	-180 000
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
innbetalinger av virksomhetskapi tal (+)			0	0
tilbakebetalinger av virksomhetskapi tal (-)		0	0	0
utbetalinger av utbytte til statskassen (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0	0
Kontantstrømmer knyttet til overføringer³⁾				
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre (+)		0	0	0
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter (-)		0	0	0
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer		0	0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)				
		0	0	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)				
		-46 107	80 025	-94 319
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		602 807	522 782	556 700
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		556 700	602 807	462 382

* Avstemming	Note	31.12.2016	31.12.2015	
resultat av periodens aktiviteter		-53 232	4 599	
avregning av bevilgningsfinansiert aktivitet	15	55 734	-3 493	
avregning av resultat av bidragsfinansiert aktivitet	15	0	0	
bokført verdi avhendede anleggsmidler		30 750	87 488	
ordinære avskrivninger		128 080	117 408	
nedskrivning av anleggsmidler		0	0	
netto avregninger		-55 734	6 493	
inntekt fra bevilgning (gjelder vanligvis bruttobudsjetterte virksomheter)		0	0	
arbeidsgiveravgift/gruppeliv ført på kap. 5700/5309		0	0	
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)		-574 053	-455 179	
resultatandel i datterselskap		0	0	
resultatandel tilknyttet selskap		0	-16	
endring i ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler		415 223	250 283	
endring i varelager		-250	543	
endring i kundefordringer		-10 340	14 210	
endring i ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag		-27 597	38 887	
endring i ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger		-528	-411	
endring i leverandørgjeld		26 440	-1 495	
effekt av valutakursendringer		0	0	
inntekter til pensjoner (kalkulatoriske)		0	0	
pensjonskostnader (kalkulatoriske)		0	0	
poster klassifisert som investerings- og finansieringsaktiviteter		144 384	57 068	
korrigering av avsetning for feriepenge når ansatte går over i annen statsstilling		79	0	
endring i andre tidsavgrensningsposter		18 496	20 708	
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter*		97 452	137 093	

1) Regnskapslinjen gjelder tilskudd og overføringer som er en del av driftsinntektene til institusjonen og som kommer fra statlige etater eller virksomheter skal behandles tilsvarende.

2) Regnskapslinjen gjelder innbetalinger som er en del av driftsinntektene og som etter sin art ikke skal føres på de øvrige linjene i avsnittet.

3) Avsnittet omfatter innbetalinger fra statskassen som gjelder tilskuddsforvaltning (bevilgninger over 70-poster) og utbetalinger til tilskuddsmottakere.

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Prinsipp for bevilgningsoppstilling**

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er satt opp i samsvar med prinsippene som gjelder for føring av statsregnskapet. Dette innebærer at opplysningene knyttet til bevilgningsregnskap og kapitalregnskap er satt opp etter kontantprinsippet og gjelder for regnskapsterminen fra 1. januar til 31. desember.

Bevilgningsoppstillingens del I viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transaksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.

Bevilgningsoppstillingens del II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank.

Bevilgningsoppstillingens del III gir en oversikt over utbetalingene som er registrert i statens konsernkontosystem. Utbetalingene er knyttet til og avstemt mot tildelingsbrevene og er satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt for budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Oppstilling av bevilgningsrapportering for 2016 for nettobudsjetterte virksomheter

Del I

Beløp i 1 000 kroner

Beholdninger på konti i kapitalregnskapet					
Konto	Tekst	Note	31.12.2016	31.12.2015	Endring
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	552 006	589 404	-37 398
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0
640205	Tøyenfondet ³⁾		0	0	0
640206	Observatoriefondet ³⁾		0	0	0
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		0	0	0

DEL II

Beholdninger rapportert i likvidrapport ¹⁾		Note	Regnskap 31.12.2016
Oppgjørskonto i Norges Bank			
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	17		589 404
Endringer i perioden (+/-)			-37 398
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	17		552 006
Øvrige bankkonti Norges Bank²⁾			
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank	17		1 688
Endringer i perioden (+/-)			-661
Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank	17		1 027

Del III

Samlet utbetaling i henhold til tildelingsbrev					Samlet utbetaling
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler		1 183 385
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter		0
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter		0
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning		0
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver		0
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	01	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70		1 000
281	Felles utgifter for universiteter og høyskoler	45	Større utstyrsanskaffelser, kan overføres		3 000
Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler					1 187 385
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx			0
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx			0
Sum utbetalinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet					0
Sum utbetalinger i alt					1 187 385

1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningene spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.

2) Oversikten skal omfatte andre konti som virksomheten har i Norges Bank. Som eksempel nevnes gavekonti.

3) Gjelder bare Universitetet i Oslo

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter**

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2016	31.12.2015	Budsjett 2017
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>			
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)			
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet	1 187 385	1 112 389	1 192 081
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd (-)	-146 053	-58 726	-180 000
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	128 080	117 408	130 000
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	30 750	87 488	0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0
- periodens tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet ¹⁾	0	0	0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	1 200 162	1 258 559	1 142 081

Tilskudd og overføringer fra andre departement

Periodens tilskudd/overføring fra andre departement ¹⁾	3 000	0	0
- brutto benyttet til investeringsformål/varige driftsmidler av periodens bevilgning /driftstilskudd (-)	0	0	0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0	0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0	0
- tilskudd til andre (-)	0	0	0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	3 000	0	0

1) Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.

Sum inntekt fra bevilgninger (linje RE.1 i resultatregnskapet)	1 203 162	1 258 559	1 142 081
<i>Gebyrer og lisenser^{1) 2)}</i>			
Gebyrer	0	0	0
Lisenser	0	0	0
Sum gebyrer og lisenser (linje RE.2 i resultatregnskapet)	0	0	0

1) Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrene eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen. 2) Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innkrevingsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innkrevingsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.

Tilskudd og overføringer fra statlige etater¹⁾

Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	50 179	47 011	50 000
+ periodens tilskudd fra andre statlige etater via andre virksomheter	0	0	0
- periodens tilskudd til andre virksomheter (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	50 179	47 011	50 000
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	292 191	194 647	250 000
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	76 268	64 118	75 000
- periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	-137 162	-61 266	-95 000
Periodens netto tilskudd fra NFR	231 297	197 499	230 000
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater (spesifiseres) ²⁾	0	0	0
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	281 476	244 510	280 000

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene N1.21 skal bare omfatte tilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Oppdragsinntekter og salgs- og leieinntekter skal spesifiseres i de respektive avsnittene nedenfor.

2) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linje N1.30 skal omfatte tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.

Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet¹⁾

Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	595	2 408	1 000
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	3 411	3 254	3 400
- periodens tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	-214	-22	-200
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	3 793	5 640	4 200
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	2 400	2 285	2 400

Årsregnskap 2016	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet	969 159 570 MVA	
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	6 346	2 625	6 000
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	9 468	13 105	12 500
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	11 185	12 162	12 000
- periodens tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere til andre virksomheter (-)	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	29 399	30 179	32 900
Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	21 112	22 089	22 000
+ periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0
- periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	-31	-31	-32
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horisont 2020)	21 081	22 058	21 968
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	10 294	2 928	9 000
+ periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0
- periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	-2 046	-186	-2 000
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	8 248	2 742	7 000
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere ²⁾	0	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	62 520	60 619	66 068

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13.

2) Gjelder tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i F-07/2013.

Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger¹⁾

Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	1 259	337	500
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	0	0	0
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	528	1 422	0
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	1 787	1 759	500

1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.

Sum tilskudd og overføringer fra andre (linje RE.3 i resultatregnskapet)	345 783	306 888	346 568
---	----------------	----------------	----------------

Oppdragsinntekter, salgs- og leieinntekter

Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet¹⁾

Statlige etater	7 878	9 574	8 500
Kommunale og fylkeskommunale etater	113	-10	200
Organisasjoner og stiftelser	166	560	1 000
Næringsliv/privat	11 871	8 537	12 500
Andre	27 313	28 111	28 000
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	47 341	46 773	50 200

1) Avsnittet skal omfatte oppdragsinntekter som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.

Andre salgs- og leieinntekter

Leieinntekter	8 966	9 537	9 500
Kursavgifter fra etter- og videreutdanning	9 333	9 968	10 000
Andre salgs- og leieinntekter*	73 986	73 111	74 000
Sum andre salgs- og leieinntekter	92 285	92 616	93 500

Sum oppdrags-, salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskapet)	139 627	139 389	143 700
---	----------------	----------------	----------------

Andre driftsinntekter

Gaver som skal inntektsføres	0	0	0
Andre driftsinntekter/refusjoner	14 670	15 199	15 000
Øvrige andre inntekter	20 772	6 926	18 000
Øvrige andre inntekter ¹⁾	0	0	0
Sum andre driftsinntekter (linje RE.6 i resultatregnskapet)	35 442	22 125	33 000

Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv.¹⁾

Salg av eiendom	0	0	0
Salg av maskiner, utstyr mv	105	1 658	0
Salg av andre driftsmidler	0	0	0
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner mv. (linje RE.6 i resultatregnskapet)	105	1 658	0

1) Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter.

Sum driftsinntekter	1 724 118	1 728 618	1 665 349
----------------------------	------------------	------------------	------------------

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 2 Lønn og sosiale kostnader****DEL I**

Beløp i 1000 kroner	31.12.2016	31.12.2015
Lønninger	857 686	797 509
Feriepenger	101 514	96 299
Arbeidsgiveravgift	140 611	134 493
Pensjonskostnader ¹⁾	103 926	101 034
Sykepenger og andre refusjoner	-29 637	-28 201
Andre ytelser	7 295	5 715
Sum lønnskostnader	1 181 394	1 106 848

Antall årsverk: 1 525 1 486

1) Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet)

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.

Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,3 prosent for 2016.

Premiesatsen for 2015 var 12,7 prosent.

DEL II

Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt)	1107	159
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har tilsatt rektor)	219	
Administrerende direktør		
Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte
Styremedlemmer fra egen institusjon	50	5
Eksterne styremedlemmer	50	7
Styremedlemmer valgt av studentene	50	7
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon	0	5
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	0	7
Varamedlemmer for studenter	0	7

Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner i samsvar med faktiske utbetalinger for regnskapsåret 2016. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for regnskapsåret 2016. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte.

Antall årsverk (gj.snitt oktober-oktober Kilde: DBH)	2016	2015	Endring	%-endring
Administrative stillinger	315	310	5	1,6 %
Andre stillinger	17	16	1	6,9 %
Drifts- og vedlikeholdsstillinger	45	51	-7	-12,8 %
Støttestillinger for undervisning, forskning og form.	336	323	13	4,1 %
Rekrutteringsstillinger	282	268	13	5,0 %
Undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger	530	518	13	2,4 %
Sum	1525	1486	39	2,6 %

Note 3 Andre driftskostnader

Beløp i 1000 kroner

	31.12.2016	31.12.2015
Husleie	11 184	10 110
Vedlikehold egne bygg og anlegg	39 070	50 919
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	0
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	55 149	45 683
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	12 577	12 965
Mindre utstyrsanskaffelser	30 222	16 573
Tap ved avgang anleggsmidler	28 000	87 494
Leie av maskiner, inventar og lignende	12 756	13 624
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	77 523	74 293
Reiser og diett	46 427	40 803
Øvrige driftskostnader	48 794	40 046
Øvrige driftskostnader, laboratorierkvisita, såfrø, gjødsel oa.	66 733	65 766
Øvrige driftskostnader, representasjon/markedstiltak	8 117	7 923
Øvrige driftskostnader, kontorkostnader, tele og data	13 336	15 914
Øvrige driftskostnader, tidsskrifter, publikasjoner, bøker, trykking m.m	17 281	14 290
Sum andre driftskostnader	467 170	496 404

1) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 4 Immaterielle eiendeler**

Tall i 1000 kroner

	F&U ¹⁾	Programvare og tilsvarende	Andre rettigheter mv.	Under utførelse	SUM
Anskaffelseskost 31.12.2015	0	4 306	0	0	4 306
+ tilgang pr. 31.12.2016 (+)	0	0	0	0	0
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2016 (-)	0	0	0	0	0
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2016	0	4 306	0	0	4 306
- akkumulerte nedskrivninger 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0
- nedskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	0	0	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2016 (-)	0	-3 191	0	0	-3 191
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	-257	0	0	-257
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2016 (+)	0	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2016	0	858	0	0	858

Avskrivningssatser (levetider)

spesifikt

5 år / lineært

1) Forskning og utvikling er en del av statsoppdraget og skal ikke aktiveres ved universiteter og høyskoler

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser av anleggsmidler, skal oppgi hvilke immaterielle eiendeler institusjonene har anskaffet i perioden når kostprisen overstiger kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og levetiden er over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger for:

	31.12.2016	31.12.2015
Immaterielle eiendeler	0	0
Sum investeringer og påkostninger i immaterielle eiendeler	0	0

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 5 Varige driftsmidler**

Tall i 1000 kroner

	Tomter	Drifts- bygninger	Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Infrastruktur- eiendeler	Maskiner, transportmidle r	Annet inventar og utstyr	Sum
Anskaffelseskost 31.12.2015	292 773	40 670	1 719 713	1 044	0	410 641	1 138 587	3 603 428
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2016 - eksternt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2016 - internt finansiert (+) ¹⁾	0	0	293 000	0	0	3 000	132 000	428 000
+ andre tilganger pr. 31.12.2016 (+)	0	0	69 472	0	0	36 413	40 167	146 053
- avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2016 (-)	-3 011	0	-27 022	0	0	-1 335	-11 972	-43 340
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	-1 044	0	0	1 044	0
Anskaffelseskost 31.12.2016	289 763	40 670	2 055 163	0	0	448 719	1 299 827	4 134 141
- akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
- nedskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0
- akkumulerte avskrivninger 31.12.2016 (-)	0	0	-466 271	0	0	-277 845	-610 041	-1 354 156
- ordinære avskrivninger pr. 31.12.2016 (-)	0	0	-38 522	0	0	-25 151	-64 151	-127 824
+ akkumulert avskrivning avgang pr. 31.12.2016 (+)	0	0	5 404	0	0	1 088	6 098	12 590
Balanseført verdi 31.12.2016	289 763	40 670	1 555 775	0	0	146 811	631 732	2 664 751
Avskrivningssatser (levetider)	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponert	20-60 år dekomponert	Ingen avskrivning	Virksomhets- spesifikt	3-15 år lineært	3-15 år lineært	
Tilleggsopplysninger når det er avhendet anleggsmidler:								
Vederlag ved avhending av anleggsmidler	2 700	0	0	0	0	155	0	2 855
- bokført verdi av avhendede anleggsmidler (-)	-3 011	0	-21 618	0	0	-197	-5 874	-30 700
Regnskapsmessig gevinst/tap	-311	0	-21 618	0	0	-42	-5 874	-27 845

¹⁾ NMBU har aktivert Urbygningen for 428 mill kroner, finansiert fra Statsbygg.

Resterende forpliktelse vedrørende bokført verdi av avhendede anleggsmidler er inntektsført og vist i note 1 som "utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler".

Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser og påkostninger, skal oppgi anskaffelser av andre varige driftsmidler som har en kostpris større enn kr 30 000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og økonomisk levetid over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger skal kostnadsføres som andre driftskostnader.

Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger til:

	31.12.2016	31.12.2015 Referanse
Eiendom og bygg (benyttes kun av de som forvalter egne bygg)	0	0
Teknisk data og undervisningsutstyr	0	0
Anleggsmaskiner og transportmidler	0	0
Kontormaskiner og annet inventar	0	0
Sum investeringer og påkostninger av varige driftsmidler	0	0 N5.15

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 6 Finansinntekter og finanskostnader**

Tall i 1000 kroner

	31.12.2016	31.12.2015
Finansinntekter		
Renteinntekter	84	94
Agio gevinst	562	767
Oppskrivning av aksjer	0	0
Utbytte fra eierandeler i selskaper mv. (spesifiseres i avsnittet nedenfor)	0	0
Annen finansinntekt	1 565	0
Sum finansinntekter	2 211	861

Finanskostnader

Rentekostnad	76	136
Nedskrivning av aksjer	0	0
Agio tap	873	2 023
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	948	2 159

Spesifikasjon av utbytte fra eierandeler i selskaper mv..

Mottatt utbytte fra selskap X	0	0
Mottatt utbytte fra selskap Y	0	0
Mottatt utbytte fra selskap Z	0	0
Mottatt utbytte fra andre selskap ²⁾	0	0
Sum mottatt utbytte	0	0

2) Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.

Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:

Balanseført verdi immaterielle eiendeler
 Balanseført verdi varige driftsmidler
 Sum

31.12.2016	31.12.2015	Gjennomsnitt i perioden
1 115	858	986
2 249 272	2 664 751	2 457 011
2 250 386	2 665 609	2 457 998

Antall måneder på rapporteringstidspunktet: (må fylles ut)

12

Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2016:

2 457 998

Fastsatt rente for år 2016:

1,15 %

Beregnet rentekostnad på investert kapital³⁾:**28 267**

Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital".

3) Gjelder bare institusjoner som balansefører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 8 Innskutt og opptjent virksomhetskaper (nettobudsjetterte virksomheter)***Beløp i 1000 kroner*

Nettobudsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskaper innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskaper tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.

Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskaper til å finansiere investeringer i randsonevirksomhet. Når virksomhetskaper er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet virksomhetskaper, dvs. den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.

Innskutt virksomhetskaper er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskaper skal anses som bundet.

<i>Innskutt virksomhetskaper:</i>	Beløp
Innskutt virksomhetskaper 01.01.2016	3 491
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0
Salg av eierandeler i perioden (-)	0
Innskutt virksomhetskaper 31.12.2016	3 491

<i>Bunden virksomhetskaper:</i>	
Bunden virksomhetskaper pr. 01.01.2016	1 018
Kjøp av aksjer i perioden	0
Salg av aksjer i perioden (-)	-825
Oppskrivning av aksjer i perioden	0
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0
Bunden virksomhetskaper 31.12.2016	193

Innskutt og bunden virksomhetskaper 31.12.2016	3 684
---	--------------

<i>Annen opptjent virksomhetskaper:</i>	
Annen opptjent virksomhetskaper 01.01.2016	22 956
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskaper (-)	-1 053
Overført fra periodens resultat	2 502
Overført til/fra bunden virksomhetskaper (+/-)	825
Annen opptjent virksomhetskaper 31.12.2016	25 230

Sum virksomhetskaper 31.12.2016	28 914
--	---------------

Nettobudsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifisering og gruppering av opptjent virksomhetskaper på egne linjer under oppstillingen. (Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskaper til underliggende driftsenheter)

Note 9 og 10 er ikke aktuell ved NMBU

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 11 Investeringer i aksjer og selskapsandeler**

Tall i 1000 kroner

	Organisasjons- nummer	Ervervsdato	Antall aksjer/andeler	Eierandel	Årets resultat*	Balanseført egenkapital**	Balanseført verdi i virksom- hetens regn- skap	Rapportert til kapital- regnskapet (1)
<i>Aksjer</i>								
Graminor AS	967247359	16.12.2002	90	0,85 %	1 846	71 829	90	90
Instrumenttjenesten AS (ITAS)	961323568	1991	400	40,0 %	1 294	16 826	400	400
ITAS Eierdrift	894355042	17.11.2010	24	24,0 %	55	243	1	1
Sem Gjestegård AS	975257401	05.07.1995	300	100,0 %	-1 548	1 366	3000	3000
Øvrige selskap***			0	0,0 %	0	0	0	0
<i>Sum aksjer</i>			814		1 647	90 264	3 491	3 491
<i>Andeler (herunder leieboerinnskudd)</i>								
Andel Nortura			0		0	0	124	124
Andel Norsvin			0		0	0	2	2
Andel Viken Skog BA			0		0	0	67	67
Øvrige selskap***			0		0	0	0	0
<i>Sum andeler</i>			0		0	0	193	193
Balanseført verdi 31.12.2016					1 647	90 264	3 684	3 684

* Gjelder bokført resultat i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

** Gjelder bokført egenkapital i vedkommende selskaps siste avlagte årsregnskap

*** Vesentlige poster spesifiseres i eget avsnitt under oppstillingen

(1) Rapportering av aksjer og andeler til statens kapitalregnskap skal følge reglene i kapittel 4.4 i Meld. St. 3

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 12 Beholdninger av varer og driftsmateriell***Beløp i 1000 kroner*

	31.12.2016	31.12.2015
Anskaffelseskost		
Beholdninger anskaffet til internt bruk i virksomheten	579	329
Beholdninger beregnet på videresalg	0	0
Sum anskaffelseskost	579	329
Ukurans		
Ukurans i beholdninger til internt bruk i virksomheten (-)	0	0
Ukurans i beholdninger beregnet på videresalg (-)	0	0
Sum ukurans	0	0
Sum varebeholdninger	579	329

Dersom virksomheten har foretatt forskuddsbetalinger til leverandører, skal det opplyses om forskuddsbetalt beløp i note 14. Forskudd til leverandører som leverer varer eller tjenester som er e av varekretsløpet eller tjenesteproduksjonen, og forskudd til andre leverandører skal rapporteres som forskuddsbetalte kostnader på linjen N14.5, for eksempel: husleie, strøm og tidsskrifter.

Note 13 Kundefordringer*Tall i 1000 kroner*

	31.12.2016	31.12.2015
Kundefordringer til pålydende	74 145	63 658
Avsatt til latent tap (-)	-577	-383
Cremul	0	-31
Kredittkortfordringer	176	160
Sum kundefordringer	73 744	63 404
Aldersfordeling kundefordringer	31.12.2016	31.12.2015
Antall dager		
Ikke forfalt	54 805	37 761
1-30	16 084	16 732
31-60	287	1 545
61-90	213	571
91-180	1 182	1 171
181-360	920	3 101
>360	654	2 776
Sum	74 145	63 658

Note 14 Andre kortsiktige fordringer*Tall i 1000 kroner*

	31.12.2016	31.12.2015
Forskuddsbetalt lønn	243	284
Reiseforskudd	2 244	2 135
Personallån	246	364
Andre fordringer på ansatte	1 643	99
Forskuddsbetalte kostnader	6 788	5 299
Andre fordringer	3 002	2 392
Fordring på datterselskap mv. ¹⁾	0	0
Sum	14 166	10 572

1) gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettbudsjetterte virksomheter)**

Tall i 1000 kroner

Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:

Del I: Inntektsførte bevilgninger:	Avsetning pr. 31.12.2016	Overført fra virksomhets- kapital	Avsetning pr. 31.12.2015	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet				
<i>Utsatt virksomhet</i>				
Forskerutdanning	45 601	0	28 619	16 982
Utdanning	4 472	0	2 694	1 778
Avsetninger knyttet til forskning	32 902	0	34 497	-1 595
Avsetninger knyttet til interne øremerkinger	2 955	0	1 888	1 067
Andre prioriterte oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM utsatt virksomhet	85 930	0	67 698	18 232
<i>Strategiske formål</i>				
Forskerutdanning	150	0	424	-274
Utdanning	420	0	267	153
Avsetninger knyttet til forskning	2 036	0	700	1 336
Avsetninger knyttet til intern øremerkinger	1 637	0	287	1 350
Andre prioriterte oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM strategiske formål	4 243	0	1 678	2 565
<i>Større investeringer</i>				
Vitenskapelig utstyr	10 776	0	10 314	462
Andre investeringer- og vedlikehold	3 102	0	23 562	-20 460
Andre prioriterte oppgaver ¹⁾	0	0	0	0
SUM større investeringer	13 878	0	33 876	-19 998
<i>Andre avsetninger</i>				
Avsetninger knyttet til undervisning	883	1 053	386	497
Avsetninger knyttet til forskning	4 636	0	121	4 515
Avsetninger knyttet til interne øremerkinger	677	0	1 427	-750
Utdisponerte midler ved enhetene	8 330	0	27 411	-19 081
Utdisponerte midler til ulike sentrale tiltak	10 238	0	22 228	-11 990
Salg av eiendommen Sem i Asker	6 913	0	37 130	-30 217
Oppfølging byggeprosjektene Campus Ås	-5 402	0	0	-5 402
Midler tildelt til rehabilitering av TF-kvartalet	35 000	0	0	35 000
SEARCH Sandnes	13 590	0	0	13 590
Midler til utstyr og inventar rehabilitering av Urbygningen	22 617	0	45 114	-22 497
Dekanenes satsningsmidler	0	0	2 983	-2 983
Utdisponerte midler ved styret	-6 710	0	-8 750	2 041
Periodisering av ikke avvirket ferie og fleksitid	-18 203	0	0	-18 203
Andre formål ¹⁾	0	0	0	0
SUM andre avsetninger	72 569	1 053	128 050	-55 481
Sum Kunnskapsdepartementet	176 620	1 053	231 302	-54 682
Andre departementer				
<i>Utsatt virksomhet</i>	0	0	0	0
<i>Strategiske formål</i>	0	0	0	0
<i>Større investeringer</i>	0	0	0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0	0	0	0
Sum andre departementer	0	0	0	0
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	176 620	1 053	231 302	-54 682

1) Vesentlig poster spesifiseres i egen oppstilling

Inntektsførte bidrag:**Andre statlige etater**

<i>Utsatt virksomhet</i>	0	0	0	0
<i>Strategiske formål</i>	0	0	0	0
<i>Større investeringer</i>	0	0	0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0	0	0	0
Sum andre statlige etater	0	0	0	0

Norges forskningsråd

<i>Utsatt virksomhet</i>	0	0	0	0
<i>Strategiske formål</i>	0	0	0	0
<i>Større investeringer</i>	0	0	0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	0	0	0	0

Regionale forskningsfond

<i>Utsatt virksomhet</i>	0	0	0	0
<i>Strategiske formål</i>	0	0	0	0
<i>Større investeringer</i>	0	0	0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0	0

Andre bidragsytere³⁾

<i>Utsatt virksomhet</i>	0	0	0	0
<i>Strategiske formål</i>	0	0	0	0
<i>Større investeringer</i>	0	0	0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0	0	0	0
Sum andre bidragsytere	0	0	0	0

Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser, inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)

79 0 79

Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet

176 699 1 053 231 302 -54 603

Korreksjon for feriepengeforpliktelser

-79

Tilført fra annen opptjent virksomhetskaptal, se note 8

-1 053

Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet

-55 734

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (netto budsjetterte virksomheter), forts**Del II: Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:⁴⁾**

	Avsetning pr. 31.12.2016	Avsetning pr. 31.12.2015	Endring i perioden
Kunnskapsdepartementet			
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	0	0	0
Andre departementer			
Landbruks- og matdepartementet	0	3 000	-3 000
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum andre departementer	0	3 000	-3 000
Andre statlige etater (unntatt NFR)			
Tiltak/oppgave/formål	40 790	42 469	-1 679
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum andre statlige etater	40 790	42 469	-1 679
Norges forskningsråd			
Tiltak/oppgave/formål	39 630	56 228	-16 597
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	39 630	56 228	-16 597
Regionale forskningsfond			
Tiltak/oppgave/formål	-355	389	-744
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål ⁶⁾	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	-355	389	-744
Andre bidragsytere¹⁾			
Kommunale og fylkeskommunale etater	1 444	1 221	224
Organisasjoner og stiftelser	11 524	13 679	-2 155
Næringsliv og private bidragsytere	11 975	9 344	2 631
Øvrige andre bidragsytere	614	1 461	-847
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	-6 200	1 959	-8 159
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	4 364	1 635	2 730
Sum andre bidrag¹⁾	23 721	29 298	-5 577
Andre tilskudd og overføringer ²⁾	0	0	0
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	23 721	29 298	-5 577
Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	103 787	131 384	-27 597
Gaver og gaveforsterkninger			
Tiltak/oppgave/formål/giver	1 671	2 199	-528
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål/giver ⁵⁾	0	0	0
Sum gaver og gaveforsterkninger	1 671	2 199	-528
Sum ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver mv	105 457	133 582	-28 125

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter/Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter***Tall i 1000 kroner***DEL I**

<i>Opptjente, ikke fakturerte inntekter</i>	31.12.2016	31.12.2015
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	195	182
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	49	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	64
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	2 683	3 416
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre ¹⁾	564	591
Andre prosjekter ²⁾	0	0
Sum fordringer	3 492	4 252

DEL II

<i>Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter</i>	31.12.2016	31.12.2015
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	9 141	6 827
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	635	593
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	124
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	4 667	5 363
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre ¹⁾	4 356	6 733
Andre prosjekter ²⁾	0	0
Sum gjeld	18 798	19 639

Prosjektene spesifiseres etter sin art.

1) Gjelder aktivitet som faller inn under bestemmelsene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder aktivitet som ikke tilfredsstiller kravene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende²⁾**

Tall i 1000 kroner

	31.12.2016	31.12.2015
Innskudd på oppgjørskonto i statens konsernkontosystem ³⁾	552 006	589 404
Øvrige bankkonti i Norges Bank ^{1) 3)}	1 027	1 688
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank ¹⁾	3 656	11 703
Håndkasser og andre kontantbeholdninger ¹⁾	11	12
Sum bankinnskudd og kontanter	556 700	602 807

1) Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Bankinnskudd og andre beholdninger skal oppgis i tusen kroner med tre desimaler.

3) Skal samsvare med kontoutskrift for oppgjørskontoen fra Norges Bank.

Note 18 Annen kortsiktig gjeld

Tall i 1000 kroner

	31.12.2016	31.12.2015
Skyldig lønn	0	0
Skyldige reiseutgifter	0	0
Annen gjeld til ansatte	0	0
Påløpte kostnader	0	0
Periodiserte påløpte lønnskostnader	6 090	3 909
Periodiserte påløpte feriedager og fleksitid	18 203	0
Periodiserte kostnader kjøp av tjenester	4 024	1 781
Periodiserte kostnader knyttet til driftsmatriell	324	215
Periodiserte kostnader knyttet til vedlikehold	0	475
Periodiserte kostnader knyttet til drift av bygg og eiendom	7 182	4 665
Periodiserte kostnader knyttet til husleie andre med kontrakt	0	405
Sekretariatsfunksjon NOVA	3 534	4 518
Senter for etter- og videreutdanning	8 216	7 225
Andre periodiseringer	2 134	3 171
Midler som skal videreformidles til andre ¹⁾	0	0
Annen kortsiktig gjeld	0	0
Gjeld til datterselskap m.v. ²⁾	0	0
Sum	49 708	26 364

1) Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.

Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.

2) Gjelder midler som skal videreformidles til andre samarbeidspartnere i neste termin.

Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Se også note 20 om spesifisering av midler som er videreformidlet.

Note 19 er ikke aktuell ved NMBU

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 20 Videreformidling av midler til andre samarbeidspartnere***Tall i 1000 kroner*

	31.12.2016	31.12.2015
Sintef energi as (CENBIO)	15 000	15 000
Universitetet i Bergen	2 661	5 385
NIBIO - Norsk institutt for bioøkonomi	8 800	4 835
Statens strålevern	3 054	4 041
Sintef	1 603	2 738
Nasjonalt folkehelseinstitutt	2 135	2 704
Norsk institutt for vannforskning	2 877	2 355
Universitetet i Tromsø	5 362	2 135
NOFIMA	2 509	2 081
Norsvin	180	1 440
London School of Hygiene and Tropical Medicine	1 443	1 215
Veterinærinstituttet	1 008	1 032
Høgskolen i Hedmark	1 428	977
NTNU	1 059	320
Høgskolen i Oslo og Akershus	786	130
Transportøkonomisk institutt	952	324
Havforskningsinstituttet	1 676	278
Sykehuset i vestfold	1 665	0
Norsk institutt for naturforskning, NINA	1 319	768
Uni research as	5 386	0
Tilskudd til øvrige prosjektdeltagere	30 857	20 648
Andre videreformidlinger	0	0
Sum videreformidlinger	91 761	68 406

Merknad: Noten kan tas i bruk av de institusjoner som ønsker å spesifisere videreformidlinger

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Note 30 EU-finansierte prosjekter

Tall i 1000 kroner

Prosjektnavn (tittel)	Prosjektets kortnavn (hos EU)	Tilskudd fra Horisont 2020	Tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7)	Tilskudd fra EUs randsonprogram til FP7	Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU	SUM	Koordinatorrolle (ja/nei)
European Commission -Community-Based policing and Post-Conflict Police Reform, ICT4COP ID 653909	ICT4COP		3954			3 954	ja
FP7- EU - NMP-2012-LARGE-6, NANOREG 310584	NANOREG		365			365	nei
FP7 - EU - NANOREM 309517	NANOREM		3428			3 428	nei
7RP - FORMIT	FORMIT		480			480	nei
FP 7 - GA 604102 - HBP:	HBP		42			42	nei
BrainScaleS -	BrainScaleS		-155			(155)	nei
251894/O30 - EfectaWheat	EfectaWheat		1020			1 020	nei
237197/O30 - ANTHOPLUS (ERA-IB del av ERA-NET)	ANTHOPLUS		1305			1 305	nei
EU FP7-KBBE-2013-7-613611- FISHBOOST	FISHBOOST		959			959	nei
FP7-KBBE-2013-7-single -stage-SME-EUROLEGUME	EUROLEGUME		302			302	nei
GA 312455 - ISBE-Infrastructure	ISBE		-91			(91)	nei
7FP-KBBE-2011-5 Gene2Farm	Gene2Farm		17			17	nei
ERA-EU NFR 247001 Development and production of new insect chitosan...	Chitotex		920			920	nei
FRP 7 MicroDE 336355 - ERC Starting grant	MicroDE		3339			3 339	ja
FRP 7-316472 NORA - PEOPLE-ITN-2012	NORA		1979			1 979	ja
FRP 7 -ENV-2012-308363-Waste2Go	Waste2Go		-1477			(1 477)	nei
IMPRESS H2020-MSCA-ITN-ETN-642893	IMPRESS	2743				2 743	ja
H2020-HBP SGA1	SGA1	1343				1 343	nei
Targetfish	TARGETFISH		532			532	nei
29650-IC-1-2007-1-NO-ERASMUS-EUCX-1 NEAT	NEAT		14			14	nei
FRP 7 SEC 2011 285487 Euroforger - NoE	NoE		-500			(500)	nei
EU- 328289 - Pollen -FP7-People-2012-IEF	Pollen		262			262	nei
EU FP7 - VP2HF	VP2HF		301			301	nei
LED Erasmus Pluss 2015	LED Erasmus				299	299	ja
241207/E50 Simscity Value Cap	SimsCity ValueCap				55	55	nei
238200/E50 SUSDIET	SUSDIET				816	816	nei
Erasmus+ CBHE - Harmonising water related graduate education	CBHE				2 574	2 574	ja
EEA Norway Grants Slovakia - Centre for the Research of Biomass Potential	Biomass Potential				64	64	nei
486/14.05.2015 - EnviroAMR - EEA Grant Romania	EnviroAMR				792	792	nei
ANN: EU-COST-Action no. FA1408-EURO-FBP	Euro-FBP				1 334	1 334	ja
SIDPOP	SIDPOP				1 455	1 455	nei
GeoSust	GeoSust				75	75	nei
Young researchers - Tsjekkia - NF-CZ07-ICP-3-242-2015	CZ07-ICP-3-242-2015				86	86	nei
ANN: EU-COST-Action CA15134 - Synergy for preventing damaging behaviour in group housed pigs and chickens (GroupHouseNet)	GroupHouseNet				663	663	ja
Biotenmare					36	36	nei
Sum		4 085	16 996	-	8 248	29 329	

Forklaring

Tabellen omfatter de tiltak/prosjekter ved institusjonen som finansieres av EU. Prosjekter som er EU-finansiert, størrelsen på finansieringen og navnet og kortnavnet på prosjektene skal rapporteres. Det skal skilles mellom prosjekter som finansieres via Horisont 2020, EUs rammeprogram for forskning (FP7 og eventuelt FP6) og andre EU-finansierte prosjekter. Tilskudd fra EUs randsonprogram til FP7 skal oppgis særskilt. Institusjoner som har koordinatorrolle i EU-finansierte prosjekter, skal opplyse om dette. Det vises til departementets brev av 16. desember 2011 som inneholder en oversikt over aktuelle randsonprogrammer til FP7.

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 31 Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport**

Tall i 1000 kroner

	Budsjett pr: 31.12.2016	Regnskap pr: 31.12.2016	Avvik budsjett/ regnskap pr: 31.12.2016	Regnskap pr: 31.12.2015
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1 213 097	1 203 162	9 934	1 258 559
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	400 085	345 783	54 302	306 888
Salgs- og leieinntekter	137 063	139 627	-2 564	139 389
Andre driftsinntekter	14 917	35 546	-20 629	23 783
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>1 765 162</i>	<i>1 724 118</i>	<i>41 043</i>	<i>1 728 618</i>
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	1 162 777	1 181 394	-18 617	1 106 848
Varekostnader	2 000	1 968	32	2 062
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	0	0	0	0
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	126 331	128 080	-1 749	117 408
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	0	0	0	0
Andre driftskostnader	543 207	467 170	76 038	496 404
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>1 834 316</i>	<i>1 778 612</i>	<i>55 703</i>	<i>1 722 722</i>
Driftsresultat	-69 154	-54 494	-14 660	5 896
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	42	2 211	-2 168	861
Finanskostnader	20	948	-928	2 159
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>	<i>23</i>	<i>1 262</i>	<i>-1 240</i>	<i>-1 298</i>
Resultat av periodens aktiviteter	-69 131	-53 232	-15 900	4 599
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	69 131	55 734	13 397	-3 493
Tilført annen opptjent virksomhetskapi	0	-2 502	0	-1 106
<i>Sum avregninger</i>	<i>69 131</i>	<i>53 232</i>	<i>13 397</i>	<i>1 106</i>
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet	0	0	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Virksomhet: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet**Note 32 Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet***Tall i 1000 kroner*

Indikator	31.12.2016	31.12.2015
<i>Tilskudd fra EU</i>	29 328	24 800
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	231 297	197 499
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	3 793	5 640
<i>Sum tilskudd fra NFR og RFF</i>	235 090	203 140
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)		
- diverse bidragsinntekter	29 399	30 179
- tilskudd fra statlige etater	50 179	47 011
- oppdragsinntekter	47 341	46 773
<i>Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet</i>	126 919	123 962

US 36/2017 Økonomirapport 3. tertial 2016

– Overføring av midler fra 2016 til 2017

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: administrasjonsdirektør
 Saksbehandler(e): Jan Aldal, Hans Chr Sundby, Kasper Fellkjær Thoring
 Arkiv nr: 17/00556

Vedlegg:

1. Overføring av midler til 2017
 - a) Overføring av midler til fakulteter og sentre
 - b) Overføring av midler til universitetsadministrasjonen og felles tiltak
 - c) Overføring av satsningsmidler

Forslag til vedtak:

1. Universitetsstyret tar økonomirapporten for 3. tertial 2016 til etterretning.
2. Det overføres midler i henhold til tabellene i vedlegg 1a-c (tabellene vedlegges protokollen).
3. Universitetsstyret vedtar å disponere frigjorte midler fra overføringsoppgjøret, til sammen 2,379 mill. kroner på følgende måte:
 - a) 0,939 mill. kroner til frikjøp av årets resultat på oppdragsvirksomheten fra enhetene til sentral virksomhetskapital
 - b) 0,600 mill. kroner disponeres av administrasjonsdirektøren
 - c) 0,840 mill. kroner disponeres av Rektor.

1. mars 2017

Mari Sundli Tveit
 Rektor

Økonomirapport 3. tertial 2016 – Overføring av midler fra 2016 til 2017

Rektor legger med dette frem rapport på regnskap og økonomi for 2016 og forslag til overføring av midler til 2017. Den fremlagte saken er tredelt;

- Enhetenes økonomirapporter per 3. tertial, med kommentarer på økonomistatus for 2016 og utsiktene i langtidsbudsjettet.
- Rapport på bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet.
- Overføring av midler fra 2016 til 2017

1. Internregnskapet – resultater i 2016

Oppsummert gir internregnskapet følgende bilde per 31.12.16:

Tabell 1 Internregnskapet per 31.12.16

(1000 kroner)	A	B	C
Budsjettenhet	IB 2016	Resultat 2016	UB 2016
Instituttene og fakultetene	104.249	6.557	110.806
Sentre	-8.726	1.544	-7.182
Rektorat	-	860	860
Universitetsadministrasjonen	20.885	-5.152	15.733
Rekrutteringsstillinger	-	-5.795	-5.795
Sum drift	116.408	-1.986	114.422
Oppfølging byggeprosjektene	896	-6.298	-5.402
Vedlikehold og bygningsmessige investeringer	23.562	-20.460	3.102
Sum eiendom og investeringer	24.458	-26.757	-2.299
Satsningsmidler	17.980	1.407	19.387
Styrets reserve	5.300	2.700	8.000
Overdisponering tidligere år	-15.000	-	-15.000
Sum satsninger og reserver	8.280	4.107	12.387
Sum ordinær virksomhet	149.146	-24.636	124.509
Campus Ås prosjektet (Sem penger)	8.422	-1.509	6.913
Verdibevarende vedlikehold (Sem penger)	28.569	-28.569	-
Tildeling fra KD til TF-kvartalet	-	35.000	35.000
SEARCH Sandnes	-	13.590	13.590
Utstyr og inventar Urbygningen	45.077	-22.460	22.617
Sum særskilte tildelinger og avsetninger	82.068	-3.948	78.120
Totalt	231.214	-28.584	202.629

Forklaring til tabellen:

- Midler overført fra 2015 det vil si «ubrukte midler» for 2015. (IB = Inngående balanse). Med «ubrukte midler» menes ulik utsatt aktivitet og avsetninger knyttet til forskning, stipendiatstillinger og rene reserver.
- Enhetenes resultat per 31.12.2016 knyttet til de midler de er tildelt av Universitetsstyret for 2016.
- «Ubruke midler» per 31.12.2016 (UB = Utgående balanse = A + B).

Som tabell 1 viser går instituttene og fakultetene i sum ut av 2016 med et mindreforbruk (jfr. kolonne B) og øker sine avsetninger.

Det er i 2016 brukt betydelige av de ubrukt midler som ble overført fra 2015 på byggeprosjektene (posten vedlikehold og bygningsmessige investeringer og verdibevarende vedlikehold finansiert med Sem penger). Universitetsadministrasjonens negative resultat i 2016 (jfr. kolonne B, tabell 1) dreier seg i stor grad om bruk av midler

overført fra 2015. Disse midlene var knyttet til utsatt aktivitet på vegne av felleskapet (fordelingen på poster fremgår av vedlegg 1b). Storparten av de 15,7 mill. kr som er gjenstående blir overført til samme formål i 2017.

For mer omtale av de ubrukte midlene i 2016 og overføring av disse til 2017 henvises det til overføringsoppgjøret i del 3.

Budsjettsituasjonen for enhetene

Tabell 2 under viser utviklingen for 2016 til den enkelte budsjettenhet.

Tabell 2 Budsjettsituasjonen BFV for enheter og ulike tiltak

(1000 kroner)	A	B	C
Budsjettenhet	IB 2016	Resultat 2016	UB 2016
Fakultet for samfunnsvitenskap (SamVit)			
Handelshøyskolen NMBU	2.391	247	2.638
Institutt for landskapsplanlegging	18.022	1.784	19.806
Noragric	4.228	-4.491	-263
Dekan	1.504	-1.603	-99
Sum SamVit	26.145	-4.063	22.082
Fakultet for Miljøvitenskap og teknologi (MiljøTek)			
Institutt for matematiske realfag og teknologi	8.456	2.910	11.366
Institutt for naturforvaltning	14.269	2.662	16.931
Institutt for miljøvitenskap	-1.287	-2.270	-3.557
Dekan	1.302	-1.023	279
Sum MiljøTek	22.740	2.279	25.019
Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap (VetBio)			
Institutt for basalfag og akvamedisin	5.510	-948	4.562
Institutt for produksjonsdyrmedisin	8.988	5.402	14.390
Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	11.728	3.551	15.279
Institutt for sports- og familiedyrmedisin	-1.207	924	-283
Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	19.533	-860	18.673
Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	15.271	2.019	17.290
Institutt for plantevitenskap	-4.459	-813	-5.272
Dekan	-	-934	-934
Sum VetBio	55.364	8.341	63.705
Sum fakultetene	104.249	6.557	110.806
Sentre			
Senter for husdyrforsk	-1.445	407	-1.038
Senter for husdyrforsk-Fortek	-1.462	318	-1.144
Biogasslabben	-1.142	283	-859
Senter for bioenergi	60	-45	15
Senter for klimaregulert planteforskning	-4.737	581	-4.156
Sum sentre	-8.726	1.544	-7.182
Rektorat	-	860	860
Universitetsadm.	20.885	-5.152	15.733
Rekrutteringsstillinger	-	-5.795	-5.795
Sum drift	116.408	-1.986	114.422
Oppfølging byggeprosjektene	896	-6.298	-5.402
Vedlikehold og bygningsmessige investeringer	23.562	-20.460	3.102
Sum eiendom og investeringer	24.458	-26.757	-2.299
Satsningsmidler	17.980	1.407	19.387
Styrets reserve	5.300	2.700	8.000
Overdisponering tidligere år	-15.000	-	-15.000
Sum satsninger og reserver	8.280	4.107	12.387
Sum ordinær virksomhet	149.146	-24.636	124.509
Campus As prosjektet (Sem penger)	8.422	-1.509	6.913
Verdibevarende vedlikehold (Sem penger)	28.569	-28.569	-
Tildeling fra KD til TF-kvartalet	-	35.000	35.000
SEARCH Sandnes	-	13.590	13.590
Utstyr og inventar Urbygningen	45.077	-22.460	22.617
Sum særskilte tildelinger og avsetninger	82.068	-3.948	78.120
Totalt	231.214	-28.584	202.629

Forklaring til tabellen:

- A. Midler overført fra 2015 det vil si «ubrukte midler» for 2015. (IB = Inngående balanse). Med «ubrukte midler» menes ulike tidsforskyvninger og avsetninger knyttet til forskning, stipendiatstillinger og lignende og rene reserver.

- B. Enhetenes resultat per 31.12.2016 knyttet til de midler de er tildelt av Universitetsstyret for 2015 og øvrige inntekter innenfor BFV (eks. klinikkinntekter).
- C. «Ubrukte midler» per 31.12.2016 (UB = Utgående balanse= A +B)

Fakultet for samfunnsvitenskap (SamVit)

Handelshøyskolen NMBU

Handelshøyskolen NMBU endte i 2016 opp med et mindreforbruk på 0,247 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Resultatet er noe svakere enn prognostisert per 2. tertial da lønnsinndekningen fra prosjekter ble noe mindre enn prognostisert på grunn av utsatt aktivitet. Men utviklingen er fortsatt i tråd med langtidsbudsjettet fra instituttet. Instituttet vil gå ut av planperioden 2016-2020 i balanse.

Institutt for landskapsplanlegging

Institutt for landskapsplanlegging fikk et mindreforbruk for 2016 på 1,784 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Dette er noe svakere enn prognosen per 2. tertial. Instituttet besitter etter hvert betydelige frie midler. Instituttet arbeider med en plan for å sette disse midlene i arbeid innen 2019.

Noragric

Noragric har gjennom tertialrapportene for 2016 meldt om en utfordrende økonomisk situasjon, men har lagt opp til å gå i balanse. Instituttet endte med et merforbruk på 4,491 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2) for 2016. Dette skyldes blant annet at inndekningen fra bidrags- og oppdragsvirksomheten ble drøyt 2 mill. kroner lavere enn prognostisert på grunn av forskyvning av aktiviteter til 2017.

Fakultet for miljøvitenskap og teknologi

Institutt for matematiske realfag og teknologi

Instituttet går ut av 2016 med et resultat på 2,910 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Dette resultatet er bedre enn budsjettet og skyldes både økte inntekter og midlertidige frie lønnsmidler på grunn av ubesatte stillinger i tillegg til at planlagte investeringer har blitt forsinket. Sett i lys av at instituttet har vært preget av en vanskelig økonomisk situasjon er det derfor gledelig at den positive trenden som ble startet i 2015 følges opp i 2016.

Institutt for naturforvaltning

Instituttet har en solid økonomi og etter å ha brukt noe midler de siste årene legger instituttet seg igjen opp midler gjennom et positivt resultat på 2,662 mill. kroner i 2016 (jfr. kolonne B, tabell 2). Hovedårsaken til det positive resultatet skyldes lavere lønnskostnader og økt lønnsbidrag fra BOA-prosjekter.

Institutt for miljøvitenskap

Institutt for miljøvitenskap (IMV) meldte per 2. tertial at de for 2016 ville ha et merforbruk på 3,8 mill. kroner. Årsresultatet endte noe bedre med 2,270 mill. kroner i merforbruk (jfr. kolonne B, tabell 2). Selv om resultatet er bedre enn prognosen tilsa etter 2. tertial, er det fortsatt behov for å iverksette tiltak for å redusere kostnadene. Instituttet

arbeider videre med de tiltak som det ble redegjort for i forbindelse med rapporten for 2. tertial.

Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap

Institutt for basalfag og akvamedisin

Institutt for basalfag og akvamedisin går ut av 2016 med et merforbruk på 0,948 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Dette er noe bedre enn den prognosen som ble meldt ved 2. tertial og instituttets langtidsprognose.

Institutt for produksjonsdyrmedisin

Institutt for produksjonsdyrmedisin avslutter 2016 med et mindreforbruk på 5,402 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Dette er i tråd med instituttets planer om å bygge seg opp med tanke på fremtidige kostnader knyttet til drift, samlokaliseringsprosjektet og flytteprosessen.

Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi

Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi endte med et positivt resultat på 3,551 mill. kroner mill. kr i 2016 (jfr. kolonne B, tabell). Resultatet er i tråd med de forventninger som instituttet gjorde seg i det de gikk inn i 2016.

Institutt for sports- og familiedyrmedisin

Instituttet resultat er noe svakere enn prognostisert per 2. tertial med et resultat på 0,924 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Instituttet fortsetter på nedbetalingen av tidligere akkumulerte underskudd på 1,2 mill. kroner (jfr. kolonne A, tabell 2) i tråd med planene. Instituttet ser nå noe av effektene av de ulike tiltak for å effektivisere driften og redusere kostnader som er gjennomført. Effekten av disse tiltakene kommer gradvis. Omsetningen på klinikkene er dog noe mindre enn prognosen gitt pr 2. tertial. Det er på Smådyrklinikken omsetningen har sunket i forhold til i fjor, mens Hesteklinikken har fortsatt sin gode trend fra 2015. Instituttet forventer fortsatt å gå ut av planperioden i balanse.

Institutt for husdyrvitenskap og akvakultur

Institutt for husdyrvitenskap og akvakultur akkumulerer gjennom det positive resultatet i 2016, 2,019 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2), ytterligere ubrukte midler.

Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap

Instituttet har med bakgrunn i langsiktige planer over tid bygd seg opp betydelige ubrukte midler (jfr. kolonne A, tabell 2) for å benyttet midlene til investeringer i nytt utstyr og oppgradering av egne anlegg. Isolert sett for 2016 har i instituttet et merforbruk på 0,860 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Dette er noe er noe bedre en prognostisert. Dette skyldes i hovedsak forsinkelse i planlagte utstyrsanskaffelser og oppgraderinger, og forsinkelser i ansettelsesprosesser.

Institutt for plantevitenskap

Instituttet har i 2016 ett merforbruk på 0,813 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Resultatet er betydelig bedre enn tidligere meldte prognoser. Instituttet går ut av året med et akkumulert merforbruk på nærmere 5,3 mill. kr (jfr. kolonne C, tabell 2). Instituttet har iverksatt en rekke tiltak for å redusere kostnadene og å øke inntektene og

det arbeides videre med de tiltak det ble redegjort for i forbindelse med rapporteringen for 2. tertial.

Dekan – Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap

Dekanatet for VetBio har for 2016 et merforbruk på 0,934 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Som meldt ved utgangen av 2015 har dekan, i samråd med rektor, tildelt Institutt for plantevitenskap en postdoktorstilling som det ble forutsatt ble finansiert gjennom eksterne prosjekter. Dette har ikke slått til i 2016, og rektor finner det derfor nødvendig å saldere merforbruket på 0,934 mill. kroner (jfr. kolonne C, tabell 2).

Avsetninger ved instituttene

Tabell 3 under viser hvordan de midler som instituttene går ut av 2016 med, fordeler seg på ulike forpliktelser og frie midler.

Tabell 3 Instituttens avsetninger per 31.12.2016

(1000 kroner)	A	B	C	D	E	F	G	H
	UB	Frie	Sum					
Budsjettenhet	2016	midler	avsetninger (D+E+F+G)	Utdanning	Forskning	Forsker- utdanning	Utstyr	Annet
<i>Fakultet for samfunnsvitenskap (SamVit)</i>								
Handelshøyskolen NMBU	2.638	-2.016	4.654	-	4.202	452	-	-
Institutt for landskapsplanlegging	19.806	18.054	1.752	-	850	852	-	50
Noragric	-263	-3.450	3.187	783	-	1.472	-	932
Sum SamVit	22.181	12.588	9.593	783	5.052	2.775	-	982
<i>Fakultet for Miljøvitenskap og teknologi (MiljøTek)</i>								
Institutt for matematiske realfag og teknologi	11.366	-4.925	16.291	-	4.636	9.143	2.511	-
Institutt for naturforvaltning	16.931	7.004	9.927	-	5.580	3.549	116	683
Institutt for miljøvitenskap	-3.557	-6.868	3.311	-	42	2.816	-	453
Sum MiljøTek	24.740	-4.789	29.529	-	10.258	15.508	2.627	1.136
<i>Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap (VetBio)</i>								
Institutt for basalfag og akvamedisin	4.560	-	4.560	420	936	2.155	514	535
Institutt for produksjonsdyrmedisin	14.390	1.396	12.994	3.351	3.900	4.814	329	600
Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	15.280	-	15.280	100	5.128	5.752	2.500	1.800
Institutt for sports- og familiedyrmedisin	-280	-4.171	3.891	25	735	1.631	700	800
Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	18.674	6	18.668	-	9.977	7.611	1.080	-
Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	17.289	11.917	5.372	96	1.600	3.189	-	487
Institutt for plantevitenskap	-5.274	-11.890	6.616	1.000	1.988	2.125	1.000	503
Sum VetBio	64.639	-2.742	67.381	4.992	24.264	27.277	6.123	4.725
Sum fakultetene	111.560	5.057	106.503	5.775	39.574	45.561	8.750	6.843

Forklaring til tabellen:

- «Ubrukte midler» per 31.12.2016 (UB = Utgående balanse) jfr. kolonne C i tabell 2
- «Frie midler», dvs. midler som per 31.12.16 ikke er disponert til spesifikke formål (A-C)
- Sum avsetninger, og som fordeler seg på postene D til H
- Avsetninger for fremtidige forpliktelser knyttet til utdanningsformål
- Avsetninger for fremtidige forpliktelser knyttet til forskningsformål, eksempelvis ulike forskergruppers «egne midler»
- Avsetninger for fremtidige forpliktelser knyttet til forskerutdanning, i all hovedsak avsetninger for å finansiere et fjerde stipendiatår i tillegg til håndtering av permisjoner.
- Avsetninger til andre formål

Avsetningene til forskning dreier seg i stor grad om interne forpliktelser. De enkelte institutter opererer med ulike incentivordninger overfor forskergrupper og enkeltindivider. Dette gir opphav til avsetninger for fremtidige forpliktelser.

Sentre

Senter for husdyrforsøk

Senter for husdyrforsøk (SHF) har i løpet av året meldt om utfordringer med å gå i balanse, men årsresultatet ender noe bedre enn prognostisert med et mindreforbruk på 0,407 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Dette er i tråd med senterets langtidsbudsjett, hvor SHF legger opp til at merforbruket er nedbetalt i 2018.

Senter for klimaregulerte planteforsøk

Senter for klimaregulert planteforskning (SKP) ender med et positivt resultat for 2016 på 0,581 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Senteret har et samlet overforbruk på 4,156 mill. kroner ved utgangen av 2016. Hovedårsaken til underskuddet er at senteret i 2015 har investert betydelige midler i renoveringen av fytotronen¹ i Kirkeveien 16. Prosjektet er en del av de investeringer som senteret har fått aksept (US-sak 9/2012) for å gjennomføre som en budsjettoverskridelse i 2015, og med nedbetaling over fremtidige budsjetter. På grunn av flere uforutsette hendelser har ikke senteret nedbetalt så mye som forutsatt i 2016 og at de ligger litt etter i forhold til langtidsbudsjettets plan om balanse i 2018.

Universitetsadministrasjonen

Universitetsadministrasjonen går ut av året med et samlet merforbruk på 5,152 mill. kr (jfr. kolonne B, tabell 2). Dette knytter seg i stor grad til gjennomføring av utsatt aktivitet fra 2015 på poster som avdelingene i universitetsadministrasjonen disponerer på vegne av universitetet.

Rekrutteringsstillinger

Det er i 2016 knyttet et merforbruk til rekrutteringsstillinger på 5,795 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Merforbruket knytter seg til en overfordeling av rekrutteringsstillinger som vil bli hentet inn igjen i årene som kommer.

Eiendom og investeringer

Posten for oppfølging byggeprosjektene viser i 2016 et merforbruk på 6,298 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2). Merforbruket skyldes at planlagt anskaffelse av lagringsløsninger tilknyttet SLP ble gjennomført på slutten av 2016, istedenfor 2017 som opprinnelig planlagt. Merforbruket dekkes inn gjennom de tildelinger prosjektet har i 2017.

Når det gjelder posten for vedlikehold og bygningsmessige investeringer så er det i tråd med planene for 2016 forbrukt på 20,460 mill. kroner (jfr. kolonne B, tabell 2) av midlene som ble overført fra 2015.

Særskilte tildelinger og avsetninger

Ved årsslutt står det igjen 78,1 mill. kroner av midlene knyttet til særskilte tildelinger og avsetninger. Rehabiliteringen av tredje etasje i Jordfagbygget er gjennomført i 2016 og midlene satt av til dette fra salget av Sem er brukt opp. I 2016 har NMBU blitt tilført midler knyttet til rehabiliteringen av TF-kvartalet og etableringen av SEARCH i Sandnes.

¹ (av fyto- og gr. 'virkende, frembringende'), klimaregulert veksthus som inneholder atskilte rom hvor flere faktorer (temperatur, lys, fuktighet, CO₂-innhold) kan reguleres uavhengig av hverandre.

For detaljer omkring den enkelte avdeling og felles tiltak vises det til vedlegg 2b.

Rektors vurdering av den økonomiske situasjonen

Sett i forhold til de utfordringer som er meldt i løpet av året er årets resultat som forventet. Flere av miljøene har utfordringer med å sette midlene i arbeid, mens andre miljøer (IPV, IMV) må fortsette sitt arbeid med å redusere kostnader og øke sine inntekter. Tiltakene iverksatt ved disse to miljøene må videreføres for å sikre en robust økonomi på lengre sikt. Med bakgrunn i Noragric's negative resultat i 2016 har det nye fakultetet iverksatt en gjennomgang for å sikre en fremtidig sunn økonomi.

NMBU reduserer i 2016 de ubrukte midler overfor Kunnskapsdepartementet gjennom bruk av midler disponert til enkelte spesifikke tiltak. Samtidig øker instituttene sine avsetninger med nærmere 12 %. Rektor vil i denne forbindelse be dekanene for de nye fakultetene utarbeide langsiktige planer som viser hvordan disse midlene er tenkt satt i arbeid på en hensiktsmessig måte.

2. Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet

Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) er en viktig faktor i realisering av NMBUs faglige potensial. Samtidig utgjør bidrags- og oppdragsfinansiert aktiviteten (BOA) ved NMBU en viktig faktor i det enkelte institutts totale økonomi. En god indikator på suksessraten til å tiltrekke seg ekstern finansiering er å se på inntektsutviklingen i et flerårig perspektiv. Videre gir den årlige endringen i ikke-inntektsførte bidrag² en god indikasjon på om NMBU lykkes å tiltrekke seg mer ekstern finansiering.

NMBU hadde en større aktivitet innen BOA-området i 2016 enn året før. Enhetene har gjennom 2016 klart å sette i arbeid en større andel av de midler de har klart å få hentet inn.

² Det vil si bidragsmidler NMBU har mottatt, men ikke inntektsført som følge av at aktiviteten ikke er gjennomført per 31.12.

Bidragsaktivitet

Tabell 4 under viser inntektsutviklingen innenfor bidragsaktiviteten (BA) i 2016 sett i forhold til hva som ble inntektsført i 2015.

Tabell 4 Bidragsfinansiert aktivitet 2015 – 2016

(1000 kroner)	Regnskap 2015				Regnskap 2016				%vis endring 2015-2016			
Budsjettenhet	NFR	EU	Rest BA	Σ	NFR	EU	Rest BA	Σ	NFR	EU	Rest BA	Σ
SamVit												
HH NMBU	3.329	580	5.293	9.202	6.344	816	3.045	10.205	91 %	41 %	-42 %	11 %
ILP	7.119	183	3.445	10.748	8.569	428	3.632	12.630	20 %	134 %	5 %	18 %
Noragric	9.189	2.048	8.484	19.721	8.362	3.954	7.764	20.080	-9 %	93 %	-8 %	2 %
Sum SamVit	19.637	2.812	17.222	39.671	23.276	5.198	14.441	42.915	19 %	85 %	-16 %	8 %
MiljøTek												
IMT	7.806	2.497	5.617	15.921	12.264	4.410	6.580	23.254	57 %	77 %	17 %	46 %
INA	12.022	1.954	9.024	22.999	14.965	1.367	10.951	27.283	24 %	-30 %	21 %	19 %
IMV	18.218	3.158	9.872	31.248	17.604	4.493	7.912	30.009	-3 %	42 %	-20 %	-4 %
Sum MiljøTek	38.047	7.609	24.513	70.168	44.832	10.271	25.443	80.546	18 %	35 %	4 %	15 %
VetBio												
BasAm	17.031	2.832	3.519	23.382	18.154	1.605	6.618	26.377	7 %	-43 %	88 %	13 %
ProdMed	12.503	338	1.901	14.742	15.722	1.449	2.194	19.365	26 %	328 %	15 %	31 %
MatInf	13.909	602	5.837	20.348	19.450	2.803	5.948	28.202	40 %	366 %	2 %	39 %
SpFaMed	2.341	-	656	2.997	5.186	-	774	5.960	122 %	-	18 %	99 %
IKBM	42.427	5.949	7.024	55.400	44.662	4.751	4.621	54.034	5 %	-20 %	-34 %	-2 %
IHA	37.769	3.523	6.127	47.418	48.586	1.189	6.608	56.383	29 %	-66 %	8 %	19 %
IPV	11.894	1.145	7.468	20.507	14.233	2.325	9.504	26.062	20 %	103 %	27 %	27 %
Sum VetBio	137.875	14.389	32.531	184.795	165.994	14.122	36.267	216.383	20 %	-2 %	11 %	17 %
Sum fakultetene	195.559	24.809	74.266	294.634	234.101	29.591	76.151	339.843	20 %	19 %	3 %	15 %

Forklaring til tabellen:

- A. Regnskapsførte inntekter fra Norges forskningsråd (NFR) i 2015
- B. Regnskapsførte inntekter på EU-prosjekter i 2015
- C. Regnskapsførte inntekter på øvrige bidragsprosjekter (BA) i 2015
- D. Summen av A + B + C
- E. Regnskapsførte inntekter fra Norges forskningsråd (NFR) i 2016
- F. Regnskapsførte inntekter på EU-prosjekter i 2016
- G. Regnskapsførte inntekter på øvrige bidragsprosjekter (BA) i 2016
- H. Summen av E + F + G
- I. %-vis endring fra 2015 til 2016 for inntekter fra Norges forskningsråd (NFR) (E minus A)
- J. %-vis endring fra 2015 til 2016 for inntekter på EU-prosjekter (F minus B)
- K. %-vis endring fra 2015 til 2016 for inntekter på øvrige bidragsprosjekter (G minus C)
- L. %-vis endring fra 2015 til 2016 for de samlede inntekter på BOA (H minus D)

Som tabell 4 viser er det en vekst i bidragsaktiviteten fra 2015 til 2016 for instituttene som helhet. Svært gledelig er den fortsatt betydelige veksten i EU-finansierte prosjekter (opp 19 %), og en tilsvarende god utvikling i midlene fra NFR. Begge teller i KD sin finansieringsmodell og gir gode forutsetninger for økte incentivmidler i bevilgningsrammen for 2018.

Tabell 5 viser utviklingen i ikke-inntektsførte bidrag fra utgangen av 2015 til utgangen av 2016. Som tabellen viser har fagmiljøene i 2016 klart å bearbeide en større andel av de tildelte midler og der igjennom redusert de ikke-inntektsførte bidragene. Den økte bearbeidingen vil gi resultater i form av økning i avlagte doktorgrader og publikasjoner om noen år.

Tabell 5 Utvikling i ikke-inntektsførte bidrag 2015-2016

(1000 kroner)	A	B	C	D
Budsjettenhet	2015	2016	Endring 2015-2016	%-vis endring 2015-2016
<i>SamVit</i>				
HH NMBU	-124	385	509	411 %
ILP	4.980	8.818	3.838	77 %
Noragric	13.967	11.228	-2.739	-20 %
Sum SamVit	18.823	20.431	1.608	9 %
<i>MiljøTek</i>				
IMT	5.155	8.003	2.847	55 %
INA	6.537	4.485	-2.052	-31 %
IMV	22.240	19.859	-2.382	-11 %
Sum MiljøTek	33.933	32.347	-1.586	-5 %
<i>VetBio</i>				
BasAm	4.924	5.464	540	11 %
ProdMed	5.586	1.898	-3.688	-66 %
MatInf	8.806	9.824	1.018	12 %
SpFaMed	2.890	2.285	-605	-21 %
IKBM	10.637	8.086	-2.551	-24 %
IHA	32.315	15.482	-16.833	-52 %
IPV	7.770	4.320	-3.449	-44 %
Sum VetBio	72.929	47.360	-25.569	-35 %
Sum fakultetene	125.685	100.138	-25.547	-20 %

Forklaring til tabellen:

- A. Ikke-inntektsførte bidrag per 31.12.2015
- B. Ikke-inntektsførte bidrag per 31.12.2016
- C. Endring i kr fra 2015 til 2016
- D. %-vis endring fra 2015 til 2016

Oppdragsaktivitet

Oppdragsfinansiert aktivitet knytter seg til prosjekter instituttene utfører mot betaling fra eksterne oppdragsgivere, med krav til leveranser. Oppdragsgiver skal dekke alle direkte og indirekte kostnader. Denne delen av virksomheten er den eneste som kan danne virksomhetskapi- tal. Tabell 6 under viser hvordan omsetningen innenfor oppdragsaktiviteten har utviklet seg fra 2015 til 2016.

Tabell 6 Oppdragsfinansiert aktivitet og overskudd 2015 - 2016

(1000 kroner)	A	B	C	D	E
	Regnskap 2015		Regnskap 2016		%-vis endring 2015-2016
Budsjettenhet	Omsetning	Overskudd	Omsetning	Overskudd	Omsetning
SamVit					
HH NMBU	-	-	-	-	-
ILP	613	44	203	10	-67 %
Noragric	6.166	11	3.311	838	-46 %
Sum SamVit	6.779	55	3.513	848	-48 %
MiljøTek					
IMT	817	-	660	-	-19 %
INA	529	32	251	-3	-53 %
IMV	4.533	-	1.016	28	-78 %
Sum MiljøTek	5.879	32	1.927	25	-67 %
VetBio					
BasAm	2.727	149	1.668	-	-39 %
ProdMed	653	-	189	-	-71 %
MatInf	7.437	714	7.228	59	-3 %
SpFaMed	-	-	-	-	-
IKBM	726	-	818	-	13 %
IHA	21.406	127	31.340	4	46 %
IPV	842	13	717	3	-15 %
Sum VetBio	33.791	1.003	41.959	66	24 %
Sum fakultetene	46.448	1.090	47.400	939	2 %

Forklaring til tabellen:

- A. Regnskapsførte inntekter fra oppdragsfinansierte prosjekter i 2015
- B. Overskudd fra oppdragsfinansierte prosjekter i 2015
- C. Regnskapsførte inntekter fra oppdragsfinansierte prosjekter i 2016
- D. Overskudd på oppdragsfinansierte prosjekter i 2016
- E. %-vis endring fra 2015 til 2016 for inntekter fra oppdragsvirksomhet

Tabell 6 viser at instituttene samlet opplever en svak vekst i oppdragsfinansierte prosjekter i 2016. Veksten knytter seg i første rekke til at Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap har en fortsatt sterk vekst i omsetningen innenfor oppdragsaktiviteten. Denne veksten er i stor grad forbundet med ulike tjenester i forbindelse med genotyping som instituttet tilbyr via Cigene. Utover dette går stort sett omsetningen innen oppdragsvirksomheten ned ved de øvrige instituttene. Dette kan ses i sammenheng med den økte aktiviteten innenfor bidragsaktiviteten.

Resultatet fra oppdragsaktiviteten er svak, jfr. kolonne B og D i tabell 6. I 2016 lå resultatmarginen på 2 %. Etter rektors oppfatning burde denne ligge nærmere 10 %. Instituttene må ha en langt strengere oppfølging av resultatmarginen i nye kontrakter for oppdragsprosjekter.

En annen parameter for å måle tilstanden på oppdragsvirksomheten er den årlige utviklingen i prosjektgjeld³. Denne gir en indikasjon på fremtidig omsetning. Tabell 7

³ Det vil si midler institusjonen har mottatt, men ikke inntektsført som følge av at prosjektene ikke er gjennomført ennå.

under viser hvordan dette forholdet har utviklet seg fra utgangen av 2015 til utgangen av 2016. Vi ser at det er en liten nedgang i prosjektgjelden samtidig som omsetningen innenfor oppdragsvirksomheten har en svak vekst i 2016. Med andre ord har man i 2016 hatt en stabil tilgang på nye prosjekter sett i forhold til 2015.

Tabell 7 Prosjektgjeld per 31.12.2015 og 31.12.2016

(1000 kroner)	A	B	C	D
			Endring	%-vis endring
Budsjettenhet	2015	2016	2015-2016	2015-2016
<i>SamVit</i>				
HH NMBU	-	-	-	-
ILP	50	270	220	443 %
Noragric	6.753	4.394	-2.359	-35 %
Sum SamVit	6.802	4.664	-2.139	-31 %
			-	
<i>MiljøTek</i>				
IMT	310	311	1	0 %
INA	1.002	929	-74	-7 %
IMV	549	31	-518	-94 %
Sum MiljøTek	1.862	1.271	-591	-32 %
			-	
<i>VetBio</i>				
BasAm	848	1.072	224	26 %
ProdMed	154	520	366	237 %
MatInf	8.941	8.233	-708	-8 %
SpFaMed	-	-	-	-
IKBM	201	278	77	38 %
IHA	157	1.766	1.608	1022 %
IPV	673	921	248	37 %
Sum VetBio	10.975	12.790	1.815	17 %
Sum fakultetene	19.639	18.724	-915	-5 %

Forklaring til tabellen:

- A. Prosjektgjeld per 31.12.2015
- B. Prosjektgjeld per 31.12.2016
- C. Endring i kr fra 2015 til 2016
- D. %-vis endring fra 2015 til 2016

Bidrags- og oppdragsaktivitetens påvirkning på bevilgningsfinansiert virksomhet

I forbindelse med bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet er det tre faktorer som påvirker det enkelte institutts økonomi og handlingsrom:

- A. Det er i hvilken grad man oppnår dekning av indirekte kostnader.
- B. Dekning av egne ansattes tid brukt på prosjektet (refusjon lønnskostnader).
- C. Eventuell egeninnsats i bidragsprosjekter.

Tabell 8 under viser utviklingen i disse 3 faktorene i 2016.

Tabell 8 Bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhets bidrag til bevilgningsøkonomien

(1000 kroner)	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	Regnskap 2015				Regnskap 2016					%vis endring		
Budsjett enhet	OH	Lønn egne ansatte	Egeninnsats	Sum	OH	Lønn egne ansatte	Egeninnsats	Sum	OH	Lønn egne ansatte	Egeninnsats	Sum
SamVit												
HH NMBU	585	3.964	-764	3.785	1.044	3.879	-1.203	3.720	78 %	-2 %	58 %	-2 %
ILP	1.359	4.650	-363	5.646	1.897	5.243	-66	7.074	40 %	13 %	-82 %	25 %
Noragric	2.163	7.316	-975	8.504	3.067	6.161	-518	8.710	42 %	-16 %	-47 %	2 %
Sum SamVit	4.107	15.930	-2.102	17.935	6.008	15.283	-1.788	19.503	46 %	-4 %	-15 %	9 %
MiljøTek												
IMT	1.593	2.794	-834	3.553	2.415	2.136	-104	4.447	52 %	-24 %	-88 %	25 %
INA	1.888	5.630	-909	6.609	3.525	7.374	-2.043	8.855	87 %	31 %	125 %	34 %
IMV	3.216	11.909	-4.319	10.806	4.738	10.624	-3.573	11.790	47 %	-11 %	-17 %	9 %
Sum MiljøTek	6.697	20.334	-6.063	20.968	10.678	20.133	-5.720	25.092	59 %	-1 %	-6 %	20 %
VetBio												
BasAm	1.076	1.242	-523	1.794	2.920	553	-340	3.133	172 %	-56 %	-35 %	75 %
ProdMed	464	2.585	451	3.501	2.087	1.346	-37	3.396	349 %	-48 %	-108 %	-3 %
MatInf	1.249	3.045	1	4.295	4.506	3.116	-207	7.415	261 %	2 %	-	73 %
SpFaMed	90	2.131	-14	2.207	572	1.946	190	2.707	533 %	-9 %	-1417 %	23 %
IKBM	4.388	1.912	-1.621	4.679	5.878	2.705	-2.387	6.196	34 %	41 %	47 %	32 %
IHA	4.619	12.136	-1.413	15.342	6.885	13.195	-3.543	16.537	49 %	9 %	151 %	8 %
IPV	1.608	7.213	-1.600	7.221	2.921	7.954	-1.300	9.575	82 %	10 %	-19 %	33 %
Sum VetBio	13.494	30.265	-4.720	39.039	25.770	30.814	-7.624	48.960	91 %	2 %	62 %	25 %
Sum fakultetene	24.298	66.529	-12.884	77.943	42.456	66.230	-15.132	93.555	75 %	0 %	17 %	20 %

Forklaring til tabellen:

- Dekningen av indirekte kostnader (OH) fra bidrags og oppdragsprosjekter (BOA) i 2015
- Tid/lønn for egne ansatte belastet bidrags og oppdragsprosjekter (BOA) i 2015
- Egeninnsats (lønn o.a.) godskrevet bidragsprosjekter (BA) i 2015
- Summen av A + B + C
- Dekningen av indirekte kostnader (OH) fra bidrags og oppdragsprosjekter (BOA) i 2016
- Tid/lønn for egne ansatte belastet bidrags og oppdragsprosjekter (BOA) i 2016
- Egeninnsats (lønn o.a.) godskrevet bidragsprosjekter (BA) i 2016
- Summen av E + F + G
- %-vis endring i dekingen av indirekte kostnader (OH) fra BOA fra 2015 til 2016
- %-vis endring i Tid/lønn for egne ansatte belastet BOA fra 2015 til 2016
- %-vis endring i Egeninnsats (lønn o.a.) godskrevet bidragsprosjekter (BA) fra 2015 til 2016
- %-vis endring samlet utvikling fra 2015 til 2016 (H minus D i % av utgangsåret 2015)

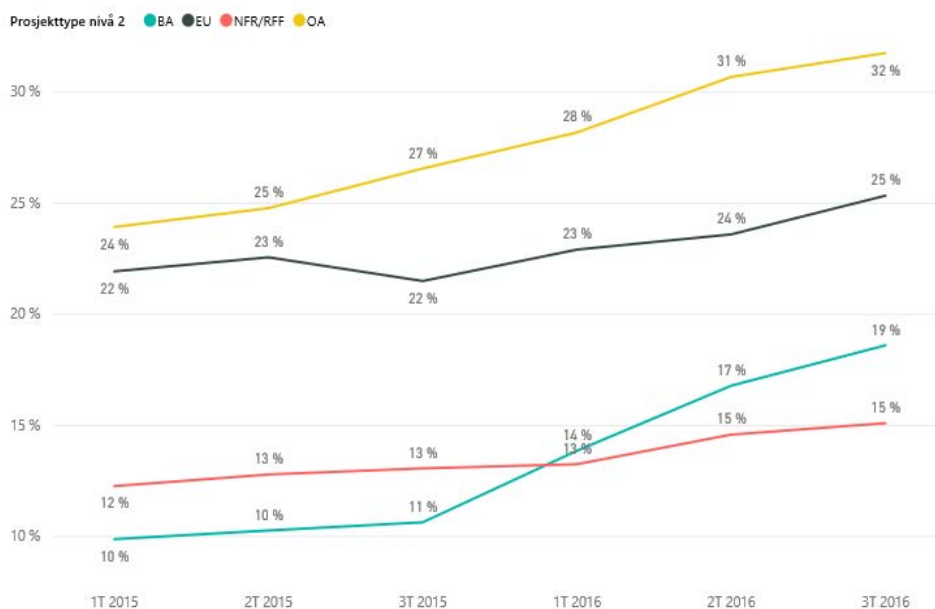
Tabell 8 viser hvordan enkelte institutt i større grad enn andre er avhengig av bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet da dette utgjør en større andel av deres totaløkonomi. Dette skaper et ekstra usikkerhetsmoment i økonomistyringen ved disse enheten og betinger at de har tett oppfølging av prosjektøkonomien. Tallene indikerer også at instituttene har ulik grad av fokus og praksis på å belaste egne ansattes tid på BOA-prosjekter.

Veksten i aktivitet skjer innenfor bidragsaktiviteten, og spesielt på NFR-prosjekter. NFR-prosjektene har tradisjonelt gitt en lavere deking av indirekte kostnader enn andre finansieringskilder. I forbindelse med implementeringen av TDI-modellen (modell for beregning av indirekte kostnader) i 2016 ser vi en generell økning i inndekning av indirekte kostnader på nye prosjekter, noe som over tid vil bidra til å øke det samlede bidraget fra denne virksomheten. Som en konsekvens av TDI-modellen som ble implementert på NMBU i 2016 skal blant annet alle nye BOA-prosjekter ha en dekningsbidragssats på 56 %. En naturlig implikasjon av TDI-modellen er at det gjennomsnittlige dekningsbidraget vil øke over tid, og at det vil gå mot 56% etter hvert som gamle prosjekter med lavere dekningsbidrag avsluttes.

Figur 1 viser de fire ulike BOA-prosjekttypene: BA (bidragsaktivitet), EU, NFR/RFF og OA (oppdragsaktivitet), og tilhørende gjennomsnittlig dekningsbidrag per tertial fra 2015 til 2016 for alle aktive prosjekter i perioden.

Som forventet er det en stigende trend i perioden der den største økningen skjer fra og med 1. tertial 2016. Dette bekrefter at TDI-modellen har hatt en positiv effekt med økt dekningsbidrag. Oppdrags- og EU-prosjekter ligger i snitt høyest i utgangen av 2016 nær 30 %, mens NFR/RFF- og BA-prosjekter ligger på henholdsvis 15 % og 19 %.

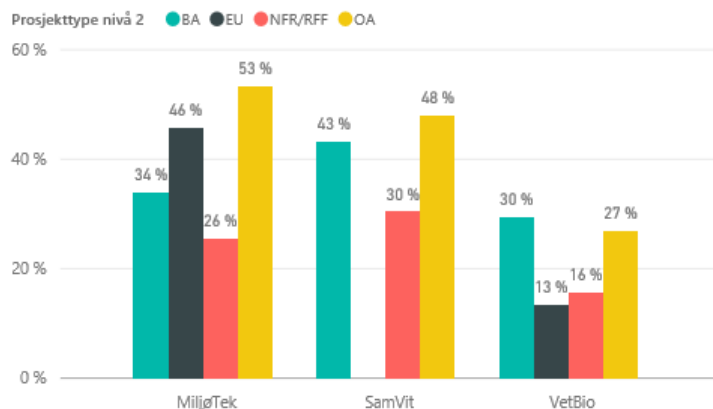
Utvikling i gjennomsnittlig dekningsbidrag fra 2015 til 2016
FOR ALLE AKTIVE PROSJEKTER I PERIODEN

Figur 1 - Utvikling i gjennomsnittlig dekningsbidrag i 2015 og 2016 splittet på prosjekttype

Siden flere av de aktive prosjektene hadde oppstart før 2015 (med lavere dekningsbidragsats), vil disse bidra til å dra gjennomsnittet ned. Dersom vi begrenser utvalget av prosjekter til å kun ta med prosjekter som startet i 2016, blir bildet enda mer positivt. Figur 2 stiller opp alle prosjekter som hadde oppstart i løpet av 2016.

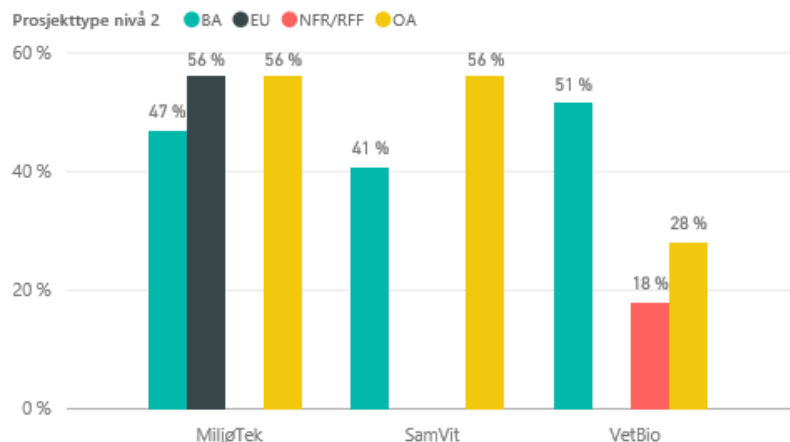
Gjennomsnittlig dekningsbidrag i 2016 FOR PROSJEKTER STARTET I 2016

Figur 2 - Gjennomsnittlig dekningsbidrag per prosjekttipe per fakultet for prosjekter startet i 2016

Også blant de prosjekter som hadde oppstart i 2016 (spesielt 1 og 2 tertial) var flere basert på søknader sendt inn i 2015, før TDI-modellen ble implementert. Ved å kun se på prosjekter startet i 3. tertial 2016 får man følgende bilde.

Gjennomsnittlig dekningsbidrag i 2016 FOR PROSJEKTER STARTET ETTER 3. TERTIAL 2016

Figur 3 - Gjennomsnittlig dekningsbidrag per prosjekttipe per fakultet for prosjekter startet i 3. tertial 2016

I figur 3 tydeliggjøres effekten av TDI-modellen ytterligere ved at bidrags- og EU-prosjekter ligger på eller nær 56 % for de tre fakultetene. Interessant nok ligger oppdragsaktiviteten på MiljøTek og SamVit på 56 %, mens den for VetBio ligger på 28 %. Det er kun på VetBio man har hatt NFR/RFF-prosjekter startet i 3. tertial som har vært aktive i 2016, og disse ligger i snitt så lavt som 18 %. Det vil settes inn tiltak for å sikre at alle fagmiljø følger de pålagte satsene.

3. Overføring av midler fra 2015 til 2016

Prinsipper for overføring av midler til neste regnskapsår

De fleste budsjettenehetene ved NMBU får i utgangspunktet, som et ledd i rammestyringen, overført sine ubrukte midler uavkortet til neste budsjettår. Dette bidrar til forutsigbarhet og langsiktig planlegging i enhetenes økonomistyring.

Besparelser og overskridelser av sentrale poster salderes ved overføringer mellom årene. Begrunnelsen er at midler avsatt til disse tiltakene avsettes årlig i budsjettbehandlingen ut i fra forventet aktivitetsnivå. I noen tilfeller er det imidlertid nødvendig å overføre innsparinger til påfølgende år grunnet forskyvninger på når kostnadene påløper. Det er lagt til grunn en streng håndtering av overføring av innsparinger på sentrale poster og avdelinger.

Overføring av midler fra 2016 til 2017

Basert på prinsippene skissert over legges det frem følgende forslag til overføring av midler til 2017 som fremgår av tabell 9.

Tabell 9 Overføring av midler fra 2016 til 2017

Budsjettenhet	A Inngående balanse 2016	B Resultat 2016	C Utgående balanse 2016	D Disp. mot virksomhets- kapital	E Forslag saldering	F Midler til overføring	G Overskudd oppdrags- prosjekter	H Inngående balanse 2017
Fakultetene	104.249	6.557	110.806	1.053	754	112.613	939	113.552
Sentre	-8.726	1.544	-7.182	-	-	-7.182	-	-7.182
Rektorat	-	860	860	-	-860	-	-	-
Universitetsadministrasjonen	20.885	-5.152	15.733	-	-1.599	14.133	-	14.133
Rekrutteringsstillinger	-	-5.795	-5.795	-	-	-5.795	-	-5.795
Sum drift	116.408	-1.986	114.422	1.053	-1.705	113.769	939	114.708
Oppfølging byggeprosjektene	896	-6.298	-5.402	-	-	-5.402	-	-5.402
Vedlikehold og bygningsmessige investeringer	23.562	-20.460	3.102	-	-	3.102	-	3.102
Sum eiendom og investeringer	24.458	-26.757	-2.299	-	-	-2.300	-	-2.300
Satsningsmidler	17.980	1.407	19.387	-	-673	18.714	-	18.714
Styrets reserve	5.300	2.700	8.000	-	-	8.000	-	8.000
Overdisponering tidligere år	-15.000	-	-15.000	-	-	-15.000	-	-15.000
Sum satsninger og reserver	8.280	4.107	12.387	-	-673	11.714	-	11.714
Sum ordinær virksomhet	149.146	-24.636	124.509	1.053	-2.379	123.183	939	124.122
Campus Ås prosjektet (Sem penger)	8.422	-1.509	6.913	-	-	6.913	-	6.913
Verdibevarende vedlikehold (Sem penger)	28.569	-28.569	-	-	-	-	-	-
Tildeling fra KD til TF-kvartalet	-	35.000	35.000	-	-	35.000	-	35.000
SEARCH Sandnes	-	13.590	13.590	-	-	13.590	-	13.590
Utstyr og inventar Urbygningen	45.077	-22.460	22.617	-	-	22.617	-	22.617
Sum særskilte tildelinger og avsetninger	82.068	-3.948	78.120	-	-	78.120	-	78.120
Totalt	231.214	-28.584	202.629	1.053	-2.379	201.303	939	202.242
Innløsning av overskudd OA					-939			
Frie midler (- frie midler/ + udekket)					-1.440			

Forklaring til tabellen:

- Midler overført fra 2015
- Enhetenes resultat per 31.12.16 (negativt tall viser et merforbruk)
- Summen av A + B
- Instituttene har historisk selv disponert opptjent virksomhetskapital, kolonnen viser bruk av denne.
- Forslag saldering. De enkelte forslag til salderingstiltak er beskrevet nedenfor (negativt tall viser i denne sammenheng en inndragning/frigjøring av midler).
- Viser hva enheten overfører av midler til 2015, etter salderingsforslag.
- Overskudd per 31.12.16, dvs. realiserste tap og gevinster fra prosjekter innenfor oppdragsaktiviteter (OA) per 31.12.16. Overskudd kjøpes fri fra enhetene og legges til styrets kontroll
- Enhetenes samlede disponible midler per 1.1.2017.

Rektors forslag til saldering av 202,629 mill. kroner (tabell 9, totalsum kolonne C) fordeler seg på følgende 5 punkter:

1. Alle fakulteter og institutter får overført sine respektive saldoer fra 2016 til 2017. Dette utgjør 113,552 mill. kroner (tabell 9, kolonne H). Dette inkluderer bruk av virksomhetskapital (1,053 mill. kroner) og saldering av merforbruk (0,754 mill. kroner).
2. Sentrene får overført tilsammen -7,182 mill. kroner (tabell 9, kolonne H).
3. Universitetsadministrasjonen har ubrukte midler per 31.12.16 på til sammen 15,733 mill. kroner. Med utgangspunktet i de beskrevne prinsipper foreslås 1,599 mill. kroner (tabell 9, kolonne E), frigjort (saldert) til nye formål. 14,133 mill. kroner er knyttet opp i allerede igangsatte, men ikke gjennomførte sentrale tiltak og foreslås derfor overført til 2017.
4. Merforbruket på 5,795 mill. kroner knyttet til rekrutteringsstillinger overføres til 2017.
5. Særskilte tildelinger og avsetninger rommer ulike budsjettposter som vedrører aktiviteter for hele NMBU. Totalt sto det igjen 78,120 mill. kroner (tabell 9, kolonne C) av disse midlene ved årsslutt, herunder utgjør følgende de største postene:
 - 22,6 mill. kroner i midler tildelt til brukerutstyr i Urbygningen.
 - 35,0 mill. kroner tildelt til rehabilitering i TF-kvartalet
 - 13,6 mill. kroner i midler knyttet til etableringen og bygging av SEARCH i Sandnes.
 Midlene overføres til samme formål i 2017.

Det vises til vedlegg 1a, b og c for detaljer på hvilke midler som overføres per enhet og hva som frigjøres.

Særskilte budsjettmessige forhold

- Netto merforbruk ved dekanatene for de gamle fakultetene på 0,754 mill. kroner foreslås saldert (Tabell 9, kolonne E).
- Saldering av mindreforbruk ved Rektorat med 0,860 mill. kroner (tabell 9, kolonne E).

Gitt forslagene over frigjøres det gjennom salderingen 2,379 mill. kroner (totalsum kolonne E). Disse foreslås benyttet på følgende måte:

- a) 0,939 mill. kroner til frikjøp av overskudd på oppdragsvirksomheten fra enhetene til sentral virksomhetskapital.
- b) Rektor ser at det i forbindelse med omorganiseringen er behov for å styrke administrasjonsdirektørens budsjett og foreslår derfor å sette av 0,600 mill. kroner som en reserve til denne.
- c) For å styrke rektors handlingsrom foreslås det at det resterende beløp på 0,840 mill. kroner overføres til rektors disposisjon i 2017.

Budsjettenhet	1 Inngående balanse 2016	2 Resultat 2016	3 Utgående balanse 2016	4 Disp. mot virksomhets- kapital	5 Forslag saldering	6 Midler til overføring	7 Overskudd oppdrags- prosjekter	8 Inngående balanse 2017
<i>Fakultet for samfunnsvitenskap</i>								
Handelshøyskolen NMBU	2.391	247	2.638	-	-	2.638	-	2.638
Institutt for landskapsplanlegging	18.022	1.784	19.806	-	-	19.806	10	19.816
Noragric	4.228	-4.491	-263	-	-	-263	838	575
Dekan SamVit	1.504	-1.603	-99	-	99	-	-	-
<i>SamVit</i>	<i>26.145</i>	<i>-4.063</i>	<i>22.082</i>	<i>-</i>	<i>99</i>	<i>22.181</i>	<i>848</i>	<i>23.029</i>
<i>Fakultet for Miljøvitenskap og teknologi</i>								
Institutt for matematiske realfag og teknologi	8.456	2.910	11.366	-	-	11.366	-	11.366
Institutt for naturforvaltning	14.269	2.662	16.931	-	-	16.931	-3	16.928
Institutt for miljøvitenskap	-1.287	-2.270	-3.557	-	-	-3.557	28	-3.529
Dekan MiljøTek	1.302	-1.023	279	-	-279	-	-	-
<i>MiljøTek</i>	<i>22.740</i>	<i>2.279</i>	<i>25.019</i>	<i>-</i>	<i>-279</i>	<i>24.740</i>	<i>25</i>	<i>24.765</i>
<i>Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap</i>								
Institutt for basalfag og akvamedisin	5.510	-948	4.562	-	-	4.562	-	4.562
Institutt for produksjonsdyrmedisin	8.988	5.402	14.390	-	-	14.390	-	14.390
Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	11.728	3.551	15.279	1.053	-	16.332	59	16.391
Institutt for sports- og familiedyrmedisin	-1.207	924	-283	-	-	-283	-	-283
Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	19.533	-860	18.673	-	-	18.673	-	18.673
Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	15.271	2.019	17.290	-	-	17.290	4	17.294
Institutt for plantevitenskap	-4.459	-813	-5.272	-	-	-5.272	3	-5.269
Dekan VetBio	-	-934	-934	-	934	-	-	-
<i>VetBio</i>	<i>55.364</i>	<i>8.341</i>	<i>63.705</i>	<i>1.053</i>	<i>934</i>	<i>65.692</i>	<i>66</i>	<i>65.758</i>
<i>Sum institutter og fakulteter</i>	<i>104.249</i>	<i>6.557</i>	<i>110.806</i>	<i>1.053</i>	<i>754</i>	<i>112.613</i>	<i>939</i>	<i>113.552</i>
Senter for husdyrforsøk	-1.445	407	-1.038	-	-	-1.038	-	-1.038
Senter for husdyrforsøk-Fortek	-1.462	318	-1.144	-	-	-1.144	-	-1.144
Biogasslabben	-1.142	283	-859	-	-	-859	-	-859
Senter for bioenergi	60	-45	15	-	-	15	-	15
Senter for klimaregulert planteforskning	-4.737	581	-4.156	-	-	-4.156	-	-4.156
<i>Sentre</i>	<i>-8.726</i>	<i>1.544</i>	<i>-7.182</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-7.182</i>	<i>-</i>	<i>-7.182</i>
<i>Rektorat</i>	<i>-</i>	<i>860</i>	<i>860</i>	<i>-</i>	<i>-860</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Universitetsadm.</i>	<i>20.885</i>	<i>-5.152</i>	<i>15.733</i>	<i>-</i>	<i>-1.599</i>	<i>14.133</i>	<i>-</i>	<i>14.133</i>
Rekrutteringsstillinger	-	-5.795	-5.795	-	-	-5.795	-	-5.795
Sum drift	116.408	-1.986	114.422	1.053	-1.705	113.769	939	114.708
Oppfølging byggeprosjektene	896	-6.298	-5.402	-	-	-5.402	-	-5.402
Vedlikehold og bygningsmessige investeringer	23.562	-20.460	3.102	-	-	3.102	-	3.102
Sum eiendom og investeringer	24.458	-26.757	-2.299	-	-	-2.300	-	-2.300
Satsningsmidler	17.980	1.407	19.387	-	-673	18.714	-	18.714
Styrets reserve	5.300	2.700	8.000	-	-	8.000	-	8.000
Overdisponering tidligere år	-15.000	-	-15.000	-	-	-15.000	-	-15.000
Sum satsninger og reserver	8.280	4.107	12.387	-	-673	11.714	-	11.714
Sum ordinær virksomhet	149.146	-24.636	124.509	1.053	-2.379	123.183	939	124.122
Campus Ås prosjektet (Sem penger) ¹⁾	8.422	-1.509	6.913	-	-	6.913	-	6.913
Verdibevarende vedlikehold (Sem penger) ¹⁾	28.569	-28.569	-	-	-	-	-	-
Tildeling fra KD til TF-kvartalet	-	35.000	35.000	-	-	35.000	-	35.000
SEARCH Sandnes	-	13.590	13.590	-	-	13.590	-	13.590
Utstyr og inventar Urbygningen	45.077	-22.460	22.617	-	-	22.617	-	22.617
Sum særskilte tildelinger og avsetninger	114.806	-26.598	88.208	-	-673	87.534	-	87.534
Totalt	231.214	-28.584	202.629	1.053	-2.379	201.303	939	202.242
Innløsning av overskudd OA					-939			
Frie midler (- frie midler/ + udekket)					-1.440			

Budsjettenhet	1 Inngående balanse 2017	2 Om- organisering	8 Inngående balanse 2017
<i>Fakultet for samfunnsvitenskap</i>			
Handelshøyskolen NMBU	2.638	-2.638	-
Institutt for landskapsplanlegging	19.816	-19.816	-
Noragric	575	-575	-
SamVit	23.029	-23.029	-
<i>Fakultet for Miljøvitenskap og teknologi</i>			
Institutt for matematiske realfag og teknologi	11.366	-11.366	-
Institutt for naturforvaltning	16.928	-16.928	-
Institutt for miljøvitenskap	-3.529	3.529	-
MiljøTek	24.765	-24.765	-
<i>Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap</i>			
Institutt for basalfag og akvamedisin	4.562	-4.562	-
Institutt for produksjonsdyrmedisin	14.390	-14.390	-
Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	16.391	-16.391	-
Institutt for sports- og familiedyrmedisin	-283	283	-
Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	18.673	-18.673	-
Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	17.294	-17.294	-
Institutt for plantevitenskap	-5.269	5.269	-
VetBio	23.029	-23.029	-
Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning	-	13.399	13.399
Fakultet for biovitenskap	-	12.025	12.025
Fakultet for landskap og samfunn	-	20.391	20.391
Veterinærhøgskolen NMBU	-	35.060	35.060
Fakultet for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	-	18.673	18.673
Handelshøyskolen NMBU	-	2.638	2.638
Fakultet for realfag og teknologi	-	11.366	11.366
<i>Fakultetene</i>	<i>32.351</i>	<i>-32.351</i>	<i>-</i>
<i>Sum institutter og fakulteter</i>	<i>113.552</i>	<i>-</i>	<i>113.552</i>

Budsjettenhet	1 IB 2016	2 Resultat 2016	3 UB 2016	4 Forslag saldering	5 IB 2017
<i>Rektoratet</i>	-	705	705	-705	-
Historiske samlinger	-	-29	-29	29	-
Store norske leksikon	-	-320	-320	320	-
NOVA	-	406	406	-406	-
Medlemskap i organisasjoner	-	20	20	-20	-
Utvalg nemnder styrer råd NMBU	-	78	78	-78	-
Sum rektoratet	-	860	860	-860	-
<i>Adminstrasjonsdirektør</i>	122	205	327	-327	-
Styringsmodell NMBU	1.588	-1.779	-191	191	-
Sum Adminstrasjonsdirektør	1.709	-1.574	135	-135	-
<i>Forskningsavdelingen</i>	539	448	988	-329	658
SoDoc	315	-86	229		229
Kjøp av kommersialiseringstjenester	171	-97	75		75
Dekning av utgifter til gjesteforskere ved NMBU	-	-46	-46	46	-
PES prosjektetableringsstøtte. Matcher PES midlene fra NFR	57	276	332	-332	-
Etablering EU-støttefunksjoner	608	-131	476	-476	-
Småforsk Øremerkede midler fra KD	162	0	162	-162	-
Drift adm. IT-systemer FA	-	-372	-372	372	-
Inovasjonsstrategien	-33	-25	-58		-58
Kommersialiseringstjenester Adamstua	311	-	311		311
Fond forskning på familiedyr	231	-	231		231
Sum forskningsavdelingen	2.361	-33	2.328	-882	1.446
<i>Studieavdelingen</i>	1.017	1.182	2.198	-733	1.466
Studentdemokratiet	-	-23	-23	23	-
Helsetjeneste for studenter	-	150	150		150
Nasjonal studieveilederkonferanse	65	-15	50		50
Studentsamfunnet i Ås	200	0	200	-200	0
Saksjonsmidler forsinket sensur avsatt til utstyr undervisning	369	-121	248		248
Utdanningspris	-	-26	-26	26	-
Mastergradsprisen	-	40	40		40
Drift av adm. IT-systemer SA	-	-267	-267	267	-
Programevalueringer	48	35	83		83
Læringssenteret	1.856	-340	1.517		1.517
SFU-søknad Adamstuen: School for Veterinary Medicine	-	117	117		117
Forskerlinje Adamstuen	374	132	505		505
Sum studieavdelingen	3.929	863	4.792	-617	4.175
Kommunikasjon- og markedsføringsavd.	1.186	-806	381	-127	254
Drift av adm. IT-systemer KA		44	44	-44	-
Intranettprosjektet	850	-140	710		710
Merkevareundersøkelse og analyse av NMBUs posisjon	250	-	250		250
Fagdag lærere	-	100	100		100
Forskningstorget og Forsker grand prix	649	213	861		861
Formidlingssenter Campus (Vitenparken)	-	250	250	-250	0
Sum Kommunikasjon- og markedsføringsavd.	2.935	-339	2.596	-421	2.175

<i>Personal- og organisasjonsavdelingen</i>	-	-1.398	-1.398	1.398	-
Bygdebike	421	-174	246		246
Kunngjøringer		-388	-388	388	-
Hovedvernombud Tillitsvalgte	-	-445	-445	445	-
Drift av administrative IT-systemer POA		25	25	-25	-
Sentrale opplæringsmidler	-	510	510	-510	-
Kjøp av juridiske tjenester	-	93	93	-93	-
Lærlingemidler	-	411	411	-411	-
HMS	-	-144	-144	144	-
Velferdsmidler	267	20	287	-287	-
Mobilitetsfremmende tiltak	-	-1.155	-1.155	1.155	-
Attføringsarbeid	-	500	500	-500	-
Organisasjonsutvikling	369	-	369	-369	-
Likestilling	-	152	152	-152	-
Hovedverneombud/tillitsvalgte	-	6	6	-6	-
Sum Personal- og organisasjonsavdelingen	1.056	-1.987	-931	1.177	246
Senter for etter- og videreutdanning	632	358	990	-	990
Sum Universitetsbiblioteket	615	-2.152	-1.537	1.537	-
Ledelsesstab	-	-105	-105	105	-
Sum AD	11.527	-3.395	8.133	900	9.033
<i>Økonomi- og eiendomsdirektør</i>	-104	1.493	1.389	-1.389	-
Internrevisjon	-	-1.402	-1.402	1.402	-
ASAP	-	-406	-406	406	-
Beredskap NMBU	-	102	102	-102	-
Sum Økonomi- og eiendomsdirektør	-	-213	-317	317	-
<i>Økonomiavdelingen</i>	-	-320	-320	320	-
Videreutvikling elektronisk saksbehandlingssystem	-	57	57	-57	-
Kjøp av utrederkompetanse	-	65	65	-65	-
Statens pensjonskasse Forsikring av ansatte	-	1.124	1.124	-1.124	-
Drift av adm. IT systemer Økonomiavdelingen	-	-1.138	-1.138	1.138	-
Sum økonomiavdelingen	-	-212	-212	212	-
<i>IT-avdelingen</i>	688	-375	313	-104	208
Uninettavgift	-	239	239	-239	-
Studentfasiliteter	-	522	522		522
Sum IT-avdelingen	688	386	1.074	-343	731
<i>Felles ressursenter</i>	-289	1.417	1.128	-828	300
Avlevering av arkiv	723	-97	627	-	627
Sum Felles ressursenter	435	1.320	1.755	-828	927
Teknisk avdeling	6.629	-1.464	5.165	-1.722	3.443
Sum ØED	7.648	30	7.782	-2.681	5.101
Sum Universitetsadministrasjonen	20.885	-5.152	15.733	-1.599	14.133

Budsjettenhet	1 IB 2016	2 Resultat 2016	3 UB 2016	4 Forslag saldering	5 IB 2017
<i>Rektor</i>					
Rektors midler	5.815	1.139	6.954	-	6.954
Sum Rektor	5.815	1.139	6.954	-	6.954
<i>Forskningsavdelingen</i>					
Disponerte strategimidler Bioenergi	471	-458	13	-13	-
Disponerte strategimidler TVERRForsk	300	-300	-	-	-
Disponerte strategimidler Oppstart Matsatsningen	2.024	-1.372	652	-	652
Disponerte Strategimidler Utenlandsopphold	658	663	1.321	-660	660
Disponerte strategimidler SFF Egenandel CERAD	-	0	0	-	0
Disponerte strategimidler Egenandel SFI Foods of Norway	-	-0	-0	-	-0
Rekruttering fremragende forskere (KD 2015)	3.700	3.700	7.400	-	7.400
Utstysrbevilgning	3.586	-1.704	1.882	-	1.882
FFU-Kvalitet i alle ledd	360	-195	165	-	165
FFU-Satsing på talenter	100	-407	-307	-	-307
FFU-Prestisjeprojekter	-54	1.490	1.436	-	1.436
Sum forskningsavdelingen	11.143	1.418	12.561	-673	11.888
<i>Studieavdelingen</i>					
FFU-Satsing på talenter		-100	-100	-	-100
FFU-Prestisjeprojekter	500	-650	-150	-	-150
Sum Studieavdelingen	500	-750	-250	-	-250
<i>Personal- og organisasjonsavdelingen</i>					
FFU-Kvalitet i alle ledd	400	-453	-53	-	-53
Sum Personal- og organisasjonsavdelingen	400	-453	-53	-	-53
<i>Felles ressurscenter</i>					
FFU-Prestisjeprojekter	121	53	174	-	174
Sum Felles ressurscenter	121	53	174	-	174
Totalt	17.980	1.407	19.387	-673	18.713

-0

Innledning

Årsrapport (2016 – 2017) følger Kunnskapsdepartementets bindende disposisjon for rapporteringen:

- I. Styrets beretning
- II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- III. Årets aktiviteter og resultater
- IV. Styring og kontroll i virksomheten
- V. Vurdering av fremtidsutsikter
- VI. Årsregnskap

Kap I, Styrets beretning, skal undertegnes av styrets medlemmer. Styrets beretning er disponert etter fem hovedoverskrifter fastsatt av Kunnskapsdepartementet.

Årsrapporten følger i kap III og kap V sektormålene og virksomhetsmålene, og resultater presenteres på styringsparametre. Universitetsstyret vedtok målstruktur i mars 2014 med 11 virksomhetsmål. Kunnskapsdepartementet har fastsatt fire sektormål med tilhørende nasjonale styringsparametre.

Årsregnskap (regnskapsprinsipper, resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling, noter og ledelseskommmentarer) inngår i årsrapporten som kap VI. Regnskapet skal signeres ved at styret undertegner på ledelseskommmentarene. Til styremøtet legges årsregnskapet fram som egen sak.

Årsrapporten skal leveres Kunnskapsdepartementet innen 15. mars. Vedlagte dokument vil bli ferdigstilt etter styrets behandling og innspill.

Årsrapporten skal ivareta flere formål; den skal tjene som egenevaluering for NMBU, den er NMBUs rapportering til KD som er vår oppdragsgiver, og den skal også være en informasjon til allmenheten. I dialogen med KD er det viktig at rapporten svarer på styringsdokumentene fra KD. Rektor har lagt vekt på at forhold tatt opp i tildelingsbrevene både for 2016 og 2017, samt KDs tilbakemelding fra etatsstyringsmøtet 12.05.2016, er dekket opp gjennom teksten.

Da US behandlet Budsjett og tiltaksplan 2017, besluttet de at planen skulle være midlertidig inntil resultatene fra 2016 forelå. Da ønsket styret å ha anledning til endelig å fastsette ambisjonene for 2017 basert på oppnådde resultater i 2016. I rapporten kap 5 framgår mål og ambisjoner for 2017. Der er det gjort følgende endringer etter at resultatene for 2016 er kjent, og som vi vil be US slutes seg til:

Styringsparameter	Mål/ambisjon i Budsjett og tiltaksplan 2017	Forslag til nytt mål/ambisjon for 2017
Andelen bachelor kandidater som gjennomfører på normert tid	50%	45%

Styringsparameter	Mål/ambisjon i Budsjett og tiltaksplan 2017	Forslag til nytt mål/ambisjon for 2017
Andelen utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totaltallet på studenter	5%	2,5%
Andel forskningsinnsats i MNT-fag	50 %	45 %
Tallet på studiepoeng per faglig årsverk	350	320
Bidragssinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk	290.000 kroner	300.000 kroner

Innhold

I	Styrets beretning.....	2
II	Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	4
III	Årets aktiviteter og resultater.....	8
	Kunnskapsdepartementets sektormål 1 – Høy kvalitet i utdanning og forskning.....	8
	NMBUs virksomhetsmål knyttet til sektormål 1:.....	8
	Resultatrapportering på nasjonale styringsparametere for utdanning.....	8
	Måloppnåelse for sektormål 1 i 2016	13
	Kunnskapsdepartementets sektormål 2 – Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling.....	14
	NMBUs virksomhetsmål knyttet til sektormål 2:.....	14
	Resultatrapportering på nasjonale styringsparametere.....	14
	Resultatrapportering på egendefinerte parametere.....	17
	Måloppnåelse for sektormål 2 i 2016	18
	Kunnskapsdepartementets sektormål 3 – God tilgang til utdanning	19
	NMBUs virksomhetsmål knyttet til sektormål 3:.....	19
	Resultatrapportering på nasjonale styringsparametere.....	19
	Resultatrapportering på egendefinerte styringsparametere	19
	Måloppnåelse for sektormål 3 i 2016	20
	Kunnskapsdepartementets sektormål 4 - Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem	21
	NMBUs virksomhetsmål knyttet til sektormål 4:.....	21
	Resultatrapportering på nasjonale styringsparametere.....	21
	Resultatrapportering på egendefinerte styringsparametere	22
	Måloppnåelse for sektormål 4 i 2016	24
	Øvrig rapportering	26
IV	Styring og kontroll.....	28
V	Vurdering av framtidsutsikter.....	32
	NMBU har store muligheter.....	32
	Økonomiske perspektiver	32
	Styrets overordnede risikovurderinger	32
	Planer for 2017 knyttet til virksomhetsmålene og styringsparameterne.....	35
	Vedtatt budsjett for 2017	41
	Større investeringsprosjekter	42

I Styrets beretning

NMBUs samlede resultater, måloppnåelse og ressursbruk

NMBU har i 2016 lagt til rette for ytterligere å styrke satsingen på Fremragende forskning og utdanning – FFU. Med utgangspunkt i evalueringsrapporten «Et ambisiøst, lite universitet» fra et utvalg ledet av professor Tom Colbjørnsen, har styret etablert 7 fakulteter og forenklet (effektivisert) styringsmodellen og det administrative støtteapparatet.

Fagmiljøene har i 2016 videreført satsingen på bedre gjennomstrømning og økt studiepoengproduksjon. Det målrettede arbeidet gir resultater og viser at NMBU er på rett vei. Spesielt gledelig er at NMBU ble tildelt Kunnskapsdepartementets utdanningskvalitetspris i 2016 for «Modell for handlingsorientert læring».

NMBU har i 2016 styrket samarbeidet med eksterne partnere for økt forskningsinnsats. Det har vært høy aktivitet knyttet til deltakelse i H2020. NMBUs forskningsmiljøer er sentrale i den nasjonale satsingen på livsvitenskap hvor NMBU blant flere samarbeider med Universitetet i Oslo. Innovasjonsstrategien har vært et godt grunnlag for å øke satsingen på entreprenørskap og kommersialisering av forskningsresultater. Universitetet er fra 2016 vertskap for et nytt forskningssenter for miljøvennlig energi.

Samlokaliseringsprosjektet representerer en unik mulighet for NMBU samtidig som det er utfordrende ressursmessig spesielt mht økonomi. Fagmiljøene ved NMBU har i 2016 evnet å opprettholde utdannings- og forskningsproduksjonen i tillegg til omfattende brukermedvirkning.

Arbeidet med det store campusplanprosjektet for verdibevarende vedlikehold og effektiv arealutnyttelse på hele Campus Ås er styrket i 2016. Styret vil behandle en samlet campusplan i 2017.

Styret har i 2016 etablert intern revisjon som utføres av PriceWaterhouseCoopers. Dette gir styret et forbedret grunnlag for å utføre sine kontroll- og styringsoppgaver.

Samlet sett mener styret at resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2016 er tilfredsstillende.

2016 har vært et økonomisk sett utfordrende år og styret erkjenner at også årene fremover til flytting fra Adamstuen til Ås er gjennomført, vil medføre ekstra kostnader og ressursbruk som det foreløpig ikke er gitt dekning for gjennom årlige bevilgninger over statsbudsjettet. Brukermedvirkning og flytteforberedelser i Samlokaliseringsprosjektet og «Prosjekt Campus» innebærer en budsjettmessig risiko som styret har møtt ved å avsette betydelige midler. Til sammen er det avsatt 27,7 mill. kroner i 2016. I tillegg har styret bevilget 64,7 mill. kroner til verdibevarende vedlikehold.

Reorganiseringen av de faglige og administrative enhetene skal gi effektiviseringsgevinster. Dette vil for alvor bli realisert i 2017. Forenkling av styringsstruktur og større, mer robuste enheter skal frigjøre ressurser til å styrke universitetets kjernevirksomhet.

Forhold som har hatt innvirkning på oppnådde resultater

Overtakelsen av Ås gård har gitt Senter for husdyrforsk (SHF) nye muligheter som nasjonalt anlegg for forsøk og undervisning i husdyrproduksjon. Effektmålet som ble satt for Ås gård er en økning på 10 % i nasjonale og internasjonale forskningssamarbeidsprosjektet innen 5 år etter ferdigstillelse. Dette er et realistisk mål. I 2016 er grunnlaget lagt for utvidet samarbeid med forskningsinstitusjoner, industri og næring.

Urbygningen ble ferdig restaurert i 2016. Dette sentrale undervisningsbygget spiller en nøkkelrolle i arbeidet med å styrke studiekvaliteten. Urbygningen vil sammen med det planlagte fellesbygget utgjøre et nytt geografisk og faglig sentrum for studentene.

De viktigste prioriteringene i 2017

NMBU har som ambisjon å skape ny faglig synergi og nye satsinger gjennom tverrfaglig utvikling. Den nye organisasjonsmodellen iverksettes fra 1. januar 2017. Det er forventet at de nye fakultetene vil nedlegge betydelig innsats for å få flere fremragende fagmiljøer, økt talentsatsing, bedre studiekvalitet og nye støttefunksjoner for satsing på Horisont 2020, Erasmus+ og andre EU-satsinger.

Digitalisering innen undervisning, forskning og forvaltning vil bli prioritert i 2017.

Den nye organisasjonen med 7 fakulteter skal gi et bedre grunnlag for en felles institusjonskultur, faglig fellesskap og tilhørighet blant studenter og ansatte.

NMBU vil i 2017 styrke sin posisjon som nasjonal og internasjonal deltaker i utdanning og forskning. Universitetet har siden etableringen i 2014 opparbeidet seg et godt omdømme, både blant samarbeidspartnere og i befolkningen. Omdømmet gjenspeiler fagmiljøenes samfunnsrelevans, kvalitet og målrettede innsats.

Planlegging for å nå effektmålene for Samlokaliseringsprosjektet blir utvidet og styrket i 2017. Samarbeidet med Statsbygg om infrastruktur, og da spesielt IKT, vil bli en viktig satsing sammen med utvikling av effektive, bærekraftige driftsmodeller. Utnyttelse av arealet i de nye bygningene blir gjennomgått, og flytte- og ibruktakelsesprosjektet videreføres med full tyngde. I budsjett 2017 er avsetningen økt fra 27,7 til 39 mill. kroner for å møte utgifter til byggeprosjektet, pukkelkostnader og flytteprosjektet. Dette har betydelig innvirkning på budsjettsituasjonen

NMBUs muligheter og utfordringer fremover

NMBU har et faglig mangfold som er skreddersydd for å bidra til regjeringens mål om «det grønne skiftet» og løsning på de store globale miljø- og klimautfordringene. Løsningene på disse utfordringene vil i stor grad finnes innen, og ikke minst i skjæringsflatene, mellom våre fagområder. Med en unik syntese av miljø, biovitenskap, veterinærmedisin, teknologi, arealplanlegging og økonomi har NMBU spesielt gode forutsetninger for å bidra med ny kunnskap og nye løsninger. NMBUs satsing på fremragende forskning og utdanning legger grunnlaget for forsknings- og utdanningsmiljøer i internasjonal toppklasse. Nytt senter for Husdyrforsk, og ikke minst, Samlokaliseringsprosjektet med veterinærfasiliteter i toppklasse er infrastruktur som gir store muligheter. NMBU har tatt utfordringen med å forberede organisasjon og drift til å møte de nye utfordringene slik at samfunns- og effektmålene kan nås.

Her kommer styrets underskrifter

II Introduksjon til virksomheten og hovedtall

NMBU – rustet til å møte globale utfordringer

NMBU har studier og forskning som møter de store globale spørsmålene om miljø, bærekraftig utvikling, bedre folke- og dyrehelse, klimautfordringer, fornybare energikilder, matproduksjon og areal- og ressursforvaltning.

NMBU - Norges miljø- og biovitenskapelige universitet er en fusjon mellom Norges veterinærhøgskole og Universitetet for miljø- og biovitenskap. Fusjonen fant sted i 2014.

Kunnskap for livet

NMBUs visjon *Kunnskap for livet* uttrykker universitetets overordnede mål om å bidra til å sikre framtidens livsgrunnlag gjennom fremragende forskning, utdanning, formidling og innovasjon.

Med en unik syntese av miljø, biovitenskap, veterinærmedisin, teknologi, arealplanlegging og økonomi har NMBU spesielt gode forutsetninger for å bidra med ny kunnskap og nye løsninger i det grønne skiftet.

På vei mot en felles campus

Stortinget har bevilget over 7,9 milliarder kroner i perioden fram til 2019 for å utvikle NMBU på Campus Ås. Veterinærfagene skal samlokaliseres med resten av universitetet på ett campus. Første del av 2015 tok NMBU i bruk nye og funksjonelle husdyrbygninger for forskning og undervisning ved Senter for husdyrforskning på Ås gård. En av de historiske bygningene på Campus Ås, Urbygningen, er rehabilitert. Bygningen som brukes til undervisning og studentservice stod ferdig våren 2016. Grunnarbeidene for de nye bygningene som skal huse veterinærmedisinsk forskning og -utdanning ble startet opp i løpet av 2015. I den nye bygningsmassen flytter også Veterinærinstituttet inn.

Investeringene vil styrke fagmiljøene, bedre studieforholdene og legge til rette for mer tverrfaglighet. Det gir NMBU gode forutsetninger for å lykkes med å ta en fremtredende posisjon blant universiteter i Norge og internasjonalt.

NMBUs samfunnsoppdrag

Vårt samfunnsoppdrag gir oss en særpreget profil og rolle i norsk og internasjonal universitetssammenheng.

NMBU skal:

- Være en konstruktiv, fremtidsrettet og kritisk utdannings- og forskningsinstitusjon som samarbeider med universiteter og andre forskningsinstitusjoner over hele verden for å utvikle ny kunnskap.
- Utdanne kandidater som er kompetente og reflekterte, som har internasjonalt perspektiv og som blir attraktive deltakere i det nasjonale og internasjonale samfunnet.
- Ha ansvaret for forskning på høyt internasjonalt nivå, og på utvalgte områder ha forskergrupper som er blant de ledende i verden.

NMBU har spesielle forutsetninger fordi:

- Forskningsinstitusjonene på Campus Ås og det nye universitetet til sammen utgjør et internasjonalt konkurransedyktig forsknings- og utdanningsmiljø innenfor biovitenskap, fordi disse forskningsmiljøene skaper ny faglig synergi og nye tverrfaglige tilnærmingmåter.
- Studentene deltar i et kreativt lærings- og studiemiljø med lange tradisjoner.
- Det nye universitetet er et internasjonalt universitet med studenter og ansatte fra nærmere 100 forskjellige nasjoner og med lang tradisjon for internasjonalt samarbeid.

NMBU skal ha et spesielt ansvar for

- Forskning som kan møte de store globale spørsmålene om miljø, bærekraftig utvikling, bedre folke- og dyrehelse, klimautfordring, fornybare energikilder, matproduksjon «fra jord og fjord til bord» og areal- og ressursforvaltning.
- Utdanning av kandidater i miljø- og biovitenskapene, veterinærmedisin og nye tverrfaglige utdanningstilbud som gir samfunnet nye muligheter til å skape en bærekraftig utvikling til beste for nåværende og kommende generasjoner.
- Innovasjon og verdiskaping, kunnskapsformidling og deltakelse i den globale innsatsen for en bærekraftig utvikling på områdene hvor det nye universitetet er ledende.

Nøkkeltall

Økonomi

NMBU forvaltet over 1,7 mill. kroner i 2016.

Beløp i tusen kroner	2016
TOTALT	1.724.118
-inntekter fra bevilgninger/stat	1.203.162
-eksterne inntekter	345.783
-salgs- leieinntekter	139.627
-andre driftsinntekter	35.546

Fremragende forskning og utdanning: to områder – én satsing

NMBU har høye ambisjoner innenfor forskning og utdanning. Prestisjeprojekter, satsing på talenter og kvalitet i alle ledd er bærebjelkene i NMBUs satsing for perioden 2015-2019. Vi skal ha forskningsmiljøer i internasjonal toppklasse og utdanne kandidater som har faglig dybde, tverrfaglig forståelse og internasjonalt perspektiv. NMBU skal dessuten ha en kultur som fremmer kvalitet i alle ledd.

Om studier ved NMBU

Nøkkeltall

- Over 5200 studenter
- 17 bachelorprogram, 45 masterprogram
- 1194 kandidater i 2016 (1137 i 2015)

Det gode studentmiljøet

NMBU scorer høyt på trivsel blant våre studenter. Dette går frem av den årlige studentundersøkelsen. Studentene oppgir at årsaken er:

- Tett og nært studentmiljø
- Studentsamfunnet Campus Ås, studentenes eget hus
- Uka i Ås hvert annet år
- Mer enn 80 ulike lag og foreninger
- Egen idrettspark og idrettshall
- Miljøvennlige studentboliger

Om forskning ved NMBU

Nøkkeltall

- 790 vitenskapelige årsverk
- 550 doktorgradsstudenter
- Rundt 90 doktorgrader per år
- Rundt 1000 vitenskapelige publikasjoner per år

Fremragende forskningssentra og –prosjekter

NMBU er stolt av å lede flere forskningsprosjekter og -sentre.

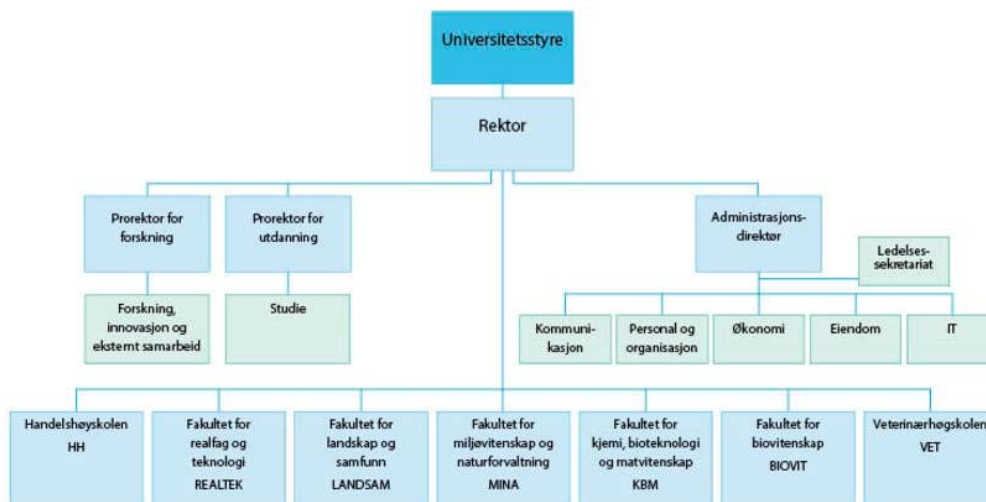
Disse er blant annet:

- Bio4Fuels. NMBU ble vertskap for et nytt forskningssenter for miljøvennlig energi (FME) i 2016. Sammen med mange aktører skal NMBU utvikle bærekraftig biodrivstoff basert på skandinavisk skog. Et av hovedmålene for senteret er å utvikle teknologi for bærekraftig produksjon av andre generasjons biodrivstoff. Senteret vil ha særlig fokus på bioraffinering, der produksjon av biodrivstoff sees i sammenheng med produksjon av andre høyverdige produkter.
- Foods of Norway er et Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI). Senteret skal utvikle miljøvennlig og framtidsrettet dyrefôr fra naturlige ressurser, som alger og skog. Senteret ble opprettet i 2014.
- CERAD – Centre for Environmental Radioactivity, som er et Senter for fremragende forskning (SFF). Forskningsmiljøet rager i front innen radioaktiv forskning. Senteret ble opprettet i 2013.
- «Community-Based Policing and Post-Conflict Police reform» er et prosjekt der forskerne ser på lokalbasert politiarbeid i post-konfliktsoner i Sør-Øst Europa, Asia, Afrika og Sentral-Amerika. EU-prosjektet er et samarbeid mellom NMBU og 13 partnere inkludert Norges politihøgskole og Norsk utenrikspolitiske institutt. Prosjektet startet opp i 2015.
- CENBIO ble opprettet i 2009 og utgjør et nasjonalt forskningsmessig kraftsentrum for biovarme hvor målet er å øke mengden og tilgjengeligheten av norsk biomasse som kan brukes til energiproduksjon og å forbedre effektiviteten ved konvertering av biomasse til bioenergi. Senteret avsluttes i mars 2017.

Om organisasjonen

I 2016 var NMBU gjennom en omorganisering, hvor den faglige organiseringen med tre fakulteter og 13 institutter ble endret til sju fakulteter. Omorganiseringen har også ført til endringer i universitetsadministrasjonen. NMBU fikk i løpet av 2016 to prorektorer, en for forskning og en for

utdanning, samt én administrasjonsdirektør. Den overordnede organisasjonen ble vedtatt i styremøte i juni 2016, og implementert fra 01.01.2017. Endringer i organiseringen i de ulike enhetene vil fortsette i 2017.

NMBU har

- Ca 1700 ansatte fordelt på Campus Ås og Campus Adamstuen
- Sju fakulteter
- Universitetsdyresykehus, med smådyrklipp og hesteklinikk
- Senter for husdyrforsøk (SHF)
- Senter for klimaregulert planteforskning (SKP)
- Senter for etter- og videreutdanning (SEVU)

III Årets aktiviteter og resultater

Kunnskapsdepartementets sektormål 1 – Høy kvalitet i utdanning og forskning

Kunnskapsdepartementets sektormål 1: «Høy kvalitet i utdanning og forskning»		
#	Styringsparametere (N= Nasjonale parametere fastsatt av Kunnskapsdepartementet, E=NMBUs egendefinerte parametere)	Resultat-vurdering
(N)	Andelen bachelorkandidater i et kull som gjennomfører på normert tid (DBH)	
(N)	Andelen masterkandidater i et kull som gjennomfører på normert tid (DBH)	
(N)	Andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år (DBH)	
(N)	Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter (Studiebarometeret)	
(N)	Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten (Studiebarometeret)	
(N)	Tallet på publiseringspoeng per faglig årsverk (DBH)	
(N)	Verdien av Horisont 2020-jontrakter per FoU-årsverk (Forskningsrådet/NIFU)	
(N)	Andelen utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totaltallet på studenter (DBH)	

Resultatvurderingen har denne graderingen:

Grønt = tilfredsstillende resultat sett i forhold til mål og ambisjoner for 2016

Gult = akseptabelt resultat sett i forhold til mål og ambisjoner for 2016

Rødt = ikke tilfredsstillende resultat sett i forhold til mål og ambisjoner for 2016

Blank = ikke aktuelt/ikke rapporteringsgrunnlag på rapporteringstidspunktet

NMBUs virksomhetsmål knyttet til sektormål 1:

1. NMBUs kandidater har kompetanse på høyt faglig nivå, er etterspurte og bidrar til bærekraftig verdiskaping for å sikre fremtidens livsgrunnlag.
2. NMBUs kandidater har tverrfaglig forståelse og internasjonalt perspektiv.
3. NMBU har fri og uavhengig forskning på høyt internasjonalt nivå som gir ny kunnskap for en bærekraftig utvikling.

Resultatrapportering på nasjonale styringsparametere for utdanning

Gjennomføring på normert tid

Type utdanning	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Andelen bachelorkandidater i et kull som gjennomfører på normert tid	37,4 %	50%	40 %
Andelen masterkandidater i et kull som gjennomfører på normert tid	52,8 %	50%	56,8 %

Antallet studenter som gjennomfører på normert tid har hatt en positiv utvikling fra 2015, både på bachelor- og masternivå. Det er arbeidet systematisk, spesielt med endringer i regelverket knyttet til

gjennomføring av masteroppgaven. NMBU ligger godt over gjennomsnittet når det gjelder gjennomføring på masternivå, men under gjennomsnittet på bachelornivå. Departementet uttrykte i etatsstyringsmøtet i 2016, en forventning om at NMBU arbeider for å bedre resultatene på bachelornivå. Dette har høy oppmerksomhet og prioritet og ledelsen følger utvikling tett.

Noen studieprogrammer har betraktelig lavere gjennomføring enn andre. Dette trekker ned gjennomsnittet. Deltidsarbeid og lav tidsbruk kan forklare noen av forskjellene på noen av studieprogrammene. Den årlige programrapporteringen fra 2016 viser at det arbeides bevisst med disse utfordringene og det settes inn tiltak for å øke gjennomføringsgraden.

I tillegg til det studienære arbeidet, har NMBU iverksatt en rekke tiltak med forventet positiv effekt på gjennomføringen. Universitetet vil spesielt fremheve arbeidet med utvikling av pedagogisk støtte til undervisere og utbedring av bygningsmasse og undervisningsinfrastruktur. Disse tiltakene skal til sammen bygge opp under arbeidet med å nå resultatkravene.

Videre skal det i 2017 utarbeides programspesifikke handlingsplaner for økt gjennomføring for samtlige studieprogrammer. Dette arbeidet blir fulgt opp i tertialrapporteringen til universitetsstyret, og vil være et av de sentrale tema for styringsdialogen mellom rektor og fakultetene.

Andel ph.d.-kandidater som gjennomføres innen seks år

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 – Resultat
Andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år	69,5 %	75 %	74,8 %

Gjennomføringsgraden ved NMBU har økt til 74,8 % som er en god utvikling fra 2014 (63 %). Gjennomstrømningen varierer noe mellom fagområdene, men rutiner for gjennomføring av oppstart-, midtveis- og sluttseminar fungerer godt.

Omleggingen til 10 ph.d.-programmer har vært med på å forbedre kvalitetssikringen av doktorgradsutdanningen. Fagstrategier ved fakultetene gir et solid grunnlag for en langsiktig satsing på forskerutdanningen. Universitetsatsingen *Fremragende forskning og utdanning (FFU)* gir også forskerutdanningen bedre rammer.

Det ble i 2016 avlagt 87 doktorgrader (ph.d.) og tatt opp 96 nye ph.d.kandidater. Det ble i tillegg tildelt en dr.philos grad ved Institutt for landskapsplanlegging. NMBU hadde ved utgangen av 2016 566 doktorgradsstudenter. Antall tildelte doktorgrader ved NMBU har gått noe ned siden toppåret 2013. Antall opptak til doktorutdanningen lå forholdsvis høyt for årene 2008 til 2010. Opptaket for 2011 var vesentlig lavere enn for 2010, men har økt noe fra 2011 frem til 2016. Det forventes at antall disputaser vil være rundt 90 per år.

Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter	37,6	35 timer pr uke	37

I studiebarometeret for 2016 oppgir NMBU-studentene i snitt å bruke 37,5 timer per uke på studiene, fordelt på organiserte læringsaktiviteter (17,7 timer) og egenstudier (19,8 timer). Dette er 2,9 timer mer enn landssnittet og uendret sammenlignet med undersøkelsen for 2015. NMBU-studenten har betalt arbeid i gjennomsnitt 5,8 timer per uke. Dette er en nedgang fra 2015, hvor snittet lå på 6,3 timer.

NMBU har siden oppstarten av Studiebarometeret i 2014, lagt vekt på at resultatene fra Studiebarometeret først og fremst er interessante når de blir brukt på programnivå. Det fremgår av programrapportene at programmiljøene bruker undersøkelsen i arbeidet med å utvikle programmene.

Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten	4,2	4,5 (på en skala 1-5)	4,2

Ser vi bak totaltallet skårer NMBU bedre på temaene «relevans i studiene» og «programmenes evne til å inspirere», sammenlignet med de andre temaene for undersøkelsen. Det er noe lavere skår på eksamens- og vurderingsformer, eget læringsutbytte og studie- og læringsmiljø. NMBU skårer lavest på indeksene for medvirkning, undervisning og veiledning og eget engasjement, men likevel noe over landssnittet. Alt i alt oppgir studentene å være godt fornøyd med studieprogrammene. Det er også her variasjon i resultater mellom studieprogram, som må tolkes og vurderes av det enkelte programråd for å sikre riktig oppfølging.

Den viktigste innsatsen for å øke kvaliteten i undervisningen er i det løpende arbeidet i miljøene rundt studieprogrammene. Hovedinntrykket fra årets programrapporter er at NMBUs undervisning legger til rette for at studentene skal nå et definert læringsutbytte. Det iverksettes løpende tiltak for å øke kvaliteten både i undervisningen og i sammenheng og helhet i studieprogrammene. Det er en ambisjon at flere av tiltakene, særlig på programnivå, skal være pedagogisk rettede tiltak med utspring i NMBUs læringsfilosofi.

Læringscenteret ved NMBU skal støtte og legge til rette for undervisernes arbeid med å utvikle undervisningen. Senteret har som en del av satsingen på fremragende forskning og utdanning utvidet tilbud og virksomhetsområde gjennom 2016, særlig når det gjelder bruk av digitale verktøyer. Satsingen fortsetter i 2017.

Det er behov for gjennomgang og videreutvikling av rammene for systematisk kompetanseutvikling for undervisere. NMBU vil i 2017 starte et arbeid med å utvikle et helhetlig opplegg for kompetanseutvikling med universitetspedagogikk som basis. Det skal også utvikles moduler rundt spesifikke temaer/undervisningsmetoder, som kan tilbys løpende.

En viktig del av satsingen på fremragende forskning og utdanning er støtte til enkeltstående prosjekter og miljøer som kan gå foran og vise vei. Det ble i 2016 delt ut midler til miljøer som ønsket

å søke om å bli et Senter for fremragende utdanning (SFU) og til miljøer som utvikler innovativ undervisning. Denne støtteordningen videreføres i 2017.

Det innføres krav om opprettelse av programråd på samtlige studieprogrammer. Det skal gjennomføres flere periodiske programevalueringer, og det skal utvikles opplæringsmoduler i utdanningsledelse på programnivå.

Tallet på publiseringspoeng per faglige årsverk

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 – Resultat (per 27.02.2017)
Publiseringspoeng per faglig årsverk	1,21	1,3	1,33 (Endelige tall kommer 01.04.2017)

Publiseringspoeng per fagårsverk for NMBU var 1,33 (per 27.02.2017) mot 1,21 i 2015. Målet er 1,3 publikasjonspoeng per fagårsverk. Det endelige resultatet vil foreligge når alle publikasjoner for 2016 er kontrollert og godkjent (per 01.04.2017).

Pr 28.02.2017 har NMBU registret til sammen 1080 vitenskapelig publiseringer, hvorav 445 (41 %) ved Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap, 384 (36 %) ved Fakultet for miljøvitenskap og teknologi og 248 (23 %) ved Fakultet for samfunnsvitenskap. 21 % av publikasjonene var på nivå 2.

NMBU hadde i 2016 448 internasjonale vitenskapelige samarbeidspublikasjoner Dette er noe lavere enn resultatet for 2015 på 544 (endelig tall kommer ca. 01.04.17).

Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (NOK)	27.000	27.000	26.724

NMBU har hatt høy aktivitet mot Horisont 2020. Inntektene fra EUs rammeprogrammer var i 2016 på 21 millioner kr (dvs. 26.724 kr pr. fagårsverk), som er svært nær målsettingen. Universitetet har nådd målsettingen når det gjelder antall søknader (41) til H2020, inkludert 9 koordinatorsøknader. Suksessraten på 11,8 % er i samsvar med målsettingen for 2016. Det er på nivå med gjennomsnittet for universitetene. NMBU gjør det bra innenfor EUs strålevernprogram EURATOM. Et nytt prosjekt ble etablert i 2016 og ytterligere fire prosjekter, hvorav to knyttet til undervisning, fikk tilsagn og skal starte opp i 2017. I tillegg er NMBU invitert som partner til kontraktsforhandlinger for et Future and Emerging Technologies (FET)-prosjekt. Disse prosjektene er en del av Horisont2020 sitt toppforskningsprogram.

Evalueringsene av søknadene har jevnt over fått bedre skår enn tidligere. Workshops og individuell veiledning er gjennomført for å synliggjøre mulighetene i rammeprogrammet og for å heve kvaliteten på søknadene. Økt støtte til stimuleringstiltak fra Forskningsrådet (PES-midler) har vært svært viktig. Noen av midlene har gått til styrking av det sentrale EU-rådgiverapparatet med 1,5

årsverk. EU-kontrollerstillingen innen økonomi er i tillegg gjort fast over NMBUs ordinære budsjett. Økte administrative ressurser har ført til langt tettere oppfølging av forskerne i søknadsprosessene.

Det har også vært stor søknadsaktivitet mot H2020s randsone. Det har ført til innvilgelse av 6 nye ERA-net prosjekter hvor NMBU er partner. I tillegg koordinerer NMBU én ny COST-aksjon og ett JPI-prosjekt under det Europeiske fellesprogrammet «Water». I 2016 utgjør inntektene fra randsoneaktivitetene 8,2 millioner kroner.

Andelen utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totaltallet på studenter

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Andelen utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totaltallet på studenter	1,02%	5 % (250 studenter)	1,51%

Det totale antallet utreisende studenter har økt over tid. Antallet utreisende var 180 i 2016 sammenlignet med 129 i 2014 og 168 i 2015. Det har også vært en økning utreisende med Erasmus+ ordningen. Tallet på internasjonale studenter ved NMBU har også vært økende over tid og lå i 2016 på 848 studenter, som svarer til 16,5 prosent av studentmassen.

Utviklingen er gledelig, men universitetet har høyere ambisjoner om antall inn- og utveksling fremover for å styrke kvalitet og attraktivitet hos NMBU som institusjon. Ambisjonene er spesielt knyttet til økning i andelen utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+.

NMBU har både sentralt og på programnivå i 2016 fortsatt arbeidet med å tilrettelegge for økt mobilitet. Dette arbeidet vil fortsette inn i 2017.

Det er i 2016 arbeidet med en overgripende internasjonal strategi for NMBU. Strategien skal sette retningen og mål for universitetets internasjonaliseringsarbeid fremover. Lansering og implementering av NMBUs strategi vil skje i 2017.

NMBUs satsing på Fremragende forskning og utdanning (FFU) og andre kvalitetstiltak

FFU-satsingen har tre hovedområder: *kvalitet i alle ledd, satsing på talenter og prestisjeprosjekter*. Ni ansatte har deltatt på NMBUs Talentutviklingsprogram i 2016. Talentene har fått oppnevnt egne mentorer fra internasjonale læresteder. Deltakerne har deltatt på to fellessamlinger og hatt individuelle møter med mentor. Talentene har også deltatt på konferanser og noen har vært invitert som gjesteforskere. En av deltakerne har søkt ERC-stipend i 2016 og to har søkt på FRIPRO-ordningen *Unge forskertalenter*. Det ble også gjennomført utlysning, intervjuer og opptak av sju nye kandidater med oppstart i januar 2017.

Det er etablert støtteordninger og gitt midler til miljøer som søker om prestisjeprosjekter. Ett miljø sendte i 2016 søknad til ordningen Senter for fremragende forskning (SFF) i Forskningsrådet, fire miljøer sendte søknad til NOKUTs ordning Senter for fremragende utdanning (SFU) og to miljøer sendte søknad til Nordic Center of Excellence (NCoE). Flere større prosjekter har tatt i bruk digitalt verktøy for å bedre prosjektledelsen og samhandlingen og kommunikasjonen innad i det enkelte prosjekt. En SFF-søknad og en SFU-søknad gikk til finalen. SFF-tildeling gjøres ultimo mars 2017.

Det er gjennomført flere tiltak under kvalitet i alle ledd, blant annet kurs i prosjektledelse, presentasjonsteknikk, veilederkurs, økte ressurser til Læringssenteret.

Måloppnåelse for sektormål 1 i 2016

NMBU vurderer måloppnåelsen på utdanningsområdet som god, og bedre enn i 2015. Dette gjelder både for sektormålet og NMBUs virksomhetsmål. Gjennomføringen øker, kandidatene kommer raskt i relevant arbeid og studieprogrammene holder jevnt over høy kvalitet. Universitetet har imidlertid klare ambisjoner om økt måloppnåelse. Dette gjelder spesielt gjennomføringen på bachelor-nivå, hvor universitetet er langt fra ønsket nivå.

NMBU er godt fornøyd med måloppnåelsen for sektormålet og NMBUs virksomhetsmål innen forskerutdanning, publisering og deltakelse i Horisont 2020. NMBU har imidlertid høyere ambisjoner og vil satse enda sterkere på kvalitet i forskningen og i forskerutdanningen i årene framover.

Målene for Horisont 2020 ble nådd. Suksessraten er relativt god (11,8%) sett i forhold til gjennomsnittet i sektoren, og antall prosjektsøknader (koordinator eller deltaker) har vært høyt. Rådgiverapparat er styrket, og det forventes at dette vil kunne gi økt uttelling i årene framover.

Det har også vært høy aktivitet innen satsingen *Fremragende forskning og utdanning (FFU)*. Talentutviklingsprogrammet har vært svært vellykket og får gode skussmål fra deltakerne.

For å heve kompetansen i utøvelse av forskergjeringen, har det vært arrangert en rekke ulike kurs for phd-studenter og forskere.

Et prosjekt er kommet til sluttrunden for SFF utlysingen i 2016. Det har også vært en økning i registrert forskerutveksling både for phd-er og for forskere. NMBU nådde høyt, nesten opp, ved tildeling av SFU i 2016.

NMBU arbeider også med å få til et tettere samspill mellom forskning og utdanning. Dette inkluderer studentaktiv forskning hvor studenter er involvert og medvirker i pågående forskningsprosjekter.

Kunnskapsdepartementets sektormål 2 – Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Kunnskapsdepartementets sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling		
#	Styringsparametere (N= Nasjonale parametere fastsatt av Kunnskapsdepartementet, E=NMBUs egendefinerte parametere)	Resultat-vurdering
(N)	Andelen masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning (NIFU/Kandidatundersøkelsen)	
(N)	Bidragssinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk (DBH)	
(N)	Andre bidrags- og oppdragsinntekter utenom EU og Forskningsrådet per faglig årsverk (DBH)	
(N)	Tallet på forretningsideer per faglig årsverk (DBH)	
(N)	Andel forskningsinnsats i MNT-fag (NIFU/FoU-statistikken)	
(E)	Antall medieoppslag totalt og i prioriterte medier	
(E)	Aktivitet i sosiale medier	

NMBUs virksomhetsmål knyttet til sektormål 2:

4. NMBU har sammen med strategiske samarbeidspartnere en internasjonal ledende rolle innen fremtidsrettede områder av miljø- og biovitenskap, og skaper ny faglig synergi sammen med forskningsklyngen på Adamstua og Ås.

5. NMBU er sammen med forskningsinstituttene på Ås og Adamstua den fremste nasjonale forskningsklyngen som bidrar til innovasjon og verdiskaping i miljø- og biovitenskapene.

6. NMBU er best i Norge i formidling av forskningsresultater.

Resultatrapportering på nasjonale styringsparametere

Andelen masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Andel masterkandidater i relevant arbeid	75,8	90	-

NIFUs kandidatundersøkelse (kandidater fullført i inneværende år) gjennomføres annen hvert år. Den seneste undersøkelsen er fra 2015. Det fremgår av denne og NMBUs egen kandidatundersøkelse (kandidater fullført fra NMBU i 2009-2015), også fra 2015, at kandidatene fra NMBU jevnt over er attraktive på arbeidsmarkedet og raskt kommer i relevant arbeid. Rapporteringen på programnivå fra fakultetene for 2016, er i tråd med resultatene fra disse undersøkelsene.

NIFUs kandidatundersøkelse 2015 viser at NMBU er på høyde med øvrige norske utdanningsinstitusjoner når det gjelder andel masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt

år etter fullført utdanning (75,8 %) og andelen sysselsatte i relevant arbeid. Resultatene fra NMBUs kandidatundersøkelse fra 2015 ligger jevnt over noe høyere. Resultatene viser at nesten 80 % av kandidatene gikk ut i arbeid innen 3 måneder etter fullført grad og at 90 % av kandidatene gikk ut i arbeid innen 4-7 mnd. 80 % av kandidatene meldte om at denne jobben var svært relevant eller relevant.

NMBU ser behov for jevnlig å gjennomføre egne kandidatundersøkelser for å få bedre innsikt i enn det NIFU undersøkelsen gir, og for å vurdere utviklingen over tid. Det fremgår for eksempel av NMBUs egen undersøkelse at det er store variasjoner mellom fagområder og mellom studieprogrammer. Dette framgår ikke av NIFU undersøkelsene.

Analysene i rapporten fra NMBUs siste kandidatundersøkelse viser at faktorene «solid faglig basis for arbeid i mitt fagfelt» og «veiledning-/rådgiving fra undervisningspersonalet» er blant de faktorene som har størst betydning for studentenes overordnede tilfredshet. Disse faktorene kan tolkes som viktige styrker for NMBU. Av de svakere områdene, peker «studentveiledningen i forbindelse med overgang til jobb» seg ut som det svakeste punkt. Det gjøres en satsning på å utvikle karriereveiledningen ved NMBU i 2017.

Bidragssinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Bidragssinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk (NOK)	252.250	290.000	298.020

NMBU oppfylte målsettingen når det gjelder tildeling av midler fra Forskningsrådet per fagårsverk. Økningen er på 7% fra 2015. Total tildeling fra Forskningsrådet var 235 mill.

NMBU fikk innvilget 12 prosjekter innenfor ordningen Fri prosjektstøtte (FRIPRO) som er en økning på 2 prosjekter fra 2015. Støtten gikk til 2 toppforskprosjekter, 3 prosjekter for unge forskertalenter, 5 forskerprosjekter og 2 prosjekter med støtte til arrangementer. NMBU har også hatt suksess innenfor Biotek 2021 (3 prosjekter), BIONÆR (7 prosjekter) samt bevilgninger for prosjekter fra Fondet for forskning på landbruksprodukter og Jordbruksavtalemidler (5 prosjekter).

NMBU fikk innvilget sin søknad om et nytt Forskningsssenter for miljøvennlig energi (FME). Senteret er opprettet i tett samarbeid med SINTEF, men også med en rekke bedrifter fra både inn- og utland. Målsettingen er å utvikle teknologi og prosesser for framstilling av bærekraftig 2.generasjons biodrivstoff basert på biomasse fra skog i Skandinavia. Fokus er på bioraffinering, der produksjon av biodrivstoff sees i sammenheng med produksjon av andre høyverdige produkter.

NMBU er med i sluttspurten på søknad rettet mot ordningen Senter for fremragende forskning (avgjøres endelig i 2017). NMBU har ambisjon om flere sentre i tillegg til eksisterende sentre som Foods of Norway (SFI), Cerad (SFF) og Cenbio (FME).

NMBU har et utstrakt samarbeid med UiO innen livsvitenskap. NMBU har satt i verk tiltak for et enda tettere samarbeid med UiO innen livsvitenskap. Ulike samarbeidstiltak vil iverksettes i 2017.

Andre bidrags- og oppdragsinntekter utenom EU og Forskningsråd per faglig årsverk

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 – Resultat
Andre bidrags- og oppdragsinntekter utenom EU og Forskningsråd per faglig årsverk (NOK)	158.320	194.000	161.472

NMBUs inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom EU og NFR ligger en del under målsettingen og er på totalt 127 mill. kroner mot 131 mill. kroner i 2015.

NMBU vil i 2017 arbeide mer målrettet for å øke inntektene. Det skal bl.a. gjennomføres et større kartleggings- og analysearbeid knyttet til oppdrags- og bidragsinntekter særskilt orientert mot næringsliv og offentlig sektor.

Klima, miljø og muliggjørende teknologier er sentrale satsinger i *Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning*. NMBU har betydelig aktivitet på disse områdene og har mulighet for å øke denne gjennom økt ekstern forskningsfinansiering.

NMBU har et variert og omfattende samarbeid med næringsliv, offentlig sektor og utenlandske aktører. Samarbeidet er særlig tett innenfor jordbruk-, skogbruk-, havbruk-, mattrygghet- og matsektoren, men også innenfor energi, foredlingsindustri og ulike teknologiområder. Analyser for vurdering av mattrygghet er et område med vesentlig etterspørsel. NMBU har også et utstrakt samarbeid med forskningsinstituttene på Ås og Adamstuen, når det gjelder prosjekter finansiert av NFR, men også gjennom felles deltakelse i prosjekter finansiert fra andre finansieringskilder. I 2016 var NMBU prosjektleder på 32 prosjekter finansiert fra NFR med prosjektdeltakelse fra ett eller flere av Campusinstituttene (NIBIO, Veterinærinstituttet og Nofima).

Studentorganisasjoner arrangerer hvert år en næringslivsdag med ulike arrangement som møteplass mellom bedrifter og studenter.

Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) er etablert og hadde sitt første møte 4. mars 2016. Rådet vil bli et viktig redskap for å utvikle og styrke samarbeidet med samfunns- og arbeidslivet. 20. januar 2017 ble det arrangert et workshop/seminar med stor deltakelse, og der fokuset var: *Utdanning – fremtidens kunnskaps- og kompetansebehov og NMBUs muligheter*.

Tallet på forretningsideer per faglig årsverk (DBH)

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Forretningsideer per faglig årsverk	0,067	0,054	0,068

Med totalt 54 registrerte forretningsideer holder NMBU samme nivå som foregående år. Systematisk og godt arbeid fra særskilt NMBU Technology Transfer har gitt resultater.

NMBU har et langsiktig perspektiv på innovasjons- og kommersialiseringssatsingene. Innovasjonsstrategien som ble vedtatt i 2014, er et viktig virkemiddel for å videreutvikle Campussamarbeidet. NMBU har i 2016 etablert Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS sammen med NIBIO. I tillegg går NMBU inn som medeier i Inkubator Ås AS. NMBU Technology Transfer blir en del av virksomheten i Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS, og er samlokalisert med tilsvarende oppgaver for NIBIO, Inkubator Ås og Kjeller Innovasjon. Innovasjonssenteret vil også inngå samarbeidsavtaler

med partnere som for eksempel VI og NOFIMA, og engasjere seg i klyngedannelser innenfor fagfelt av interesse for institusjonene på Ås og Adamstua.

En oppstartsbedrift fra NMBU har mottatt 9,37 mill. kroner fra FORNY, og 2 verifiseringsprosjekter har fått Biotek 2021-midler på til sammen 6,3 mill kroner.

NMBU har foretatt 6 patentgranskninger, hvorav 3 patentsøknader er innsendt. Det er inngått 5 lisensavtaler og etablert 2 selskaper basert på forskningsaktiviteten. Det er etablert 6 selskaper med utgangspunkt i ideer fra studenter, og et studentprosjekt fikk innvilget 1 mill. kroner fra Forskningsrådets StudEnt- program.

NMBU har oppnådd de forventede resultater innen innovasjon og nyskaping, samhandling med regionale og nasjonale partnere, og økt samarbeidet med aktørene på Campus Ås og Adamstua.

Andel forskningsinnsats i MNT-fag

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Andel forskningsinnsats i MNT-fag ¹	39%	Ikke definert	Ikke definert

Data samles inn av NIFU i oddetallsår.

NMBU har en naturvitenskaplig, teknisk og samfunnsvitenskapelig profil. Blant universitetene i Norge, har NMBU den høyeste andel av vitenskapelige ansatte som arbeider innenfor MNT-fag (jfr. NIFU rapport 2014/33). NMBU utdanner også lektorer innen realfag og har en praktisk-pedagogisk utdanning innen realfag og teknologi. NMBUs sentre (SSF, SFI og nye FME-senter) er også knyttet til MNT-fag. NMBU hadde i 2016 21 rekrutteringsstillinger innen MNT-fag og 3 rekrutteringsstillinger øremerket realfag/teknologi.

NMBUs portefølje av innvilgede prosjekter i Forskningsrådet i årene 2014, 2015 og 2016 viser en viss nedgang i prosjektinntekter knyttet til matematikk og naturvitenskap, men til gjengjeld en økning i prosjektinntekter innenfor teknologifag. For MNT-fag totalt har det vært en liten nedgang fra 53,1% av prosjektinntekter fra Forskningsrådet i 2014 til 50% i 2016.

NMBUs profesjonsutdanninger omfatter veterinærmedisin, dyrepleier, landskapsingeniør, eiendomsfag, by- og regionalplanlegging, landskapsarkitektur, sivilingeniør og realfaglig lektorutdanning. For å møte den sterke digitaliseringen på alle samfunnsområder startes et nytt Masterprogram innen «Big Data Science» på Fakultet for realfag og teknologi.

Resultatrapportering på egendefinerte parametere

Antall medieoppslag totalt og i prioriterte medier

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Antall medieoppslag totalt og i prioriterte medier	5600	Opprettholde 2015-nivået	Over 6000

NMBU hadde over 6000 presseoppslag i 2016 (tall fra Opoint). I formidlings- og pressearbeidet har NMBU vektlagt økt synlighet i nasjonale medier, og har blant annet 112 oppslag og 33 kronikker/debattinnlegg i Aftenposten.

¹ Matematiske, naturvitenskaplige og teknologiske fag

Det ble laget en egen formidlingsserie om det grønne skiftet og NMBUs fagområder. Denne serien ble presentert som en samlet nettsak, publisert på forskning.no, i sosiale medier, Nationen, samt trykket i sin helhet i Østlandets Blad, i en spesialutgave hvor serien dekket forsiden og 13 helsider.

Som ledd i NMBUs formidlingsarbeid ble det avholdt et skrivekurs på norsk og et på engelsk samt tre medietreningskurs for egne forskere og undervisere.

NMBU arrangerte Ungforsk, og over 2000 elever fra 24 skoler besøkte Campus Ås. Videre deltok NMBU på 7 utdanningsmesser, besøkte 280 videregående skoler og tok imot besøk fra 30 klasser på Campus i 2016.

NMBU har drevet utstrakt formidlingsarbeid gjennom Store norske leksikon og har 20 fagansvarlige og 3 fagmedarbeidere i leksikonet. Disse fagansvarlige har ansvar for 2192 artikler, og artiklene ble til sammen lest 807 406 ganger i 2016.

NMBU har intensivert arbeidet med publisering av doktorgradsavhandlinger i NMBUs åpne arkiv, Brage.

NMBU har i samarbeid med Vitenparken gjennomført flere arrangementer med populærvitenskapelig formidling som på ulike måter tematiserer forskning fra NMBU.

Aktivitet i sosiale medier

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Aktivitet i sosiale medier	Følgere facebook: Under 10000	11000	13500

Emneknaggene #mittNMBU og #tenkom som ble tatt i bruk i 2014/15 for å profilere NMBU i sosiale medier, er videreført også for rekrutteringssesongen 2015/16. NMBUs facebookside har høy aktivitet og har økt med 3500 følgere til cirka 13.500 følgere i 2016.

Også NMBUs Instagram-konto har hatt økt aktivitet og økt antall følgere som resultat av dette. Det er i 2016 særlig satset på innhold som engasjerer unge, blant annet video.

Måloppnåelse for sektormål 2 i 2016

NMBU er tilfreds med at måloppnåelsen innenfor sektormål 2 og NMBUs virksomhetsmål. Det har vært en god økning i inntekter fra oppdrags- og bidragsfinansiert virksomhet utenom Forskningsrådet og Horisont 2020 (20%). NMBU har potensial for å utvide samarbeidet både med næringsliv og offentlig sektor og vil ta et sterkere grep om dette i 2017 gjennom bl.a. Råd for samarbeid med arbeidslivet, ekstern deltakelse i studieprogramråd og i etter- og videreutdanningsvirksomheten.

NMBU har hatt en fin utvikling når det gjelder mottak og kommersialisering av forretningsideer og i antall lisensavtaler og oppstartsselskaper basert på ideer fra ansatte og studenter ved NMBU. Etableringen av Innovasjonssenter CAMPUS Ås, sammen med NIBIO, med samlokalisering av teknologioverføringskontor, inkubator og Kjeller innovasjon har vært et viktig grep som ser ut til å bære frukter.

Andelen av bevilgninger til MNT-fagene viser stabilitet over tid. Samarbeidet med partnere på Campus Ås og Adamstuen viser også en god utvikling.

NMBU er fornøyd med synligheten i media, spesielt i nasjonale medier, og vil fortsatt arbeide aktivt for å formidle alt det spennende som foregår på NMBU.

Kunnskapsdepartementets sektormål 3 – God tilgang til utdanning

Kunnskapsdepartementets sektormål 3 God tilgang til utdanning		
#	Styringsparametere (N= Nasjonale parametere fastsatt av Kunnskapsdepartementet, E=NMBUs egendefinerte parametere)	Resultat-vurdering
(N)	Kandidattall på helse- og lærerutdanningene	
(E)	Antall kurs og deltakelse på EVU-kurs	

NMBUs virksomhetsmål knyttet til sektormål 3:

7. NMBU gir relevant etter- og videreutdanning

Resultatrapportering på nasjonale styringsparametere

Kandidatmåltall for integrert lærerutdanning

	2015	Kandidatmåltall fastsatt av KD	2016 - Resultat
5-årig integrert lærerutdanning (LUR)	3	20	12
PPU og PPU-Y	56	56	79
Totalt: Kandidattall på helse- og lærerutdanningene	62	76	91

Kandidattallet omfatter fra 2016 også PPU-utdanningen. Det er en god utvikling i kandidattallet for lærerutdanningene ved NMBU.

NMBU har ligget lavt på kandidattall på den 5-årige lærerutdanningen. Dette var også et tema i etatsstyringsmøtet i 2016, hvor det ble påpekt at NMBU ligger betydelig under måltallet, og at departementet forventer at universitetet iverksetter tiltak slik at gjennomføringen økes betydelig.

NMBU arbeider for både å styrke fagmiljøet og øke rekrutteringen til studieretningen Lektor i Realfag (LUR). Søkertallet har gått opp som resultat av dette.

I tilknytning til pågående omorganisering av NMBU, vurderes ny organisering av fagmiljøene på fakultetet. Det vektlegges at den nye organiseringen skal sikre gode rammer for synliggjøring og videreutvikling av lærerutdanningen, herunder også PPU. Arbeid med strategi for videreutvikling av lærerutdanningen vil også stå sentralt i 2017.

Resultatrapportering på egendefinerte styringsparametere

Antall kurs og deltakelse på EVU-kurs

Deltakere på etter- og videreutdanning	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Antall nye kurs (derav nye nettbaserte kurs)	14 (5)	14 (5)	14 (5)

Antall studenter videreutdanningskurs	696	815	578
Antall studenter etterutdanningskurs	1193	760	1182

Etter- og videreutdanningsaktiviteten ved NMBU er et viktig bindeledd mellom NMBUs fagmiljøer og arbeidslivet. Arbeidslivet har et stadig økende behov for fleksibel kompetanseheving, både for at flere skal få tilgang til kompetanseheving og for å kutte kostnader. I 2016 har det derfor bl.a. blitt jobbet mye med å utvikle digitale læringsressurser både for matsektoren og akvanæringen og Mattilsynet.

Måloppnåelse for sektormål 3 i 2016

Måloppnåelsen er i hovedsak tilfredsstillende, men det må arbeides for å øke kandidattallet innen helse- og lærerutdanningene ytterligere. Det er også rom for å øke aktiviteten innen etter- og videreutdanning. NMBU vurderer å utarbeide en egen handlingsplan for dette. Deltakelsen på etter- og videreutdanningskursene bekrefter god måloppnåelse på NMBUs virksomhetsmål.

Kunnskapsdepartementets sektormål 4 - Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Kunnskapsdepartementets sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem		
#	Styringsparametere (N= Nasjonale parametere fastsatt av Kunnskapsdepartementet, E=NMBUs egendefinerte parametere)	Resultatvurdering
(N)	Tallet på studiepoeng per faglig årsverk (DBH)	
(N)	Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (DBH)	
(N)	Andelen midlertidige tilsatte i undervisnings- og forskerstillinger	
(E)	Diverse miljøindikatorer	
(E)	Arbeidsmiljø-, trivsels- og læringsmiljøundersøkelser	
(E)	Andel administrative årsverk	
(E)	NMBU følger Statsbyggs fremdriftsplan innenfor vedtatt budsjettramme	
(E)	NMBUs fagmiljøer kan skape ny synergi fra 2019	

NMBUs virksomhetsmål knyttet til sektormål 4:

8. NMBU er Norges ledende miljøuniversitet.
9. NMBU har integrasjon av fagmiljøer og tekniske-administrative støttefunksjoner i en felles effektiv organisasjon som gir ansatte og studenter klar tilhørighet og stolthet over det nye universitetet
10. NMBU har gode fysiske fasiliteter og forsknings- og studieinfrastruktur, og styrker HMS-innsatsen.
11. NMBU deltar i gjennomføringen av de store byggeprosjektene, og har god ledelse av flytteprosessen.

Resultatrapportering på nasjonale styringsparametere

Tallet på studiepoeng per faglig årsverk

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Studiepoeng/faglig årsverk	306,31	330	307

Tallene for NMBU gjennom de siste årene, viser en stabil økning, men resultatene ligger under gjennomsnittet for de øvrige universiteter. Det er store variasjoner mellom ulike fagområder. NMBU har en ambisjon om å øke tallet på studiepoeng per faglig årsverk. Et viktig grep for å bedre utnyttelsen av ressurser ligger i iverksatt omorganisering, hvor det legges til rette for at fagområder med naturlige skjæringspunkter kan spille på felles kompetanse og utvikle et tettere samarbeid, ikke minst på utdanningsområdet. Dette forventes å ha en positiv effekt på produktiviteten.

Andel kvinner i dosent og professorstillinger

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger	21,2 %	25 %	22,4 %

NMBU har satt et mål for 2020 om at kvinneandelen i dosent- og professorstillinger skal være minst 30 %. Det er fortsatt et stykke igjen før dette målet er nådd. Det er forventet at tiltakene i Handlingsplan for likestilling vil bidra til å øke måloppnåelsen. Det er utarbeidet årsrapport for likestilling som legges fram for universitetsstyret.

Andelen midlertidige tilsatte i undervisnings- og forskerstillinger²

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Midlertidige ansatte i undervisnings- og forskerstillinger	17,3	18 %	18,3 %

Det vil bli iverksatt tett oppfølging av bruk av midlertidige ansettelser i løpet av 2017, med mål om å gjennomgå ansettelseskontraktene med tanke på omgjøring til fast ansettelse.

Resultatrapportering på egendefinerte styringsparametere

Diverse miljøindikatorer

Målet for 2016 var 2 % reduksjon i restavfall, 5 % økt andel sortert avfall, kontroll på energi- og vannforbruk og årlig klimaregnskap.

Restavfall: På Adamstuen har forberedelsene til flytting startet. På Ås er flere bygg tømt og revet. Det er derfor samlet sett en økning i restavfall i 2016. Økningen vil fortsette fram til 2019.

Andel sortert avfall: Den nye miljøstasjonen er i gang og gjør sorteringen bedre. Rive- og ryddearbeidet medfører at vi ikke har grunnlag for å regne ut en prosentvis bedring for 2016.

Energi og vannforbruk: NMBU bruker fjernvarme og strøm med opphavsgaranti. Vannforbruket er stabilisert på et akseptabelt nivå.

NMBU eier 13 el-biler og ansatte har tilgang til 66 elbilparkeringsplasser på Ås og Adamstuen. I 2016 har miljørådet utarbeidet miljømål og tiltak for NMBUs videre miljøarbeid. Sykkelprosjektet «Bygdebike» er startet sammen med Ås kommune og Åspro. NMBU fikk flere medieoppslag om dette innovative prosjektet. Avfallssortering er etablert i SiÅs sine største kantiner.

Arbeidsmiljø- og trivsels- og læringsmiljøundersøkelser

Det er ikke gjennomført arbeidsmiljø- og trivselsundersøkelser etter 2015. Denne er fulgt opp med tiltak også i 2016. Det er ikke gjennomført læringsmiljøundersøkelser i 2016.

Andel administrative årsverk

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Andel administrative årsverk	20,9 %	20,7 %	20,0 %

² Midlertidige ansatte fratrasket stipendiater, postdoktorer og II-stillinger

Stillingskontrollen som ble innført i forbindelse med omstillingen og etableringen av nye fakultetsadministrasjoner, er videreført og det vil være viktig å følge nøye med på utviklingen. NMBU har fortsatt laveste andel administrative årsverk blant universitetene.

NMBU følger Statsbyggs fremdriftsplan innenfor vedtatt budsjettramme

«Prosjekt Campus» har også i 2016 hatt stort fokus på prosjekteringsarbeidet for Samlokaliseringsprosjektet og Brukerutstyrsprosjektet. Dette er svært ressurskrevende, særlig for instituttene på Adamstuen. Senter for husdyrforsk har krevd mye oppfølging og identifisering av feil og mangler. Urbygningen ble fullført av Statsbygg og er i prøvedrift siden august 2016.

Styringsdokumenter for Prosjekt Campus og flytte og ibruktakelsesprosjektet er fullført. Det er jobbet med kartlegging av fremtidig driftsøkonomi i det nye Veterinærbygget. IKT-prosjektet er godt i gang med kartlegging og planlegging.

«Prosjekt Campus» har arbeidet med å utarbeide en helhetlig plan for samlet areal på Campus Ås fra 2019 inklusive alle nybygg. Campusplanen vedtas i 2017.

NMBUs fagmiljøer kan skape ny synergi fra 2019

Som forberedelse til flytting til Ås i 2019 har veterinærmiljøet startet opp en større OU-prosess som skal se på hvordan prosedyrer, faglig og administrativ organisering og intern dimensjonering skal legges opp fra 2019. Det er foretatt en gjennomgang av pasientgrunnlaget for dyreklinikkene. Dette materialet vil inngå i OU-prosessen og gi forutsetning for å ivareta kvaliteten på veterinærmedisinsk forskning og utdanning.

Det er allerede utstrakt samarbeid mellom fagmiljøene på Campus Ås og Campus Adamstuen. Blant annet deltar forskergrupper fra begge campus i CERAD (SFF) og Foods of Norway (SFI). Videre må nevnes et samarbeid med fakultet for realfag og teknologi om medisinsk bildebehandling (kreft), virus/bakterier ifm vannkvalitet (matematisk modellering) og melkerobot. Etter samlokaliseringen i 2019 forventes det betydelig større grad av faglig samarbeid i skjæringsflaten mellom veterinærmedisin og øvrige fagmiljøer ved universitetet. I særlig grad ser en betydelig potensial rettet mot grønt skifte, bioøkonomi, digitalt liv, en helse, havbruk og innovasjon. Det forventes også at ny faglig og administrativ organisering vil gi grunnlag for økt tverrfaglig samarbeid på tvers av alle fakultetene.

Kvalitet på bygg og infrastruktur

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Gjennomsnittlig arealvektet tilstandsgrad	1,8	1,8	1,6

Gjennomsnittlig tilstandsgrad ble forbedret til 1,6 i 2016 da den rehabiliterte Urbygningen ble tatt i bruk. Tilstandsgraden på de gamle, og i stor grad fredede bygningene blir først forbedret etter grundig rehabilitering.

NMBU har i 2016 startet arbeidet med en campusplan som skal legge grunnlaget for langtidsplaner for nødvendig verdibevarende vedlikehold.

«Prosjekt Campus» skal se utnyttelsen av eksisterende bygninger og de nye veterinærfaglige bygningene i sammenheng. NMBU har vedtatt å effektivisere arealbruken med 10 %.

Helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet (HMS)

	2015	2016 - Mål/Ambisjoner	2016 - Resultat
Sykefravær	3,5 %	4 %	3,1 %

NMBUs mål for sykefravær er 4%. I 2016 sank det totale sykefraværet til 3,1% fra 3,5% i 2015. Tiltak er satt inn i enheter med forhøyet fravær.

Det ble rapportert 7 personskader som medførte fravær. Dette gir 2,65 i H-verdi, en økning fra 1,56 i 2015 (4 skader). Dårlige ergonomiske forhold var årsak til 5 av skadene. Risikovurdering og utbedring av ergonomiske forhold vil videreføres i 2017.

Det har vært 5 ordinære møter i AMU, et ekstraordinært møte og et seminar. Omstillingsprosessen og konsekvenser for arbeidsmiljøet har vært fast sak i AMUs møter. Statsbygg orienterer AMU NMBU og AMU VI om Samlokaliseringsprosjektet i egne møter, 2 i 2016. Rektor har fastsatt nye vedtekter for utvalget gjeldende fra 1.1.2017. Hovedverneombudet ledet utvalget i 2016.

HMS-årsrapport NMBU 2016 legges fram for universitetsstyret som egen sak.

Måloppnåelse for sektormål 4 i 2016

Sammenliknet med 2015 vurderes måloppnåelsen for sektormål 4 som tilfredsstillende for 2016. På enkelte områder, som for eksempel likestilling, ligger NMBU under målene som er satt. Likevel ser vi en utvikling i riktig retning, men dog i for sakte tempo.

NMBUs måloppnåelse på egne virksomhetsmål i 2016 vurderes som god. NMBU opprettholder sin posisjon som ledende miljøuniversitet, både gjennom egne miljøprestasjoner og NMBUs miljøbidrag gjennom undervisning og forskning.

NMBU har i 2016 gjennomført en større omorganisering av både faglig og administrativ virksomhet.

NMBU har i 2016 gjennomført og startet opp flere større rehabiliteringer, samtidig som Statsbygg har ferdigrehabilitert Urbygningen med de positive virkninger dette har for både lærings- og arbeidsmiljø. NMBU har fortsatt et stort vedlikeholdsetterslep.

Når det gjelder virksomhetsmålet om gjennomføringen av de store byggeprosjektene, har NMBU etablert et eget prosjektstyre med ekstern styreleder som på hvert universitetsstyremøte rapporterer status. Prosjektstyret er også gitt i ansvar å se helheten for utviklingen av Campus Ås gjennom campusplanen. Det er etablert en egen prosjektorganisasjon ledet av prosjektsjef. NMBUs ansatte har gjennom aktiv brukermedvirkning deltatt i prosjektets ulike faser i 2016.

Øvrig rapportering

Midler til oppgradering av bygg ved selvforvaltende institusjoner

NMBU fikk i 2016 tildelt 35 mill. kroner til oppgradering av administrasjonsfløyen ved Tekniske Fagkvartalet. NMBU bidrar med egne midler 75 mill. kroner slik at prosjektets samlede ramme blir 110.000 mill. kroner. Prosjektet er i anbudsfasen. Oppstart av byggearbeider er satt til juni, og planlagt ferdigstilling er april 2018.

Midler til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåinger

NMBU har ikke fått til midler til samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåinger i 2016.

Midler tildelt over kap. 281 post 01 og post 45

NMBU har fått to tildelinger i 2016:

- NMBU har ved Senter for husdyrforsk (SHF) fått midler til nytt redskapshus og silo tilknyttet anlegget for Ås gård som ble åpnet i 2015. Kunnskapsdepartementet stilte til disposisjon 3,0 mill. kroner over kap. 281 post 45. Kombinert med midler fra Landbruks- og matdepartementet samt næringslivsaktører ble det bevilget totalt 9,0 mill. kr til byggene. Byggearbeider ble fullført til budsjettet kost i 2016 og de nye byggene er overlevert og tatt i bruk av SHF.
- NMBU ble 1. desember 2016 tildelt utdanningskvalitetsprisen 2016 for prosjektet Action Learning Model for Sustainable Development. Prisen på 1,0 mill. kroner ble viderefordelt til miljøet bak prisen, Institutt for Plantevitenskap. Midlene brukes til å styrke arbeidet med handlingsorientert læring.

Samfunns- og effektmål for byggeprosjekter

Samfunnsmålet er at NMBU skal være blant de ledende europeiske forskningsinstitusjoner innen miljø- og biovitenskap. Samfunnsmålene er også:

- Den nye Campus Ås skal gjennom etablering av nødvendig ny bygningsmasse, styrke kapasitet og kvalitet i utdanning, kunnskapsutvikling og nyskaping innen bærekraftig, miljøvennlig bioproduksjon og biomedisin i Norge.
- Nasjonalt og internasjonalt skal Campus Ås være en foregangsvirksomhet innen biosafety og biosecurity senest 5 år etter at nybyggene er tatt i bruk.

Effektmålene er disse:

Effektmål 1 utdanning

- Moderne klinikker, laboratorier, andre undervisningsfasiliteter og Fellesbygget vil øke kvaliteten på undervisningen og sikre internasjonal akkreditering av veterinær og dyrepleierstudiene.
- Når nybygg står ferdig, skal opptak til veterinærstudiet økes fra 70 til 90 studenter per år, dvs 28 % økning av uteksaminerte veterinærer.
- De nye byggene vil legge til rette for at dyrepleiestudiet kan utvides til et bachelorstudium.
- Antall uteksaminerte ph.d.-kandidater fra tverrfaglige miljøer skal økes med minst 5 kandidater innen 2025.

Effektmål 2 forskning

- Lokaler for etablering av robuste og mer tverrfaglige forskningsgrupper/miljøer på Campus Ås innen bioproduksjon og veterinærmedisin vil øke konkurransekraften og skal gi 20 % økning i tildeling av nasjonale og internasjonale forskningsmidler innen 5 år etter at nye bygninger er tatt i bruk.
- Moderne fiskeforsøksanlegg gir mulighet for håndtering av kjente og ukjente smittestoff knyttet til fiskehelse, skal øke forskningsomfanget innen akvakultur og akvamedisin med 20 % innen 5 år etter at nye bygninger er tatt i bruk.
- Senter for husdyrforsøk skal være det nasjonale forsøksanlegg for husdyrforskning og skal resultere i 10 % økning i nasjonale og internasjonale forskningssamarbeidsprosjekter med andre forskningsinstitusjoner, industri og næring innen 5 år etter ferdigsstilling.
- Felles utnyttelse og investering i forskningsinfrastruktur mellom Det nye universitetet, Veterinærinstituttet og instituttsektoren for øvrig på Campus Ås gir mulighet for 10 % effektiviseringsgevinst.

Effektmålet 3 innovasjon

- Innovasjon og næringsutvikling på områdene bioproduksjon og veterinærmedisin skal økes med 20 % innen 10 år etter at nye bygninger er tatt i bruk. Dette gjelder i særlig grad innen kunnskapsbasert bioøkonomi/bioteknologi, inklusive akvakultur, sjømatnæring og næringsmiddelindustrien.

Effektmålene 4 administrasjon

- Samlokalisering av NVH og UMB vil samlet gi en effektiviseringsgevinst på 20 % på administrative oppgaver, og denne besparelsen skal være overført til faglig virksomhet og strategiske satsinger innen 5 år etter ferdigstilling av nybyggene.

Når den nye bygningsmassen og infrastrukturen ved NMBU vil stå klar om noen år, ligger det til rette for ytterligere samarbeid og forskningsmessige synergier spesielt innen de naturvitenskapelige fagfeltene. Den nye infrastrukturen ved NMBU vil i større grad legge til rette for at universitetet oppnår en styrkning av den biovitenskapelige forskningen. Her er det flere miljøer på NMBU som vil være sentrale i denne utviklingen og som vil også ha god tilgang og bruk av den nye infrastrukturen.

Ved etableringen av Ås gård (nye SHF) og fiskelaboratoriet er det investert betydelige midler som vil gi Veterinærfakultetet og Fakultetet for biovitenskap nye muligheter for å styrke forskningsinnsatsen. Det er satt egne effektmål for det nye SHF.

NMBUs oppfølging og tilrettelegging for å nå samfunns- og effektmålene er omtalt spesielt under styringsparameterne under sektormål 4.

IV Styring og kontroll

Overordnet vurdering knyttet til styring og kontroll

På generelt grunnlag vil NMBU hevde at det er tatt viktige steg for bedre styring og kontroll i 2016. Dette begrunnes med innføring av ny organisasjonsstruktur fra 2017 hvor stikkordene er færre styringsnivåer, klarere og mer hensiktsmessig rolle- og ansvarsfordeling, og en mer entydig linjeføring. Videre har styret høstet gode erfaringer med innføring av internrevisjon hvor revisjonsselskapet PriceWaterhouseCoopers (PWC) har vært internrevisor. I 2016 har PWC på styrets oppdrag gjennomført revisjon av: rammeverket for økonomistyring, personalområdet, IT-området, budsjettprosessen, arbeidet med EU-prosjekter, informasjonssikkerhet og involveringen av IT i byggeprosjekter. Internrevisor har gjort relevante funn og bidratt med god rådgivning som løpende innarbeides i NMBUs prosedyrer og rutiner.

Rapporteringspunkt iht til KDs mal	Rapport
Bekreftelse på at institusjonen har etablert et system, rutiner og tiltak for intern kontroll med vekt på faktorer som fremgår av Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 2.4	NMBU har over lengre tid søkt å utvikle sin internkontroll, bla gjennom løpende prosedyre- og rutineutvikling og gjennom innspill og bistand fra internrevisjonen. Sistnevnte har bidratt til et positivt løft når det gjelder utvikling av internkontroll og forståelsen av denne. NMBU har nå utviklet en første beskrivelse av et internkontrollsystem basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger, rolle- og ansvarsfordeling mellom nivåene, og beskrivelse av prosedyrer og rutiner. Internkontrollen er et kontinuerlig utviklingsprosjekt, og systembeskrivelsen blir oppdatert fortløpende. Samtidig har NMBU gjennom omorganiseringen i 2016 utviklet og revidert en rekke styrende dokumenter som dokumenterer strukturer som grunnlag for god internkontroll, som: styringsreglement, delegasjonsreglement, oppgavebeskrivelse mellom nivå 1 og nivå 2 i organisasjonen, økonomiinstruks mm. Det er NMBUs vurdering av vi gjennom ovennevnte tiltak har forbedret og systematisert internkontrollen i riktig retning.
Bekreftelse på gjennomføring av intern kontroll og at eventuelle avvik er fulgt opp	Interne kontrollhandlinger har i 2016 vært gjennomført iht til systembeskrivelsen for internkontrollsystemet, med ett unntak, det ikke gjennomført styringsdialoger med instituttene. I 2017 vil det bli avholdt styringsdialoger med fakultetene. Internrevisjonen har gjennomgått syv områder i 2016.
Bekreftelse på at institusjonen oppfyller kravene som fremgår av Reglement for økonomistyring i staten §4 og §14	NMBU oppfyller kravene som fremgår av Reglement for økonomistyring i staten §4 og §14
Omtale av eventuelle vesentlige forhold, for eksempel dersom institusjonen har iverksatt vesentlige endringer, særskilte	NMBU har med virkning fra 2017 innført ny organisasjonsstruktur, som omfatter både den faglige og administrative inndeling. NMBU vurderer at den

Rapporteringspunkt iht til KDs mal	Rapport
tiltak og/eller det har vært spesielle hendelser	nye strukturen har gitt en mer entydig organisasjon og større klarhet i ansvar og myndighet, samtidig som antall styringsnivåer er redusert. NMBU står i en særstilling i forhold til de andre UH-institusjonene ved at det planlegges og bygges for nær 8 mrd. kroner på Campus Ås. Videre at NMBU planlegger flytting av Veterinærfakultetet fra 2019. Dette er forhold som utfordrer NMBU og veterinærmiljøene i særdeleshett. NMBU har ingen spesielle hendelser å rapportere i 2016 i tilknytning til internkontroll.
Oppfølging av eventuelle vesentlige merknader fra Riksrevisjonen i Dokument 1	NMBU har ikke mottatt vesentlige merknader fra Riksrevisjonen i Dokument 1
Egen vurdering om at institusjonen, enten i egen regi, gjennom anskaffelser eller i samarbeid med andre institusjoner, har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gjennomføre den administrative forvaltningen med tilstrekkelig kvalitet	Etter NMBUs oppfatning er de etablerte systemer og rutiner innrettet slik at institusjonen sikrer at bestemmelsene i «Reglement for økonomistyring i staten» §4 og §14 følges. Internrevisjonens gjennomgang viser at på enkelte områder kan kvalitet, samordning og styring forbedres. Spesielt gjelder dette områdene «gjennomgående etterlevelse av regelverk på alle nivå», og «kompetanse». I hovedsak vil NMBU i egen regi gjennomføre utviklings- og implementeringsoppgavene, selv om det på enkelte områder kan være behov for å hente inn kompetanse fra eksterne ressursmiljøer, eksempelvis på området intern revisjon.

Tiltak for avbyråkratisering og effektivisering

NMBUs vesentligste tiltak innenfor avbyråkratisering og effektivisering i 2016 har vært å utvikle ny organisasjons- og lederstruktur. Reduksjon i antall styringsnivåer, med færre enheter, samt en omorganisering av de administrative tjenestene med konsentrasjon av arbeidsoppgaver for stillinger i fakultetsadministrasjonene, er tiltak man forventer gir effektiviseringsgevinst. Tiltakene er en oppfølging av anbefalingene i internrevisjonsrapportene, og disse er fulgt opp i arbeidet med organisering av fakultetsadministrasjonene. En ressursberegning viser en reduksjon i direkte kostnader i 2017 på 4 mill. kroner, stigende til 5,8 mill. kroner i 2018. I tillegg er det beregnet en tidsgevinst på 12.000 timer, eksempelvis redusert tidsbruk til møtevirksomhet som følge av at strukturer slankes. Denne type gevinster er tidsressurser ledelsen (over tid) kan omdisponere til andre formål som styrker kjernevirksomheten.

Sikkerhet og beredskap

NMBU har lagt Kunnskapsdepartementets styringsdokument til grunn for arbeidet med sikkerhet og beredskap. NMBU har i 2015 og 2016 videreutviklet planer og tiltak som gjør at universitetet har et

godt grunnlag for å håndtere kritiske situasjoner der mennesker, miljø og materiell er i fare.
Rapportering for 2016 i henhold til KDs rapporteringsveiledning:

Rapporteringspunkt iht KDs mal	Rapport
Er det gjennomført/revidert en ROS-analyse i 2015 eller 2016?	Gjennomført og revidert i 2016, primært på institutt- og avdelingsnivå. Beredskapsplanen er revidert flere ganger på grunnlag av blant annet ROS-analyser og gjennomførte kriseøvelser.
Følges ROS-analysen opp gjennom egen handlingsplan?	Alle ROS-analysene som er gjennomført har egne handlingsplaner. Overordnet ROS-analyse for NMBU ble gjennomført våren 2016 med påfølgende handlingsplan. Dette har bl.a. ført til at alle ansatte har fått opplæring i PLIVO.
Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2016?	NMBU har gjennomført 3 kriseøvelser i 2016. Øvelsene har vært på instituttnivå og har vært gjennomført som «Tabel top» øvelser. 1 av 3 øvelser har vært gjennomført med NMBU's beredskapsledelse og er blitt gjennomført med spillestab for å gi mer realisme i øvelsen. Kriseøvelsene er evaluert og fulgt opp. Læringsutbyttet har bl.a. ført til bedre rolleforståelse og tydeligere delegering. NMBU har også gjennomført 3 beredskapsmøter med Ås kommune. Ett av møtene var med rådmann og vår administrasjonsdirektør. Resterende møter var mellom sikkerhetsleder NMBU og Beredskapsleder Ås kommune. Målet er å få forankret samspillet i krisesituasjoner, samt utarbeidelse felles handlingskort.
Er styringssystemet for informasjonssikkerhet innført?	NMBU har intensivert arbeidet for å få på plass ett godt styringssystem for informasjonssikkerhet. Høsten 2016 ble det etablert en egen prosjektgruppe i samarbeide med Uninett, som hadde som mål å etablere styringssystemet for informasjonssikkerhet, innen 31 desember 2016. Policydokumentet er på plass og deler av underliggende dokumenter foreligger. Fullt implementert sommeren 2017.

Læringer

Det er et mål for NMBU å øke antall læringer på de eksisterende områdene og på noen nye slik at de resultatkrav departementet fastsatte for 2016, kan nås. NMBU har langt på vei oppfylt de mål som ble fastsatt, og fikk i styringsdialogen med departementet positiv tilbakemelding på læring satsingen.

Som i 2015, har fire læringer i 2016 avlagt fagprøven. NMBU har pr. desember 2016 17 læringer (2015: 12). Det har så langt ikke vært frafall av læringer ved NMBU. Lærlingene er: rørlegger (2) elektriker (1) kontor og administrasjonsfag (6) gartner (2) byggdrikt (1) dataelektroniker (1) industrimekaniker (2) produksjonstekniker (1) og IKT-service (1). Hver lærling har sin fagansvarlige veileder. NMBU har frikjøpt en ansatt som lærlingekoordinator. Lærlingekoordinatoren følger opp

med felles opplæring og samlinger for lærlingene. Det er et mål om ytterligere å øke antall lærlinger i 2017.

Brukerorientering

NMBU har mange brukere og kartlegger deres opplevelse av organisasjonen på flere måter.

Vi måler organisasjonens omdømme og kjennskap i befolkningen gjennom Ipsos nasjonale omdømmeundersøkelse. Navneendringer har som regel negativ effekt på omdømme, og NMBU har siden navneskiftet fokusert på nasjonal omdømmebygging og kjennskap. Årlige målinger viser at NMBUs omdømme er i positiv utvikling og kjennskapen økende.

Journalisters oppfatning av NMBUs pressearbeid og generelle medieprofil måles gjennom PR barometeret annethvert år. NMBU ligger i tet i sektoren på flere områder, blant annet på topp innen aktivt pressearbeid.

NMBU gjennomfører årlig egne undersøkelser om interessen for NMBUs studier ved alle videregående skoler vi besøker og på utdanningsmesser. Her rapporterer NMBUs studenter om elevers og rådgiveres kjennskap til NMBU og hvilke studier som er mest etterspurt i de ulike regionene i Norge. Etter at studenter har begynt hos oss, måler vi årsaker til at NMBU ble valgt som studiested, og hvor de har hentet informasjon om NMBU fra. Disse undersøkelsene benyttes som kunnskapsgrunnlag sammen med nasjonale undersøkelser som Studiebarometeret og kandidatundersøkelsen.

Kunnskapen fra kartlegginger og undersøkelser benyttes til å videreutvikle måten NMBU samhandler og kommuniserer med ulike brukergrupper på.

Nye tiltak i 2017 i tillegg til ovennevnte målinger er en merkevareundersøkelse for å måle kjennskap og inntrykk av NMBU hos målgruppen unge/potensielle studenter. Vi vil også utføre flere brukerundersøkelser på egen webside.

Rådet for samarbeid med arbeidslivet (RSA) er etablert, og består av toppledere fra bransjer og offentlige virksomheter som i store trekk gjenspeiler NMBUs faglige bredde. Det legges opp som dialogmøter med fagmiljøer, med tid til å diskutere momenter som RSA utfordrer NMBU på.

Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

Handlingsplan for likestilling er videreført i 2016, Det er i budsjettet avsatt 1,4 mill kroner til kvalifiseringsstipend for opprykk til professor, vurdering av opprykksøknader, kallelser til II-stillinger, startpakker og andre likestillingstiltak. NMBU vil fortsette sitt arbeid med å øke kvinneandelen i faste vitenskapelige stillinger. NMBU opprettholder målsetting om at andelen kvinnelige professorer skal være høyere enn 30 % og at andelen kvinnelige professor-II, førsteamanuenser og forskere skal være høyere enn 40 % innen utgangen av 2020.

NMBU har i 2016 satt som krav at kunnskap om og resultater fra aktivt likestillingsarbeid skal stå som kvalifikasjonskrav ved rekruttering av ledere. Likestillingsutvalget har arrangerte et internt likestillingsdebattmøte med eksterne innledere og et karriereseminar for kvinnelige vitenskapelige ansatte. En handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering 2017-2020 er under utarbeidelse. NMBU arbeider for et inkluderende arbeidsliv og studentmiljø, og universitetet legger til rette for mangfold. Det skal legges frem for universitetsstyret en egen rapport om likestillingsarbeidet, utarbeidet i henhold til Likestillings- og diskrimineringsombudets bestemmelser om rapportering.

V Vurdering av framtidsutsikter

NMBU har store muligheter

NMBU er et internasjonalt universitet med et faglig mangfold som er skreddersydd for å bidra til regjeringens mål om «det grønne skiftet» og løsning på de store globale miljø- og klimautfordringene. Løsningene på disse utfordringene vil i stor grad finnes innen, og ikke minst i skjæringsflatene, mellom våre fagområder. Med en unik syntese av miljø, biovitenskap, veterinærmedisin, teknologi, arealplanlegging og økonomi har NMBU spesielt gode forutsetninger for å bidra med ny kunnskap og nye løsninger. NMBUs satsing på fremragende forskning og utdanning legger grunnlaget for forsknings- og utdanningsmiljøer i internasjonal toppklasse. NMBU skal kjennetegnes av høy studiekvalitet, store ambisjoner for forskningsformidling og sterke bidrag til innovasjon og verdiskaping.

I 2017 vil NMBU videreutvikle satsingen på fremragende utdanning og forskning. NMBU skal satse både i spiss og bredde, og satse på kvalitet i alle ledd. Ny styringsmodell, mer effektiv administrasjon og klare strategiske mål for faglig virksomhet skal ytterligere støtte opp om fagmiljøenes innsats for fremragende forskning og utdanning. Målet er flere prestisjeprosjekter og verdensledende miljøer. Det er en grunnleggende forutsetning for hele satsingen at den skal omfatte *både* utdanning og forskning.

Økonomiske perspektiver

NMBU legger til grunn en vekst i de økonomiske rammene fram mot 2020. Økt gjennomstrømming av studenter og økt forskningsproduksjon vil resultere i økt uttelling på Kunnskapsdepartementets budsjettindikatorer. NMBU har fortsatt en god uttelling på midler fra Forskningsrådet, og forventer å øke ytterligere de kommende år. NMBU har i 2016 greid å flate ut nedgangen i oppdragsvirksomheten som oppsto i 2014 og 2015. Resultatet for 2016 ligger likevel under fastsatt mål. NMBU vil utnytte potensialet i oppdragsforskningen og vil arbeide målrettet inn mot andre, og mer interessante oppdragsgivere, med mål om å øke omsetningen innen oppdragsfinansiert aktivitet.

Effektmålene for Samlokaliseringsprosjektet og Brukerutstyrsprosjektet er ambisiøse.

Universitetsstyret har i 2016 lagt vekt på å frigjøre midler til strategiske satsinger, omstilling og å sikre midler til å finansiere NMBUs pukkalkostnader i forbindelse med byggeprosjektene.

Universitetsstyret har i budsjettet for 2017, satt av 39 mill. kroner. Dette forventes å øke til 67 og 47 mill. kroner i hhv 2018 og 2019. Disse pukkalkostnadene vil føre til at NMBU i 2018 og 2019 vil bruke flere midler enn de en vil få tildelt. NMBU tar sikte på å hente inn denne pukkelen fra 2020. Styret har tatt opp med departementet de betydelige merkostnader NMBU har i samlokaliseringsprosjektet og brukerutstyrsprosjektet og konsekvensene dette vil ha for universitetets faglige virksomhet. Dette inngår i grunnlaget for styrets risikovurderinger.

Campusplanen skal behandles av universitetsstyret i 2017. For å realisere planen og kunne tilby mer hensiktsmessige lokaler for NMBUs ansatte og studenter, vil det kreves betydelige investeringer i bygninger. Disse kostnadene, sammen med pukkalkostnadene nevnt over, vil for NMBU samlet utgjøre en stor økonomisk utfordring å få finansiert opp de kommende år.

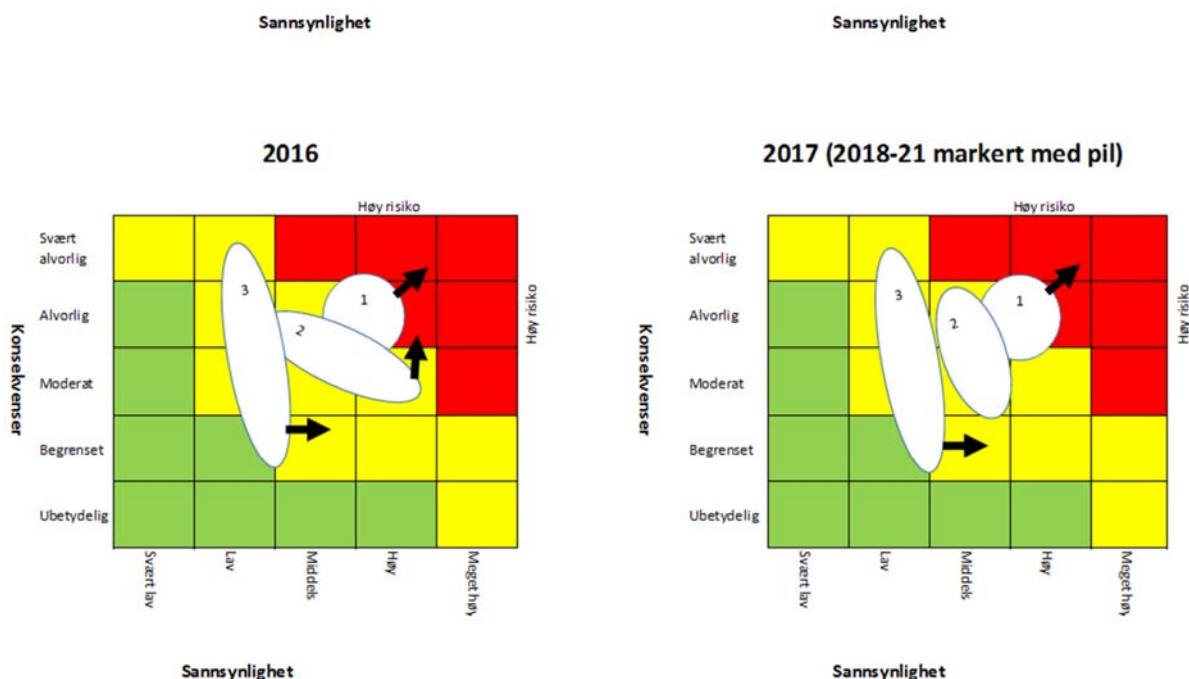
Styrets overordnede risikovurderinger

Universitetsstyret har utpekt tre risikoområder:

1. Økonomiske rammer og frihetsgrader

2. Organisasjon og ledelse (kulturbygging for å støtte opp om fusjonen, omstillingsevne og gjennomføringskraft, evnen til å utvikle kultur for excellence)
3. Fokus på kjernevirksomheten (risiko for at ressurser og ledelsesoppmerksomhet flyttet til de store bygge- og omstillingsprosjektene fram til 2019 på bekostning av kjernevirksomheten)

Figur 1 Risikovurdering 2017 sammenliknet med styrets risikovurdering for 2016. Pilene i figuren for 2017 indikerer hvordan risikoene kan utvikle seg i 2018-21.

Økonomiske rammer og frihetsgrader

I risikovurderingen for 2016 ble det pekt på at NMBU sto overfor stor usikkerhet knyttet til økonomisk behov ved byggeprosjektene, forventede pukkelpkostnader og flytteprosjektet. Det foreslås at budsjettet for byggeprosjektene økes fra 15,6 mill. kroner i 2016 til 39,0 mill. kroner i 2017 for å møte utfordringene på en hensiktsmessig måte. Positivt i 2017 er at NMBU kommer godt ut av omleggingen av KDs finansieringsmodell. Styret vurderer risikoen i 2017 til å være den samme alvorlige som i 2016. I budsjettet for 2017 er risikovurderingen fulgt opp gjennom å øke styrets risikoavsetning til 15 mill. kroner.

Organisasjon og ledelse

Det er vedtatt ny organisasjonsmodell for NMBU. Den nye modellen skal gi et styrket faglig og strategisk utgangspunkt og et bedre styrings- og ledelsesgrunnlag. Den skal gi høyere effektivitet og målrettethet. Dette innebærer at risiko knyttet til organisasjon og ledelse i 2017 er redusert sammenliknet med siste års analyse.

Fokus på kjernevirksomheten

Universitetet står i en krevende situasjon hvor byggeprosjektene krever stort uttak av ressurser (timer, kroner, ledelsesoppmerksomhet). Risikoen knyttet til at ledelsesoppmerksomhet og ressurser flyttes til de store bygge- og omstillingsprosjektene fram til 2019 på bekostning av

kjernevirksomheten vil ligge på om lag samme nivå som i 2016 (middels høy risiko). Innrapporterte resultater for 2015 og rapport pr 2. tertial 2016 tyder på at vi klarer å opprettholde en god utvikling av kjernevirksomheten. De store bygge- og omstillingsprosjektene fram mot 2019 skal gjennomføres på en planmessig måte.

Risikovurdering for 2018-2021

I det mellomlangsiktige perspektivet 2018-21 er det i første rekke forhold som knytter seg til byggeprosjektene (brukermedvirkning og ibruktakelse) og selve driftsfasen når bygningen er tatt i bruk, som vurderes å bidra til økt risiko. Spesielt knytter risiko seg til klinikkvirksomheten som vil få inntektsbortfall ved flytting. Videre er finansiering fra Kunnskapsdepartementet om fullfinansiering av 20 nye studieplasser på veterinærstudiet uavklart.

Ny finansieringsmodell fra KD ser ut til å slå positivt ut for NMBU. Dette kan ha innvirkning på risikobildet i årene fremover. Når risikovurderingen likevel opprettholdes, er det på grunn av pukkelkostnadene som er knyttet til de store byggeprosjektene. Risiko knyttet til organisasjon og ledelse forventes å holde seg uforandret på 2017-nivå gjennom perioden. Risikoen knyttet til kjernevirksomheten er usikker. Erfaringen fra tilsvarende prosjekter viser at prøvedrift og oppstart legger stort beslag på ressurser (ledelse, brukere, støttefunksjoner). Dette er markert med en pil som indikerer økt sannsynlighet for at en slik situasjon kan utvikle seg.

Planer for 2017 knyttet til virksomhetsmålene og styringsparameterne

Styret vedtok 24.11.2016 tiltaksplanen for 2017 og har lagt Kunnskapsdepartementets nye styringsparameter og tildelingsbrevet for 2017 til grunn. Her følger resultatkrav og ambisjoner for 2017 knyttet til de nasjonale og egendefinerte styringsparametere tilhørende målstrukturen.

Sektormål 1

<i>KDs sektormål 1</i>	Høy kvalitet i utdanning og forskning
<i>NMBUs virksomhetsmål</i>	NMBUs kandidater har kompetanse på høyt faglig nivå, er etterspurte og bidrar til bærekraftig verdiskaping for å sikre fremtidens livsgrunnlag. NMBUs kandidater har faglig dybde, tverrfaglig forståelse og internasjonalt perspektiv. NMBU har fri og uavhengig forskning på høyt internasjonalt nivå som gir ny kunnskap for en bærekraftig utvikling.

Det legges til grunn følgende mål/ambisjoner for styringsparameterne knyttet til sektormål 1: (NMBUs egendefinerte styringsparametere i kursiv):

Styringsparameter	Mål 2017	Resultat 2016 NMBU	Gjennomsnitt for statlig sektor 2016 ³
Sektormål 1: Høy kvalitet i utdanning og forskning			
1.1 Andelen bachelorkandidater som gjennomfører på normert tid (DBH).	45 %	40 %	46,4 %
1.2 Andelen masterkandidater som gjennomfører på normert tid (DBH).	60 %	56,8 %	48,6 %
1.3 Andelen ph.d.-kandidater som gjennomfører innen seks år (DBH).	75 %	74,8 %	68,3 %
1.4 Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter (Studiebarometeret).	38,0 timer per uke	37,0t/u	35,5t/u
1.5 Skår på hvordan studentene oppfatter studiekvaliteten (Studiebarometeret) ⁴	4,5 (på en skala fra 1-5)	4,2	4,1
1.6 Tallet på publikasjonspoeng per faglig årsverk (DBH).	1,30	1,33	1,30 (2015)
1.7 Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk (Forskningsrådet/NIFU)	30 000 kroner	26 724 kroner	28 700 kroner
1.8 Andelen utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totaltallet på studenter (DBH)	2,5%	1,51 %	0,92 %

³ Gjennomsnitt for samtlige statlige UH-institusjoner

⁴ Scoren viser svaret på påstanden: «Jeg er alt i alt fornøyd med studieprogrammet jeg går på»

Styringsparameter	Mål 2017	Resultat 2016 NMBU	Gjennomsnitt for statlig sektor 2016 ³
1.9 Antall gjennomførte periodiske programevalueringer	Økt antall evalueringer	2015: 2 planlagte, 2 gjennomførte 2016: 3 planlagte, 2 utsatte og 1 inngår i akkreditering	Ikke relevant

Det vil i 2017 bli lagt vekt på følgende tiltak for å bidra til god måloppnåelse:

- Videreføring av satsingen på Fremragende forskning og utdanning (FFU).
- Gjennomføring av lederutviklingsprogram i faglig ledelse
- Tverrfaglig fakultetssamarbeid gjennom ny organisasjonsmodell.
- Utvikling av et helhetlig karriereprogram for forskere (phd, postdoktorer, midlertidig og fast vitenskapelige ansatte).
- Utvikling av meritteringssystem for utdanning, herunder også utvikling av kompetanseutviklingstilbud innen pedagogikk og programledelse.
- Økt tempo i gjennomføringen av periodiske programevalueringer.
- Fastsettelse av programspesifikke handlingsplaner for gjennomføring for samtlige studieprogrammer.
- Utlysning av støtte til utvikling av innovativ undervisning.
- Videreutvikling av NMBUs Læringscenter.
- Digitalisering av eksamen.
- Oppgradering og drift av undervisningsfasiliteter IT.
- Oppgradering og økt kapasitet for lagring av data.
- Økt satsing på «open science» og bruk av nasjonale løsninger.
- Økt satsing på forskningskvalitet og god forskningskultur.
- Økt satsing på Horisont 2020 inkludert ERC og Erasmus+.
- Økt satsing på Forskningsrådets senterordninger og frie programmer.
- Implementering av NMBUs internasjonale strategi.
- Vurdere mulighetene for kortere tid på forskningstermin for å øke antallet som benytter seg av forskningstermin.

Sektormål 2

KDs sektormål 2	Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling
NMBUs virksomhetsmål	NMBU har sammen med strategiske samarbeidspartnere en internasjonal ledende rolle innen fremtidsrettede områder av miljø- og biovitenskap, og skaper ny faglig synergi sammen med forskningsklyngen på Adamstuen og Ås. NMBU er sammen med forskningsinstituttene på Ås og Adamstuen den fremste nasjonale forskningsklyngen som bidrar til innovasjon og verdiskaping i miljø- og biovitenskapene.

Det legges til grunn følgende mål/ambisjoner for styringsparameterne knyttet til sektormål 2 (NMBUs egendefinerte styringsparametere i kursiv):

Styringsparameter	Mål 2017	Resultat 2016 NMBU	Gjennomsnitt for statlig sektor 2016
Sektormål 2: Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling			
2.1 Andelen masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning (NIFU/Kandidatundersøkelsen)	90 %	90 %	Foreligger ikke som sammenlignbare tall
2.2 Bidragsinntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk (DBH).	300 000 kroner	298 020 kroner	152 470 kroner
2.3 Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk (DBH).	170 000 kroner	161 472 kroner	143 810 kroner
2.4 Andel forskningsinnsats i MNT-fag (NIFU/FoU-statistikken ⁵).	45 %	-	-
2.5 Antall kommersialiseringer (lisensavtaler, solgte patentrettigheter, selskapsetableringer fra ansatte og studenter - NMBU)	10	6	Foreligger ikke som sammenlignbare tall

Det vil i 2017 bli lagt vekt på følgende tiltak for å bidra til god måloppnåelse:

- Følge opp NMBUs veikart for utstyr og infrastruktur.
- Utvikling av Innovasjonssenter CAMPUS ÅS AS.
- Styrke utdannings- og kompetansetilbudet innen entreprenørskap og innovasjon for studenter og ansatte.
- Utrede ordning med «næringslivs- og offentlig sektortermin» for fast vitenskapelige ansatte.
- Utvikling av karriereveiledningen
- Økt systematikk i det eksterne innslaget i programutviklingen

⁵ Rapporteres i oddetalls år

Sektormål 3

<i>KDs sektormål 3</i>	God tilgang til utdanning
<i>NMBUs virksomhetsmål</i>	NMBU er best i Norge i formidling av forskningsresultater. NMBU gir relevant etter- og videreutdanning.

Det legges til grunn følgende mål/ambisjoner for styringsparameterne knyttet til sektormål 3 (NMBUs egendefinerte styringsparametere i kursiv):

Styringsparameter	Mål 2017	Resultat 2016 NMBU	Gjennomsnitt for statlig sektor 2016
Sektormål 3: God tilgang til utdanning			
3.1 Kandidattall på helse- og lærerutdanningene, jf måltall (DBH).	76	91	Uaktuelt
3.2 Antall kurs og deltakelse på EVU-kurs	Minst 54 kurs og 2000 deltakere	14 nye kurs og 1760 deltakere	Uaktuelt
3.3 Økt kjennskap til NMBU (Ipsos nasjonale undersøkelse)	Fortsatt økning i NMBUs omdømme/kjennskap i Ipsos profilundersøkelse av norske etater.	Positiv økning i NMBUs omdømme målt ved Ipsos profilundersøkelse	

Det vil i 2017 bli lagt vekt på følgende tiltak for å bidra til god måloppnåelse:

- Økt antall vitenskapelig tilsatte på lærerutdanningen.
- Økt markedsføring av lærerutdanningen.
- Utvikle nye EVU-tilbud for og i tett dialog med forvaltning og næringsliv.
- Utvikle og tilby helt og delvis nettbaserte EVU-tilbud.
- NMBU skal styrke sin posisjon innen bioøkonomiområdet.
- Årlig måling av NMBUs omdømme/profil (Ipsos nasjonale undersøkelse av alle offentlige organisasjoner/etater).
- Gjennomføring av internt PR-Barometeret som måler pressens kjennskap til NMBU, toppledelsen og NMBUs håndtering av pressen.

Sektormål 4

<i>KDs sektormål 4</i>	Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem
<i>NMBUs virksomhetsmål</i>	NMBU er Norges ledende miljøuniversitet. NMBU har integrasjon av fagmiljøer og teknisk-administrative støttefunksjoner i en felles effektiv organisasjon som gir ansatte og studenter klar tilhørighet og stolthet over det nye universitetet. NMBU har gode fysiske fasiliteter og forsknings- og studieinfrastruktur, og styrker HMS-innsatsen. NMBU deltar i gjennomføringen av de store byggeprosjektene, og har god ledelse av flytteprosessen.

Det legges til grunn følgende mål/ambisjoner for styringsparameterne knyttet til sektormål 4 (NMBUs egendefinerte styringsparametere i kursiv):

Styringsparameter	Mål 2017	Resultat 2016 NMBU	Gjennomsnitt for statlig sektor 2016
Sektormål 4: Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem			
4.1 Tallet på studiepoeng per faglig årsverk (DBH)	320	307	Ikke oppdatert i DBH
4.2 Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (DBH)	25 %	22,37 %	28,05 %
4.3 Andelen midlertidige tilsatte i undervisnings- og forskerstillinger ⁶	18 %	18,32 %	17,49 %
4.4 Andelen administrative årsverk	20,7 %	20 %	
4.5 Brukermedvirkningen følger Statsbyggs fremdriftsplan	Kvalitativ parameter		
4.6 NMBU følger planene for overtakelse og bruk av de nye bygningene	Kvalitativ parameter		

Det vil i 2017 bli lagt vekt på følgende tiltak for å bidra til god måloppnåelse:

- Likestillingsutvalget vedtar en tiltaksplan for 2017 som følges opp.
- Gjennomgang av ansettelseskontraktene for midlertidig ansatte i UF-stillinger med sterkt stillingsvern med sikte på omgjøring til fast.
- Gjennomgang av ansettelseskontraktene for øvrige midlertidig ansatte.
- Bevisstgjøring ved utlysning av stillinger slik at hjemmelsgrunnlaget for midlertidighet klargjøres før utlysning.
- Opplæring av fakultetsvise ansettelsesutvalg.
- Campusplanen ferdigstilles og vedtas i 2017.
- Iverksette tiltaksplanen fra ny miljøstrategi som økt gjenvinning og resirkulering, revidere «Bygdebike»-prosjektet, utarbeide «Grønn transportplan» for NMBU, energiovervåkingssystem, påse at miljøstandarder følges ved oppussing av bygg og nye

⁶ Midlertidige ansatte fratrasket stipendiater, postdoktorer og II-stillinger

byggeprosjekter. Det legges vekt på informasjons- og holdningsskapende tiltak og involvering av ansatte og studenter i miljøarbeidet.

For styringsparameterne 4.5 og 4.6 (Prosjekt Campus) vil det i 2017 legges vekt på:

4.5 Brukermedvirkning:

Aktiv deltakelse i Statsbyggprosjektene samlokaliseringsprosjektet og brukerutstyrsprosjektet med dyktige medarbeidere som via brukermedvirknings prosessen vil sikre at prosjektet får riktig kvalitet og ikke forsinker fremdriften som planlagt av Statsbygg.

4.6 Flytting og ibruktakelse:

- Planlegge, forberede og lede gjennomførelsen av den fysiske flyttingen fra Adamstuen til Campus Ås iht fastsatt tid.
- Medvirke til å planlegge, forberede og gjennomføre testing og validering til planlagt tid av bygg og utstyr ledet av Statsbygg.
- Bistå fakultetet i planleggingen av gjennomføring av aktiviteter i flytte og ibruktakelsesfasen for å sikre en god oppstart til planlagt tid.

Vedtatt budsjett for 2017

(1000 kroner)				
Budsjettenhet	Netto-ramme 2016	Netto-ramme 2017	Endring	%-vis endring
Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning	90 781	89 990	-792	-0,9 %
Fakultet for biovitenskap	83 933	74 560	-9 373	-11,2 %
Fakultet for landskap og samfunn	84 475	90 742	6 268	7,4 %
Veterinærhøgskolen NMBU	154 583	164 460	9 877	6,4 %
Fakultet for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	79 519	78 803	-716	-0,9 %
Handelshøyskolen NMBU	40 924	40 894	-31	-0,1 %
Fakultet for realfag og teknologi	90 610	93 990	3 380	3,7 %
Gammel fakultetsledelse	5 535	-	-5 535	-100,0 %
Sum fakulteter	630 360	633 437	3 078	0,5 %
Rektorat	3 593	3 522	-71	-2,0 %
Universitetsadministrasjonen inkl. sentre	207 668	200 771	-6 897	-3,3 %
Felles poster	47 867	63 499	15 632	32,7 %
Rekrutteringsstillinger	98 870	106 076	7 207	7,3 %
Satsningsmidler	31 300	34 250	2 950	9,4 %
Sum ramme drift	1 019 658	1 041 555	21 897	2,5 %
Sum eiendom og investeringer	113 211	139 126	25 915	22,9 %
Sum reserver	12 950	17 964	5 014	38,7 %
Samlet budsjettamme	1 145 819	1 198 645	52 826	4,6 %

I 2015 ble satsingen for mer fremragende forskning og utdanning etablert med en samlet ramme på ca 30 mill. kroner over egne midler fram til 2018. I 2017 er det innarbeidet 7,9 mill. kroner til denne satsingen.

Styret har sett det nødvendig, med bakgrunn i risikovurderingene, å starte oppbygging av en reserve for å kunne møte eventuelle ukjente og usikre kostnader. I budsjettet for 2017 er det innarbeidet 15 mill. kroner.

Det er innarbeidet i alt 39 mill. kroner til NMBUs deltakelse i Statsbyggprosjektene og Prosjekt Campus.

Bevilgningene til vedlikehold og bygningsmessig utvikling er 69,7 mill. kroner. I 2017 vil prosjektet utbedring av kontorfløyen i TF-kvartalet som NMBU fikk særskilt tildeling til i 2016, startes opp. Samlet vil kostnadsnivået for vedlikehold og bygningsmessige investeringer i 2017 ligge på 132 mill. kroner.

Større investeringsprosjekter

Styret viser til forslaget om tiltak utenfor ordinær budsjetttramme for 2018 som ble oversendt departementet 01.11.2016:

- Universitetsstyret vil i løpet av vårsemesteret vedta en campusplan. Denne planen vil danne grunnlag for hvilke investerings- og utbyggingsprosjekter som skal prioriteres. I budsjettforslaget for 2018 er følgende prosjekter prioritert: (1) *Prosjektering og rehabilitering av Tunbygningene*, og (2) *Prosjektering av lokaler for tidligere Institutt for landskapsplanlegging og tidligere Institutt for plantevitenskap*.
- *Imaging Centre Ås* er et initiativ fra NMBU, Veterinærinstituttet, Nofima og Norsk institutt for bioøkonomi (Nibio). Senteret utvikler forskningsverktøy til å visualisere, digitalisere, dokumentere og tolke fenomener og prosesser knyttet til miljø- og livsvitenskap. Senteret vil inngå som en av fire noder i NorBioImagingplattformen i samarbeid med Universitetet i Oslo. Oppbyggingen vil skje trinnvis og er anslått til ca. 50 mill. kr til sammen. Imaging Centre Ås vil bli et senter i internasjonal toppklasse.
- *Bioraffineringslab'en* er viktig for det strategiske samarbeidet mellom NMBU og forskningsinstitusjonene på Adamstuen og Ås. Videreutviklingen av bioraffineringslab'en vil gi nye muligheter til innovasjon og til å ta i bruk forskningsresultater til næringsutvikling. Det vil i tillegg kunne gi Campus Adamstuen og Ås et viktig redskap for å få en strategisk posisjonering innenfor Horisont 2020 og andre forskningsprogrammer.

US 38/2017 Mandat for internrevisjonsgjennomgang av NMBUs arbeid med avbyråkratiserings- og effektiviseringskuttet

NMBUs oppfølging av internrevisjonsrapportene

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Rektor
Saksbehandler(e): Jan Olav Aasbø
Arkiv nr: 16/04060

Vedlegg: Ingen

Forslag til vedtak:

1. Universitetsstyret fastsetter følgende mandat for en rådgivningsbasert internrevisjonsgjennomgang av arbeidet med avbyråkratisering og effektivisering:

NMBU ønsker en gjennomgang av NMBUs arbeid på alle nivå med avbyråkratisering og effektivisering (ABE) med vekt på styring, organisering, rapportering og gevinstrealisering.

NMBU ønsker råd om hvordan NMBU kan digitalisere arbeidsprosesser og tjenester for å hente ut effektiviseringsgevinster. Videre hvordan effektiviseringsgevinster av ABE-tiltakene kan hentes ut. NMBU ønsker videre råd om:

- Hvordan organisering, ledelse og styring av ABE-arbeidet kan legges opp på alle nivå.

- Hvordan samhandling og prosessorientering kan tilrettelegges slik at det bidrar til ABE, og en kvantifisering av mulige gevinster.
- Hvordan kompetanseutvikling og kompetansedeling kan tilrettelegges slik at det bidrar til ABE, og en kvantifisering av mulige gevinster.

2. Redegjørelsen om oppfølgingen av to av internrevisjonsrapportene 2. halvår 2016 om budsjettprosessen og EU-arbeidet tas til orientering.

28.02.2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

Innledning

Da universitetet på møtet 19. januar (sak 8/207) drøftet plan for internrevisjonen for 1. halvår 2017 og fikk seg forelagt internrevisors gjennomgang av revisjonsoppdraget for 2. halvår 2016, ble følgende vedtatt:

Styret ønsker en gjennomgang av NMBUs arbeid på alle nivå med avbyråkratisering og effektivisering som revisjonsoppdrag for første halvår 2017. Rektor legger fram mandat for denne gjennomgangen på neste styremøte.

Rektor orienterer på neste styremøte om hvordan de fire revisjonsrapportene for 2. halvår 2016 vil bli fulgt opp.

Mandat for internrevisjonsoppdrag om avbyråkratisering og effektivisering

Rektor legger til grunn at mandatet for revisjonsoppdraget bør være en kombinasjon av en statusbeskrivelse/-vurdering fra revisjonens side av dagens arbeid med avbyråkratisering og effektivisering (ABE), og et rådgivningsoppdrag (hvordan NMBU kan jobbe med ABE og hente ut gevinster). Ikke minst er det viktig å få råd om det videre ABE-arbeidet ut fra hvilke rapporteringskrav KD har satt for årsrapporten for 2017 som skal leveres om ett år: «Det skal her fremgå at tiltak som inneholder digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester, er særlig vurdert. Det skal også gjøres rede for hvordan effektiviseringsgevinstene av tiltakene hentes ut, slik at de kan omdisponeres til prioriterte områder». Den revisjonsmessige delen av oppdraget, bør designes slik at det gir læring som grunnlag for framtidige forbedringstiltak. Derfor foreslås det at styring, organisering, rapportering og gevinstrealisering innenfor ABE bør stå sentralt i denne delen av oppdraget. Med bakgrunn i mandatet vil rektor, i dialog med internrevisor, utforme det endelige oppdraget.

Mandat:

NMBU ønske en gjennomgang av NMBUs dagens arbeid på alle nivå med avbyråkratisering og effektivisering (ABE) med vekt på styring, organisering, rapportering og gevinstrealisering.

NMBU ønsker råd om hvordan NMBU kan digitalisere arbeidsprosesser og tjenester for å hente ut effektiviseringsgevinster. Videre hvordan effektiviseringsgevinster av ABE-tiltakene kan hentes ut. NMBU ønsker videre råd om:

- Hvordan organisering, ledelse og styring av ABE-arbeidet kan legges på alle nivå.
- Hvordan samhandling og prosessorientering kan tilrettelegges slik at det bidrar til ABE, og en kvantifisering av mulige gevinster.
- Hvordan kompetanseutvikling og kompetansedeling kan tilrettelegges slik at det bidrar til ABE, og en kvantifisering av mulige gevinster.

Oppfølging av internrevisjonsrapportene

De fire rapportene som ble forelagt US i januar var: (1) Budsjettprosessen, (2) EU-prosjekter, (3) Informasjonssikkerhet og (4) IT i byggeprosjekter. Rektor er bedt om å gi en vurdering av hvordan man vil følge opp rapportene og hvordan man vurderer

revisjonens anbefalinger. Revisjonsrapport 1 og 2 er mottatt som endelige rapporter etter at NMBU har hatt anledning til å spille inn på rapportene. For rapport 3 og 4 ble US presentert for revisjonens hovedpunkter. Normal prosedyre er at NMBU har hatt anledning til å spille inn på revisors rapporter før de endelig ferdigstilles. Disse rapportene er pr nå ikke ferdigstilt fra revisors side. Rektor vil komme tilbake til oppfølgingen av disse rapportene når endelige rapporter foreligger. Dette har imidlertid ikke vært til hinder for at tiltak som vurderes som påkrevde eller kurante å gjennomføre har blitt implementert.

Revisjonsrapport budsjettprosessen

Revisjonens hovedanbefalinger var mer enhetlige rutiner og prosedyrer for budsjettarbeidet, sentralnivået må ta et større ansvar for å sikre tilstrekkelig kvalitet og konsistens i budsjettene på alle nivå, prosesseierskap over budsjettprosessen må tydeliggjøres, overholdelse av frister må forbedres, budsjettkompetansen på fakultetene bør økes, budsjettene bør i sterkere grad reflektere gjennomføring av planer, det bør etableres interne styringsdialogmøter ifm budsjettbehandlingen.

Rektor vurderer revisjonsrapporten som en dekkende beskrivelse av NMBUs potensial til å forbedre prosessene innen budsjett. Det må allikevel ikke glemmes at internrevisor bekrefter at: *«virksomheten har tradisjon og kultur for god budsjettdisiplin. Fakultetene holder, med få unntak, sine budsjetter og viser således god lokal styring og kontroll over tildelte midler»*.

Rektor vil i 2017 legge vekt på tydeliggjøring av eierskap til budsjettprosessene, kompetanseoppbygging og gjennomgang av budsjett- og planprosessene innenfor styringssløyfen. Det er utviklet et nytt opplegg for årsplanene for 2017 for fakultetene og universitetsadministrasjonen, hvor man har tatt inn revisjonens anbefaling om at årsplanene i større grad bør vise hvordan budsjettmidler bidrar til å oppfylle mål og ambisjoner.

Et langsiktig og kontinuerlig utviklingsarbeid startes opp i 2017 er gjennomgang av tilsattes arbeidsroller, innarbeiding av ny administrativ ansvarsstruktur (administrative ledere på fakultetsnivå), nye arbeidsmåter og økte kompetansekrav.

Revisjonsrapport EU-prosjekter

Revisjonens hovedanbefalinger var ferdigstillelse av felles og tydelig prosessmodell for alle de administrative fasene av EU-prosjekter, sentral oversikt over pågående prosjektsøknader og prosjekter, styrke EU-prosjektkompetansen på fakultetsnivå, og obligatorisk kurs for alle nye prosjektledere.

Rektor vurderer at revisjonsrapporten tar opp relevante problemstillinger og innspill. Det viktigste innspillet er etter rektors vurdering å få en sammenheng mellom NMBUs ambisjoner og fakultetenes ambisjoner. Dette er det tatt tak i, og det er lagt opp til en prosess for å utvikle fakultetenes strategier innen EU. Rektor har lagt en tidsplan for å følge opp innspillene om felles og mer detaljerte rutiner, og styrking av EU-kompetansen. Disse vil bli utarbeidet av universitetsadministrasjonen og fakultetsadministrasjonen i samarbeid slik at de blir gjennomførbare og får effekt.

Rektors samlede vurdering:

Rektor vurderer at det mest relevante for en revisjonsgjennomgang av ABE-arbeidet er å få råd om hvordan NMBUs framtidige arbeid kan legges opp, men at dette gjøres med basis i en nåtidsanalyse. Rektor registrerer at sentrale myndigheter har et spesielt fokus på digitalisering i ABE-arbeidet, og stiller store forventninger. Dette området bør få vesentlig vekt.

Når det gjelder de to revisjonsrapportene som er omtalt i denne saken, vurderes disse som godt begrunnet og dokumenterte, og påviser relevante forhold for forbedring av styring, forvaltning og kontroll. Det er etablert oppfølgingssystemer for revisjonsrapportene, det er plassert ansvar og utarbeidet oppfølgingsmatriser. Det er noen gjennomgående trekk i materialet som utfordrer NMBU;

- Et klarere ansvar for koordinering, gjennom alle nivåer, fra den sentrale ledelsen. I dette ligger både veiledning, prosedyre- og rutineutvikling og kontroll.
- Behov for kompetanseoppbygging, spesielt på fakultetsnivået.

Dette er forhold rektor spesielt vil vektlegge i den administrative utviklingsprosess som er startet opp ifm med ny administrativ organisering.

Rektor vil rapportere oppfølging av internrevisjonsrapportene på vanlig måte i tertialrapportene.

US 39/2017 Fordeling av 20 nye studieplasser - IKT

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Studiedirektør Ole-Jørgen Torp
Saksbehandler(e): Katarina Klarén
Arkiv nr: 17/01263-1

Vedlegg:

1. Oversikt over tildelte studieplasser

Forslag til vedtak:

- De 20 nye studieplassene innen IKT tildeles REALTEK og studieprogrammet Master in Data Science.
- Fellesdelen knyttet til studieplassene øremerkes universitetets digitaliseringssatsinger

28.02.2017

Mari Sundli Tveit
Rektor

Innledning

I forbindelse med Stortingets budsjettbehandling ble NMBU tilført 20 nye studieplasser med virkning fra høsten 2017. Disse studieplassene er knyttet til stortingets satsning på IKT og er derfor øremerket til studieprogrammer innen IKT. Plassene er i finansieringskategori D og gis med 4 års opptrapping.

Universitetsstyret skal vedta hvilket eller hvilke program som skal tildeles plasser og hvorvidt det skal følge med noen føringer.

Forankring i NMBUs målstruktur og strategier

Studieprogramporteføljen skal være satt sammen av bærekraftige studieprogrammer av høy kvalitet. En attraktiv studieprogramportefølje skal tiltrekke gode studenter med høye ambisjoner på NMBUs fagområde.

Strategiske satsinger innenfor studieprogramporteføljen er en sentral del i arbeidet med å nå de virksomhetsmålene universitetet har satt opp.

Redegjørelse for saken

Rektor understreker at det er gledelig med tildeling av studieplasser og at dette må følges opp med en øking i antall studenter ved NMBU. Det ligger en forventning fra Stortinget at tildelingen av studieplasser bidrar til økt kapasitet i sektoren og øker antall studieplasser innenfor IKT.

Høsten 2016 vedtok universitetsstyret opprettelse av studieprogrammet «Master in Data Science» ved Realtek. Det nye studieprogrammet har stor relevans for arbeidsmarked og samfunn. Digitalisering, robotisering og «Big data» blir pekt på som avgjørende for at norske bedrifter skal være konkurransedyktige og bidra til økonomisk vekst i fremtiden. Datavitenskap knyttet til bearbeiding og analyse av data, vurderes også å ha relevans for utvikling av andre sentrale fagområder ved NMBU, både når det gjelder forskning og utdanning.

«Master in Data Science» er det studieprogrammet med den sterkeste datavitenskapelige profilen ved NMBU.

Rektors vurdering

Rektor foreslår å tildele de nye studieplassene til «Master in Data Science». Tildeling av nye studieplasser til dette studieprogrammet vil styrke grunnlaget for programmet og bidra til utviklingen REALTEK ser for seg frem mot en 5-årig master. Det vil også være gode mulighet for skjæringsflater mot mange andre fagområder og programmer ved NMBU og rektor vil utfordre REALTEK på å utnytte disse fullt ut.

Videre foreslår rektor av den delen av tildelingen av studieplasser som skal gå til fellestiltak, øremerkes til NMBUs satsninger innenfor digitalisering (40 %). Digitalisering er en sentral tematikk i universitetets arbeid med å utvikle kvalitet i utdanningen. Konkrete tiltak i 2017 er digitalisering av eksamen og implementering av

nytt LMS (Læringsstøttesystem), men det arbeides også med et overordnet og koordinert målbilde for NMBU på digitaliseringsområdet. Innføring av digitale verktøyer i undervisningen vil ha en naturlig plass i dette målbildet.

Tildelte studieplasser fordelt på program årene 2009 - 2017

Fakultet	Program	Varighet (år)	Antall plasser fordelt											Akk. 2019 økning
			2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
REALTEK	Lærerutdanning - PPU	1	10											10
REALTEK	Lærerutdanning - PPU	1	15											15
REALTEK	Lærerutdanning - Master	2	15	15										30
REALTEK	Bachelor i Geomatikk	3	10	10	10									30
REALTEK	Bachelor ingeniør og informasjonsteknologi	3	15	15	15									45
REALTEK	Master ingeniør og informasjonsteknologi	2	10	10										20
MINA	Bachelor fornybar energi	3	15	15	15									45
LANDSAM	Master i folkehelsevitenskap	2			15	15								30
REALTEK	Master i teknologi	5			10	10	10	10	10					50
MINA	Master i fornybar energi	2			15	15								30
HH	Bachelor i økonomi og administrasjon	3			5	5	5							15
LANDSAM	Master i eiendomsfag	5			15	15	15	15	15					75
HH	Master i entreprenørskap	2			5	5								10
HH	Master i økonomi og administrasjon	2					10	10						20
LANDSAM	Master ved Noragric	2					20	20						40
VET	Forskerlinje veterinærstudiet	2							7	7				14
REALTEK	Institutt for matematiske realfag og teknologi	1								20				20
HH	Handelshøyskolen NMBU	1								8				8
LANDSAM	Institutt for landskapsplanlegging	1								7				7
BIOVIT	Institutt for plante- og miljøvitenskap	1								10				10
REALTEK	Lærerutdanning - PPU	1								10				10
REALTEK	Strategisk plasser ved IMT	4							10	10	10	10		40
LANDSAM	ILP - 10 plasser strategisk	3								10	10	10		30
LANDSAM	ILP - 10 plasser strategisk	2								12	12			24
UFORDELT	IKT - kategori D	4									20	20	20	80
	Totalt		90	65	105	65	60	55	42	94	52	40	20	708

US 40/2017 Evaluering av omorganiseringsprosessen 2016

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Rektor
Saksbehandler(e): Heidi Blom og Jan Olav Aarflot
Arkiv nr: 16/00966-29

Vedlegg:

1. Notat fra styreleder og rektor
2. Skisse til opplegg for evaluering av omorganiseringen.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar til etterretning rektors skisserte opplegg for evaluering av prosessen og effekten av omorganiseringen ved NMBU.

01.03.2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

Innledning

Universitetsstyret (US) har tidligere vedtatt at omorganiseringen skal evalueres.

Det er viktig at NMBU evaluerer prosessen, slik at erfaringer fra fjorårets omorganisering kan gi NMBU økt kunnskap om hvordan gjennomføre fremtidige endringsprosesser.

Styreleder og rektor legger frem et felles notat og anbefaling for evaluering der de fremmer forslag om at en evaluering bør skje i to trinn, der *prosessen* og *effekten* av omorganiseringen evalueres hver for seg (vedlegg 1).

Forslag til evaluering av omorganiseringsprosessen

Rektor mener det er for tidlig å gjennomføre en evaluering av effekten av omorganiseringen, og foreslår at en slik evaluering først gjennomføres i 2018.

Når det gjelder selve prosessen, hvordan omorganiseringen har blitt håndtert, foreslår rektor at NMBU gjennomfører en selvevalueringsprosess i løpet av våren 2017.

Rektor har fått utarbeidet et notat som et utgangspunkt for dialog og drøfting av en mulig prosess. Notatet har vært drøftet i ledergruppen og med tjenestemannsorganisasjonene, men det er et foreløpig notat. Notatet er vedlagt til orientering (vedlegg 2).

På bakgrunn av videre drøftinger, vil rektor fastsette mandat for arbeidet og se til at ansatte, studenter og tillitsvalgte blir involvert i prosessen.

Momenter til US sak 36/2017 Evaluering av omorganiseringsprosessen 2016

Universitetsstyret (US) har tidligere vedtatt at omorganiseringen skal evalueres. Styreleder og rektor legger frem et felles notat og anbefaling for evaluering;

Vi ser i ettertid at deler av omorganiseringsprosessen kunne vært håndtert på en annen og bedre måte. Ett viktig læringspunkt er at det kunne og burde vært brukt noe mer tid innledningsvis ved å ha hatt en to-trinns behandling av Colbjørnsenutvalgets rapport, og gjennomført et ekstra styremøte i forbindelse med vedtaket i januar 2016.

Det kunne også ha vært brukt noe mer tid på å bearbeide det faglige grunnlagsmaterialet for prosessen etter vedtaket samt satt av mer tid til gode prosesser ute på enhetene (mellom workshopene).

Vedtaket om å fastsette et antall på seks enheter viste seg å ikke være heldig for prosessen og prosessens legitimitet. En alternativ, og antakelig bedre løsning kunne ha vært å forholde seg til Colbjørnsenutvalgets anbefaling og angitt et intervall på f.eks. 5-7 enheter. Vi mener det er viktig at NMBU nå gjennomfører en evaluering av prosessen, slik at erfaringene fra fjorårets omorganisering kan legge grunnlag for læring for fremtidige endringsprosesser.

Vi anbefaler at en evaluering bør skje i to trinn, der hhv *prosessen* og *effekten* av omorganiseringen evalueres hver for seg. Effekten er det for tidlig å si noe om, men rektor har utarbeidet et notat der det gis en beskrivelse av hvordan NMBU kan intern-evaluere omorganiseringsprosessen.

Skisse til evaluering av omorganiseringen 2016

Universitetsstyret har tidligere vedtatt at omorganiseringen skal evalueres. I dette notat gis det en beskrivelse av hvordan NMBU kan *internevaluere* omorganiseringsprosessen. **Hensikten med en slik evaluering vil være å trekke ut læringspunkter fra prosessen mens vi fremdeles har disse erfaringene friskt i minne.** Hva fungerte bra og hvordan kunne vi håndtert ulike elementer av omorganiseringen på en bedre måte?

Evalueringen bør i hovedsak handle om *prosessen* underveis og ikke effekten av omorganiseringen, da det er for tidlig å si noe om hvilken effekt omorganiseringen vil ha. Hvorvidt NMBU bør gjennomføre en eksternt ledet evaluering av *effekten* av omorganiseringen på et senere tidspunkt, er ikke omtalt i dette notatet.

Rektor foreslår at ulike grupper ved NMBU foretar en egenevaluering. I tillegg foreslås det i dette notatet at noen utvalgte grupper med ansatte oppfordres til å dele sine erfaringer med NMBU i en «fokusgruppe».

Egenevalueringer

Noen grupper kan foreta egenevalueringer som en del av den totale evalueringen. Dette kan være en god metodikk for de gruppene som har vært mer aktivt inne i håndtere og drøfte ulike deler av omorganiseringsprosessen. En beskrivelse av hvordan dette i praksis kan gjennomføres vil bli utarbeidet. En slik metodikk kan for eksempel være hensiktsmessig for følgende grupper:

- RLG + RUL
- UAL
- IDF (evt. et noe utvidet IDF)
- Sekretariatet for omorganiseringen som var ledet av Deloitte
- POA
- Kommunikasjon
- Studentdemokratiet
- US får selv vurdere om de vil foreta en lignende egenevaluering

Hvordan: 2-3 timers evaluering med hver gruppe. POA utarbeider en enkel skisse til hvordan det kan legges opp, med fokus på å trekke ut erfaringer om hva vi synes vi lykkes med og hva vi kunne tenke oss å gjøre annerledes en annen gang. Ved behov kan POA bidra med prosessledelse, men i utgangspunktet skal opplegget være så enkelt å gjennomføre at alle gruppene kan klare det på egenhånd.

Fokusgrupper

Omorganiseringen vekket et stort engasjement hos flere ansatte, og det er viktig at NMBU innhenter kunnskap og erfaring fra flere enn kun de gruppene som egenevaluerer seg selv. Ansatte blir påvirket av en omorganisering på ulike måter. Hvordan et utvalg av de ansatte har erfart omorganiseringen fra deres ståsted, er nyttig informasjon for NMBU i evalueringsprosessen. Forslag til grupper, som her kalles fokusgrupper, kan være:

- Vitenskapelig og teknisk ansatte (inntil 2 personer fra hvert «gammelt» institutt)

- Administrativt ansatte i fakultetsadministrasjonen (inntil 2-3 personer fra hver fakultetsadministrasjon, verneombudet bør være blant de utvalgte)
- UA (inntil 2 personer fra hver avdeling, verneombudet bør være blant de utvalgte eller i tillegg til)

Hvordan: 3 timers evaluering med hver gruppe. POA utarbeider skisse til opplegg og bidrar med prosessledelse. Dekaner og avdelingsdirektører anbefaler konkrete navn til gruppene.

De to beskrevne tiltakene for å evaluere omorganiseringen vil trolig gi NMBU et tilstrekkelig grunnlag for å hente ut nyttige læringspunkter.

Forslag til en gjennomføringsplan for våren 2017

Når	Hva	Ansvarlig
	Intern drøfting av notat i POA og avklaring med Administrasjonsdirektør og rektor	POA
	Drøfting IDF	POA
	Tid til eventuelle justeringer og avklaringer	POA
	Ferdigstille skisser (PP-presentasjoner) til egenevaluering og fokusgrupper og forslag til datoer for fokusgruppene	POA
	Forslag til gjennomføring av egenevalueringer og fokusgruppene sendes IDF, UAL, rektors ledergruppe	POA
	Skissene til opplegg for egenevaluering og fokusgruppene tas opp i IDF for innspill	POA
	Skissene til opplegg for egenevaluering og fokusgruppene tas opp i UAL for innspill	POA
	Skissene til opplegg for egenevaluering og fokusgruppene tas opp i rektors ledergruppe for innspill	POA
	Presentasjon av opplegg for egenevaluering sendes de respektive lederne og tentativt program for fokusgruppene sendes dekaner og av.dir.	POA
	Leder av de ulike egenevalueringssgruppene rapporterer tilbake hvilken dato de vil gjennomføre egenevalueringen	Leder av egenevalueringssgruppene
	Dekaner og avdelingsdirektører melder tilbake forslag til personer som kan delta i fokusgruppene. Personene må være spurt om de ønsker og har anledning til å delta.	Dekaner og avdelingsdirektører
	Alle evaluering skal være gjennomført og skriftlige oppsummeringer skal være sendt POA	POA og de respektive lederne for gruppene som egenevaluerer seg
	Ferdigstille oppsummering av evalueringen	POA

US 41/2017 Helse, miljø og sikkerhet NMBU. Årsrapport 2016

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Administrasjonsdirektør v/personal- og organisasjonsdirektør
Saksbehandler(e): Gro Holter
Arkiv nr: 17/00100-3, 17/00953

Vedlegg:

1. Helse, miljø og sikkerhet NMBU. Årsrapport 2016
2. HMS-handlingsplan 2017-2018
3. Vedlegg 1-4 til årsrapport, kun internett

Forslag til vedtak:

Årsrapport for helse, miljø og sikkerhet tas til etterretning.

01.03.2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

Innledning

Det skal årlig fremlegges rapport om helse, miljø og sikkerhetsarbeidet for universitetsstyret. HMS-årsrapport er en faglig gjennomgang av utviklingen av HMS-arbeidet som er gjort i løpet av året som har gått. Vedlagt er årsrapport for 2016, vedlegg 1.

I HMS-handlingsplanen 2017-2018 er prioriterte delmål og tiltak beskrevet for arbeidet innen helse, miljø og sikkerhet i tiden fremover. Se vedlegg 2. Dette vil særlig omhandle temaene opplæring, avvikssystem, miljøstrategi, psykososialt arbeidsmiljø, arbeidet med kvalitetssikring av laboratoriesikkerhet og medvirkning i byggesaker.

Rektors vurdering

Rektor ber styret om å ta årsrapporten for helse, miljø og sikkerhet ved NMBU i 2016 til etterretning.

Det er videreført en forkortet årsrapport (til 2 sider) etter ønske fra Universitetsstyret, ved behandling av HMS-årsrapport for 2015. Årsrapporter fra bedriftshelsetjenestene, vernetjenesten og melding om AMUs aktivitet er vedlagt elektronisk.

Det er gledelig at sykefraværet ved NMBU er synkende, fra 3,5 % i 2015 til 3,1 % i 2016. NMBUs mål er å ha en nærværsprosent på 96%, slik at fraværet ikke overstiger 4 %. Etter rektors vurdering har NMBU gode rutiner for å følge opp sykmeldte ansatte, i henhold til gjeldende krav. Det er betydelige forskjeller mellom enhetene, mellom stillingsgrupper og mellom kvinner og menn. I enheter med kjent høyt fravær er det satt inn tiltak sammen med Arbeidslivssenteret og bedriftshelsetjenesten.

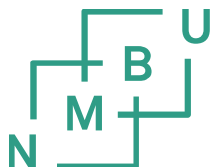
H-verdien er derimot økt fra 1,56 til 2,65 (7 skader med fravær). 5 av 7 skader er belastningsskader som følge av tungt arbeid og ugunstige arbeidsstillinger. Bedriftshelsetjenesten har påpekt behov for risikovurdering av ergonomiske forhold i «driftsbygninger» (lab'er, dyrefasiliteter, klinikker osv.), noe rektor vil følge opp.

Stilling som laboratoriesikkerhetskoordinator er besatt fra 1.3.2017, nå i 100 %. Dette er viktig for fortsatt å kunne ivareta og koordinere det overordnende arbeidet med laboratoriesikkerhet ved NMBU og forberede flyttingen av Veterinærhøgskolens laboratorier til Ås.

Rektor har understreket viktigheten av at vernetjenesten involveres i alle deler av organisasjonen. Hovedverneombudet har uttrykt bekymring for det høye tempoet og om det er tilstrekkelig reell medvirkning i omstillingsprosessen. Dette mener rektor er ivaretatt, men vil komme tilbake med en vurdering i forbindelse med evalueringen av omorganiseringen.

Det er fortsatt enheter som ikke tilbyr alle ansatte medarbeidersamtale. Rektor vil vektlegge og tydeliggjøre lederes ansvar for dette, samt lederes oppgaver og myndighet i den nye organisasjonen, også for HMS.

Rektor vil sørge for at det arbeides videre med HMS i tråd med handlingsplanen for helse, miljø og sikkerhet 2017-2018.

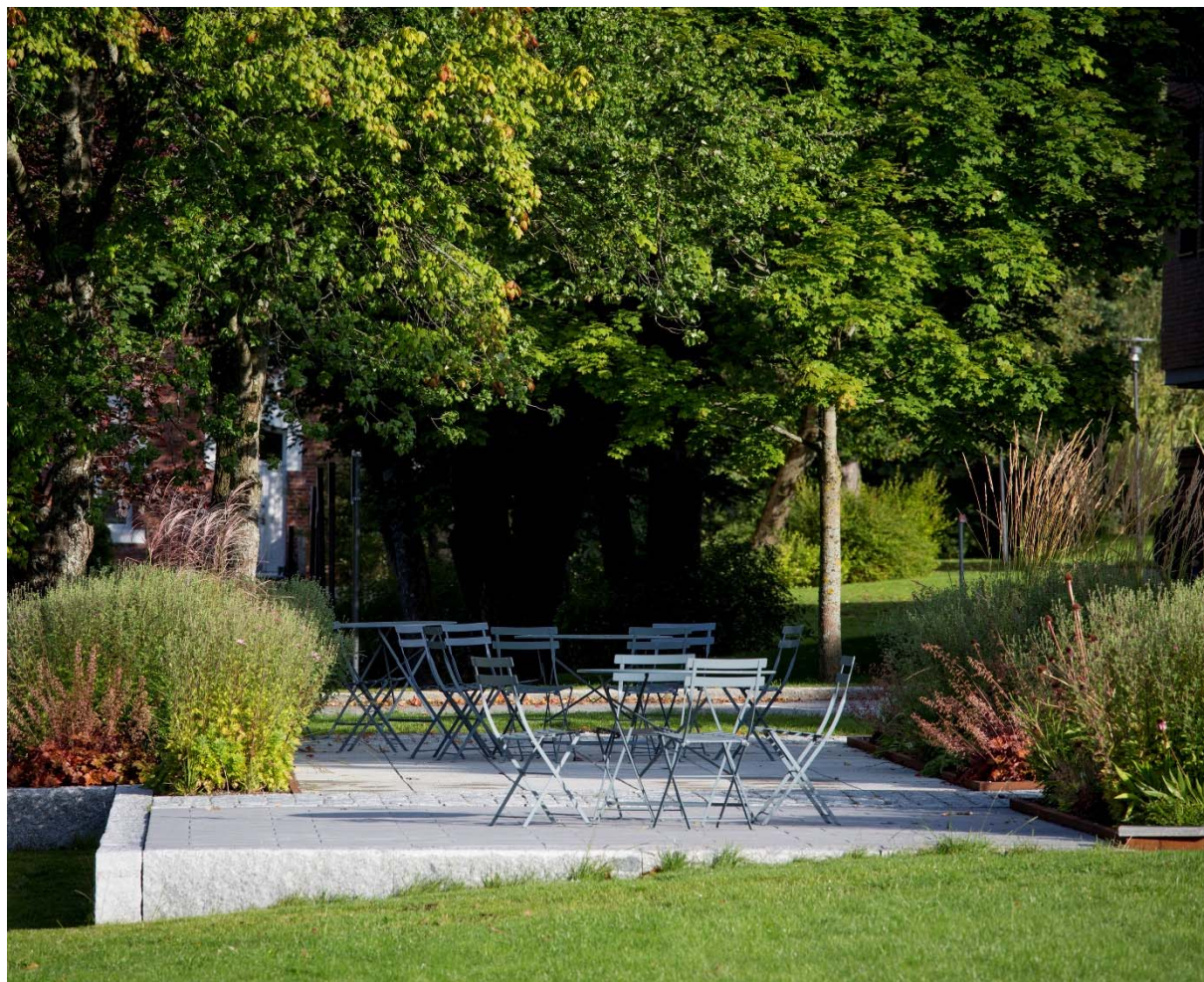

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Helse, miljø og sikkerhet NMBU

Årsrapport 2016

Personal- og organisasjonsavdeling

Årsrapport helse, miljø og sikkerhet 2016

2016 har vært et svært travelt år for NMBU, med omstilling, store byggeprosjekter og høy forsknings- og studieaktivitet. Det er utøvd mye godt HMS-arbeid ved universitetet. Året har også avdekket områder som organisasjonen kan trekke lærdom av og forbedre.

NMBUs sentralt organiserte HMS-ressurser er omstilt og består av sentral HMS-koordinator (100%), sikkerhetsleder (100%), miljøkoordinator (50%) og laboratoriesikkerhetskoordinator (100%). Fagansvaret for HMS er delt mellom flere enheter i universitetsadministrasjonen. Personal- og organisasjonsavdelingen (POA) koordinerer og tilrettelegger det systematiske HMS-arbeidet. Det er brannvernleder og sentral strålevernkoordinator på hvert campus.

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) har holdt fem ordinære møter, et ekstraordinært møte og et seminar. Hovedverneombudet ledet utvalget. Statsbygg holdt to informasjonsmøter med AMU NMBU og AMU VI. AMUs byggutvalg behandlet 4 byggesaker. Omstillingsprosessen og konsekvenser for arbeidsmiljøet har vært fast sak på AMUs møter. Problemer med ferdigstillingen av Ås gård og følger for det fysiske arbeidsmiljøet ble behandlet flere ganger. Rektor har fastsatt nye vedtekter for AMU fra 1.1.2017.

Sykefraværet er synkende ved NMBU. I 2016 sank det totale sykefraværet til 3,1% fra 3,5% i 2015. NMBUs mål er at sykefraværet ikke skal overstige 4%. Det er variasjoner mellom yrkesgrupper og enheter. Enheter med høyt sykefravær har gjort tiltak samme med Arbeidslivssenteret, bedriftshelsetjenesten, og POA. Personalkonsulenter og verneombud har fått opplæring i sykefraværsoppfølging. Alle ansatte ble invitert til foredrag om arbeid og helse. Ny seniorpolitikk er utarbeidet.

Sykefravær 2016 (2015)	Menn%	Kvinner%
Undervisnings, forsknings- og formidlingsstillinger	0,7 (1,4)	3,0 (2,8)
Administrativt personale	3,2 (2,9)	4,4 (4,8)
Drifts- og teknisk personale	4,2 (4,7)	6,3 (7,0)
Total	1,9 (2,3)	4,3 (4,6)

Total alle 3,1 (3,5)

Psykososialt arbeidsmiljø: Enhetene gjør ulike tiltak for å styrke det psykososiale arbeidsmiljøet. Flere enheter rapporterer at ikke alle ansatte har fått tilbud om medarbeidersamtale. Bedriftshelsetjenesten og POA har bistått flere enheter i oppfølging av det psykososiale arbeidsmiljøet. Nye retningslinjer for konflikthåndtering og alenearbeid er lagd. Tiltak for å ivareta det psykososiale arbeidsmiljøet ved omstillingsprosesser er beskrevet i omstillingshåndboken. Lederopplæring i HMS og psykososialt arbeidsmiljø er etterlyst og planlegges som del av NMBUs lederprogram. Kurs i mindfulness for ansatte var svært populært, 5 fulle kurs.

7 personskader som medførte fravær, ble rapportert i 2016. Dette ga en H-verdi lik 2,65, en økning fra 1,56 i 2015 (4 skader). Mangelfulle ergonomiske arbeidsforhold var oppgitt som årsak til 5 av de 7 skadene. Bedriftshelsetjenesten har påpekt behov for risikovurdering av ergonomisk belastende arbeid og forbyggende tiltak i laboratorier, verksteder og dyrestaller. Dette må videreføres i 2017.

Fysisk aktivitet. Ansatte ved NMBU kan benytte 1 time av den ukentlige arbeidstiden til trening. BHT gir individuell treningsveiledning til ansatte for å forebygge eller forbedre muskel- og skjelettplager.

Laboratoriesikkerhet. Laboratoriesikkerhetskoordinatorstillingen har vært vakant siden februar 2016. Stillingen er besatt fra 1.3.17 og utvidet til 100% (fra 50%). Det har vært 2 møter i kjemikalienettverket, og en workshop om risikovurdering av kjemikalier og oppdatering av elektronisk stoffkartotek.

Strålevern. Over tid har NMBUs bruk av radioaktive isotoper til forskning blitt betydelig redusert, mens forbruket av radioaktive legemidler vil fortsette å være høyt i nær fremtid. Fire godkjenninger er fornyet hos Statens Strålevern: bruk av radioaktive legemidler, bruk av bestrålingsanlegg, omfattende forskningsmessig strålebruk og gjennomføring av tracerforsøk på forsøksstasjoner. NMBU tilstreber 0-utslipp av radioaktivt materiale. Det har ikke forekommet uhell eller andre hendelser ved håndtering av radioaktive isotoper i 2016. Alt forbruk og evt. utslipp av isotoper rapporteres årlig til Statens Strålevern.

Miljø. NMBU har forbedret sine miljøprestasjoner betydelig de siste årene. NMBU bruker fjernvarme og strøm med opphavsgaranti. Vannforbruket er redusert til 1/10 i løpet av ti år, energisparingstiltak i bygg er utført og det er opprettet miljøstasjoner på begge campus. NMBU eier 13 el-biler og har 66 elbilparkeringsplasser. I 2016 har miljørådet utarbeidet miljømål og tiltak for NMBUs videre miljøarbeid. Sykkelprosjektet «Bygdebike» er startet sammen med Ås kommune og Åspro. NMBU fikk flere medieoppslag om dette innovative prosjektet. Avfallssortering er etablert i SiÅs' største kantiner. I 2017 vil miljørådet arbeide for økt resirkulering av avfall og bedre sykkelmuligheter på Campus Ås.

Sikkerhet og beredskap. Det har vært kriseøvelser for 3 institutter og i beredskapsledelsen. Evalueringen viste at deltakerne fikk bedre forståelse for kriseledelse. NMBU og Ås kommune har hatt 3 møter om samhandling ved en mulig beredskapssituasjon og utarbeiding av felles handlingskort. Sikkerhetskurs om pågående livstruende vold (PLIVO) er gitt ansatte ved institutter og enheter.

Brannvern. I 2016 ble branntekniske anlegg i Samfunnsbygningen, Tårnbygget, Sørhellinga, Parkgården, Økonomibygningen, Cirkus og bygg 14 (Adamstuen) oppgradert. Det har vært brannøvelse i alle NMBUs særskilte brannobjekter, opplæring for nye studenter og bygg- og etasjeansvarlige er gitt. Rutine for håndtering av sentralt gassanlegg ved brann er utarbeidet. Det årlige branntilsynet ga gode tilbakemeldinger og få avvik

Bedriftshelsetjenesten har bistått NMBU i vernerunder, kartlegginger, risikovurderinger, kurs, rådgiving m.v. Arbeidshelseundersøkelser viser liten grad av arbeidsrelatert sykdom. I helsesamtaler fremkommer det at flere ansatte er slitne, usikre og føler at omstillingen tar fokus vekk fra arbeidsoppgavene. Bedriftshelsetjenesten samarbeider godt med NMBU og påpeker at NMBU i enda større grad kan involvere BHT i planlegging av omstillinger, bygningsmessige endringer mv. Bedriftshelsetjenesten kurser innkjøpsgruppene i SLP om arbeidsmiljø og innkjøp av utstyr.

Vernetjenesten har i 2016 arbeidet med omorganiseringen, opplæring av nye verneombud og oppfølging av byggesaker. Hovedverneombud og assisterende hovedverneombud har deltatt i arbeidsgrupper, råd og utvalg i omstillingsprosessen, prosjekt campus, SLP, OU-prosjektet m.m. Verneombudene melder om ulik praksis og holdninger til HMS-arbeidet og involvering av vernetjenesten. Hovedverneombudet har uttrykt for ledelsen bekymring for det høye tempoet og tilstrekkelig reell medvirkning i omstillingsprosessen. Hovedverneombudet har etterspurt risikovurderinger av prosessen, noe som i varierende grad har blitt fulgt opp. AMU har vedtatt ny inndeling av verneområder, fra 1.1.2017 har NMBU 46 verneområder.

Vernetjenestens og bedriftshelsetjenestens anbefalinger for NMBUs videre HMS-arbeid følges opp i HMS-handlingsplanen 2017-2018.

Vedlegg (kun internett)

1. Årsrapport 2016 Follo Bedriftshelsetjeneste, Campus Ås
2. Årsrapport 2016 Stamina Helse, Campus Adamstuen
3. Årsrapport 2016 vernetjenesten NMBU
4. Melding om arbeidsmiljøutvalgets aktivitet 2016

Handlingsplan helse, miljø og sikkerhet 2017-2018, NMBU

Målsetting for HMS ved NMBU

«Trivsel og mestring – i et trygt miljø»

Universitetet skal ha et arbeidsmiljø som bidrar til god forskning og undervisning. Dette skal skje ved å ha et arbeids- og læringsmiljø som:

- fremmer trivsel, samarbeid og innflytelse over egen arbeidssituasjon
- bidrar til innsyn, åpenhet og kommunikasjon
- har fokus på brannsikkerhet, risiko og ytre miljø

Delmål	Tiltak	Status
HMS et lederansvar	Tydelig beskrivelse hvordan ansvar, oppgaver og myndighet for HMS-arbeidet er fordelt i og mellom nivå 1 og 2 i den nye organisasjonen.	
	Opplæring i HMS-ansvar, -oppgaver og -myndighet for ledere, HMS-koordinatorer og verneombud, inngår i NMBUs lederopplæringsprogram.	
Flere avviksmeldinger – færre (ingen) ulykker med personskade	Videreutvikle avvikssystemet for å sikre bedre håndtering og oppfølging av avvik. Opplæring i endringer i bruk av avvikssystemet for ledere, verneombud og hms-koordinatorer	
	Kartlegging og risikovurdering av ergonomi i laboratorier, verksteder, dyrearealer mv. som tema for vernerundene.	
	Etablere arbeidsgruppe «HMS ved arbeid med dyr» og mandat for denne.	
Et klimavennlig NMBU	Oppfølging av NMBUs miljøstrategi.	
Godt psykososialt arbeidsmiljø for alle	Utarbeide handlingsplan for arbeid med organisatoriske og psykososialt arbeidsmiljø ved NMBU.	
Ansatte er godt trent i sikkerhet og beredskap	Oppfølging av årsplan for sikkerhet og beredskap	
	Kurs i førstehjelp og arbeid med særskilt risiko	
	Revidere rutiner for risikovurderinger og ROS-analyse	
Høy laboratoriesikkerhet ved hele NMBU	Kvalitetssikring av HMS-dokumentasjon på laboratoriene	
	Arbeide for trygg håndtering av plantevernmidler	
	Videreføre kjemikaliegruppa	
God HMS i de nye byggene	Sikre tilstrekkelig medvirkning av arbeidsmiljøutvalget og bedriftshelsetjenesten i byggesaker.	

US 42/2017 Årsrapport forskerutdanningen for 2016 ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Prorektor for forskning v/ forskningsdirektør Ragnhild Solheim

Saksbehandler(e): Kari Elise Moxnes, Solveig Fossum-Raunehaug
Arkiv nr.: 17/00755

Vedlegg:

1. *Årsrapport NMBUs forskerutdanningen for 2016, inkl. oversikt over doktorgradskandidater og avhandlinger ved NMBU for 2016*

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar årsrapport om forskerutdanningen for 2016 ved NMBU til orientering.

25. februar 2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

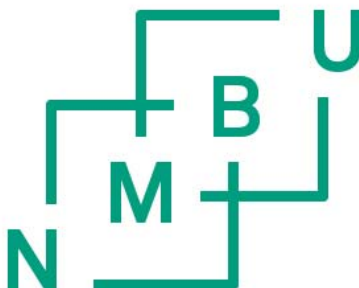
Innledning

Hensikten med saken er å orientere universitetsstyret om doktorgrader rektor har tildelt på fullmakt i 2016 og om kvalitetsarbeidet som gjennomføres for å sikre at Forskerutdanningen holder en høy standard. I US-sak 86/2014 ble det besluttet at universitetsstyret får en årlig rapport om Forskerutdanningen ved NMBU.

Rektors vurdering

Doktorgradskandidater og postdoktorer er vesentlige forskningsressurser for NMBU. Det er særlig viktig for universitetet å legge til rette for en god gjennomføring av Forskerutdanningen. Det viktigste kvalitetsarbeidet foregår ved fakultetene og i forskergruppene hvor det rammene for et godt vitenskapelige arbeide legges. Rapporten viser at det gjøres mye godt arbeid med forskerutdanningen ved NMBU, og at vi har lykket med å løfte utdanningen på flere sentrale parametere. Arbeidet som er gjort i 2016 er et godt grunnlag for å kunne styrke forskerutdanningen ytterligere.

P360 referanse: 17/00755

Årsrapport 2016

FORSKERUTDANNINGEN

NMBU

Innholdsfortegnelse

1. Forord	3
2. Oversikt NMBUs forskerutdanning.....	4
Antall avlagte doktorgrader, kjønnsbalanse og opprinnelsesland.....	4
Gjennomføringsgrad seks år etter oppstart	5
3. Vurdering av kvalitet i Forskerutdanningen	6
Nytt kvalitetssikringssystem for ph.d.-utdanningen	6
Ph.d.-administrasjon.....	6
Obligatoriske seminarer	7
Bedømmelseskomiteens evaluering av doktorgradsavhandlingene	7
4. Tiltak og aktiviteter	10
Revidert ph.d.-forskrift og dr.philos.-forskrift.....	10
Kurstilbud innen generiske ferdigheter	10
Kompetanseheving for veiledere	11
Ph.d.-programmene ved NMBU	11
Forskerskoler ved NMBU	11
Ph.d.-emnetilbudet	12
Doktorgradsseremonien 2016.....	13
Annonsering av disputaser ved NMBU	13
5. Oppsummering.....	13

1. Forord

En Forskerutdanning for framtiden

NMBU har et kontinuerlig mål om å utvikle og kvalitetssikre Forskerutdanningen. Gjennom forskerutdanningen skal kandidatene utvikles til å bli forskere med fokus på kvalitet og de skal lære å tenke innovativt, kritisk og nyansert. Vi skal utdanne ph.d.-kandidater som skal være ettertraktet til stillinger innenfor forsknings-, utdannings- og utviklingsvirksomhet, næringsliv og offentlig forvaltning nasjonalt og internasjonalt.

For å imøtekomme disse ambisjonene har NMBU gjennomført flere kvalitetsfremmende tiltak de siste årene. NMBU tilbyr egne emner på doktorgradsnivå (400-emner), ph.d.-emner gjennom nasjonale og internasjonale forskerskoler og generiske kurs som prosjektledelse og presentasjonsteknikk. Fakultetene har etablert gode rutiner for gjennomføring av de obligatoriske seminarne, oppstarts-, midtveis og sluttseminar, og nytt kvalitetssikringssystem for forskerutdanningen ble vedtatt i 2016.

Fra 1. januar 2017 har NMBU ny organisasjonsmodell med sju fakulteter. Fakultetene har det overordnede ansvaret for kvalitet, rutiner og gjennomføring av sine ph.d.-program. Den faglige og administrative organiseringen av forskerutdanningen ved fakultetene er under etablering og de fleste fakultetene vil lande dette i løpet av våren 2017. Alle fakultetene har ett forskningsutvalg, men noen fakultet velger å delegerer ansvar for forskerutdanningen til et eget forskerutdanningsutvalg eller ph.d.-programråd.

NMBU har også stort fokus på kvalitet i veiledningen og gjennomførte i 2016 et veilederkurs for nye ph.d.-veiledere og mer erfarne.

Denne rapporten gir oversikt over aktiviteter og resultater samt fullførte doktorgrader ved NMBU for 2016.

Vi vil rette en stor takk til alle faglig og administrativt ansatte ved NMBU for godt samarbeid og for flott jobb med å tilrettelegge for at Forskerutdanningen ved NMBU skal holde en høy standard.

Ås, januar 2017

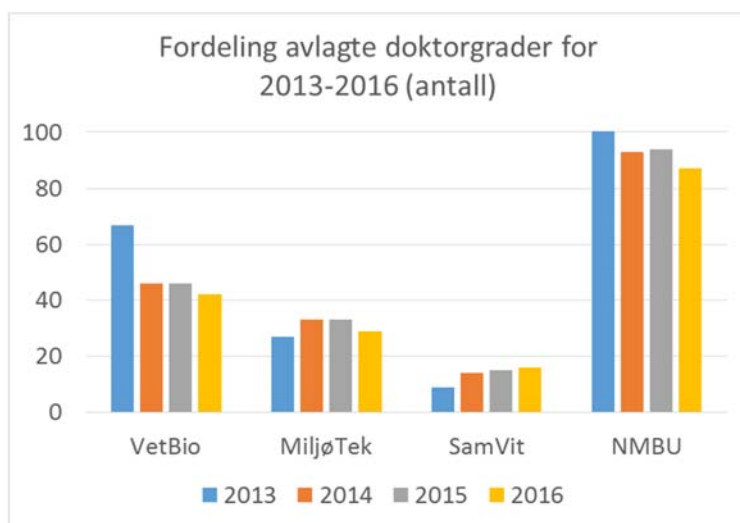
Halvor Hektoen (Prorektor for forskning) og Ragnhild Solheim (Forskningsdirektør)

2. Oversikt NMBUs forskerutdanning

Antall avlagte doktorgrader, kjønnsbalanse og opprinnelsesland

I 2016 ble det avlagt 86 ph.d.-grader og en dr.philos.-grad ved NMBU. Dr.philos graden ble avlagt ved Institutt for landskapsplanlegging. Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap stod for størst andel uteksaminert ph.d.-kandidater for årene 2013-2016, mens Fakultet for samfunnsvitenskap (SamVit) har hatt størst økning i antall avlagte doktorgrader (figur 1). Totalt er det en liten nedgang i antall avlagte doktorgrader fra 2013 til 2016.

Fullstendig oversikt over uteksaminerte doktorgradskandidater med navn, institutt og tittel på avhandling finnes i vedlegg 1.

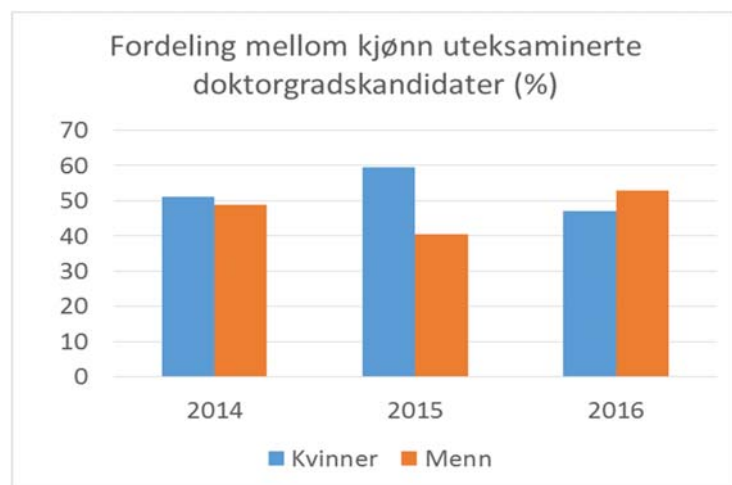
Figur 1. Oversikt fordeling tildelte doktorgrader ved NMBU og ved de tre fakultetene for årene 2013-2016.

En stor andel av NMBU doktorgradskandidater har annet opprinnelsesland enn Norge. For 2016 hadde 59 % av doktorgradskandidatene som ble uteksaminert fra NMBU annet statsborgerskap enn norsk. For 2014 og 2015 var denne andelen hhv. 54% og 49% (tabell 1).

Tabell 1. Prosentvis fordeling mellom opprinnelsesland uteksaminerte doktorgradskandidater for årene 2014-2016.

Land	Fordeling opprinnelsesland uteksaminerte doktorgradskandidater (årene 2014-2016)				
	2014 (N=90)	2015 (N=94)		2016 (N=87)	
	(%)	(%)	Endring 2014- 2015 (%)	(%)	Endring 2015- 2016 (%)
Norge	46	51	6	41	-10
Andre nordiske land	6	4	-1	5	0
Europa	13	12	-2	22	10
Afrika	19	15	-4	16	1
Asia	9	12	3	8	-4
Andre land	8	6	-1	8	2

NMBU arbeider for likestilling mellom kjønnene i både vitenskapelige og ikke-vitenskapelige stillinger. Forskerutdanningen representerer første trinn i en akademisk karriere og for årene 2014-2016 kan NMBU vise til tall som tilfredsstiller målet om likestilling mellom kjønnene (figur 2).

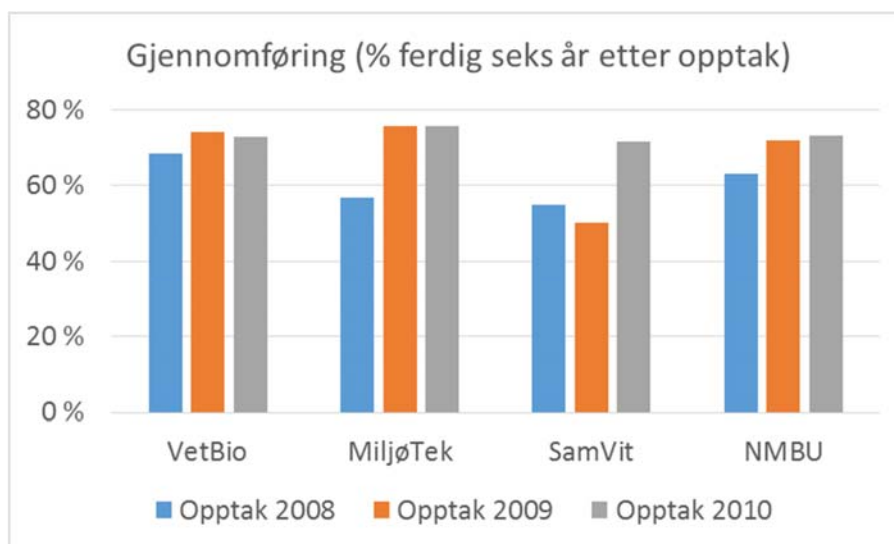

Figur 2. Prosentvis fordeling mellom kjønn uteksaminerte doktorgradskandidater for årene 2014-2016.

Gjennomføringsgrad seks år etter oppstart

Gjennomstrømming i forskerutdanningen måles ved å se på antall kandidater som har fullført utdanningen seks år etter opptak. NMBU rapporterer dette til Kunnskapsdepartementet årlig. Figur 3 viser antall ph.d.-kandidater tatt opp i årene 2008-2010 og hvor mange av disse som hadde

fullført doktorgraden innen seks år etter opptak (2014-2016) ved VetBio, MiljøTek, SamVit og NMBU. Gjennomføringsgraden ved NMBU har økt fra 63 % i 2014 til 72% i 2015 og 73% i 2016.

Figur 3. Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogram seks år tidligere.

3. Vurdering av kvalitet i Forskerutdanningen

Nytt kvalitetssikringssystem for ph.d.-utdanningen

NMBUs forskningsutvalg har i 2015 og 2016 utviklet ett nytt kvalitetssikringssystem for ph.d.-utdanningen som ble vedtatt av rektor 30.08.2016. Det er lagt opp til at fakultetene leverer en årlig evaluering og foreslår forbedringer for sine ph.d-program. Forskningsutvalget diskuterer NMBUs forskerutdanning årlig i eget møte og tar der med seg erfaringer og forslag til forbedringer fra fakultetenes rapporter. Kvalitetssikringssystemet ble iverksatt 1. jan 2017 med 2017 som første rapporteringsår.

Informasjon er publisert på nett:

https://www.nmbu.no/forskning/forskere/viktige_dokumeter/node/29861.

Det utarbeides en plan for periodiske evalueringer som gjennomføres første gang i 2019. Rektor har det overordnede ansvaret for de periodiske programevalueringene.

Ph.d.-administrasjon

Forum for ph.d.-kontakter er videreført med fem møter/workshops i 2016. Dette er et viktig tiltak for erfaringsutveksling og kompetanseheving for de som arbeider med administrasjon av forskerutdanningen ved instituttene/ fakultetene.

Obligatoriske seminarer

Ph.d.-kandidatene gjennomfører tre obligatoriske seminarer, et startseminar, et midtveisseminar og et sluttseminar i løpet av forskerutdanningen. Instituttene har i de siste årene fått gode rutiner for gjennomføring av seminarene, og det er spesielt blitt lagt vekt på midtveisseminaret. Rutinene for gjennomføring av seminarene varierer. Institutt for plantevitenskap gjennomførte i 2016 to instituttseminarer, en hvert semester, med fokus på forskerutdanningen hvor doktorkandidatene gjennomførte sine midtveisseminarer.

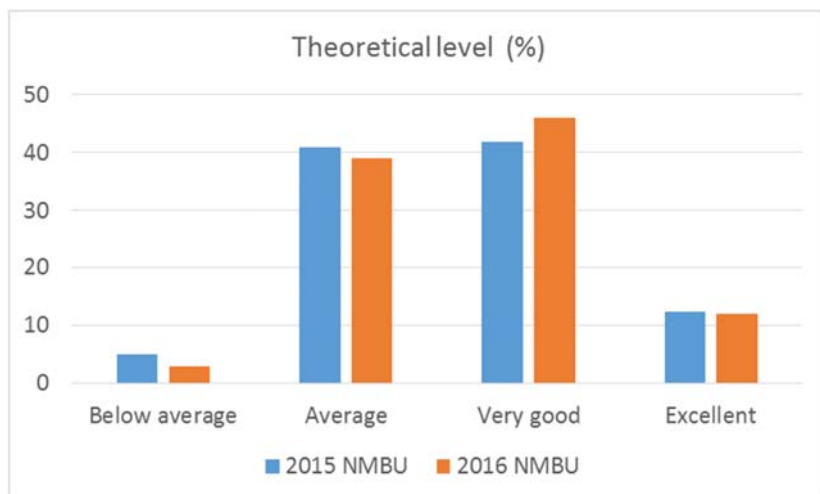
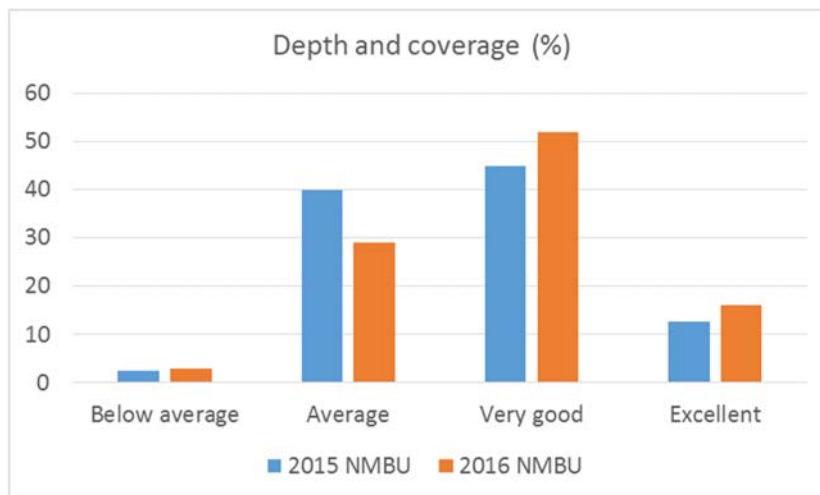
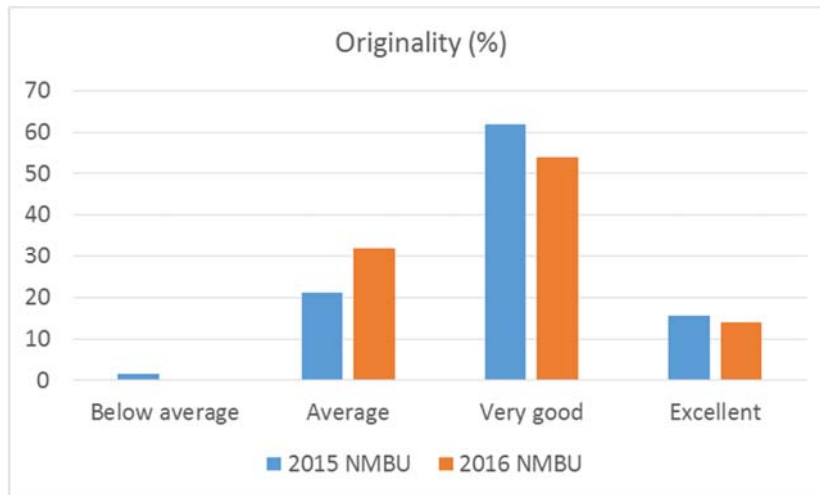
Bedømmelseskomiteens evaluering av doktorgradsavhandlingene

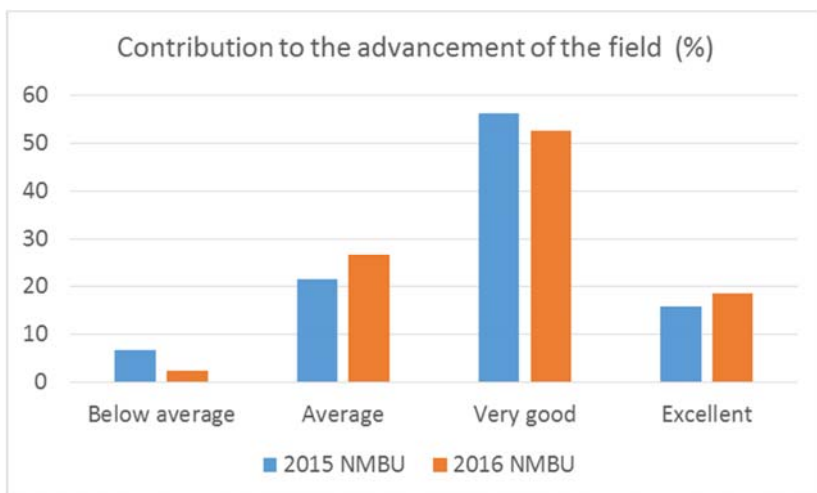
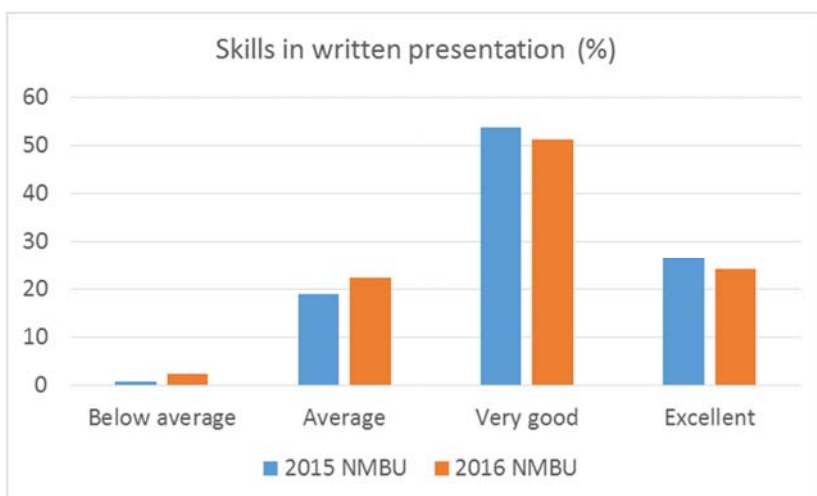
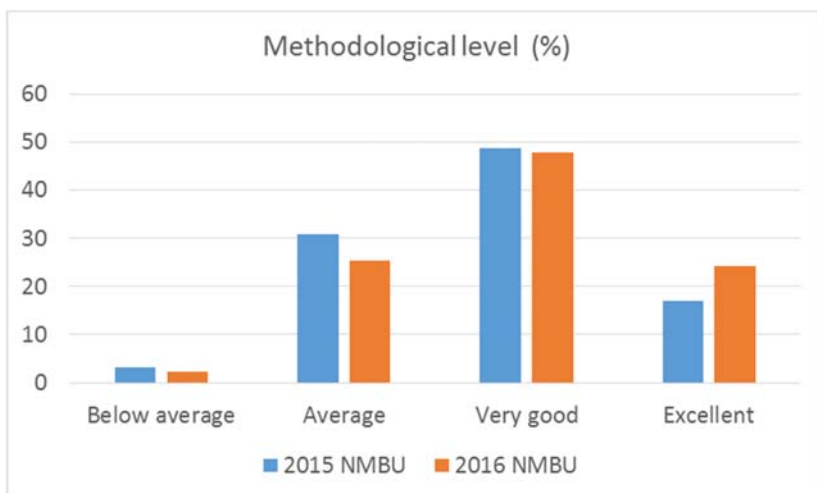
Fra januar 2015 er det innført en ny evaluering av doktorgradsavhandlingene som er basert på NIFUs evalueringskriterier. De eksterne medlemmene av bedømmelseskomiteen blir bedt om å vurdere avhandlingen ved hjelp av følgende kriterier:

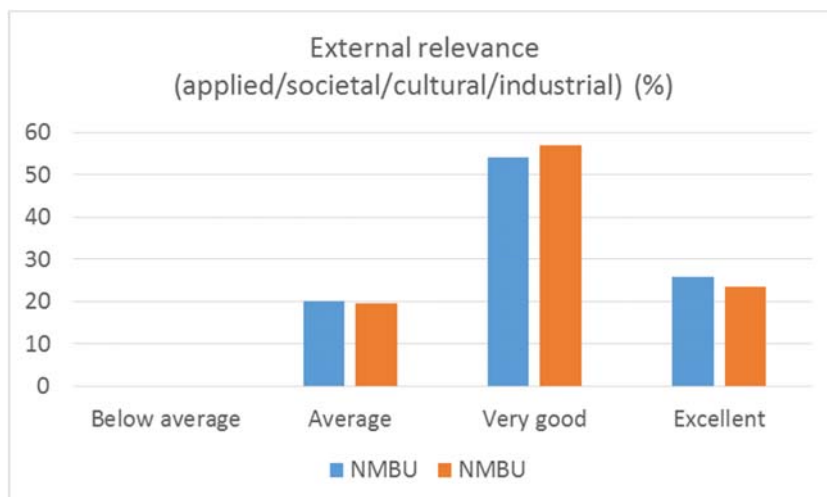
1. Originality
2. Depth and coverage
3. Theoretical level
4. Methodological level
5. Skills in written presentation
6. Contribution to the advancement of the field
7. External relevance (applied/societal/cultural/industrial)

Universitetet legger opp til å følge utviklingen av disse vurderingene. Figur 5 viser hvor mange prosent av de godkjente avhandlingene i 2015 (N=61) og i 2016 (N=87), som er vurdert til hhv. «Below average», «Average», «Very good» eller «Excellent». Flere avhandlinger er vurdert som «Very good» og «Excellent» i 2016 i forhold til «Depth and coverage», «Theoretical level» og «External relevance» sammenliknet med 2015.

På den andre siden er det en nedgang i antall avhandlinger som er vurdert som «Very good» og «Excellent» fra 2015 til 2016 i forhold til «Originality» og «Contribution to the advancement of the field».

Figur 6. Oversikt over vurderinger av godkjente avhandlinger for 2015 og 2016 fra de eksterne medlemmene av bedømmelseskomiteen.

4. Tiltak og aktiviteter

Revidert ph.d.-forskrift og dr.philos.-forskrift

Institutter og sentrale enheter har i løpet av 2015 og 2016 meldt inn spørsmål og kommentarer til ph.d.-forskriften. Dette er i hovedsak eksempler på uklare formuleringer og mindre faktiske eller språklige feil. Revidert ph.d.-forskrift ble vedtatt av universitetsstyret 19. januar 2017, hvor flere av disse feilene er rettet opp. I tillegg er engelskkravene skjerpet og at kandidatene skal levere avhandlingene sine via Brage, NMBUs åpne vitenarkiv.

Dr. philos. -forskriften er også revidert og modernisert og ble vedtatt av universitetsstyret 19. januar 2017. De reviderte forskriftene trer i kraft 1. mars 2017.

Kurstilbud innen generiske ferdigheter

Akademisk skriving

Ved NMBU tilbys det ett ikke-studiepoenggivende kurs i akademisk skriving som i 2016 ble gjennomført en gang i vårsemesteret og en gang i høstsemesteret. I tillegg tilbys ett emne ved Institutt for landskapsplanlegging (APL 406) som gir studiepoeng og akademisk skriving inngår i VET420 som er obligatorisk i ph.d.-programmet innen veterinærvitenskap.

Prosjektledelse

Det er satt av midler gjennom Fremragende Forskning og Utdanning-satsingen til kurs i prosjektledelse. I 2016 ble det gjennomført ett studiepoenggivende tre-dagers kurs for ca 20 ph.d.-kandidater (FORN400). Kurset gir en grunnleggende innføring i prosjektledelse med vekt på forskningsprosjektets egenart. FORN400 gjennomføres en-to ganger i 2017.

Forskningsformidling

I regi av Fremragende Forskning og Utdanning-satsingen ble det gjennomført tre ikke-studiepoenggivende kurs for ph.d.-kandidater innen presentasjonsteknikk. I tillegg hadde NMBU to deltakere med i den nasjonale konkurransen i presentasjon, Forsker Grand Prix, i 2016. De to kandidatene ble omtalt på nett: <https://www.nmbu.no/aktuelt/node/28235>

Portefølje av generiske kurs er synliggjort på nett:

<http://www.nmbu.no/forskning/forskere/kurs-og-moter>

http://www.nmbu.no/en/research/for_researchers/courses-and-meetings

Kompetanseheving for veiledere

Det ble i 2016 gjennomført ett veilederkurs for nye og mer erfarne veiledere. Det var 32 deltakere på kurset som gikk over to dager og tok for seg ulike temaer knyttet til ph.d.-veiledning:

- Innholdet i NMBUs forskerutdanning og hvordan denne er organisert
- Veiledningens funksjon og veilederrollen i ulike faser av forskerutdanningen
- Etiske og juridiske problemstillinger i veiledningen/ veilederrollen
- Veiledning over kulturgrenser

Presentasjoner og kursets innhold er publisert på nett:

<https://www.nmbu.no/forskning/forskere/kurs-og-moter/node/28555>

Ph.d.-programmene ved NMBU

NMBU har ti ph.d.-program. Etter omorganiseringen er Fakultet for samfunnsfag og landskapsplanlegging (LANDSAM), Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning (MINA) og Fakultet for biovitenskap (BIOVIT) ansvarlig for to ph.d.-program hver, mens Fakultet for veterinærmedisin (VET), Fakultet for kjemi, bioteknologi og matvitenskap (KBM), Fakultet for realfag og teknologi (REALTEK) og Handelshøgskolen (HH) er ansvarlig for hvert sitt ph.d.-program. LANDSAM valgt å opprette egne ph.d.-programråd for hvert av de to ph.d.-programmene ved fakultetet.

De ti programmene har hver sine nettsider hvor læringsmål og innhold i forskerutdanningen er presentert: <https://www.nmbu.no/forskning/forskerutdanning/node/22956h>

Fakultetene vil i 2017 jobbe med disse for en mer helhetlig og informativ presentasjon på nett.

Forskerskoler ved NMBU

NMBU har en «lokal, ikke tematisk» forskerskole knyttet til ph.d.-programmet Samfunnsutvikling og planlegging ved Fakultet for samfunnsfag og landskapsplanlegging (LANDSAM). Forskerskolen ved LANDSAM er organisert med felles opptak, tilbud om ph.d.-

emner og kurs i akademisk skriving, seminarer, årlig medarbeidersamtale (ikke med veileder) og sosiale arrangementer. LANDSAM vurderer å utvide den eksisterende forskerskolen til å bli en fakultetsovergripende forskerskole.

Det er tidligere vurdert etablering av flere slike «lokale» forskerskoler ved NMBU uten at det er blitt opprettet. Det anbefales at flere fakulteter vurderer de gode erfaringene ved LANDSAM for eventuell etablering av flere slike «lokale» forskerskoler.

NMBU er også deltaker i ulike nasjonale og internasjonale forskerskoler. NMBU koordinerer to Marie Curie ITN («Training Schools») ([Marie Curie - IMPRESS](#) og [Marie Curie - NORA](#)) og er partner i seks nasjonale forskerskoler:

Nasjonal forskerskole	Vert
Norwegian Graduate School in Biocatalysis (BioCat)	UiT
Norwegian Research School in Bioinformatics and Biostatistics (NORBIS)	UiB
Norwegian Research School in Infection Biology and Antimicrobials (IBA)	UiO
Norwegian Research School of Neuroscience (NRSN)	NTNU
Structural Biology (BioStruct)	UiT
Business Economics and Administration (NFB)	NHH

Oversikt over alle nasjonale forskerskoler finnes på nett:

https://www.nmbu.no/forskning/forskerutdanning/opplaringsdel/emner_nasjonale_forskerskoler.

Ph.d.-emnetilbudet

NMBU tilbyr tilbys studiepoenggivende emner på ph.d.-nivå (400-nivå) og masteremner til ph.d.-kandidatene. Per jan 2017 finnes det tilbud om ca. 420 studiepoenggivende emner på ph.d.-nivå. Dette inkluderer emner gjennom NOVA-nettverket. I tillegg til disse kan ph.d.-kandidatene kan ta emner ved andre universiteter i Norge og i utlandet og emner som tilbys gjennom nasjonale og internasjonale forskerskoler. Spesialpensum benyttes i stor grad på ph.d.-nivå.

Doktorgradsseremonien 2016

16. september 2016 arrangerte NMBU doktorgradsseremoni for doktorer som hadde disputert i perioden 01.09.2015 - 25.08.2016. 44 doktorer var til stede av de totalt 96 inviterte. Seremonien ble holdt i Arabidopsis (Bioteknologibygningen, Campus Ås), og etterfølgende middag ble holdt i Vitenparken i Ås for doktorer og følge. Omtale av arrangementet:

<https://www.nmbu.no/events/node/28690>.

Annonsering av disputaser ved NMBU

Alle disputaser annonseres på nett og de som ønsker kan abonnere og få ukentlig notis om kommende disputaser: <http://www.nmbu.no/forskning/disputaser>.

Det utarbeides også pressemeldinger/ populærvitenskapelig presentasjon i forbindelse med disputaser og antall pressemeldinger har økt betraktelig i 2015 og 2016 sammenliknet med tidligere år. 69 av 87 disputaser (79%) ble omtalt med pressemelding i 2016:

<https://www.nmbu.no/forskning/disputaser/pressemeldinger/2016>.

5. Oppsummering

Forskerutdanningen ved NMBU holder jevnt over ett godt faglig og kvalitetsmessig nivå og det foregår et verdifullt og kontinuerlig utviklingsarbeid i det daglige ved fakultetene.

Forskningsutvalget ved NMBU er ansvarlig for rammer og tiltak som hever kvaliteten på forskerutdanningen for alle på tvers av fakulteter og ph.d.-program. De to siste årene har det vært særlig fokus på å heve ph.d.-kandidatenes generisk kompetanse (prosjektledelse, presentasjonsteknikk, skrivekurs, norskkurs).

Fakultetenes forskningsutvalg har overordnet ansvar for å legge gode rammer og initiere tiltak som hever kvaliteten i utdanningen ved fakultetet. Det nye kvalitetssikringssystemet for ph.d.-utdanningen legger opp til en årlig evaluering av NMBUs ph.d.-program hvor fakultetene får anledning til å evaluere forskerutdanningen ved sitt fakultet og foreslå forbedringer. Fakultetenes evalueringer vil danne grunnlaget for en årlig diskusjon og erfaringsutveksling i NMBU Forskningsutvalget.

Avdeling for forskning, innovasjon og eksternt samarbeid vil i 2017 fortsette å arbeide tett med fakultetene for å videreutvikle gode rutiner for gjennomføringen av forskerutdanningen ved NMBU.

Vedlegg 1 Oversikt over doktorgradskandidater og avhandlinger (med tittel) ved NMBU for 2016.

Fakultet for samfunnsvitenskap

Det ble avlagt 15 ph.d.-grader og en dr. philos grad ved fakultetet i 2016.

Tabell 3. Oversikt over doktorgradsavhandlinger 2016 ved Fakultet for samfunnsvitenskap.

Etternavn	Fornavn	Institutt	Tittel avhandling
Bloznelis	Daumantas	Handelshøyskolen ved NMBU	Styring av kortsiktig prisusikkerhet i laksespotmarkedet
Ngoma	Hambulo	Handelshøyskolen ved NMBU	Konserveringslandbruk, levebrød og avskoging i Zambia
Pipkin	Igor	Handelshøyskolen ved NMBU	Essays om det russiske elektrisitets- og kapasitetsmarked
Westberg	Nina Bruvik	Handelshøyskolen ved NMBU	Fire empiriske essays om landbruk og human kapital i Afrika sør for Sahara
Blumentrath	Christina Andrea	Institutt for landskapsplanlegging	Estetiske karakteristika ved veier - Veiplanleggenes idealer og lekfolks opplevelser
Jøranson	Nina	Institutt for landskapsplanlegging	Emosjonelle roboter som helsefremmende tiltak i demensomsor - gruppeaktivitet med en selrobot på sykehjem
Lefdal	Else Margrethe	Institutt for landskapsplanlegging	Nye skoleanlegg for videregående opplæring - Transparens, sentrumslokalisering og brukervedvirkning
Mjøs	Leiv Bjarte	Institutt for landskapsplanlegging	Matrikulær utvikling i Norge
Olsen	Christine	Institutt for landskapsplanlegging	Dyreassistert intervensjon som helsefremmende tiltak for eldre personer med demens
Singsaas	Marianne	Institutt for landskapsplanlegging	Regional planlegging som redskap for helhetlig arealforvaltning i fjellområdene
Feyissa	Getachew Sime	Noragric - Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier	Agronomiske teknikker i mais og deres bruk og spredning i central Rift Valley i Etiopia: en agronomisk og økonomisk analyse
Kanyairita	Lydia Gaspare	Noragric - Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier	Koblinger mellom økologiske og sosiale dimensjoner i sikring av bærekraftige korallrevfiskerier - Et case-studium av groupers (Epinephelidae) i Mafia Island, Tanzania
Khalid	Abda	Noragric - Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier	Utforsking av kjønnede dimensjoner ved eierskap, tilgang til og bruken av landbaserte ressurser i Swat-dalen i Pakistan etter krisen
Moshy	Victoria Hippolite	Noragric - Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier	Effekter av sosio-økologisk endringer på livsgrunnlaget for fiskerisamfunn på Mafia Island, Tanzania
Nagoda	Sigrid de Barbentane	Noragric - Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier	Reproduksjon av sårbarhet gjennom klimatilpasning? Policy-prosesser, lokale maktrelasjoner og matsikkerhet i det nordvestlige Nepal
Thorkildsen	Kjersti	Noragric - Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier	Imellom vern og utvikling: Quilombolaers kamp for rettigheter og ressurser i Ribeiradalen, Brasil

Fakultet for miljøvitenskap og teknologi

Det ble avlagt 29 ph.d.-grader ved fakultetet i 2016.

Tabell 4. Oversikt over doktorgradsavhandlinger 2016 ved Fakultet for miljøvitenskap og teknologi.

Etternavn	Fornavn	Institutt	Tittel avhandling
Alvarenga Castellanos	Emilio Humberto	Institutt for miljøvitenskap	Anvendelse av naturlige porøse materialer og kalk med kondisjonering og sorpsjon. Egenskaper for avløpsrensing.
Brod	Eva Martina	Institutt for miljøvitenskap	Resirkuleringspotensialet til fosfor i sekundære ressurser
Frøseth	Randi Berland	Institutt for miljøvitenskap	Nitrogendynamikk ved bruk av grøngjødsel i økologisk korndyrking og mineralisering av kløverblad ved låg temperatur
Hultman	Maria Thérèse	Institutt for miljøvitenskap	En vurdering av primære leverceller fra regnbueørret (<i>Oncorhynchus mykiss</i>) sin egnethet som analyseverktøy for østrogenreseptor-agonister
Myrvang	Mona Bakke	Institutt for miljøvitenskap	Geokjemi og tilgjengelighet av barium (Ba) til planter som vokser i jord med ordinær og Ba-anriket mineralogi
Yu	Longfei	Institutt for miljøvitenskap	Nitrogen-omsetning og N ₂ O-utslipp som en funksjon av edafiske og hydrologiske forhold i subtropiske skoger i Sør-Kina
Endo	Whaldener	Institutt for naturforvaltning	Viltets respons på lokalbefolkningens aktivitet i neotropiske verneområder
Fischer	Carolin	Institutt for naturforvaltning	Densitet og bøyeegenskaper til konstruksjonslast av gran (<i>Picea abies</i> (L.) Karst.) - lboende variasjon, bestandseffekter ved styrkesortering og muligheter for forsoring
Flø	Daniel	Institutt for naturforvaltning	Invasjonspotensiale og egnethet av ulike vertstrær for utvalgte bark- og vedboende insektskadegjørere
Hagos	Dejene Assefa	Institutt for naturforvaltning	Modellering av integrasjon av fornybar energi i energisystemet i Innlandet, Norge
Kachamba	Daud Jones	Institutt for naturforvaltning	Modeller og metoder for å estimere biomasse i miomboskog i Malawi ved hjelp av feltinventering og fjernmåling
Kipping	Anna	Institutt for naturforvaltning	Modellering av energiforbruk på timesnivå i norske bygninger
Pilskog	Hanne Eik	Institutt for naturforvaltning	Betydningen av klima, historisk hogst og omgivelser for biller i hule eiker
Strømme	Christian Bianchi	Institutt for naturforvaltning	Fenologi, vekst og metabolisme i to nordlige løvtreslag under ulike temperatur- og lysforhold
Sydenham	Markus Arne Kjær	Institutt for naturforvaltning	Pådriverne bak diversitet og utbredelse av villbier i en artsfattig region
Tarimo	Beatrice Christopher	Institutt for naturforvaltning	Brannndynamikk i savanneskog i Tanzania: mønstre i tid og rom og sammenhenger med forvedete arter
Ahmad	Athman Kyaruzi	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Deltakende aksjonsforskning som strategi for å motivere grunnskoler og lokalsamfunn til å legge til rette for relevant læring: bruk av gården som pedagogisk ressurs i bygdeskoler i Tanzania

Etternavn	Fornavn	Institutt	Tittel avhandling
Avhad	Mangesh Ramesh	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Konvertering av ikke-spiselig lipidrik biomasse til biokjemikalier ved heterogen katalyse
Bagcioglu	Murat	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Flerskala analyser for vibrasjonsspektroskopi av pollen
Burlakov	Evgenii	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Funksjonalanalytiske metoder i homogenisert nevrofelt teori
Gilpin	Geoffrey Sean	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Livsløpsvurdering av utvalgte første til tredje generasjons biodrivstoff i kontekst til bærekraftig utvikling
Gölles	Thomas	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Impurities of glacier ice: accumulation, transport and albedo
Kruse	Ole Mathis Opstad	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Kvantifisering av ozonskade på planter ved bruk av bildeanalyse
Liu	Wei	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Forbedring av koagulant-doseringskontroll i renseprosesser for vann og avløp
Manamperuma	Manamperumage Lelum Duminda	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Optimalisering av kjemisk fellingsprosess for å forbedre plantetilgjengelighet av fosfor i avløpsslam
Misljenovic	Nevena	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Undersøkelse av torrifisering (forkulling) og alternative råvaretillegg i biomasse pelletering
Myhr	Anders	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Utvikling av offshore flytende vindturbiner: Strekkstag-bøye-konseptet
Nilsen	Vegard	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Kvantitativ mikrobiell risikoanalyse for drikkevann: Dose-respons-teori og filtreringsdynamikk for virus
Torheim	Turid Katrine Gjerstad	Institutt for matematiske realfag og teknologi	Multivariat analyse av medisinske bilete i planlegging og evaluering av kreftbehandling

Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap

Det ble avlagt 42 ph.d.-grader ved fakultetet i 2016.

Tabell 5. Oversikt over doktorgradsavhandlinger 2016 ved Fakultet for veterinærmedisin og biovitenskap.

Etternavn	Fornavn	Institutt	Tittel avhandling
Gajardo	Karina	Institutt for basalfag og akvamedisin	Ernæring og tarmhelse hos Atlantisk laks (<i>Salmo salar</i>): Betydning av antinæringsstoffer og mikrobiota
Gamil	Amr Ahmed Abdelrahim	Institutt for basalfag og akvamedisin	The interplay between IPNV and host cell machinery: Possible strategies for immune evasion
Petterson	Elin	Institutt for basalfag og akvamedisin	Characterization of Salmonid alpavirus subtype 3: Recombination and adaptation
Storengen	Linn Mari	Institutt for basalfag og akvamedisin	Genetic studies of canine anxiety
Iheshiulor	Oscar Okechukwu Michael	Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	Sikkerhet ved genomisk prediksjon i små populasjoner
Martinsen	Kristine Hov	Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	Genetic analyses of feed efficiency traits in pigs
Mosberian Tanha	Peyman	Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	Samspillseffekter av fôrrelaterte og miljømessige utfordringer på fordøyelsesfunksjon og tarmhomeostase i regnbueørret (<i>Oncorhynchus mykiss</i>)
Naadland	Sondre Stokke	Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	En sammenlikning av økologisk grass-kløver surfor fra første til andreslått til melkekyr
Nziku	Zabron Cuthibert	Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	Viktige faktorer for å etablere eit varig avlsprogram for mjølkegeit i Tanzania
Tjernsbekk	Maria Therese	Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap	Vurdering av proteinkvalitet i animalske proteinråvarer benyttet i ekstrudert tørrfôr til hund med mink (Neovision vision) som modell
Eide	Kristine Bistrup	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	En detaljert studie av de enzymatiske egenskapene til Human Chitotriosidase (HCHT)
Gallantree-Smith	Harrison Christopher	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Syntese av noen fettsyreavlede marine naturprodukter
Gangsei	Lars Erik	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Lineære multiresponsmodeller. Teoretiske nyvinninger og anvendelse for svin.
Hagen	Live Heldal	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Mikrobielle samfunn i biogassreaktorer og deres kobling til stabilitet og ytelse
Inglingstad	Ragnhild Aabøe	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Kvalitet på norsk geitemelk til osteproduksjon
Loose	Jennifer Sarah Maria	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Biokjemiske undersøkelser av katalyse i lytiske polysakkarid-monooksygenaser
Mähler	Niklas	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Genregulering og emergens av fenotyper - et nettverksstudie
Onarman Umu	Özgün Candan	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Modulering av tarmmikrobiota av pre/probiotika og de potensielt helsefremmende utfallene for verten

Etternavn	Fornavn	Institutt	Tittel avhandling
Ovchinnikov	Kirill	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	En studie av lederløse baktericiner, med fokus på struktur - funksjon og reseptorkarakterisering
Svanborg	Sigrid	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Karakterisering og produksjon av nye melkebaserte ingredienser ved hjelp av filtreringsteknologi
Tarekgne	Enquebahe Kassaye	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Staphylococcus aureus fra melk og melkeprodukter i Etiopia: Forekomst, enterotoksigenisk potensiale, antibiotikaresistens og spa-typer
Vinje	Hilde	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Prokaryote klassifisering - metodeutvikling og ny innsikt i 16S ribosomal RNA-basert klassifisering
Wang	Qing	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Helseformidling rettet mot ungdom og voksne for å fremme et sunt kosthold
Yi	Gu	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Aktuelle helseutfordringer i ferskt og bearbeidet kjøtt
Zhu	Han	Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap	Evaluerer av kjernemagnetisk resonans (NMR) som en robust absolutt referansemåte for vannbindingsevne (VBE) i svinekjøtt
Aaen	Stian Mørch	Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	Chemotherapeutants against salmon lice <i>Lepeophtheirus salmonis</i> - screening of efficacy
Forberg	Hilde Fossum	Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	Influenza A(H1N1)pdm09 virus infection in swine: Virus characterization and NK cell responses to infection
Gulla	Snorre	Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	Introductory studies on bacterial agents infecting cleaner fish
Rønning	Helene Thorsen	Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	Detection and quantification of the food-related bacterial toxins cereulide, lichenysin and botulinum neurotoxin/CD with liquid chromatography - tandem mass spectrometry
Sødring	Marianne Sundt	Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi	The novel A/J Min/+ mouse as a model for colorectal cancer, and the effects of hemin on intestinal tumorigenesis
Abdelhalim	Mohamed Ibrahim Mohamed	Institutt for plantevitenskap	<i>Microdochium nivale</i> i flerårig gras: Resistens mot snømugg, patogenitet og genetisk diversitet
Amdahl	Helga	Institutt for plantevitenskap	Forbedring av frøsettingspotensialet i tetraploid rødkløver (<i>Trifolium pratense</i> L.)
Beyene	Hadush Tsehay	Institutt for plantevitenskap	Tiltak mot <i>Fusarium verticillioides</i> og fumonisin i mais i Etiopia
Kaczmarek-Derda	Wiktorja Anna	Institutt for plantevitenskap	Lyssiv (<i>Juncus effusus</i> L.) og knappsiv (<i>Juncus conglomeratus</i> L.) på Vestlandet - kontrolltiltak basert på ny biologisk kunnskap
Rybarczyk-Plonska	Anna	Institutt for plantevitenskap	Effekt av temperatur, lys og UV-B på helse relaterte innholdsstoffer i brokkoli (<i>Brassica oleracea</i> L. var. <i>italica</i>) etter høsting
Schubert	Marian	Institutt for plantevitenskap	Evolusjon av tilpasninger til temperert klima i gras- underfamilien Pooideae
Thomsen	Pia Heltoft	Institutt for plantevitenskap	Potetkvalitet under lagring: Effekt av modningsgrad og ventilasjonsstrategier. Studier av lagringssykdommen <i>Fusarium</i> råte.

Etternavn	Fornavn	Institutt	Tittel avhandling
Woznicki	Tomasz Leszek	Institutt for plantevitenskap	Virkning av genotype og klima på avling og kjemisk innhold hos solbær (<i>Ribes nigrum</i> L.)
Er	Jwee Chiek	Institutt for produksjonsdyrmedisin	Epidemiological studies of influenza A(H1N1)pdm09 virus infections in the Norwegian pig population
Machado Tahamtani	Fernanda	Institutt for produksjonsdyrmedisin	Early environmental effects on laying hen development
Mo	Solveig Sølverød	Institutt for produksjonsdyrmedisin	Cephalosporin-resistant <i>Escherichia coli</i> in the Norwegian broiler production pyramid - genetic characterization and determination of risk factors
Grøndahl- Rosado	Christine	Institutt for sports- og familiedyrmedisin	Characterization of NK cells in the dog with a focus on the activating receptor NCR1

US 43/2017 Årsrapport likestilling

Saksansvarlig: Administrasjonsdirektør v/ personal- og organisasjonsdirektør

Saksbehandler: Catherine Caillé

Arkiv nr: 17/00899

Vedlegg:

1. Årsrapport for likestilling ved NMBU 2016

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret tar årsrapport for likestilling til orientering.

01.03.2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

Rektors vurdering

Årsrapport for likestilling legges frem for styret til orientering.

Årsrapporten er utarbeidet av likestillingskomiteen, under ledelse av prorektor for forskning.

Rektor vil likevel bemerke at ambisjonene om å nå andel kvinner i dosent- og professorstillinger opp på 30 % innen 2020 er et ambisiøst mål når en ser på resultatene som er oppnådd så langt. Det ble satt et delmål for 2016 med 25 % som ikke ble nådd. Selv om det er en stigende tendens og det er forventet at tiltakene som er satt inn de siste årene vil ha effekt, må det settes inn ytterligere tiltak dersom målet skal nås. Det skal oppnevnes nytt likestillingsutvalg i år, og rektor vil følge opp dette i samarbeid med komiteen for å komme frem til hvilke andre tiltak som kan være aktuelle.

Når det gjelder midlertidige tilsetninger, der andelen kvinner er høy, skal det være en gjennomgang av grunnlaget for midlertidighet våren 2017, med sikte på omgjøring av midlertidig til fast tilsetting der det er grunnlag for dette.

Årsrapport likestilling NMBU for 2016

1. Innledning

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) vil at arbeidsmiljøet skal reflektere mangfoldet i samfunnet og vil bekjempe og unngå alle former for diskriminering. NMBU's strategi fastslår derfor at universitetet skal ha en ambisiøs likestillings- og inkluderingsplan. Dette handler om likestilling mellom kvinner og menn, men også om alder, etnisitet, funksjonshemming osv. NMBUs satsing på et inkluderende og mangfoldig arbeidsliv og studentmiljø vil bidra til å sikre god rekruttering og styrke universitetets posisjon som en forsknings- og utdanningsinstitusjon på høyt internasjonalt nivå.

Denne årsrapporten begrenser seg til kjønn og omfatter således ikke det utvidede likestillingsbegrepet. Hovedsatsningen for NMBU i 2016, som i 2015 og 2014, har vært å øke kvinneandelen i faste vitenskapelige stillinger. NMBU har en målsetting om at andelen kvinnelige professorer er høyere enn 30 % innen utgangen av 2020 og at andelen kvinnelige professor-II, førsteamanuenser og forskere er høyere enn 40 %. Tabell 1 viser utviklingen sett opp mot denne målsettingen.

Tabell 1. Utvikling og målsettingen for kvinneandelen i faste vitenskapelige stillinger ved NMBU

Stillingskategori	2013	2014	2015	2016	Mål 2020
Professor	21%	21%	21%	22%	>30%
Professor II	23%	32%	37%	33%	>40%
Førsteamanuensis	41%	42%	46%	46%	>40%
Forsker	43%	42%	36%	41%	>40%

Kilde: DBH, database for statistikk om høgre utdanning, oktober 2016 (tall fra 2013 baserer seg på sammenslåtte tall fra NVH og UMB).

Det er stor variasjon mellom enhetene når det gjelder kjønnsbalanse i vitenskapelige stillinger (så vel som i andre stillingskategorier). I tillegg til å jobbe mot aggregert gjennomsnitt må NMBU derfor også, og kanskje først og fremst, jobbe for å redusere ubalanse der den er stor.

Tabell 2. Kvinneandelen av totalt antall årsverk (i parentes) i ulike stillingskategorier fordelt på institutt i 2016.

	Stipendiat % (tot ant	Postdoktor % (tot ant	Førsteamanuensis % (tot ant årsv)	Professor % (tot ant årsv)
Noragric	53 (13)	24 (4)	60 (13)	8 (12)
IKBM	60 (40)	47 (21)	44 (6)	24 (21)
ILP	64 (18)	100 (1)	50 (25)	47 (13)
IMT	46 (21)	80 (5)	28 (32)	8 (19)
INA	54 (17)	39 (3)	19 (7)	11 (26)
IMV	59 (10)	0 (4)	52 (10)	42 (12)
HH	37 (11)	80 (5)	29 (17)	8 (12)
IHA	38 (23)	0	3 (7)	29 (17)
IPV	100 (10)	45 (6)	62 (9)	39 (10)
BasAM	72 (14)	52 (6)	38 (8)	14 (10)
MatInf	78 (13)	67 (9)	76 (4)	32 (8)
ProdMed	51 (10)	75 (8)	62 (13)	41 (9)
SportFaMed	60 (5)	100 (1)	79 (19)	0 (4)
Totalt NMBU	58 (207)	55 (73)	46 (167)	22 (174)

Kilde: DBH, database for statistikk om høgre utdanning, oktober 2016

Note: Institutt for internasjonale miljø- og utviklingsstudier, Noragric, Institutt for kjemi, bioteknologi og matvitenskap - IKBM, Institutt for landskapsplanlegging - ILP, Institutt for matematisk realfag og teknologi - IMT, Institutt for naturforvaltning - INA, Institutt for miljøvitenskap - IMV, Handelshøyskolen ved NMBU - HH, Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap - IHA, Institutt for plantevitenskap – IPV, Institutt for basalfag og akvamedisin – BasAM, Institutt for mattrygghet og infeksjonsbiologi – MatInf, Institutt for produksjonsdyrmedisin – ProdMed og Institutt for sport og familiedyr – SportFaMed.

Denne rapporten redegjør for NMBUs aktiviteter og måloppnåelse innenfor likestillingsarbeidet i 2016, samt planer for 2017-2020.

2. Aktiviteter i 2016

NMBU har en likestillingskomité som ledes av prorektor og som i 2016 var sammensatt av 3 instituttledere, en midlertidig vitenskapelig ansatt og en student.

Handlingsplan for likestilling 2016 var videreført fra 2015. Det var i budsjettet avsatt 1,4 millioner kroner til tiltak som kunne øke kvinneandelen i faste vitenskapelige stillinger

til å nå NMBU målsetting; *andelen kvinnelige professorer høyere enn 30 % og andelen kvinnelige professor-II, førsteamanuenser og forskere høyere enn 40 % innen utgangen av 2020.*

Instituttene kunne søke økonomiske midler til:

1. Startpakker på inntil kr 100.000,- for kvinner ansatt på institutter hvor kvinneandel på førsteamanuensis- og/eller professornivå er lav. Instituttet kan søke om drifts- og utstyrsmidler, samt lønnsmidler til forskningsassistanse.
2. Kvalifiseringsstipend for kvinnelige førsteamanuenser som ønsker å kvalifisere seg til professor. Det lyses ut stipender på inntil kr 100.000,-. Kvinnelige førsteamanuenser som er i slutfasen for å søke opprykk til professor, er aktuelle søkere. Institutter med lav kvinneandel på professornivå vil bli prioritert. Midlene skal primært brukes til frikjøp fra undervisning, teknisk assistanse, eller andre tiltak som gir rom for meritterende forskning. Stipendet tildeles kun én gang per person.
3. Stipend ved kalling til førsteamanuensis II og professor II på fagområder hvor kvinneandelen er lav. Øvre sum er satt til kr 300.000,- for en tre-årsperiode, hvor instituttet finansierer de øvrige kostnadene, dvs. driftsmidler og ca. halvparten av stillingen over tre år. Kriterier for kalling må være i henhold til regelverk.
4. Vurdering av professorkompetanse i forbindelse med kalling til førsteamanuensis II/professor II stillinger (15.000,- pr. person).
5. Pre-vurdering av opprykksøknad (15.000,- pr. person).
6. Institutter og fakultet kan søke på midler til egne likestillingstiltak (inntil 40.000,- pr. tiltak) herunder bl.a. karriereveiledning for kvinnelige ansatte i ph.d.- og postdoktorstillinger.

Midlene ble lyst ut med en fastsatt søknadsfrist og likestillingskomiteen behandlet de innkomne søknadene i etterkant av fristens utløp. Alle søknadene innen fristen ble tildelt midler. Det ble tildelt interne likestillingsmidler i underkant av 1.300.000 kr, nærmere vist tabell 3.

Tabell 3. Tildeling av interne likestillingsmidler i 2016

Institutt		Beløp innvilget
SportFaMed	Startpakker for nytilsatte kvinner	200 000
HH	Kvalifiseringsstipend	100 000
IMV	Kvalifiseringsstipend	100 000
IHA	Startpakker for nytilsatte kvinner	100 000
BasAM	Startpakker for nytilsatte kvinner	200 000
IMT	Startpakker for nytilsatte kvinner	200 000
IPV	Kvalifiseringsstipend	100 000
IPV	Eget likestillingstiltak, workshop/publisering 4 kollegaer	8 000
INA	Startpakker for nytilsatte kvinner	100 000
INA	Eget likestillingstiltak, søknadsskriving	40 000
INA	Vurdering av professorkompetanse	15 000
INA	Eget likestillingstiltak, samling om akademisk karriereutvikling	40 000
INA	Eget likestillingstiltak, skriveseminar/workshop	30 000
SUM		1 233 000

Likestillingskomiteen har dessuten arrangert et internt likestillings debattmøte med eksterne innledere og et karriereseminar for kvinnelige vitenskapelige ansatte.

Handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering 2017-2020 er under utarbeidelse. NMBU har også i 2016 innført «kunnskap om og resultater fra aktivt likestillingsarbeid» som et kvalifikasjonskrav ved rekruttering av ledere.

Komiteen foreslår at det opprettholdes budsjett for å fremme likestilling.

3. Resultater

Som tabell 1 viser har NMBU ikke hatt noen synlig utvikling med hensyn til andelen kvinner i professor stillinger, som var 21% (i 2013, 2014 og 2015) og 22% (2016). Professor II andelen av kvinner hadde en negativ utvikling og sank fra 37% (2015) til 33% (2016). Andelen kvinnelige førsteamanuenser holder samme gode nivået som i 2015 (46%) og oppfyller målsettingen for 2020. Andelen kvinnelige forskere holder seg så vidt over 40%.

Hovedutfordringen for NMBU ser fremdeles ut til å være knyttet til andelen kvinnelige professorer samt ujevn fordeling på enhetene (tabell2). Flere av de økonomiske virkemidlene er langsiktige tiltak hvor effekten av disse først vil bli synlige etter flere år. Det er viktig å holde øye med andelen kvinnelige professor II som har hatt en negativ utvikling. Å opprettholde stipend for kalling til professor II stillinger kan derfor være hensiktsmessig.

3.1 Kjønnsbalanse i ulike stillingskategorier

Når vi deler opp tallene ytterligere på stillingskategorier, ser vi at det er stor forskjell mellom kvinneandelen i rekrutteringsstillinger sammenlignet med førsteamanuensisstillinger og professorstillinger. Med en andel kvinner i førsteamanuensisstillinger på 46 % har derfor NMBU et godt grunnlag for å øke andelen kvinner i professorstillinger.

Generelt sett er det små variasjoner i kjønnsbalansen i de ulike stillingskategoriene fra 2014 til 2016. Ut over de forskjellene som allerede er nevnt ser vi en svak økning i andelen kvinner lederstillinger mens der er en svak nedgang i andelen kvinner i mellomlederstillinger (Tabell 4).

Tabell 4. Andel kvinner i ulike stillingskategorier (faste og midlertidige tilsammen) i perioden 2014 - 2016.

	2014		2015		2016	
	% kvinner	Totalt antall årsverk	% kvinner	Totalt antall årsverk	% kvinner	Totalt antall årsverk
Totalt i virksomheten	53	1463	53	1509	52	1541
Administrative stillinger	68	304	69	315	69	314
Lederstillinger	33	21	35	20	37	19
Mellomlederstillinger	52	47	50	53	50	58
Saksbehandler/ utrederstillinger	74	235	75	242	76	237
Undervisning- og forskningsstillinger totalt	45	769	45	803	44	821
<i>Førsteamanuensis</i>	42	165	46	177	46	167
<i>Professor II</i>	32	9	37	9	33	10
<i>Professor</i>	21	183	21	188	22	174
<i>Forsker</i>	39	95	36	105	41	87
Rekrutteringsstillinger	64	263	60	274	57	290
<i>Stipendiat</i>	65	196	60	205	58	207
<i>Postdoktor</i>	59	61	62	63	55	73

Kilde: DBH, database for statistikk om høgre utdanning, oktober 2016

Det kan bemerkes at det er et fall i antall førsteamanuensis-, forsker- og professorstillinger fra 2015 til 2016, selv om andelen kvinner er relativt stabil.

Det har over tid vært et særskilt fokus på å redusere andelen av midlertidige stillinger innenfor universitets- og høgskolesektoren. Universitetene blir bedt om å rapportere på midlertidighet knyttet opp mot stillingskategorier og likestillingstilstanden. Fra 2016 skal det rapporteres på midlertidighet i vitenskapelige stillinger. Av tabell 5 ser vi at det er noe overvekt av kvinner i midlertidige stillinger totalt i virksomheten og innenfor de fleste stillingskategorier.

Antallet midlertidige årsverk (for begge kjønn samlet) har økt i perioden 2014 – 2016, mens andelen kvinner i midlertidig stillinger totalt sett er synkende i samme periode.

Denne tendensen gjelder ikke midlertidige mellomleder- og lederstillinger der andelen kvinner er økende. Disse stillingene innbefatter åremålsstillinger som rektorat, dekaner og instituttledere og indikerer en økning i andel kvinner i lederstillinger.

Antallet midlertidige årsverk administrativt ansatte og saksbehandler (for begge kjønn samlet) har økt fra 2014 til 2016, mens *andelen* administrative årsverk for NMBU samlet sett er stabil. Når det gjelder andelen kvinner steg denne fra 2014 til 2015 for så å synke til under 2014-nivå i 2016.

NMBU har i perioden mellom 2014 og 2016 vært i en fusjon og omorganisering der man har måttet benyttet midlertidighet/konstitueringer, noe som kan være årsaken til disse variasjonene. Det er imidlertid viktig at NMBU er oppmerksom på trenden med økt antall midlertidige ansatte i en tid da departementet pålegger virksomhetene å få ned. Antall ansatte i vitenskapelige stillinger har økt noe i perioden, men det er særlig i midlertidige stillinger denne økningen har kommet. Andelen kvinner i midlertidig vitenskapelige stillinger har sunket noe, men det er ved NMBU en overvekt av kvinner i midlertidige stillinger. Derfor er det kjønnspolitisk viktig å få ned midlertidigheten.

Tabell 5. Andel kvinner i ulike stillingskategorier i midlertidige stillinger for 2014, 2015 og 2016

	2014		2015		2016	
	% kvinner	Totalt antall årsverk	% kvinner	Totalt antall årsverk	%kvinner	Totalt antall årsverk
Totalt i virksomheten	60	475	58	504	55	527
Administrative stillinger	59	43	67	57	54	50
Lederstillinger	50	4	50	6	60	5
Mellomleder-stillinger	33	9	44	16	44	18
Saksbehandler/utrederstillinger	67	30	80	35	59	27
Undervisning- og forskningsstillinger totalt	58	366	56	380	54	405

<i>Førsteamanuensis</i>	66	14	66	18	49	14
<i>Professor II</i>	27	8	35	8	31	8
<i>Professor</i>	67	3	52	5	24	2
<i>Forsker</i>	57	35	34	58	40	52
Rekrutterings- stillinger	63	262	60	274	57	289
<i>Stipendiat</i>	65	196	60	205	58	206
<i>Postdoktor</i>	59	60	62	63	55	73

Kilde: DBH, database for statistikk om høgre utdanning, oktober 2016

3.2 Kjønnsbalanse fordelt på institutter

Det er store variasjoner i kvinneandelen av professorer mellom instituttene. Det varierer fra 0 % ved Institutt for sports- og familiedyr til 47 % ved Institutt for landskapsplanlegging. Det er i tillegg ulik andel kvinnelige førsteamanuenser på instituttene der Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap ligger lavest med 3 % mens Institutt for sports- og familiedyr ligger høyest med 79 %.

Tabell 2 viser et tydelig bilde av at selv om NMBU har nådd målsettingen om å ha over 40 % kvinnelige førsteamanuenser, så er det institutter som i 2016 har en lavere andel kvinner i disse stillingene. Det er for eksempel tre institutter som har en kvinneandel på under 30 %. Det er derfor fortsatt viktig å jobbe systematisk med å heve andelen kvinnelige førsteamanuenser i de fagmiljøene der dette er en utfordring.

Som tidligere nevnt har NMBU generelt en rimelig høy kvinneandel innenfor rekrutteringsstillinger. Dette gjenspeiles også i instituttoversikten hvor det kun er enkelte institutt som skiller seg ut med en lavere kvinneandel, spesielt med hensyn til postdoktorer.

3.3 NMBU sammenlignet med andre norske universiteter

Vi har også i 2016 tatt med oversikt over norske universiteter og kjønnsbalanse mellom førsteamanuensis og professorer. Av tabellen under ser vi at NMBU kommer dårligst ut med tanke på andel kvinnelige professorer. Universitetet i Tromsø (UIT) og

Universitetet i Oslo (UIO) ligger på topp blant norske universiteter ved å ha henholdsvis 32 % og 31 % andel kvinnelige professorer.

Av tabellen ser vi også at andelen kvinnelige førsteamanuenser ved NMBU ligger likt med flere av andre universitetene. Universitetet i Stavanger (UIS), Universitetet i Nordland/ Nord universitet (NI) og Universitetet i Bergen (UIB) har hatt en bra økning fra i fjor mens Universitet i Tromsø (UIT) har hatt en liten nedgang.

Tabell 6. Kvinneandelen førsteamanuensis og professorer ved norske universiteter i 2016

	Kvinneandel (%) 2014		Kvinneandel (%) 2015		Kvinneandel (%) 2016	
	Første- amanuensis	Professor	Første- amanuensis	Professor	Første- amanuensis	Professor
NMBU	42	21	46	21	46	22
UIB	41	23	42	24	45	25
UIO	43	29	48	30	48	31
UIS	43	21	47	24	50	26
UIT	46	32	48	31	47	32
UIA	43	22	45	19	45	25
NI	45	15	44	21	46	25
NTNU	36	23	37	23	42	24

Kilde: DBH, database for statistikk om høgre utdanning, oktober 2016

4. Likestillings- og inkluderingsarbeid i 2017-2020

NMBU vil at arbeidsmiljøet skal reflektere mangfoldet i samfunnet og vil bekjempe og unngå alle former for diskriminering. NMBU's strategi fastslår derfor at universitetet skal ha en ambisiøs likestillings- og inkluderingsplan. Dette handler om likestilling mellom kvinner og menn, men også om alder, etnisitet, funksjonshemming mm. NMBUs

satsing på et inkluderende og mangfoldig arbeidsliv og studentmiljø vil bidra til å sikre god rekruttering og styrke universitetets posisjon som en forsknings- og utdanningsinstitusjon på høyt internasjonalt nivå. Det er derfor utarbeidet en handlingsplan for likestilling, mangfold og inkludering ved NMBU for 2017-2020.

NMBU vil fortsette sitt arbeid for å nå sine mål når det gjelder andelen kvinnelige professorer, professor-II, førsteamanuenser og forskere. Av det foregående ser man at satsningen spesielt bør være rundt tiltak som hever andelen kvinnelige professorer samt andelen kvinnelige professor-II. Samtidig er det fortsatt viktig å opprettholde andelen kvinner i faste, vitenskapelige stillinger også idet dette rekrutteringsgrunnlaget for førstestillingene. Stimulering av tiltak i enkelte fagmiljøer som henger etter, kan derfor kanskje være spesielt hensiktsmessig. Det er viktig å reversere økningen i midlertidighet.

NMBU erkjenner at det for å lykkes, må arbeidet med likestilling, mangfold og inkludering forankres tydelig i ledelsen på alle nivåer. Handlingsplanen for 2017-2020 har derfor tatt inn tiltak for å styrke lederkompetanse og lederansvar på dette området.

Det er avsatt 1,4 millioner kroner i budsjettet til likestillings- og inkluderingsarbeid for 2017.

Likestillingskomiten minnes Eirin Hongslo, førsteamanuensis i by- og regionplanlegging, som i 2016 dro i gang en viktig debatt om likestilling og inkludering i NMBUs talentprogram. Denne debatten var foranledningen til det viktige debattmøtet i november 2016, hvor Eirin selv deltok med vanlig engasjement, skarp analyse og varme. Eirin døde av kreft 2. februar 2017, et stort tap for universitetet og for likestillingsarbeidet.

US 44/2017 Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2016

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Prorektor for utdanning ved studiedirektør
Saksbehandler(e): Bodil Norderval
Arkiv nr: 17/01337

Vedlegg:

1. Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2016

Forslag til vedtak:

Læringsmiljøutvalgets årsrapport 2016 tas til etterretning.

01.03.2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

Innledning

Universitetsstyret har i henhold til Lov om universiteter og høyskoler (UH-loven) det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø. Ved alle institusjoner skal det være et læringsmiljøutvalg som bidrar til at dette kravet oppfylles og som følger opp at læringsmiljøet er fullt forsvarlig ut fra en samlet vurdering av studentenes helse, sikkerhet og velferd. UH-loven krever også at arbeidet med læringsmiljøet skal dokumenteres og inngå som en del av institusjonenes interne kvalitetssikringssystem. Som et ledd i dette arbeidet, rapporterer læringsmiljøutvalget årlig på sitt arbeid gjennom en årsrapport, og årsrapporten skal legges frem for Universitetsstyret. Vedlagt er læringsmiljøutvalgets årsrapport for 2016, vedlegg 1. Rapporten ble vedtatt av læringsmiljøutvalget i møte den 1. mars 2017.

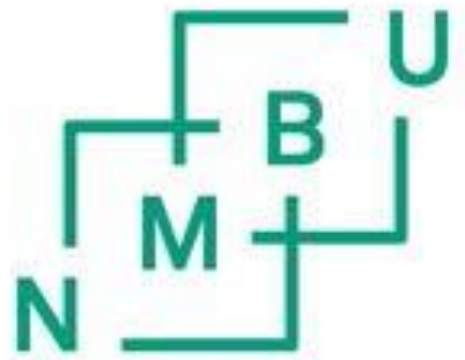
Rektors vurdering

Læringsmiljøutvalgets årsrapport for 2016 gir en status og vurderinger av det totale læringsmiljøet ved NMBU. Årets rapport viser at det legges ned mye godt arbeid i hele institusjonen for å bedre læringsmiljøet. Totalt sett har det vært en positiv utvikling av standarden på undervisningsrommene fra 2005 til 2016. De årlige prioriteringene til læringsmiljøtiltak har vært en viktig faktor til forbedringene. Det er gledelig at studentene i studiebarometeret 2016 gir en liten økning i sin vurdering av det totale læringsmiljøet, med størst økning i vurdering av det fysiske læringsmiljøet (den sistnevnte økningen gjelder Ås-miljøet). Selv om utviklingen er positiv, må universitetet fortsette arbeidet for å oppnå regjernings målsetning om å styrke kvaliteten i høyere utdanning og bidra til redusert frafall og styrke gjennomføringen.

Studentene ved NMBU er i all hovedsak svært fornøyde med det sosiale og faglige miljøet, men det er bekymringsfullt at det registreres en økt pågang til helsestasjonen med studenter som sliter psykisk. Læringsmiljøutvalget vil i samarbeid med samskipnaden og helsestasjonen rette en ekstra oppmerksomhet på dette i 2017. Det kan nevnes at Samskipnaden skal gjennomføre en trivselsundersøkelse våren 2017, og resultatene fra denne undersøkelsen vil være viktig for å vurdere aktuelle tiltak.

Funn som fremkommer av læringsmiljørapporten vil bli fulgt opp gjennom saker som behandles i læringsmiljøutvalget, gjennom utvikling og vedlikehold av bygninger og strategisk campusplan, samt gjennom fakultetenes og fagmiljøenes arbeid med blant annet utvikling av program og emner. Oppfølgingspunkter er i stor grad samordnet gjennom tiltak påpekt i NMBUs kvalitetsmelding.

Rektor ber styret om å ta læringsmiljøutvalgets årsrapport for 2016 til etterretning.

**Læringsmiljøutvalget (LMU)
ved
Norges miljø og
biovitenskapelige universitet**

Årsrapport 2016

Sammendrag

Læringsmiljøutvalgets årsrapport for 2016 gir en status og en vurdering av læringsmiljøet ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Rapporten tar for seg status ved begge campus, men gir et mer detaljert bilde av situasjonen for det fysiske læringsmiljøet ved campus Ås, som har hatt rutiner for systematisk kartlegging siden 2009. Kvalitetsrapporten for veterinær og dyrepleieutdanningen inneholder også omtale av det fysiske og psykososiale læringsmiljø i Adamstuen, og vurderinger rundt læringsmiljøarbeidet fremkommer også i programrapporter og i NMBUs kvalitetsmelding for 2016.

Det systematiske arbeidet med å oppgradere undervisningsrom over flere år har bidratt til en positiv utvikling av standarden på undervisnings- og studiearealer. Åpning av Urbygningen har gjort at NMBU har fått et nytt undervisningsbygg med varierte undervisnings- og studiearealer. Tilgang til nye læresaler i Urbygningen har gjort at NMBU samtidig har kunnet fase ut flere læresaler som har vært lite egnet til undervisning. Disse to faktorene har ført til et betydelig løft i standarden i 2016. To saler i Tårn fikk også tatt i bruk nytt ventilasjonsanlegg i 2016, men NMBU har fortsatt utfordringer knyttet til ventilasjonsforhold i flere viktige og mye brukte undervisningsrom. Gjennom mindre LMU-tiltak har NMBU fått ferdigstilt flere grupperom i Tårnbygningen, oppgradert studentarealer på Adamstuen (brakkene) og det har blitt etablert en masterarbeidssal for IPV. Ny beregningsmodell for sanksjoner ved for sen sensur bør imidlertid revurderes dersom ordningen med mindre LMU-tiltak skal opprettholdes. Tiltaksplan for Universell utforming og tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne for perioden 2015-2016 har i hovedtrekk blitt fulgt opp i henhold til planen.

Gjennom programrapportene har det kommet en del tilbakemeldinger på læringsmiljøet. Noen programmiljøer sliter med uhensiktsmessige løsninger. Tilbakemeldingene fra programmiljøene tas inn i arbeidet med Campus-planen. Her skal man forsøke å finne løsninger for å dekke behov for miljøer med uhensiktsmessige/midlertidige lokaler og for samlokalisering av fagmiljøer slik at de kan tilby tilfredsstillende «faglige hjem». Som en oppfølging av arbeidet med campus-planen bør det utarbeides en langsiktig plan for vedlikehold og utvikling av læresaler ved NMBU.

Det psykososiale læringsmiljøet ble kartlagt i en landsomfattende SHoT-undersøkelsen i 2014. Undersøkelsen viste blant annet bekymringsfull stor andel studenter med alvorlige psykiske symptomplager. Som følge av resultatene ble det utarbeidet en tiltaksplan som har blitt fulgt opp både fra sentralt hold, samfunnet, samskipnadene og instituttene. Det er ikke gjennomført noen ny kartlegging av det psykososiale læringsmiljøet siden 2014, men helsestasjonen for ungdom rapporterer om en økning i antall henvendelser knyttet til psykiske problemstillinger. Dette er bekymringsfullt, og LMU bør fokusere på dette området fremover. SiÅs gjennomfører en ny trivselsundersøkelse i 2017. Det er samtidig viktig å påpeke at tall fra studiebarometeret viser at NMBU-studentene trives svært godt på universitetet. Dette er gledelig siden samme undersøkelse viser at gode faglige og sosiale miljø er to av de viktigste faktorene for å bidra til tilfredshet med eget studieprogram.

Ås, 22. mars 2017

Halvor Hektoen
Prorektor og leder av LMU høsten 2016

Innhold

Sammendrag	2
Innhold	3
1. Innledning	4
2. Medlemmer og møteaktivitet i 2016	4
3 Det fysiske læringsmiljøet	5
3.1. Utvikling av undervisningsrom, beleggstatistikk og emnestørrelser	5
3.2. Utvikling av antall åpne lesesaler og grupperom	6
3.3. Utvikling av kvaliteten på undervisningsrommene	7
3.4. Tilbakemeldinger på læringsmiljøet	8
3.5. Universell utforming og individuell tilrettelegging	9
4 Det psykososiale læringsmiljøet	10
4.1 Studentenes helse- og trivsel	10
4.2 Studentsamskipnadens rådgivningstjeneste	11
Vedlegg 1 Status undervisningsrom NMBU	13
Vedlegg 2 Utvikling av antall undervisningsrom og beleggstatistikk	15
Vedlegg 3 Utvikling av emnestørrelse	16
Vedlegg 4 Utvikling av standard undervisningsrom	17
Vedlegg 5 Vurdering av læringsmiljø	20
Vedlegg 6. Status tiltaksplan 2015-2016 Universell utforming og tilrettelegging	21

Figurliste

Figur 1. Utviklingen av antall høstemner med mer enn 50 og 100 oppmeldte studenter	16
Figur 2. Utviklingen av antall våremner med mer enn 50 og 100 oppmeldte studenter	16
Figur 3. Utviklingen av den generelle romstandarden på datasaler, læresaler og auditorier	17
Figur 4. Utviklingen av ventilasjonsforholdene i datasaler, læresaler og auditorier.	17
Figur 5. Utviklingen av universell utforming av datasaler, læresaler og auditorier.	18
Figur 6. Utviklingen av tilgjengeligheten til datasaler, læresaler og auditorier.	18
Figur 7. Utviklingen av akustikkforholdene i datasaler, læresaler og auditorier.	19
Figur 8. Utviklingen av teleslynger i datasaler, læresaler og auditorier	19

Tabelliste

Tabell 1. Faste medlemmer av Læringsmiljøutvalget ved NMBU i 2015	4
Tabell 2. Medlemmer av lokalt Læringsmiljøutvalget ved campus Adamstuen i 2016	5
Tabell 3 Campus Ås. Vurdering av tilstand i sentralt regulerte undervisningsrom.	13
Tabell 4 Campus Adamstuen Vurdering av tilstand i sentrale undervisningsrom.	14
Tabell 5. Campus Ås. Utvikling av antall undervisningsrom og studenttall campus Ås.	15
Tabell 6. Campus Ås. Prosentvis belegg i sentrale undervisningsrom	15
Tabell 7. Campus Adamstuen. Prosentvis belegg i auditorier – gjennomsnitt i studieåret. ...	15
Tabell 8. Campus Ås. Utvikling av antall lesesaler og lesesalsplasser og grupperom	15
Tabell 9. Studentenes vurdering av læringsmiljøet	20
Tabell 10. Tiltaksplan 2015-2016 Universell utforming og tilrettelegging	21

1. Innledning

Universitetsstyret har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø, jf. § 4-3 i Lov om universiteter og høyskoler. Alle institusjoner skal ha et læringsmiljøutvalg (LMU) som skal bidra til at Universitetsstyret følger opp sitt ansvar. Studentenes læringsmiljø omfatter både det fysiske læringsmiljøet, det psykososiale læringsmiljøet, universell utforming, individuell tilrettelegging og velferdstilbudene.

Gode rammer for læringsmiljøet er viktig for å fremme læring og aktive studenter. Kvalitetsmeldingen 2016 ble lagt frem for universitetsstyret 19. januar 2017, og meldingen gir et samlet bilde over studiekvalitetsarbeidet som har blitt gjort i 2016 og hvilke tiltak som planlegges for 2017. Denne årsrapporten vil gi litt mer utfyllende beskrivelse av arbeidet som er gjort innen læringsmiljøet og noen vurderinger. Rapporten omtaler i liten grad tiltak for 2017 ettersom disse vil fremkomme av kvalitetsmeldingen.

2. Medlemmer og møteaktivitet i 2016

Tabell 1 viser en oversikt over faste medlemmer av LMU i 2016.

Tabell 1. Faste medlemmer av Læringsmiljøutvalget ved NMBU i 2016

	Vår 2016	Høst 2016
Prorektor (leder høst 2016)	Halvor Hektoen	Halvor Hektoen
Økonomi- og eiendomsdirektør	Siri Margrethe Løksa	Siri Margrethe Løksa
Dekan	Øystein Johnsen	Eva Falleth
Direktør for teknisk avdeling	Kjersti Sørli Rimer	Kjersti Sørli Rimer
Nestleder studentenes arbeidsutvalg (leder vår 2016)	Mariya Khanamiryan	Mariya Khanamiryan
Studentrepresentant Adamstuen	Selina Seyoum Hellestveit	Lea Lieutenant
Velferdsansvarlig studentenes arbeidsutvalg	Halvor Kongevold	Halvor Kongevold
Leder SiÅs-styret	Per Fredrik Nordhov	Erling Bjurbeck

Følgende personer/roller har vært observatører i utvalget:

- Leif Thomas, Sjefsarkitekt, teknisk avdeling
- Lena Kjøbli, sekretær Arbeidsmiljøutvalget, personal og organisasjonsavdelingen
- Lise Thoen, hovedverneombud NMBU
- Cecile Haugerud, sekretær lokalt LMU Adamstuen
- Studiedirektør Ole Jørgen Torp har ansvar for utvalgets sekretariat.

Læringsmiljøutvalget hadde 3 møter i 2016 samt et seminar om Fremtidens læringsarena. Seminaret om Fremtidens læringsarena ble arrangert i samarbeid med Læringscenteret. Viktige saker som ble tatt opp i LMU i 2016 var

- LMU-tiltak 2016 og nye tiltak 2017
- Oppfølging byggeprosjektene (innflyttingsprosess i Ur, Samlokaliseringsprosjektet)
- Campusplanen

[Oversikt over årsplan, saksdokumenter og referater for 2016.](#)

Ved campus Adamstuen har man et lokalt læringsmiljøutvalg som følger opp saker relatert til Adamstuen. Utvalget har grunnet sykdom bare hatt to møter i 2016, og tabell 2 viser hvem som var medlem av utvalget i 2016.

Tabell 2. Medlemmer av lokalt Læringsmiljøutvalget ved campus Adamstuen i 2016

2016
Lea Lieutenant, Studentrepresentant og leder av utvalget
Irma Caroline Oskam, instituttleder
Gro Holter, HMS-ansvarlig
Torunn Wirstad, Teknisk avdeling
Petri Rappaana, IT-representant
Milda Lindstad, studentrepresentant
Sabina Leionen, studentrepresentant
Cecilie Haugerud, sekretær

Observatør i lokalt LMU har vært Halvor Hektoen (prorektor)

3 Det fysiske læringsmiljøet

Tabell 3 og 4 i vedlegg 1, viser en oversikt over sentrale undervisningsrom (læresaler, auditorier og datalæresaler) ved NMBU ved utgangen av 2016 og deres tilstand. Denne tilstandsvurderingen har blitt gjennomført siden 2005 på campus Ås og siden 2015 på campus Adamstuen. Det er gjort en vurdering av:

1. Rommets generelle standard (helhetsvurdering)
2. Universell utforming av det spesifikke rom
3. Tilgjengeligheten til rommet
4. Tilgang til HC-toalett fra aktuelle rom
5. Akustikkforhold
6. Ventilasjonsforhold
7. Lysforhold
8. Teleslynge
9. Høytalere
10. Standard på møbler

Tilstandskarakterene har blitt oppdatert fortløpende etter hvert som forhold har blitt utbedret. I 2016 ble Urbygningen tatt i bruk, og alle undervisningsrom i Urbygningen er lagt inn i tabellen. Parallelt med dette har noen læresaler blitt faset ut. Tallene i tabellen danner grunnlag for figurene 1-8 i vedlegg 4.

3.1. Utvikling av undervisningsrom, beleggstatistikk og emnestørrelser

I august 2016 ble Urbygningen tatt i bruk som undervisningsbygning. Med dette fikk NMBU tilgang til 10 nye læresaler, 3 nye auditorier, 2 nye datasaler, flere grupperom, en åpen lesesal, faglige hjem samt 5 saler med masterarbeidsplasser. Av disse disponerer ILP de fem

salene for masterstudenter, en datasal og en læresal. Studenter ved IPV disponerer et rom til faglig hjem. I tillegg rommer bygningen nye lokaler og kontorer for Studentenes Informasjonstorg, kontor for karriereveileder, kontor for studentprest, stillerom, kontorlokaler for studentenes arbeidsutvalg, kontorer for lag og foreninger samt kaffebar. Parallelt med åpningen av Urbygningen har 8 andre læresaler blitt faset ut som sentrale undervisningsrom. Tabell 5 i vedlegg 2 viser en samlet oversikt over utviklingen i antall undervisningsrom fra 2006-2016.

Tall hentet fra TimeEdit fra høstsemesteret viser et lavere belegg på de ulike romkategoriene fra 2015 til 2016. Nedgangen i belegget i auditorier og læresaler har sunket fra henholdsvis 80,9% og 76,1% i 2015 til henholdsvis 63,3% og 72,2% i 2016. Nedgangen skyldes at NMBU har fått flere undervisningsrom som følge av åpningen av Urbygningen.

Antall emner med mange studenter har vært stabilt de siste årene (figur 1 og 2 i vedlegg 3). Ved overtakelse av Urbygningen har NMBU fått tilgang til noen flere større saler. Mange av salene som er faset ut har vært små og lite egnet til undervisning. Samtidig er det et økt fokus å endre undervisningsformer, og dette kan medføre et økt behov for flate, store læresaler og mindre etterspørsel etter tradisjonelle auditorier.

For store emner over 340 studenter er AudMax fortsatt eneste mulige undervisningslokale. Bruken av AudMax har i 2016 fungert noenlunde bra, men undervisningen blir tydelig berørt de årene UKA avvikes. For å få gjennomført undervisningen i periodene det var UKA i 2016, ble det nødvendig å legge noe undervisning til demokratitimene. I tillegg er det utfordringer knyttet til temperaturregulering, oppfølging/support på IKT-utstyr i salen samt oppfølging av møbleringen av salen. SiÅs ansatte en person i 2016 som har hatt ansvaret for å følge opp møbleringen og samarbeidet med studieavdelingen, og dette har gjort situasjonen bedre. Klaffbordene på stolene i AudMax er forøvrig ikke en optimal løsning for å studere.

Det har ikke vært noen endring i antall undervisningsrom på Adamstuen og belegget på auditoriene på Adamstuen varierer mye. I enkelte dager av enkelte undervisningsblokker har salene fullt belegg, mens det er bedre kapasitet andre perioder. Tall hentet fra TimeEdit viser at i snitt var belegget i auditoriene på Adamstuen på 34 % i 2016. Belegget varierer gjennom året, og et av de mest brukte auditoriene hadde høsten 2016 et belegg på 77 % over en periode på 4 uker.

Vurdering:

- På begge campus er det et høyt belegg på undervisningsrom i «flaskehalsperioder», men åpningen av Urbygningen har bidratt til bedret kapasitet på undervisningsrom på Ås.
- Aud Max benyttes til undervisning i store emner med over 350 studenter, men det er fortsatt noen utfordringer knyttet til oppfølging/support på IKT-utstyr, møblering og temperaturregulering.

3.2. Utvikling av antall åpne lesesaler og grupperom

I tillegg til flere saler med masterarbeidsplasser er det etablert en ny åpen lesesal, 2 faglige hjem (Thorvald og Thoras hjørne samt faglig hjem IPV) og 10 grupperomsløsninger i Urbygningen. I 2016 ble det også tatt en gjennomgang av tilgjengelige grupperom på

campus Ås. Oversikt over antall sentrale lesesaler med tilhørende antall lesesalsplasser samt antall grupperom (sentrale og lokale) finnes i tabell 8 vedlegg 2. Ved campus Adamstuen er det 5 lesesaler der kullene er fordelt på de ulike lesesalene. I tillegg finnes det noen leseplasser på biblioteket som ikke er faste.

Det foreligger ingen beleggstatistikk på grupperommene eller lesesalene, men fra 2017 vil grupperom på Ås kunne reserveres på nettet og man kan da få en oversikt over beleggstatistikken. Med unntak av rett før og under eksamensperioden synes det å være god kapasitet på lesesalene. Mange studenter synes å foretrekke vrimlearealer og andre ikke-tradisjonelle lesesalsplasser, og de siste årene har det derfor vært et større fokus på å bedre tilbudet på grupperom, vrimlearealer og faglige hjem.

LMU har i flere år tildelt midler til mindre LMU-tiltak. Dette er sanksjonsmidler som instituttene har blitt ilagt dersom sensur leveres inn for sent. Beregningsmodellen ble endret i 2016 som følge av reaksjoner fra fagmiljøene på høye gebyrer i 2015. Gebyr fra studieåret 2014/2015 ble derfor ikke inndratt fra instituttene, og i 2015 ble det ikke lyst ut midler. Ilagt sum for gebyrer i 2015/2016 var svært lav, men rektor tildelte en tilleggssum til LMU slik at det kunne gjennomføres tiltak i 2016. Mindre LMU-tiltak som ble gjennomført i 2016 var etablering av sal med masterarbeidsplasser for IPV-studentene i Tårnbygningen, ferdigstilling av grupperom i 5. etasje i Tårnbygningen samt oppgradering av grupperom/kollokvierom i studentbrakkene på Adamstuen. LMU tildelte også midler til etablering av faglig hjem på Noragric, men dette prosjektet er ikke ferdigstilt. Beregninger av gebyr for studieåret 2015/2016 viser et samlet gebyr på 80 000,-. Det er ingen tvil om at det har blitt bedre rutiner på instituttene med å følge opp sensur, og dette er veldig bra. Samtidig kan man stille spørsmål om den nye modellen vil ha den samme virkning som tidligere, da de økonomiske konsekvensene ved forsinket sensur er ubetydelig. Beregningsmodellen bør derfor vurderes på nytt.

Vurdering

- Urbygningen har bidratt til flere studentarbeidsplasser på Ås
- Med unntak av periodene rett før og under eksamen ser det ut til å være tilstrekkelig kapasitet på lesesalene på begge campus.
- NMBU må fortsette arbeidet med å legge til rette for fleksible studentarbeidsplasser og faglige hjem.
- NMBU bør opprettholde ordning med mindre LMU-tiltak og enten vurdere modell for beregning av gebyr ved forsinket sensur på nytt eller at rektor øremerker midler til mindre tiltak

3.3. Utvikling av kvaliteten på undervisningsrommene

Den generelle tilstanden på undervisningsrommene har vist en positiv utvikling fra 2005 til i dag, og det systematiske arbeidet gjennom flere år har gitt resultater. Urbygningen ble tatt i bruk i 2016 og samtidig ble også mindre egnede undervisningsrom faset ut, der i blant 2 små læresaler uten ventilasjon i Tårnbygningen, 1 læresal i mellombygget (J105) uten ventilasjon om som ikke var lite tilgjengelig, begge læresalene i Parkgården som var uten ventilasjon og som hadde dårlig standard, samt en læresal i Planteskolen. Det gjenstår fremdeles utfordringer, særlig knyttet til undervisningsrom i den eldre bygningsmassen.

Utvikling av henholdsvis generell romstandard og ventilasjonsforhold i undervisningsrom på Ås vises i figur 3 og 4 i vedlegg 4. Figurene viser en svært positiv utvikling i standarden, og det har blitt et løft i standarden etter at nye saler i Urbygningen ble tatt i bruk og man fikk faset ut flere saler med dårlig standard. De salene som fremdeles ikke vurderes med god standard trekkes i hovedsak ned på grunn av dårlig ventilasjon, og opp mot 30 % av salene har fortsatt middels eller dårlig ventilasjon. Arbeidet med å tilrettelegge for bedre ventilasjon i flere rom i Tårnbygningen fortsetter i 2017 (bibliotek, skrivesenter m.m.). Utfasing av auditorier i Husdyrfagsbygningen og J106 i Mellombygget har vært vurdert, men en utfasing av disse salene har møtt motstand i fagmiljøene.

I Studiebarometeret 2016 gir studentene ved campus Ås i snitt en relativt lav score på spørsmål knyttet til det fysiske læringsmiljøet (lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid). Scoren på dette området har imidlertid økt fra 3,2 i 2015 til 3,5 i 2016, se tabell 9 i vedlegg 5. Dette er gledelig. Veterinærstudentene hadde en betydelig økning i sin score i studiebarometerets spørsmål knyttet til lokaler fra 2,4 til 3,0 fra 2014 til 2015. Dette hadde nok sammenheng med oppgradering av auditoriene på Adamstuen. I 2016 fikk spørsmål knyttet til lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid en score fra veterinærstudentene på 3,1.

I 2016 har det blitt arbeidet med en strategisk Campus-plan for NMBU, og denne skal vedtas av styret i 2017. LMU bør følge opp denne fremover og sikre at NMBU har en god utvikling av studiearealer og undervisningsrom.

Vurdering

- Totalt sett har det vært en positiv utvikling av standarden på undervisningsrommene fra 2005 til 2016. De årlige bevilgningene til læringsmiljøtiltak har vært en viktig faktor for forbedringene.
- I tillegg til arbeidet med Campus-planen, som er NMBUs sentrale tiltak for å møte utfordringene med lokaler og infrastruktur, bør NMBU utarbeide en langsiktig plan for vedlikehold og utvikling av læresaler ved NMBU. Tiltak for å bedre læringsmiljøet i store undervisningsrom med høyt belegget bør fortsatt prioriteres i årene fremover.

3.4. Tilbakemeldinger på læringsmiljøet

NMBU etablerte en nettside med informasjon om fremgangsmåte ved klager eller avvik på læringsmiljøet i 2015. Løsningen er basert på å bruke allerede eksisterende kanaler og prinsippet om at saker skal løses på lavest mulig nivå. I tillegg er det utarbeidet et web-skjema som muliggjør å melde fra om saker som ikke følges opp tilfredsstillende. Det samme skjemaet kan også benyttes dersom det er forhold som gjør det vanskelig å ta saken opp på andre måter. Det har ikke kommet inn noen klager via dette skjemaet i 2016. Nettsiden med informasjon har kanskje blitt litt lite synlig etter at NMBU fikk nye nettsider.

Innkommende meldinger om avvik på læringsmiljøet fra studenter i 2016 via HMS-app eller nettsiden HMS-avvik er fulgt opp på tilfredsstillende måte og i henhold til rutinene. Totalt kom det inn 20 meldinger om avvik som berørte studenter i 2016, derav 12 tilknyttet hendelse på Ås og 8 tilknyttet hendelser ved Adamstuen. Det kan nevnes at to avvik omhandler ugunstige undervisningsforhold i Aud Max.

Det ble i slutten av 2015 vedtatt en ny modell for emneevaluering ved NMBU, og den nye modellen ble implementert fra høsten 2016. Modellen skal bidra til at evalueringen i høyere grad enn tidligere, er en integrert del i det løpende arbeidet rundt emnet, og evalueringen vil skje tettere på selve læringsaktivitetene. NMBU vil i 2017 få opp et erfaringsgrunnlag, som er viktig for å støtte det videre arbeidet med implementeringen.

Gjennom programrapportene har det også kommet en del tilbakemeldinger på læringsmiljøet. Noen programmiljøer sliter med uhensiktsmessige løsninger. Dette gjelder spesielt programmene på IMT (TF-lokaler), HH (infrastruktur/IT) og ILP (lokaler). Påpekningene bygger ikke kun på undervisernes vurderinger av undervisningskvaliteten, men også på studentenes opplevelser, slik de kommer til uttrykk i blant annet Studiebarometeret. Det er gledelig at studentene på ILP gir en litt høyere score på spørsmål knyttet til lokaler til undervisning og øvrig studiearbeid, og dette skyldes nok at en del undervisning nå holdes i Urbygningen. Selv om situasjonen har bedret seg noe, er det imidlertid fortsatt utfordring knyttet til Akropolis-lokalene. Tilbakemeldingene fra programmiljøene tas inn i arbeidet med Campus-planen. Her skal søkes løsninger for å dekke behov for miljøer med uhensiktsmessige/midlertidige lokaler og for samlokalisering av fagmiljøer slik at de kan tilby tilfredsstillende «faglige hjem». Også styrets arbeid med arealeffektivisering skal bidra til å møte utfordringene. I 2017 starter arbeidene med å oppgradere TF-bygningen, og arbeidene med etablering faglig hjem og studentarbeidsplasser i Husdyrfagbygningen.

Vurdering

- Nettside om avvik og klager på læringsmiljøet bør synliggjøres bedre på NMBUs nettsider
- NMBU må følge opp ny modell for emneevaluering og sikre at studentene opplever at de får anledning til å gi tilbakemelding på emnegjennomføring og læringsaktiviteter.

3.5. Universell utforming og individuell tilrettelegging

NMBUs «Handlingsplan for Universell utforming og tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne 2010-2018» blir fulgt opp med to-årige tiltaksplaner innenfor områdene Bygninger og utearealer, Studier og undervisning, IKT og Studentvelferd. Tabell 10 i vedlegg 6 viser status for oppfølging av tiltaksplanen i perioden 2015-2016.

Handlingsplanenes hovedmål tilknyttet bygninger og utearealer sier at: «Innen 2018 skal alle hovedbygninger og hovedtraséer der studenter oppholder seg være tilgjengelig etter prinsippet for universell utforming. Felles studentarealer (undervisningsrom, lesesalsplasser og kantiner) konsentreres til færre bygninger.» Som figur 5-8 i vedlegg 4 viser, har det vært en positiv utvikling innen universell utforming av undervisningsrom på campus Ås fra 2005-2016, med et nytt løft i 2016. 77 % av undervisningsrommene har nå god universell utforming (ut fra de forutsetningene NMBU har med gamle verneverdige bygninger), 80 % av rommene er tilgjengelig for personer med bevegelseshemming, 94 % av rommene har god akustikk og 70 % av salene har teleslynge.

Campus Adamstuen er i liten grad universell utformet. Det vil ikke være en prioritert arbeidsoppgave så lenge bruken av disse rommene forventes å opphøre i 2019 og erstattes av universelt utformede lokaler på campus Ås. En liten andel av studentene oppga i SHoT-undersøkelsen i 2014 å ha utfordringer med hørselen, og det er derfor positivt at det i 2015 er innført mikrofon/høyttalere i 4 av auditoriene. Skulle det komme søkere med nedsatt funksjonsevne innen 2019, må man løse dette med individuell tilrettelegging.

Opplysninger om tilretteleggingstilbudstilbudet har fått en mer synlig plassering i etableringen av de nye nettsidene for Studentenes informasjonstorg. Med dette håper man å nå ut til de studentene som har behov for tilrettelegging.

Vurdering:

- Det systematiske arbeidet med universell utforming av undervisningsrom og bygninger på campus Ås har gitt gode resultater og arbeidet må videreføres.
- NMBU bør iverksette tiltak i bygninger som fortsatt ikke er tilgjengelige.
- Samlokaliseringsprosjektet og utearealene bør fortsatt følges opp med hensyn til universell utforming.

4 Det psykososiale læringsmiljøet

4.1 Studentenes helse- og trivsel

Mange samskipnader deltok i den landsomfattende SHoT-undersøkelsen i 2014 (Studentenes Helse- og Trivselsundersøkelse). SiÅs og SiO deltok i undersøkelsen, og læringsmiljøutvalget har fulgt opp resultatene i 2015 og 2016. Alle instituttene har laget egne handlingsplaner for å følge opp resultatene, og det har blitt satt fokus på en rekke områder tilknyttet fadderuka, alkoholfrie arrangementer og ensomhet. Tiltakene involverer både ledelse sentralt ved rektor og studiedirektør, instituttledere, undervisningsutvalg, emneansvarlige, studentting, samskipnadene og helsestasjonen i Ås. Instituttene arbeider blant annet med fadderne for både å tilpasse fadderarrangementene til undervisningen, styrke koblingen til faglige aktiviteter samt bidra til alkoholfrie arrangement under fadderuka.

SiÅs skal gjennomføre en ny tilfredsundersøkelse i 2017, og resultatene fra denne vil foreligge i april 2017. Studenter fra veterinærutdanningene er ikke med i denne undersøkelsen. Læringsmiljøutvalget vil bli forelagt resultatene fra denne undersøkelsen.

Det er samtidig viktig å understreke at NMBU får svært gode tilbakemeldinger på det sosiale og faglige miljøet blant studenter og ansatte. Tabell 9 i vedlegg 5 viser at hele NMBU hadde en høy score på det sosiale miljøet blant studenter, en høy score på det faglige miljøet blant studenter og også en høy score på miljøet mellom studenter og faglig ansatte på programmene. Resultatene fra studiebarometeret bygger opp under viktigheten av å arbeide for å skape gode faglige og sosiale miljø på programmene. Dette oppgis å være to av de viktigste faktorene for å bidra til tilfredshet med programmet. Det er også slik at de som gir god vurdering av det sosiale og faglige miljøet blant studentene og mellom studentene og de faglig ansatte, alt i alt er veldig fornøyd med programmet de går på.

4.2 Studentsamskipnadens rådgivningstjeneste

Ås-modellen – studentsamskipnaden i Ås (SiÅs) sitt samarbeid-med helsestasjonen – er unik og omfatter et utvidet tilbud fra Ås kommune via helsestasjonen for unge, som også inkluderer NMBU-studenter. Høsten 2105 ble helsestasjonens tilbud utvidet med en halv stilling for psykolog og helsesøster for å dekke et økende behov.

Antall studentkonsultasjoner på helsestasjonen har økt fra ca. 2400 (ca 20% psykisk problemstilling) i 2015 til ca. 2800 (litt mer enn 20% psykisk problemstillinger) i 2016. Erfaringer, spesielt fra høsten 2016, har vært at det har økt på ytterligere med henvendelser om psykiske problemstillinger. Helsestasjonen rapporterer om følgende:

Det er et bredt spekter av psykiske problemstillinger og alle grader av alvorlighet. Det å kunne gi rask og god hjelp, erfares som en suksessfaktor for å hindre frafall fra studiet. Mange av studenter som kommer hit har begynt å få problemer med gjennomføring av studiet og mange har kommet seg i gang igjen etter oppfølgingen her. Mange har problemer som lett kan gå ut over studiet og har fått hjelp så problemene ikke har fått utvikle seg videre. Vi har også sett en økning av antall alvorlige psykiske vansker. Vi er et tverrfaglig sammensatt team og alle henvendelser kommer til helsesøster/jordmor først. Lege har også en liten stilling inn i dette. Mange har fått hjelp til sortering av vanskelige følelser, til å få struktur i hverdagen og fått på plass gode vaner. Noen har fått tilbud om å delta på kurs for å forebygge vansker, få det bedre sosialt og redusere stress mm. For noen er dette nok, mens for andre er oppfølging og samtaleterapi med psykolog en forutsetning. Noen blir også henvist videre til 2. linjetjenesten for mer langvarig oppfølging eller spesifikk utredning. Her er det også lang ventetid og mange blir også avvist og kommer tilbake til oss. Psykologene er en viktig ressurs for individuelle samtaler, for kurs, for utvikling og planlegging av tjenesten og for veiledning av de andre faggruppene som står i mange utfordrende problemstillinger. Helsesøstre, jordmødre og miljøarbeider følger opp mange studenter som har en for vanskelig psykisk situasjon til å ikke få mulighet til vurdering av eller oppfølging av psykolog, og ser et stort behov for økt psykologtilbud.

Det arrangeres jevnlig samarbeidsmøter mellom SiÅs, helsestasjonene, representanter fra studentene, studentpresten og studieavdelingen. Fokus på disse møtene er å dele informasjon om tilbudet som tilbys, evaluere arbeidet, samt finne felles mål og tanker om hvilket behov man må møte. I 2016 har det blitt gitt et allsidig kurstilbud, og det kan nevnes kurs i: Kommunikasjon og sosial trygghet, Stressmestring, Mindfulness, Samlivsbrudd, Ny som student, Fokuset livsendring, Spilleavhengighet, Sorg, Rom for helhet og Bra start. Noen av kursene er et samarbeid mellom helsestasjonen, SiÅs, NMBU, Studentsamfunnet, AU, Frisklivssentralen i Ås, Ås kommune med flere.

Studentpresten og HFU i Ås har et godt samarbeid og nyter godt av å kunne henvise studenter til hverandre. Studentprestens oppsøkende virksomhet til både instituttene og direkte til studentene er et viktig bidrag til både å informere om rådgivnings- og veiledningstjenestene og er ikke minst et viktig bidrag for å senke terskelen for å ta kontakt. Prestens arbeid viser at små tiltak kan ha stor betydning for den enkelte student. Studentpresten rapportere om færre studentsamtaler i 2016 sammenlignet med 2014 og 2015, og flytting til nye lokaler i Urbygningen kan være en forklaring på dette. Ellers påpeker studentpresten at det nye stillerommet er hensiktsmessig innredet med orientalske tepper i

den ene delen – særlig med tanke på muslimenes bønnebehov – og med en sittegruppe og to bokskap i den andre delen av rommet. Studentprestens åremål utgår i februar 2017, og bispedømmet har pr dags dato ikke ansatt ny prest i stillingen. Selv om åremålsstillingen er gått ut, har NMBU/SiÅs gjort avtale om at studentpresten kan tilkalles ved behov. Kapasiteten i 2017 vil imidlertid være begrenset.

I 2015 ble det opprettet et lokallag i Ås av Mental Helse Ungdom, og dette lokallaget er nå aktivt. Lokallaget møtes i Tårnbygningen en gang i uken for å spille spill, gjøre andre aktiviteter og samtale.

Studentene på campus Adamstuen er knyttet til SiO som har et allsidig helsetilbud med rådgivere, lege, helsesøster og spesialiser på psykisk helse. En stor andel av studentene oppgir å ha utfordringer med å takle et høyt press på å få gode karakterer. Det er derfor positivt at studentene via SiO tilbys flere kurs i eksamensmestring og studieteknikk. Ved Adamstuen kalles også alle studenter ved oppstart til en kort individuell samtale etter samme modell som «ForVei», hvor målet er fornøye studenter som mestrer og trives i studiet. Ved studiestart i 2016 ga en psykolog opplæring i gruppeprosesser og samarbeid.

Vurdering:

- Det er viktig å opprettholde et allsidig kurstilbud for studenter ved begge campus og kommunikasjons tilbud om veiledning, kurs og møteplasser på en god måte
- Synliggjøring av alkoholfrie tilbud må styrkes
- Fortsette samarbeidet med Helsestasjonen med spesiell fokus på utfordringer knyttet til psykisk helse
- Kontinuerlig arbeid med faglig og sosialt miljø må fortsette i hele organisasjonen

Vedlegg 1 Status standard undervisningsrom NMBU

Vedlegg 1 Status undervisningsrom NMBU

Tabell 3 Campus Ås. Vurdering av tilstand i sentralt regulerte undervisningsrom. Generell standard, universell utforming av rom, tilgjengelighet til rom, akustikk, ventilasjon, lysforhold, teleslynge og høyttalere. 1=laveste karakter/finnes ikke, 3= høyeste karakter

Romnumme	Ant plasser	Bygningskod	Kategorier	standard	UU-rom	UU-tilgj	UU-HC-toa	Akustikk	Ventilasjon	Lys	Teleslynge	Høyttaler	møbler	Antall stud
Aud Max	615	AM	AUD	2	1	3	3	2	3	3	3	3	2	4675
BT1A07	340	BT	AUD	3	2	3	3	3	2	3	3	3	3	4675
BT3A10	20	BT	DATA	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	4675
BT3A11	24	BT	LÆR	3	3	3	3	3	3	2	1	1	3	4675
BT3A13	18	BT	LÆR	3	3	3	3	3	3	2	1	1	3	4675
BT3A16	60	BT	LÆR	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	4675
H109	80	H	AUD	2	1	1	1	3	1	2	3	3	2	4675
H115	59	H	AUD	2	1	1	1	3	1	2	3	3	2	4675
J106	150	J	AUD	2	2	2	1	3	1	1	3	3	3	4675
JU18	18	J	LÆR	2	3	2	3	2	3	3	3	3	3	4675
MU67	40	M	LÆR	2	3	3	3	3	2	3	1	3	3	4675
MU68	20	M	LÆR	2	3	3	3	3	2	3	1	1	3	4675
PL202	34	PL	LÆR	3	3	1	3	3	3	3	3	3	3	4675
S119	50	S	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4675
S120	30	S	DATA	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4675
S121	50	S	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4675
S122	22	S	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4675
S123	22	S	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4675
S124	30	S	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	2	3	3	4675
SU105	104	S	AUD	3	3	3	3	3	1	2	2	3	3	4675
T130	36	T	LÆR	3	3	3	3	3	1	3	1	3	3	4675
T132	50	T	SPES	3	3	3	3	3	1	3	3	3	3	4675
T201	50	T	LÆR	2	3	3	2	3	1	3	1	3	3	4675
T230	40	T	LÆR	2	3	3	2	3	1	3	3	3	3	4675
T301	23	T	DATA	2	2	3	2	3	1	2	3	3	2	4675
T330	81	T	LÆR	3	3	3	2	3	1	3	3	3	3	4675
T401	106	T	AUD	2	1	3	2	3	3	3	3	3	3	4675
T434	81	T	LÆR	3	3	3	2	3	3	3	3	3	3	4675
TF01	30	TF	DATA	3	2	2	2	3	2	2	3	3	3	4675
TF02	24	TF	DATA	3	2	2	2	3	1	1	3	3	2	4675
TF102-3	100	TF	LÆR	3	3	3	3	3	3	2	3	3	3	4675
TF102-4	15	TF	DATA	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	4675
TF102-4	29	TF	DATA	2	2	2	3	2	1	2	1	3	1	4675

Vedlegg 1 Status standard undervisningsrom NMBU

Romnummer	Ant plasser	Bygningskod	Kategorier	standard	UU-rom	UU-tilgj	UU-HC-toa	Akustikk	Ventilasjon	Lys	Teleslynge	Høyttaler	møbler	Antall stud
TF145	112	TF	AUD	3	1	2	1	3	3	3	3	3	2	4675
TF203	34	TF	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
TF204	36	TF	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
TF205	36	TF	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
TF210	28	TF	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
TU101	156	T	AUD	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U215	168	U	AUD	3	3	3	3	3	3	3	1	3	3	4675
U120	82	U	AUD	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U224	96	U	AUD	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U122	42	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U203	60	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U209	18	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U225	46	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U227	36	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U302	60	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U303	30	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U305	32	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U306	18	U	LÆR	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675
U327	23	U	DATA	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4675

Saler er fasert ut som sentrale undervisningsrom i 2016: H248, PL203, J105 (øremerket steinsamling), P105 (midlertidig overført til Realtek, masterarbeidsplasser, P204 (midlertidig overført til Realtek, masterarbeidsplasser), T331 (overført til HH), T333 (overført til HH) og T132 (overført til læringscenteret).

Tabell 4 Campus Adamstuen Vurdering av tilstand i sentrale undervisningsrom. Generell standard, universell utforming av rom, tilgjengelighet til rom, akustikk, ventilasjon, lysforhold, teleslynge og høyttalere. 1=laveste karakter/finnes ikke, 3= høyeste karakter

Romnummer	Ant plasser	Kategorier	Standard	UU-rom	UU-tilgj	UU-HC-toalett	Akustikk	Ventilasjon	Lys	Teleslynge	Høyttaler	Møbler
AUD 1	72	AUD	3	2	3		1	3	3	3	1	3
AUD 2	74	AUD	3	2	3		1	3	3	3	1	3
AUD 3	90	AUD	3	3	3		1	3	3	3	1	3
AUD 4	72	AUD	3	3	3		1	3	3	3	1	3
AUD 5	82	AUD	3	2	2		1	3	2	3	1	3
AUD 6	80	AUD	2	2	2		1	3	3	3	1	2

Vedlegg 2 Utvikling av rom og beleggstatistikk

Vedlegg 2 Utvikling av antall undervisningsrom og beleggstatistikk

Tabell 5. Campus Ås. Utvikling av antall undervisningsrom og studenttall campus Ås.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ant.stud¹.	2947	2937	3115	3267	3746	4157	4423	4587	4727	4732	4675
AUD	9	9	10	9	9	10	10	9	9	9	12
DATA	8	8	9	9	9	9	6	7	7	7	8
LÆR	25	25	30	30	30	30	31	30	30	30	31
Totalsum	42	42	49	48	48	49	47	46	46	46	51

Tabell 6. Campus Ås. Prosentvis belegg i sentrale undervisningsrom uke 36-48 fra 2009 til 2016², mellom 08.00 og 16.00.

År og uke	Belegg auditorier	Belegg læresaler	Belegg datasaler ³
2010, uke 36-48	70,9 %	69,3 %	49,0 %
2011, uke 36-48	70,1 %	69,3 %	55,8 %
2012, uke 36-48	75,2 %	67,5 %	62,3 %
2013, uke 36-48	75,9 %	71,8 %	51,1 %
2014, uke 36-48	74,6 %	74,3 %	59,5 %
2015, uke 36-48	80,9 %	76,1 %	65,4 %
2016, uke 36-48	63,3 %	72,2 %	63,8 %

Tabell 7. Campus Adamstuen. Prosentvis belegg i auditorier – gjennomsnitt i studieåret.

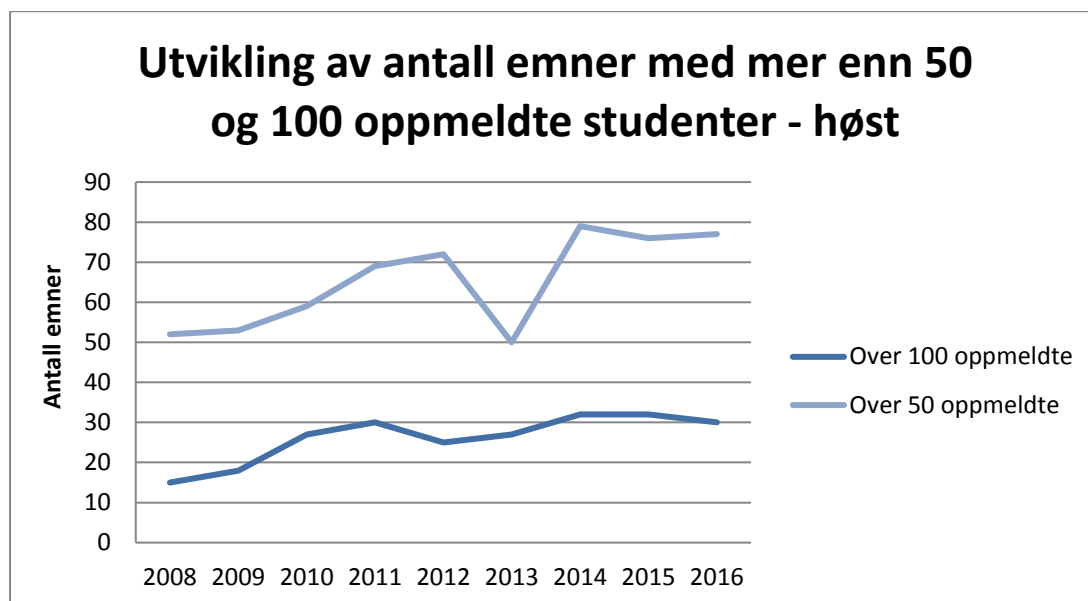
	Gj.sn. belegg i 2015	Gj.sn. belegg i 2016
AUD1	37,9 %	30,0 %
AUD2	29,5 %	24,6 %
AUD3	23,9 %	20,8 %
AUD4	35,4 %	35,5 %
AUD5	41,5 %	41,8 %
AUD6	51,2 %	50,6 %
Snitt alle undervisningsrom	36,6 %	33,9 %

Tabell 8. Campus Ås. Utvikling av antall lesesaler og lesesalsplasser og grupperom, 2010 til 2016.

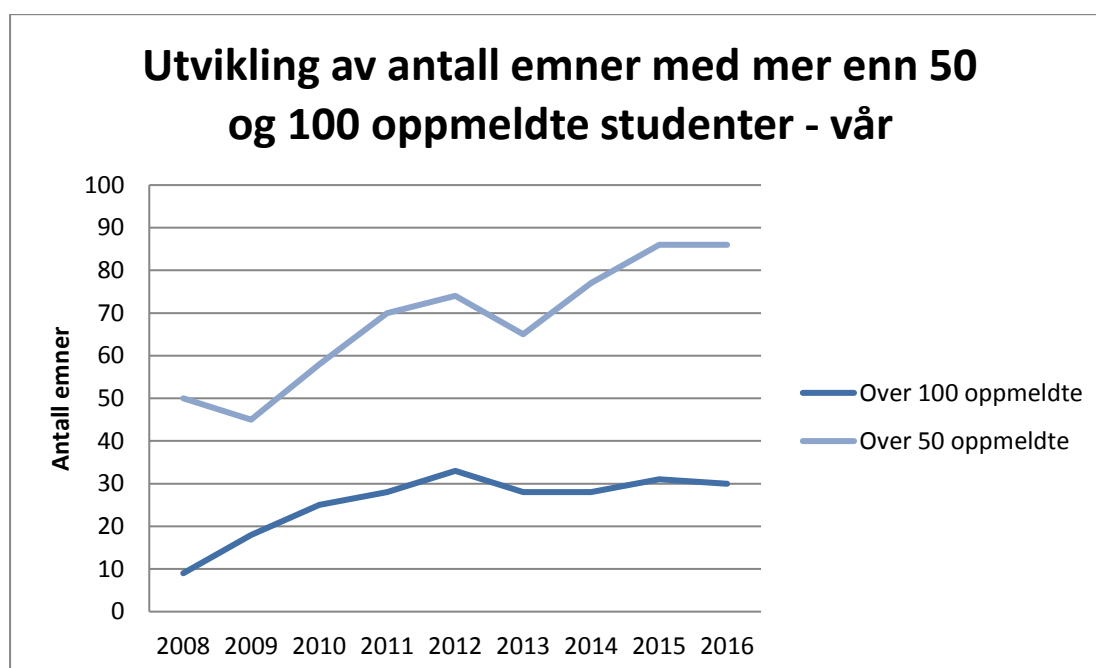
År	Antall åpne lesesaler	Åpne lesesalsplasser, sum	Grupperomsplasser, sum
2009	6	196	
2010	7	222	
2011	10	287	
2012	9	256	
2013	8	240	
2014	6	188	
2015	6	188	
2016	7	212 ⁴	465

¹ Studenttallene er fra (DBH), registrerte egenfinansierte studenter campus Ås høst 2006 til 2016.² Tall hentet fra TimeEdit. Aud Max og instituttspesifikke rom er ikke tatt med i beregningene³ Kun datasaler som benyttes til organisert undervisning⁴ Kun tatt med sentrale lesesaler

Vedlegg 3 Utvikling av emnestørrelse

Figur 1. Utviklingen av antall høstemner med mer enn 50 og 100 oppmeldte studenter fra 2008 til 2016, campus Ås⁵.

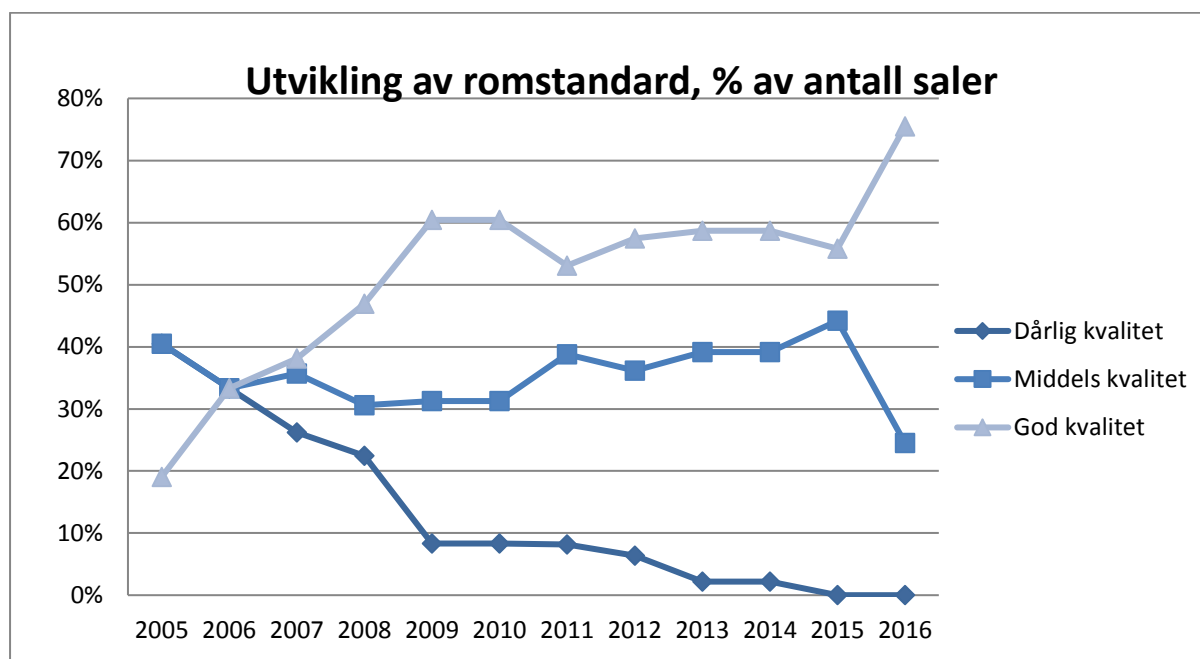
Figur 2. Utviklingen av antall våremner med mer enn 50 og 100 oppmeldte studenter fra 2008 til 2016, campus Ås.⁶

⁵ Gradsoppgaveoppmeldinger er ikke tatt med i beregningene.

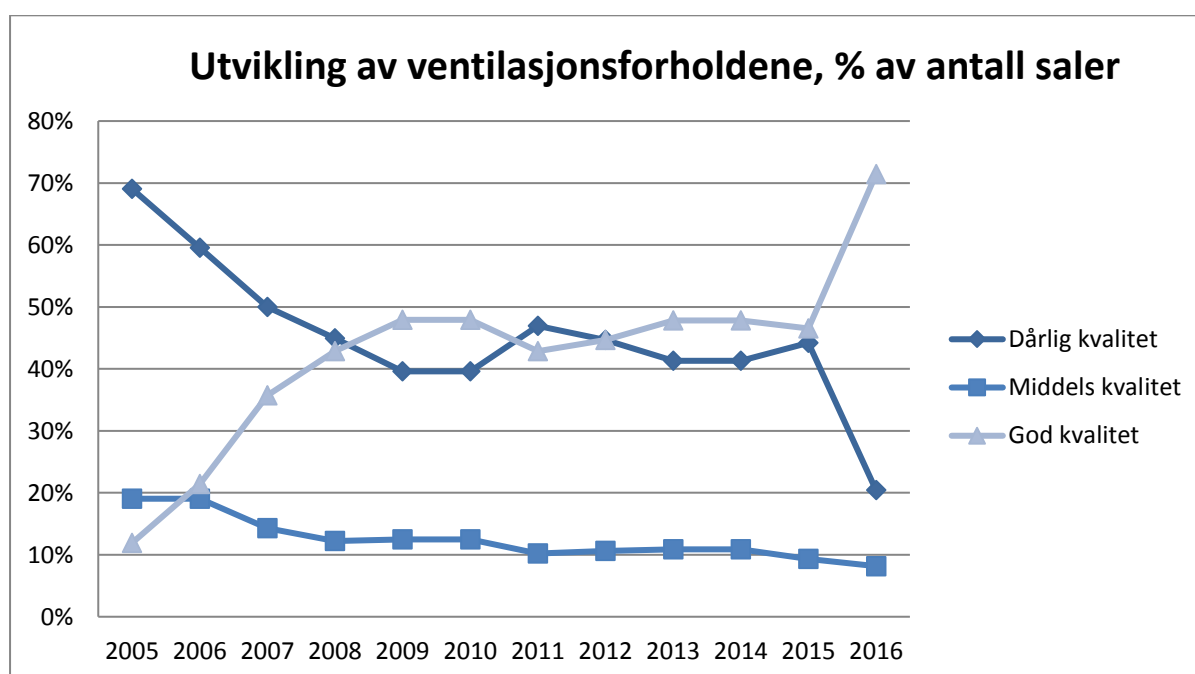
⁶ Gradsoppgaveoppmeldinger er ikke tatt med i beregningene.

Vedlegg 4 Utvikling av standard

Vedlegg 4 Utvikling av standard undervisningsrom

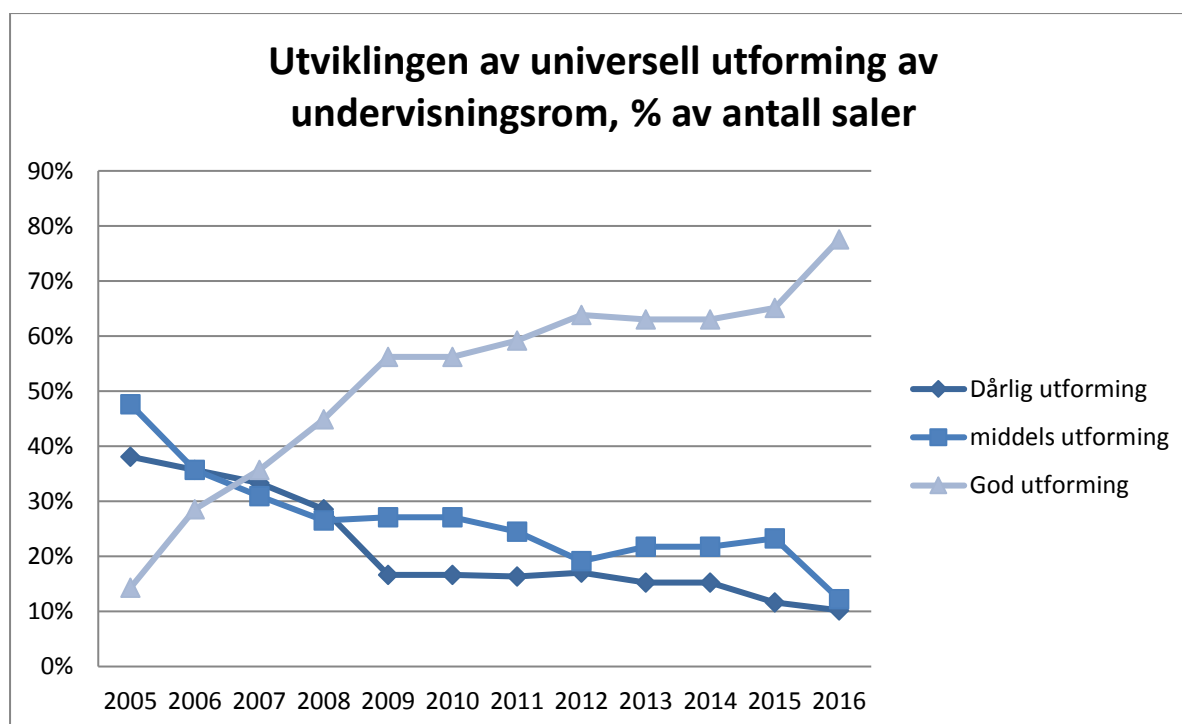

Figur 3. Utviklingen av den generelle romstandarden på datasaler, læresaler og auditorier over tid, vist som prosent av antall saler, campus Ås.

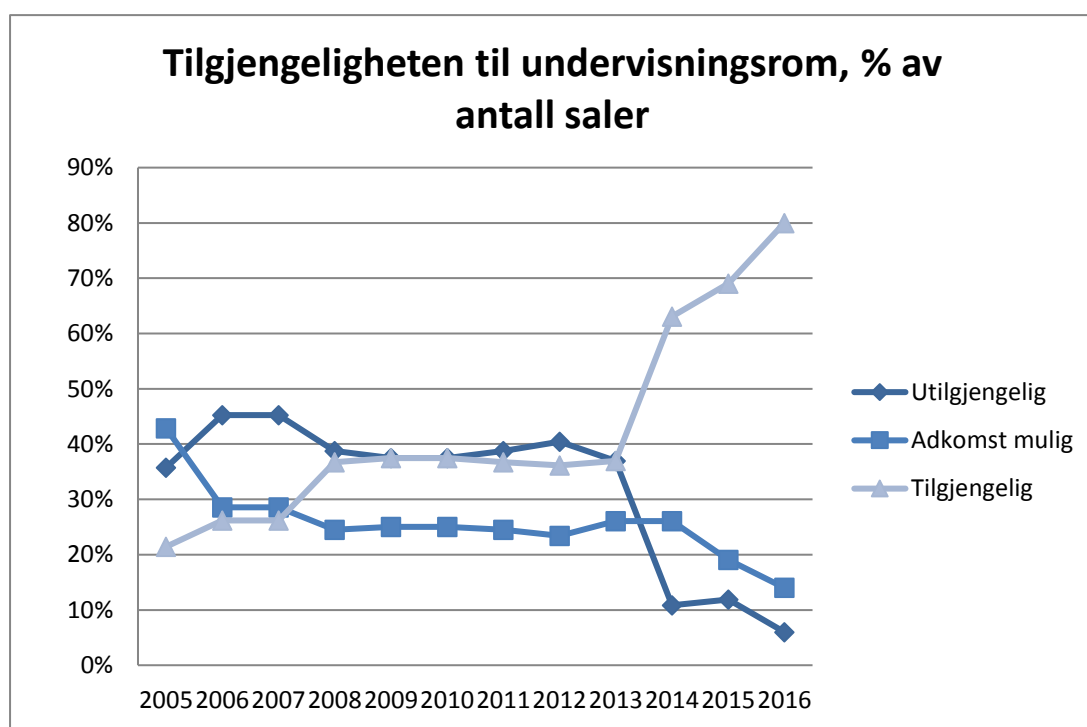

Figur 4. Utviklingen av ventilasjonsforholdene i læresaler og auditorier vist som prosent av antall saler, campus Ås.

Vedlegg 4 Utvikling av standard

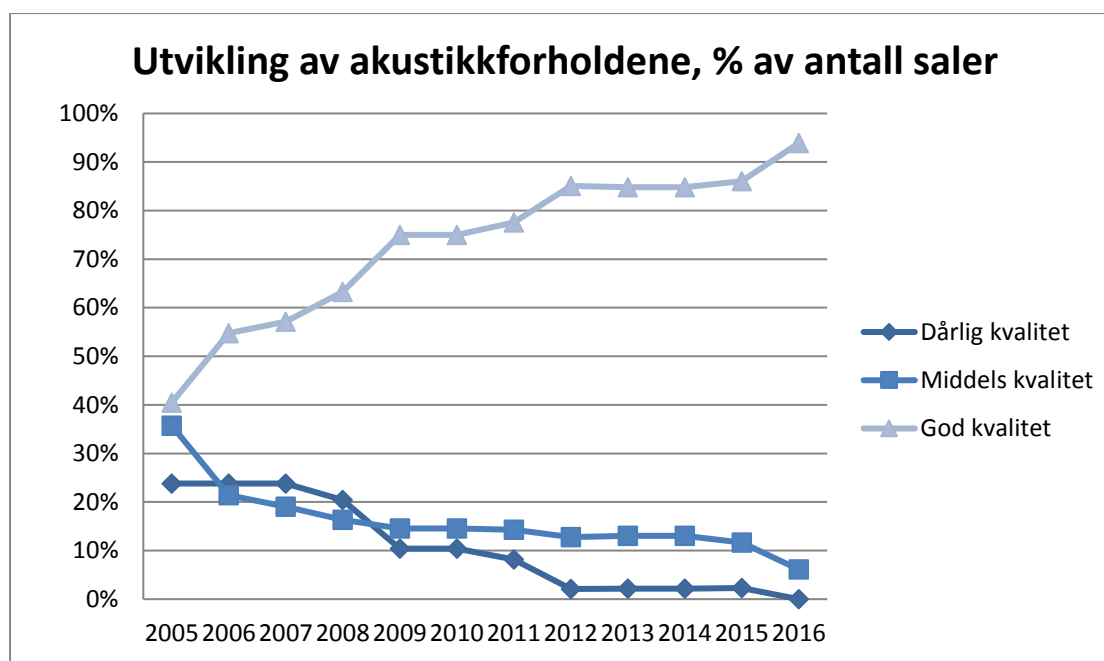

Figur 5. Utviklingen av universell utforming av datasaler, læresaler og auditorier vist som prosent av antall saler, campus Ås.

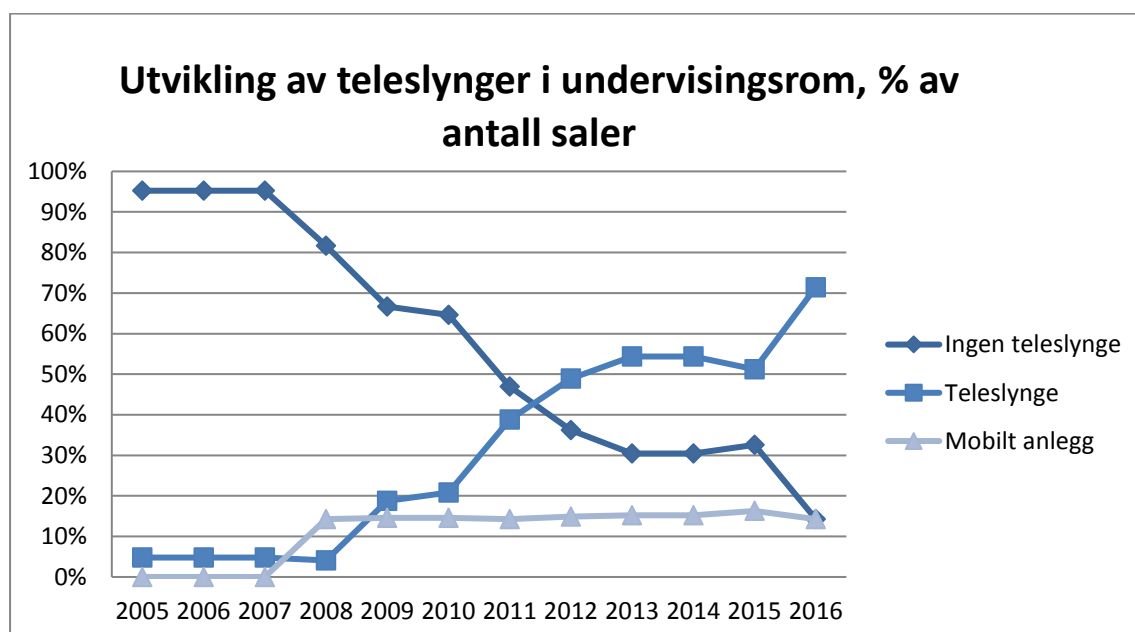

Figur 6. Utviklingen av tilgjengeligheten til datasaler, læresaler og auditorier vist som prosent av antall saler, campus Ås.

Vedlegg 4 Utvikling av standard

Figur 7. Utviklingen av akustikkforholdene i datasaler, læresaler og auditorier vist som prosent av antall saler, campus Ås.

Figur 8. Utviklingen av teleslynger i datasaler, læresaler og auditorier vist som prosent av antall saler, campus Ås.

Vedlegg 5 Vurdering av læringsmiljø

Vedlegg 5 Vurdering av læringsmiljø

Tabell 9. Studentenes vurdering av læringsmiljøet, skala fra 1-5 der 5 er mest fornøyd. Kilde: Studiebarometeret 2015 og 2016

	2015 Ås	2016 Ås/veterinær
Indeks læringsmiljø	3,7	3,8/3,9
Det sosiale miljøet blant studentene	4,1	4,2/4,4
Det faglige miljøet blant studentene	4,0	4,1/4,3
Miljøet mellom studentene og de faglig ansatte	3,9	4,0/4,1
Bibliotek og bibliotekstjenester	3,8	3,8/4,2
IKT-tjenester (f.eks. læringsplattformer, programvare og PC-tilgang)	3,5	3,8/3,5
Utstyr og hjelpemidler i undervisningen	3,5	3,7/3,7
Studieadministrasjon og informasjon	3,4	3,7/3,8
Lokaler for undervisning og øvrig studiearbeid	3,2	3,5/3,1
Alt i alt hvor fornøyd er studenten med programmet	4,1	4,2/4,3

Vedlegg 6 Tiltaksplan for universell utforming og tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne – NMBU 2015-2016

Vedlegg 6. Status tiltaksplan 2015-2016 Universell utforming og tilrettelegging for studenter

Tabell 10. Tiltaksplan 2015-2016 Universell utforming og tilrettelegging

Tiltak bygninger og utearealer		Status 2016
1.	Innen sommer 2015 er det etablert ny og universelt utformet heis i TF-bygningen, fløy I.	Etablert
2.	Innen utgangen av 2015 er det etablert ny rampe Jordfagsbygningen, og i løpet av 2016 har Jordfagsbygningen ny heis og HC-toaletter i alle etasjene.	Ny heis og HC-toaletter inne etablert. Etablering av utvendig rampe starter i 2017.
3.	I løpet av 2015 foreligger det godkjente planer for universell utforming av samfunnsbygningen.	Planer utarbeidet. Ny heis etablert i samfunnsbygningsdelen i 2016
4.	I samarbeid med Statsbygg har NMBU rutiner for oppfølging av universell utforming av nye bygninger	Pågår
5.	I løpet av våren 2015 er det gitt innspill om universell utforming av universitetets utearealer i tilknytning til forvaltningsplan for utearealene ved NMBU	Parkavdelingen jobber fortløpende med fokus på universell utforming. Det skal blant annet utarbeides en helhetlig plan for Campus når det gjelder taktil oppmerking og naturlige ledelinjer til bygninger. Det er laget plan for HC-parkering, og denne vinteren skal det utarbeides en skiltplan for å lette orienteringen for campus.
6.	Det utarbeides gode informasjonsrutiner til studenter og ansatte i forbindelse med byggeprosessen, spesielt informasjon om støy, åpne/stengte veier og traseer og flytting av undervisning.	Fortløpende
7.	Innen 2016 er viktige 1. linjetjenester for studentene lokalisert i arealer som er universelt utformet.	SiT flyttet inn i nye tilgjengelige arealer august 2016. Fortsatt noen driftsutfordringer knyttet til døråpnere, men dette jobbes det med. Det vil komme surfestasjoner på SiT som er tilgjengelig for rullestolbrukere.
8.	Innen 2015 er undervisningsutstyret i minst 4 auditorier ved Adamstuen oppgradert.	Gjennomført
Annet	Damgården rehabiliteres, og 1. etasje i bygningen blir oppgradert etter prinsippene for universell utforming	Pågår

Vedlegg 6 Tiltaksplan for universell utforming og tilrettelegging for studenter med nedsatt funksjonsevne – NMBU 2015-2016

Tiltak studier og undervisning		
1.	Innen 2015 er det nye nettsider «For studenter», med mer ryddig og lett tilgjengelig informasjon.	Gjennomført. Utbedres fortløpende
2.	Innen 2016 har det blitt obligatorisk å fylle ut feltet «Pensum» i Emner på Nett (EPN)	Gjennomført
3.	Innen 2015 har det blitt opprettet en frivillighetsordning for studenter som ønsker å delta som frivillig støttekontakter for medstudenter med ulike tilretteleggingsbehov.	Studieavdelingen har startet å utarbeide nettsider med informasjon om mentorordning (betalt ordning), og vil også se på ordninger knyttet til en frivillighetsordning.
4.	Innen 2015 har det blitt etablert egne rutinebeskrivelser for mottak av studenter som oppgir at de har funksjonsnedsettelse, der rollefordelingen mellom studieavdelingen og instituttene kommer klart frem.	Ikke startet
Tiltak Studentvelferd		
1.	Innen 2016 er det opprettet et formalisert samarbeid mellom NAV, helsestasjonen og NMBU for oppfølging av studenter med spesielle behov.	Studieavdelingen har jevnlig oppfølgingsmøter med helsestasjonen og SiÅs, men ikke etablert formalisert samarbeid med NAV. Samarbeid med NAV skjer gjennom direkte kontakt med ulike NAV-kontorer over hele landet, avhengig av hvor studenter er registrert i folkeregisteret.

Tiltak ikke startet
Tiltak startet
Tiltak gjennomført

Det ble ikke vedtatt noen tiltak innen området IKT i perioden 2015-2016.

US 45/2017 Årsrapport NMBUs klagenemnd

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Administrasjonsdirektør v. personal- og organisasjonsdirektør

Saksbehandler: Karen Eg Taraldrud

Arkiv: 15/00668

Vedlegg:

1. Saksutredning
2. NMBUs klagenemnd, årsrapport 2016

Forslag til vedtak:

NMBUs klagenemnds årsrapport for 2016 tas til orientering.

01.03.2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

Saksutredning

NMBUs klagenemnd, som er oppnevnt av universitetsstyret, legger hermed frem sin årsrapport for 2016 for universitetets styre.

Klagenemndas virksomhet har vært stabil. Saksmengden har vært noe lavere enn tidligere, men enkelte kompliserte saker har vært svært ressurs- og tidkrevende.

Deler av klagenemndas saker er unntatt offentlighet, og møtebokutskrifter vedlegges derfor ikke.

Rektors vurdering

Klagenemnda er oppnevnt av universitetsstyret og skal årlig legge frem rapport om virksomheten for styret. Rektor anbefaler at styret tar årsrapporten fra NMBUs klagenemnd til orientering

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

UNIVERSITETETS KLAGENEMND

Sak 2017-1: Årsrapport for NMBUs klagenemnd 2016

NMBUs klagenemnd har i 2016 bestått av

Medlemmer:

prof. emer. Jon Thorvald Johnsen, UiO
f.aman. Siv Fagertun Remberg
f.aman Marit Nesje

Personlige varamedlemmer:

prof. Ragnhild Helene Hennum, UiO
f.aman. Kolbjørn Christoffersen
prof. Nils Ivar Dolvik

Studentmedlemmer:

Shafa Yarmoradi (jan-juli)
Even August Bremnes Stokke (jan-juli)
Tor Kristian Bue (aug-des)
Sara Johanne Rønning (aug-des)

Personlige vara for studentmedlemmer:

Tor Kristian Bue (jan. - juli)
Inger Lise Hoff Wollan (jan-juli)
Ina Catharina Størrønning (aug-des)
Morten Nilsen (aug-des)

Sekretær for klagenemnda gjennom hele året har vært seniorrådgiver Karen Eg Taraldrud.

Klagenemnda har hatt 8 møter og behandlet 22 saker i 2016. Til sammenligning hadde klagenemnda 8 møter og behandlet 33 saker i 2015. Ved årets avslutning var 5 saker under behandling, men melding om vedtak er ekspedert til partene etter årsskiftet.

Klagenemnda har gjennomført alle årets møter i Vitenparken, Campus Ås, hvor det finnes egnede møtelokaler og ventearealer for parter som skal møte i klagenemnda. Møtene har i stor grad vært heldagsmøter. Klagenemndas møter er i utgangspunktet gjennomført på norsk. 7 saker ble likevel gjennomført på engelsk eller en kombinasjon av norsk og engelsk.

Klagenemndas saksområder er fastsatt i universitetsloven og vedtekter fastsatt av universitetsstyret. Saksområdene er saker om studenters fuskehandlinger, klager fra studenter over formelle feil ved eksamen, klager fra studenter over enkeltvedtak for øvrig og klager over fysisk læringsmiljø. Dessuten har universitetsstyret lagt klager over valg til klagenemnda.

Fordeling av klagenemndas sakstyper i 2016. Tilsvarende tall for 2015 er inntatt i parentes:

- 7 saker gjaldt fusk eller mulig fusk. (8)
- 6 saker gjaldt klager fra studenter over formelle feil ved eksamen. (13)
- 2 saker gjaldt klage over nektet opptak til studier
- 2 saker gjaldt klage over terminert studierett, herav 1 phd-kandidat (0)
- 2 saker var av administrativ art (1)
- 2 saker gjaldt klage over valg til fakultetsstyre (0)
- 1 sak gjaldt klage fra student over enkeltvedtak av annen art. (11)

En student fikk medhold i en klage over lang sensurtid for karakterklage, og universitetet ble oppfordret til å vurdere sine rutiner for behandling av karakterklager. Studieadministrasjonen har nå endret rutinene.

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

To klager gjaldt nektet opptak til studier. Den ene skyldtes merknader på politiattest og resulterte i at søkeren fikk opptak. Den andre gjaldt språkkrav ved opptak til supplerende veterinærutdanning. Søker fikk tilsagn om opptak når opptaksforskriftens språkkrav er oppfylt, men NMBU fikk ikke medhold i utvidet språkkrav, da hjemmel for dette ikke var påvist og syntes uklar.

En sak gjaldt terminering av studierett for phd-kandidat. Etter en omfattende saksbehandling ble saken avsluttet med forlik mellom partene. Saken er et klart eksempel på at klagenemnda har en viktig funksjon til sikring av studentenes rettsvern.

1 fuskesak gjaldt ulovlig medbragt tekst under eksamen; de øvrige gjaldt plagiat i innleveringsoppgaver. Sakene resulterte alle i reaksjon overfor de innklagede studenter for grovt uaktsom eller forsettlig fusk eller forsøk på fusk. Alle reaksjoner omfattet annullering av pågjeldende eksamen/emne, og avhengig av forholdets alvorlighet ble det i tillegg fastsatt utestenging fra NMBU for en periode. En sak ble sendt Felles klagenemnd, som har stadfestet klagenemndas vedtak og opprettholdt reaksjonene.

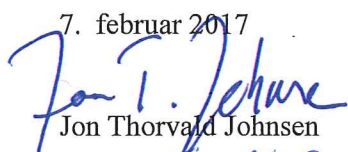
I saker om mulig fusk eller annen uredelig adferd har studentene rett til advokatbistand, betalt av universitetet. Det samme gjelder nærmere bestemte saker hvor studenten står i fare for å få terminert studieretten. Klagenemnda har til dette formålet etablert et uformelt samarbeid med to advokater, som begge har kontor i Ås. Studentene har fritt advokatvalg, men de har fått kontaktinformasjon for de kjente advokatene. I 2016 har alle studenter med rett til advokatbistand benyttet seg av de to foreslåtte advokater. Advokatene har begge ervervet inngående kjennskap til klagenemndas sakstyper og praksis. Klagenemnda bedømmer advokatenes innsats som nyttig, både for studentene og for strukturering av saksbehandlingen og møtene.

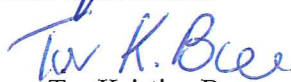
To saker gjaldt klage over resultat av valg til fakultetsstyre. Klagenemnda behandlet sakene, og påpekte at valgreglementet er uheldig utformet, idet det legges opp til klagerett over valgstyrets tilråing i den pågjeldende sakstype, hvor man normalt kunne forvente klagerett over vedtak som er fattet.

Kostnader knyttet til klagenemndas virksomhet har i 2014, 2015 og 2016 vært:

	2014:	2015:	2016:
Sekretær, 0,5 årsverk, inkl. sos. utg.	kr. 382.000	428.192	400.000
Honorar til leder, studentmedlemmer og vitner	kr. 126.000	142.859	300.723
Reisegodtgjørelse:	kr. 1.200	600	1.700
Leie av møtelokale og bespisning	kr. 33.900	32.777	26.558
Utstyr	kr. 7.300	0	8.842
Språktjenester	kr. 0	3.844	6.033
Honorar til advokater	kr. 307.700	79.152	106.342
Sum:	kr. 858.100	687.424	850.198

7. februar 2017

Jon Thorvald Johnsen

Tor Kristian Bue

Marit Nesje

Siv Fagertun Remberg

Sara Johanne Rønning

US 46/2017 Retningslinjer for NMBUs klagenemnd, revidert

Universitetsledelsen

Saksansvarlig: Administrasjonsdirektør v. personal- og organisasjonsdirektør

Saksbehandler: Karen Eg Taraldrud

Arkiv: 16/00668

Vedlegg:

1. Saksutredning
2. Utkast til retningslinjer for NMBUs klagenemnd
3. Uttalelse fra NMBU forskningsavdelingen
4. Uttalelse fra NMBU studieavdelingen
5. Uttalelse fra NMBUs klagenemnd

Forslag til vedtak:

Retningslinjer for klagenemnda ved NMBU vedtas.

01.03.2017

Mari Sundli Tveit

Rektor

Innledning

Universitetet er pliktig å ha en klagenemnd, som skal behandle og treffe avgjørelser i visse sakstyper som er fastsatt i universitets- og høyskoleloven. Universitetsstyret kan i tillegg gi fullmakt til klagenemnda til å avgjøre andre saker etter styrets ønske.

Gjeldende retningslinjer for NMBUs klagenemnd bygger i stor grad på retningslinjer for tidligere UMBs klagenemnd. Retningslinjene har fungert svært godt. De foreslåtte justeringer er begrunnet i en endring i universitets- og høyskoleloven samt ønske om enkelte justeringer.

Forankring i NMBUs målstruktur og strategier

Klagenemnda behandler enkeltsaker vedrørende studenters studiesituasjon.

Klagenemnda har en viktig funksjon i sammenheng med studiekvalitet, dels ved korrigerende avgjørelse etter klager fra studenter, dels ved håndhevelse av regelverket i saker om fusk og annen uredelighet. Det er derfor viktig at klagenemnda har en sammensetning og arbeidsmåter som sikrer høyt nivå på arbeidet. Dette er tilfellet i dag, og forslag om justering av kompetansekrav er ment å sikre et fortsatt høyt nivå på tjenestene.

De foreslåtte justeringer har ikke negative budsjettkonsekvenser.

Redegjørelse for saken

Utkast til nye retningslinjer har vært forelagt studieavdelingen, forskningsavdelingen og klagenemnda selv til kommentar. Alle innkomne kommentarer har støttet forslagene, og enkelte justeringer er foreslått fra klagenemndas selv. Disse er delvis innarbeidet. De foreslåtte endringer er markert med kursiv. Bestemmelser som foreslås flyttet, men ikke endret er ikke markert.

Rektors vurdering

Rektor foreslår at retningslinjene fastsettes med grunnlag i universitetsstyrets overordnede ansvar for all virksomhet på universitetet.

Følgende justeringer foreslås:

Kompetansekrav til leder utvides fra lovens krav om lagdommer-kompetanse til også å omfatte universitetsbakgrunn. Kompetansekrav til sekretær tilføyes. Erfaringer viser behov for de foreslåtte kompetansekravene. Høringsuttalelsene støtter forslagene.

Krav om norsk-kunnskaper tilføyes. Mange saker behandles på engelsk eller en blanding av norsk og engelsk. Det er likevel nødvendig at klagenemndas medlemmer behersker norsk for å kunne arbeide med norsk lovverk.

Phd-studenter gis anledning til å oppnevne medlemmer som kan tiltre klagenemnda som studentrepresentanter når saker som gjelder phd-studenter skal behandles. Universitets- og høyskoleloven inneholder ikke bestemmelse om dette, og det foreslås derfor en deklatorisk bestemmelse.

Ny bestemmelse i universitets- og høyskoleloven sier at klager over underkjent doktoravhandling skal behandles i klagenemnda. Retningslinjene tilpasses lovendringen.

NMBUs valgreglement legger klagesaker til klagenemnda. Klagenemnda er i utgangspunktet et organ for studenter, men klagenemnda har en kompetansesammensetning, som trolig er egnet til å avgjøre klager fra ansatte eller studenter i valgsaker. Saksmengden er ventelig begrenset, og det kan se ut som en hensiktsmessig ordning å la klagenemnda også være klagenemnd i valgsaker. Retningslinjene foreslås tilpasset dette.

For øvrig foreslås ingen realitetsendringer, men noen språklige forbedringer.

Retningslinjer for klagenemnda ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

1 Rettsgrunnlag

- a. Retningslinjene er vedtatt i NMBUs styre 9. mars 2017 med utgangspunkt i universitets- og høyskoleloven § 5-1 samt § 9-1 og § 9-2.
- b. Retningslinjene skal klargjøre klagenemndas sammensetning, myndighetsområder og arbeidsmåte. Eventuelle endringer i retningslinjene må vedtas av universitetsstyret selv.

2 Klagenemndas sammensetning, oppnevning og funksjonstid

- a. Klagenemndas sammensetning skal fylle kravene i universitets- og høyskoleloven § 5-1.
- b. Klagenemndas leder og personlig vara for leder skal fylle lovkravene for lagdommere *og i tillegg ha erfaring fra arbeid ved et universitet*. Leder og personlig vara oppnevnes av universitetsstyret selv for 4 år ad gangen.
- c. To medlemmer og inntil to personlige varamedlemmer for hver av disse skal være fast ansatte i vitenskapelige stillinger ved NMBU. Disse oppnevnes av universitetsstyret for 4 år ad gangen.
- d. To aktive studenter ved NMBU og *inntil to* personlige varamedlemmer for hver av disse oppnevnes av Studenttinget for ett år ad gangen.
- e. *To phd-studenter og inntil to personlige varamedlemmer for hver av disse oppnevnes for ett år ad gangen av Society of Doctoral Candidates at NMBU (SoDoC). Disse skal inngå i klagenemnda som studentmedlemmer i saker som gjelder doktorgradsstudenter.*
- f. Gjenvalg er tillatt. Et medlem eller varamedlem fortsetter inntil nytt medlem er oppnevnt, selv om normal funksjonstid er utløpt.
- g. *Medlemmer av klagenemnda skal beherske norsk.*
- h. Forvaltningslovens habilitetsregler skal gjelde for klagenemndas medlemmer.
- i. Rektor utpeker sekretær for klagenemnda. *Sekretæren skal ha god juridisk kompetanse. Klagenemndas sekretær skal ikke være organisatorisk plassert i avdelinger som ofte er involvert i klagenemndas saker.*

3 Klagenemndas oppgaver

- a. Klagenemnda fatter vedtak eller gir uttalelse i saker som er tillagt klagenemnda etter universitets- og høyskoleloven med tillegg av sakstyper som fremgår av disse retningslinjer.
- b. Klagenemnda kan fatte vedtak som første instans på vegne av NMBU i disse sakstyper:
 1. saker om mulig fusk eller annen klanderverdig opptreden fra studenters side,
 2. saker om utestenging etter skikkethetsvurdering fra NMBUs skikkethetsnemnd,
 3. saker om opptak ved merknader på politiattest.
- c. Klagenemnda kan fatte vedtak som klageinstans i alle saker hvor studenter klager over enkeltvedtak truffet av universitetets organer og uansett i følgende sakstyper:
 1. klage fra studiesøkere over avslag på opptak til studier, når avslag er vedtatt av NMBU,
 2. klage fra studenter over formelle feil ved tilrettelegging og evaluering av studentprestasjoner,
 3. klage fra studenter over mangelfull oppfyllelse av lovbestemte eller kontraktsmessige forpliktelser knyttet til undervisning og evaluering av studentprestasjon/eksamen,
 4. klage fra studenter over mangler ved det fysiske læringsmiljø, sett i forhold til lovbestemte plikter eller bindende planer fastsatt av universitetsstyret, med mindre saken kan behandles av NMBUs arbeidsmiljøutvalg,
 5. klage fra phd-kandidater over tvungen avslutning av doktorgradsutdanning,
 6. *klage fra phd-kandidater over underkjent phd-avhandling eller ikke tilkjent phd-grad,*
 7. *klage fra dr. philos-kandidater over underkjent avhandling eller ikke tilkjent dr. philos-grad.*
- d. *Klagenemnda skal i tillegg være klageinstans i saker om klage fra ansatte etter NMBUs valgreglement over valg til universitetets styrende organer.*

4 Generelle regler om saksbehandlingen

- a. Klagenemndas arbeid skal tilfredsstille universitets- og høyskolelovens regler i tillegg til alminnelige forvaltningsrettslige regler og prinsipper, herunder forvaltningslovens generelle bestemmelser og saksbehandlingsregler.
- b. Klagenemnda fastsetter selv sin arbeidsform innenfor rammene av universitetslovens bestemmelser.
- c. Klagenemndas sekretær skal normalt ha fullmakt til å avgjøre spørsmål om saksforberedelse i klagenemndas saker, men ikke realitetsavgjørelser. Klagenemnda kan inndra fullmakten.
- d. Alle dokumenter i klagenemndas saker skal journalføres i universitetets journalsystem.
- e. Klagenemnda/klagenemndas sekretær gir veiledning til parter og andre etter bestemmelsene i forvaltningsloven § 11.

- f. Klagenemndas avgjørelser treffes normalt i møte. Klagenemnda er vedtaksfør når leder eller varamedlem for leder og to andre medlemmer er til stede. *I hastesaker som må avgjøres før klagenemnda kan komme sammen i møte, kan avgjørelse treffes via elektronisk kommunikasjon, dersom klagenemndas leder finner fremgangsmåten forsvarlig.*
- g. *Klagenemnda skal påse at klager som skal behandles som klageinstans er vurdert av første instansen før klagenemnda fatter avgjørelse i saken.*
- h. Den som har partsinteresse i en sak skal normalt gis anledning til å møte for klagenemnda og fremføre sine synspunkter til saken. Studenten kan møte med advokat eller annen medhjelper på egen bekostning, eller på universitetets bekostning når dette fremgår av universitets- og høyskoleloven.
- i. Klagenemnda leverer årsrapport til universitetsstyret over nemndas virksomhet.

5 Saker basert på klager fra studenter

- a. Studenters og studiesøkeres rett til å fremme sak for klagenemnda forutsetter at klager har rettslig interesse i utfallet av klagesaken.
- b. Klagesaker fra studenter eller studiesøkere over formelle feil, mangler ved læringsmiljø eller enkeltvedtak om andre forhold skal normalt være åpne, men kan unntas offentlighet, når offentleglovas vilkår er oppfylt.
- c. Klagenemnda kan oppheve innklagede avgjørelser. Klagenemnda kan fatte nytt vedtak i saker som ikke skal avgjøres av universitetsstyret selv. Ved stemmelikhet avgjøres saken ved leders dobbeltstemme.
- d. I saker om formelle feil ved undervisning eller evaluering av studentprestasjoner kan klagenemnda fatte beslutning om fornyet eksamen, fornyet sensur eller annen form for reparasjon av feilen. Klagenemnda kan ikke endre innholdet i sensuravgjørelser.
- e. I saker om mangler ved det fysiske arbeidsmiljøet fatter klagenemnda vedtak om endring av forholdene, med mindre saken innebærer betydelige budsjettdisposisjoner.
- f. Avgjørelser som er fattet av klagenemnda som klageinstans kan ikke påklages videre.

6 Saker om fusk eller annen uredelighet

- a. Saker hvor det foreligger begrunnet mistanke om at en student har gjort seg skyldig i fusk/forsøk på fusk eller annen uredelighet eller klanderverdig oppførsel fremmes for klagenemnda via rektor eller den rektor har gitt fullmakt. Rektor skal legge frem opplysninger som kan belyse forholdet, så langt opplysningene er kjent eller med rimelighet kan innhentes, og fremme forslag til reaksjon.

- b. *Klagenemnda skal påse at saken er godt opplyst før nemnda treffer avgjørelse. Klagenemnda kan be rektor fremlegge supplerende opplysninger til den enkelte sak, dersom klagenemnda finner det nødvendig av hensyn til belysning av saken.*
- c. *Klagenemnda skal påse at studenter som er mistenkt for fusk eller annen klanderverdig oppførsel har mottatt varsel om saken og fått anledning til å forklare seg før klagenemnda tar saken til realitetsbehandling.*
- d. I saker som universitetet bringer inn for klagenemnda om studenter individuelle forhold, herunder mulig fusk eller annen uredelighet, skal normalt alle personopplysninger være unntatt offentlighet. Studenter med beskyttelsesinteresse etter lovgivning om offentlighet kan be klagenemnda vurdere åpenhet i saksbehandlingen. Klagenemndas vedtak meldes til de mottakere som bestemmes etter universitetsloven.
- e. I saker som kan føre til utestenging eller bortvisning skal NMBU dekke advokatbistand for studenten etter honorarsats som følger salærforskriften, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-8. Berørte studenter informeres om retten til advokatbistand så tidlig som mulig.
- f. Studenter som er part i en sak for klagenemnda om fusk eller uredelighet og som ikke behersker norsk, kan kreve å få forklare seg for klagenemnda på engelsk og få klagenemndas vedtak på engelsk.
- g. Klagenemnda kan vedta sanksjoner i samsvar med reglene i universitetsloven kapittel 4 og 5. Vedtak om utestenging må treffes med minst 2/3 flertall. I tilfelle stemmelikhet ved avgjørelser om sanksjoner etter universitetsloven § 4-7, § 4-8 eller § 4-9 gjelder det votum som er gunstigst for studenten.
- h. Enkeltvedtak etter universitetsloven §§ 4-7 til 4-10 truffet av klagenemnda som første instans kan påklages til felles klagenemnd, oppnevnt ved forskrift 10. oktober 2005 nr. 1192, jf. reglene i universitetsloven kapittel 4 og 5. Slik klage fremmes for klagenemnda til fornyet vurdering, før eventuell oversending til felles klagenemnd til endelig avgjørelse.
- i. En student kan bringe endelig vedtak om bortvisning eller utestenging inn til prøving ved de ordinære domstoler. Søksmål må reises innen tre måneder etter at endelig vedtak er meddelt studenten.

Årsplan for styresaker 2017

Saker som inngår i den årlige styringssløyfen er marker med ***uthevet kursiv*** skrift.

Møte	Strategi og ledelse	Økonomi og eiendom	Studie- og forskning	Organisasjon
9. mars 2017	<i>Årsrapport 2016</i> Tilsetting rektor Search Campusplan NMBU Mandat ABE. Oppfølging av internrevisjonsrapportene	<i>Årsregnskap</i> Status fra prosjektstyret ved leder av prosjektstyret Olaf Melbø	<i>Årsrapport for Forskerutdanningen ved NMBU 2016</i> Fjorrefasiliteter – godkjenning av byggestart Fordeling av nye studieplasser	<i>HMS-årsrapport</i> <i>Årsrapport likestilling</i> <i>Årsrapport NMBUs klagenemnd</i> <i>Retningslinjer for NMBUs klagenemnd, revidert</i> Klage fra student Evalueringsprosess for omorganisering
11. mai 2017	Tilsetting prorektor for forskning Tilsetting prorektor for utdanning Tilsetting administrasjonsdirektør	Status fra prosjektstyret ved leder av prosjektstyret Olaf Melbø <i>Forslag til kandidater til styrene i aksjeselskap der NMBU har eierinteresser</i>		<i>Oppnevning medlemmer til NMBUs klagenemnder 2017-2021</i>
15. juni 2017	Fullmaktssaker 1. halvår 2017	<i>Rapport for 1. tertial</i> <i>Revidert budsjett</i> <i>Langtidsprognose</i> <i>Rammer og opplegg for Årsplan 2018</i> Status fra prosjektstyret ved leder av prosjektstyret Olaf Melbø	<i>Opptaksrammer</i> Revidert forskrift for forskerutdanningen	